הארץ

85 אג' יום ד' י"ט בשבט תשמ"ז, 18 בפברואר VOL. 68/20614 FEBRUARY 18 1987
כולל מע"מ ובאילת 75 אג'

תן למומחי מיטב לנהל את תיק ההשקעות שלך

ניהול באמצעות פקדונך בסניף הבנק שלך
יפוי הכח למיטב מוגבל לקניה ומכירה של ני"ע

מיטב יועצי השקעות וני"ע בע"מ. בניהול צבי סטפק ושלמה סימונובסקי
רמת-גן - ביאליק 51 א' טלפון: 727506 תל-אביב - נחמני 9 טלפון: 290251

שולץ לשמיר: עליכם לנקוט מיד צעדים למנוע הידרדרות כלכלית

"אל תסמכו על סיוע חירום כלכלי אמריקאי נוסף" • בשיחה נוספת שיקיים שמיר עם שולץ יעלה נושא הוועידה הבינלאומית • שמיר כבר הודיע באופן נחרץ כי ועידה בין לאומית איננה באה בחשבון • ראש הממשלה ייפגש היום עם רייגן ווינברגר

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). ראש הממשלה, יצחק שמיר, פתח אתמול את ביקורו הרשמי בוואשינגטון בשיחה בארבע עיניים עם מזכיר המדינה ג'ורג' שולץ. דוברים רשמיים מסרו לאחר השיחה כי השניים סיכמו כי ייעשה מאמץ משותף כדי להחזיר את תרומת יחסי ישראל-ארה"ב למסלולם הנורמלי, על אף הפרשיות האחרונות בהן היתה מעורבת ישראל. ראש הממשלה הגדיר את הפגישה עם שולץ כ"טובה ולבבית", ומסר כי הועלו בה הנושאים הבילאטראליים הנוגעים ליחסי שתי המדינות.

בקווים כלליים דובר על תהליך השלום, מצבה הכלכלי של ישראל, הידוק שיתוף הפעולה הצבאי במסגרת מעמדה של ישראל כבת-ברית בכירה שאינה חברה בנאט"ו.

לאחר פגישה זו נערכה פגישה רחבה יותר, בה השתתפו צוות השגרירות וראשי מחלקת המזרח התיכון במחלקת המדינה. נודע כי בפגישה זו הבהירו הנציגים האמריקאים, ובאופן מודגש שר החוץ שולץ, כי ישראל חייבת לאחוז באמצעים מידיים כדי למנוע הידרדרות כלכלית במשק, שממנה לא תוכל להחלץ באמצעות סיוע כספי מארה"ב. "לנו פשוט לא יהיה ממה לשלם את התוספת" מסרו מקורות אמריקאיים. לדברי פקיד בממשלה, הביעו כמה מומחי כלכלה אמריקאיים, שהשתתפו בדיון, תדהמה על כך שישראל קיבלה כבר את מלוא תוספת הסיוע בסך 1.5 מליארד דולר.

"עכשיו לא נותר בידינו תמריץ שידחוף את הממשלה ליישם את התוכנית הכלכלית". המקורות הנ"ל סיפרו כי קיימת תחושת אכזבה ממה שמבוצע בתחום הכלכלי. "נשמעו הרבה דיבורים רמים, אך בפועל עומדת ישראל על סף משבר". האמריקאים הדגישו באוזני הישראלים כי במשק הישראלי אין צמיחה, השקעות החוץ הולכות וקטנות, רמת ההכנסה של האזרחים בישראל כמעט ולא ירדה, והצעדים שנקטה ישראל בתחום הכלכלה הם חלקיים בלבד. שולץ לא יעץ במפורט מה על ישראל לעשות, אך מומחים אמריקאים אמרו: יש לקצץ בהוצאות הממשלה, אולי אפילו ליצור אבטלה מסויימת, וליישם באופן מלא את ההמלצות שנתנה ארה"ב לישראל בעבר.

בשעות אחר הצהריים נועדו לשמיר פגישה עבודה בת כשעתיים

(סוף בעמוד 7)

מוסקווה: פרשת ביגון תיפתר בקרוב; העיכוב בשחרורו — ביורוקראטי בלבד

דובר משרד החוץ הסובייטי: יש להניח כי פרשת ביגון תיפתר בצורה חיובית • שגריר בריה"מ באונסק"ו הבטיח כי הטיפול בבקשות ההגירה של יהודים "יהיה מעתה יעיל, מהיר וקונקרטי" • אינה ביגון בשיחה טלפונית: "כתבי חוץ וטלוויזיה יושבים אצלי ומצלמים איך אני מנקה את הבית ומתכוננת לקבל את ביגון כשיגיע הביתה"

מוסקווה (ע"ד וע"ג). דובר משרד החוץ הסובייטי, גנאדי גראסימוב, אמר אתמול כי פרשת יוסף ביגון נמצאת עתה בעיון, ויש להניח כי תיפתר "בצורה חיובית".

כן אמר הדובר כי הפסיכיאטור אנאטולי קוריאגין, ממתנגדי המשטר, ישוחרר בתוך יום או יומיים מן הכלא בקייב, על-פי החלטה של הסובייט העליון (הפרלמנט).

גראסימוב סירב לומר מדוע מסר גיאורגי ארבאטוב, יועץ בכיר למדיניות-חוץ של הקרמלין, ביום ראשון, הודעה בטרם עת על שחרורו של ביגון, בראיון בטלוויזיה האמריקאית.

הוא הוסיף כי אשתו של ביגון, אינה, ביקשה לעיין מחדש בתיק, ודבר זה מחייב עיון מחדש מצד השלטונות המקומיים, שלטונות הכלא ולבסוף הסובייט העליון.

בנו של ביגון, בוריס (22), שנעצר לחקירה קצרה ביום שישי שעבר במהלך הפגנה ברחוב, הצטווה להתייצב היום במשטרה כדי לרצות 15 ימי מאסר. אמר כי ישבות רעב בכלא אם אביו לא ישוחרר. הוא הוסיף כי אין בכוונתו להתייצב במשטרה, אך הוא מצפה כי יבואו לחדרו כדי לקחתו לבית-הסוהר.

אשר אדמיניסטרטיבי

יואב מוקר, סופר "הארץ" בפריס, מוסר: העיכובים בשחרורו של יוסף ביגון "נובעים אך ורק מסיבות אדמיניסטרטיביות" — אמר אתמול השגריר הסובייטי באונסק"ו בפריס. לדברי השגריר, יורי קילצ'בסקי, מוחזר ב"עיכוב בעל אופי ביורוקראטי, וכמו בכל מינהל מסורבל, גם בקרב הפקידות הסובייטית מתעכב לעיתים הטיפול בעניינים פשוטים". עם זאת, נמנע הדיפלומט הסובייטי מלציין מתי בדיוק צפוי שיתרחש בפועל שחרורו של ביגון.

הטיפול בבקשות הגירה יהיה יעיל

שגריר ברית המועצות בארגון אונסק"ו הבהיר אתמול כי הטיפול בבקשות הגירה של יהודים "יהיה מעתה יעיל, מהיר וקונקרטי". לדבריו, "תוך זמן קצר — שלושה חודשים לכל היותר, לעתים אף ימים ספורים בלבד — יטופל עניינם של הפונים".

הדיפלומט הסובייטי רמז כי צפויות "הקלות" בשיקוליו של המינהל הסובייטי בעניינים של מבקשי-אמיגרציה בנימוק של איחוד משפחות.

קילצ'בסקי שב והטעים במקביל, כי "אף מדינה איננה מאפשרת לאזרחים המחזיקים בסודות-מדינה לצאת לחו"ל". עם זאת הסביר, כי במסגרת החקיקה הפלילית הנעשית הוכנסו שינויים בהגדרת הפשע של "פעילות אנטי-סובייטית".

הוא רמז בעקיפין לכך ששינויים מסוג זה עשויים להיות תקפים בעניינם של יהודים שהואשמו, למשל, בהוראת השפה העברית, ומן הראוי "להבחין בין עיסוק תרבותי לשמו לבין פעילות מתגרה בעלת אופי פוליטי, במסווה של עיסוק תרבותי-בהיכלי".

(סוף בעמוד 2, טור 1)

לקראת פתיחת המו"מ על חידוש הסכמי השכר בכל מגזרי המשק

ההסתדרות תקדים להגיש תביעותיה בגלל ההתייקרויות והעלאת הריבית

בצמרת הוועה"פ רווחת תחושה כי לא תוכל למנוע מקבוצות עובדים שונות לנקוט עיצומים בתקופה הקרובה אם לא יוחל מיד במשא ומתן כולל בכל מגזרי המשק

מאת יהודית וינקלר, סופרת "הארץ"

ההסתדרות החליטה להקדים את הגשת תביעותיה למשא ומתן על חידוש הסכמי השכר בכל מגזרי המשק לנוכח התסיסה הגוברת ביחסי העבודה והגל הנמשך של העלאות מחירים וייקור הריבית — ההחלטה נתקבלה אתמול בוועדה המתאמת של האגף לאיגוד מקצועי, ועדה בעלת אופי פוליטי בה מיוצגות הסיעות העיקריות בוועד הפועל לרבות הליכוד. יו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד נימק את ההחלטה להגיש כבר עתה תביעות למשא ומתן בכך שהפיקוח על המחירים מתרופף, מתבצעות העלאות מחירים בלתי מבוקרות, בנק ישראל ייקר את הריבית וכן נערכת הממשלה לייקור אגרות ותשלומי חובה בשעה שבמיגזרים שונים רב מספרם של עובדים המשתכרים כ-500 ש"ח בחודש.

לסופרת "הארץ" נודע כי ההחלטה להקדים את הגשת התביעות היא חלק מהמאמץ שההסתדרות עושה לבלום את הזעזועים ביחסי העבודה לנוכח הגל הגואה של תביעות ממגזרים שונים לרבות עובדים במערכת הבריאות הממשלתית וחו של קופת חולים. מלכתחילה לאחר החתימה על ההסכם לייצוב המשק ההסתדרות הודיעה כי תשתמש בכוחה לתבוע תיקונים בהסכמי השכר אם יתרחשו אירועים חריגים במשק. לא זו בלבד שמערכת הבריאות נתונה בסכסוך חמור, גם איגודים מקצועיים מרכזיים בהסתדרות עובדי המדינה והסתדרות הפקידים תובעים לנהל לאלתר משא ומתן לתיקוני שכר.

בוועד הפועל של ההסתדרות רווחת התחושה כי הצמרת לא תוכל למנוע מקבוצות עובדים שונות לנקוט עיצומים בתקופה הקרובה אלא אם כן יוחל לאלתר במשא ומתן כולל.

הוועדה תובעת מן הכנסת לסיים את הליכי חקיקת חוק שכר מינימום. במקביל קיימת תסיסה בקרב גימלאים המקבלים את הגימלאות מתקציב המדינה על רקע השחיקה בשיעור 27.6% בשלוש השנים האחרונות וסירובו של האוצר לפצות אותם בטענה שהמדיניות הכלכלית אכן כוונה לשחוק את השכר, כפי שהעיד סגן הממונה על התקציבים בוועדת משנה מטעם ועדת הכספים של הכנסת.

האחיות הודיעו שלא יצטרפו לשביתה בת היממה של הרופאים בבתיה"ח מחר

מאת דן מכיר וצבי זרחיה
סופרי "הארץ"

עובדי המינהל והמשק במוסדות קופת חולים התפזרו אמש מאוחר מבלי לקבל כל החלטה. הם סיכמו להתכנס הבוקר להמשך הדיון. עובדי המינהל והמשק התלבטו אמש שעות ארוכות על השאלה האם להפסיק את השביתה ולחזור לעבודה תוך הסתמכות על הבטחת צמרת ההסתדרות שידונו בעניינם בשבועיים הקרובים.

חיים בראגם, יו"ר הארגון, תומך בקבלת הצעת ההסתדרות, אולם הרוב המכריע של המזכירות מסרב בהמשך השביתה. יתכן שהעובדים יחזרו בסופו של דבר לעבודה אם יקבלו התחייבות בכתב של יו"ר האיגוד המקצועי של ההסתדרות לדון בחיוב בתביעות השכר שלהם.

שרי האוצר והבריאות ומזכיר ההסתדרות לא הגיעו אתמול להסכמה בדבר סיוע למערכת הבריאות.

האוצר דורש ממשרד הבריאות ליישם את החלטת הממשלה, לקצץ 570 תקנים במערכת הבריאות. שר האוצר אמר כי הוא מודע לבעיית התקנים, אך יש למלא אחר החלטת הממשלה. שר האוצר סבור, כי ניתן יהיה לנסות למצוא פתרונות לבעיה רק אחרי שחוק התקציב יועבר בכנסת.

באוצר הסבירו אתמול, כי למערכת הבריאות יתוספו בשנה הבאה 250 תקנים, כך שקיצוץ התקנים המבוצע עתה לא יפגע ברמת השירות.

בעניין תביעות עובדי המינהל והמשק, הנדונות בוועדת פרה, אמר שר האוצר, כי הנושאים נמצאים בטיפול. יש נושאים שעליהם כבר סוכם ונושאים אחרים הועברו לצוות נסים-הברפלד.

הוועדה המתאמת של האגף לאיגוד מקצועי הטילה על צוות מצומצם לגבש תוך שבועיים המלצות לפתרון המשבר בסכסוך העבודה בין עובדי המינהל והמשק לבין הנהלת קופת חולים. הוועדה קראה לעובדים לחזור מיד לעבודה תקינה ומלאה.

בנושא יישום ההסכם שנחתם עם האחיות הוחלט שהשאלה תועבר להכרעת יו"ר האיגוד המקצועי של ההסתדרות והממונה על השכר באוצר, שידונו בנושא בתחילת השבוע הבא. בתגובה הודיעו האחיות, שהן לא יצטרפו לשביתת הרופאים ביום חמישי.

(סוף בעמוד 2, טור 1)

חריש הורה לפתוח חקירה פלילית נגד מנהלי הבנקים שהיו מעורבים בוויסות

יו"ר הוועדה לביקורת המדינה, ח"כ ליבאי, ביקש לזרז את החקירה כדי למנוע עינויי דין וחוסר ודאות בבנקים. לדבריו יש לנהל את החקירה גם נגד הדרג הפוליטי ולא להגבילה לדרג הבנקאי בלבד • נסגרו תיקי חקירה מחוסר ראיות ובהם חשדות נגד בכירים באוצר, בבנק ישראל ובבנקים על עשיית שימוש פסול במידע פנימי כדי לעשות רווחים אישיים

מאת ערבה ארידור
סופרת "הארץ" לענייני כלכלה

היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש הודיע אתמול לחברי הוועדה לביקורת המדינה כי הורה למשטרה לפתוח בחקירה נגד בנקים מסוימים ומנהליהם החשודים לכאורה ב-11 עבירות פליליות הקשורות בוויסות מניות הבנקים. בין השאר העבירות כפי שפירט היועץ המשפטי — עבירה על פקודת החברות, פקודת הבנקאות, חוק ניירות ערך ועבירות מנהלים על חוק העונשין, חוק פיקוח מטבע וכו'. חריש הדריש שחקירת המשטרה תהיה מעבר לגבולות העבירות האישיות שהציבה ועדת בייסקי.

ד"ר איילה פרוקצ'יה, העומדת בראש צוות המומחים שבודק את חומר הראיות, מסרה לוועדה דיווח מפורט על אישומים שהוגשו נגד בנקים ומנהליהם. הוגשו כתבי אישום נגד בנק המזרחי ומנהלו הכללי בקשר לעסקות מחוץ לבורסה שנעשו עם חברות ברוקרים לאחר מגידות ובקשר להתניית מתן אשראי לרכישת מניות בנקאיות. מכינים כתבי אישום נגד בנק דיסקונט ובנק לאומי בקשר למתן ייעוץ כוזב ללקוחות סמוך למשבר המניות.

(סוף בעמוד 2, טור 3)

עוזרו של ביילין נפגש עם מתנגדי האפרטהייד בדרא"פ

במקביל נועד שריד עם שגרירה החדש של דרא"פ בישראל אנטון לובסר, והבטיח לפעול לחיזוק קשרי התיירות בין שתי המדינות, על מנת "ליצור גשר" ביניהן גם בתחומים אחרים

מאת עקיבא אלדר

ראש דסק דרום אפריקה במשרד החוץ אלון ליאל המשמש גם עוזרו של המנכ"ל המדיני יוסי ביילין יצא בסוף השבוע שעבר לפרטוריה ונועד שם עם מנהיגי ארגונים שחורים המאבקים לחיסול משטר האפרטהייד. ליאל נתבקש לתדרך שגרירות ישראל בדרום אפריקה "להוריד פרופיל" ביחסים עם ממשלת הלבנים, מדיניות שבה

(סוף בעמוד 7)

יצחק שמיר וג'ורג' שולץ במשרדו אתמול. (תצלום איי-פי)

"העסקים האמיתיים" יתנהלו היום בשיחות בארבע עיניים

מאת גדעון סאמט,
שליח "הארץ"
במסע ראש הממשלה

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). רק היום, בארבע עיניים, יתנהלו העסקים האמיתיים בביקורו של רה"מ כאן. רק בשיחות אלה, בין שמיר ושר החוץ שולץ, בלי ריווח לעיתונאים, יוכלו האמריקאים והישראלים להסיט הצידה את הנושאים המונים את הדיפלומטיה המבית כמו ועידה בין לאומית, איראן, דרום אפריקה, יהודי בריה"מ ולדבר על העיקר: הידוק השיתוף האסטרטגי בין שתי המדינות ומה שנראה כאן כתזוזה מדאיגה של התכנית הכלכלית הישראלית ממסלולה התקין.

מה שרוצה שמיר, על פי אופיו ושיטתו, הם הדברים שקטים אך נמרצים להעמקת הקשר הצבאי, האסטרטגי והמודיעיני עם ארה"ב. הוא יבקש היום, נודע ל"הארץ", יותר מידע מודיעיני האסוף בעזרת המערכות האמריקאיות המשוכללות הפועלות באזור ובשמיים שמעליו. הוא רוצה גם אחסנה כבשיות רציניות של ציוד צבאי אמריקאי בארץ. הוא רוצה שהביטוי בעלת ברית יהיה לא רק סיסמה סימפאטית אלא גם מקור לתועלת ממשית. הוא ימשיך את שיחתו עם שולץ היום בבוקר זה ואחר כך יילך לנשיא (חלק משיחה זו גם כן יתנהל בארבע עיניים) כדי לקבל את ברכתו.

בשיחות כאלה נושא מרכזי אחד הוא מידת האיום הסורי וכן ריווח על המגעים עם איראן המתואמים עתה, באופן מסודר יותר על ידי המוסד הישראלי ולא בדרך הפרטיזנית, לעיתים בלתי אחראית, שהיתה נהוגה עד כה בשתי המדינות.

רמז לחשיבות הדיון על השיתוף האסטרטגי היה בדברי שמיר אשר הרהיב על כך אמש בפני ציבור עיתונאים שהתקשה לראות את ראש הממשלה נמוך הקומה, בראש נמוך משולץ, בתוך המעגל הצפוף בלובי של מחלקת המדינה.

שמיר משיג כאן את שלו: איראן הוא נושא דועך בין שתי המדינות ונתון לוועדות חקירה. פרשת פולארד היא עניין לבתי המשפט. ועידה בין לאומית היא סיפור כמעט מת. מה שנשאר — ה"בשר" אלה קשרים אסטרטגיים מעמיקים יותר.

חדשות הארץ

משפט דמיאניוק

ד"ר יצחק ארד: טרבלינקה היתה בית הקברות הגדול של יהודי פולין
(עמ' 3)

שיחות היום

עם: פרופ' דן מיכאלי
על: המשבר במערכת הבריאות
(עמ' 2)

נבון: משמעות הקיצוץ — סגירת 145 בתי ספר והפחתת 3300 משרות
(עמ' 4)

*

הרצאות האבטחה של "אל-על" ימומנו מתקציב המדינה
(עמ' 4)

*

שרות הארץ

מזג האוויר

התחזית: מעונן חלקית
הטמפרטורות:
- ירושלים: 15—8.
- תל-אביב: 19—10.
- חיפה: 20—9.
- באר-שבע: 21—5

הגולן 15—4, צפת 12—5, שומרון 16—6, נתב"ג 19—8, עזה 20—9, אילת 25—14.

זכו בלוטו

בהגרלה שנערכה אתמול עלו בגורל המספרים הבאים: 1, 11, 12, 19, 22, 26. המספר הנוסף: 10.

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.6706	−0.0002
נוסעים	1.9108	−0.0002
שחור	1.5900	—

שער הסל

יציג	1.6711	+0.0003

בגליון זה 16 עמודים

"פרס הציע לקרמלין להזמינו לפגישה עם גורבצ'וב"

לדברי מקורות בכירים אמר כי הדבר יסייע בידו להביא לכינוס ועידה בינ"ל בהשתתפות בריה"מ • פרס מגיב: מדוע בדיוני של הליכוד

מאת עקיבא אלדר
מסופר המדיני של "הארץ"

שר החוץ שמעון פרס פנה באמצעות מתווכים לראשי הקרמלין בהצעה להזמינו לברית המועצות לפגישה עם גורבצ'וב וראשי הקרמלין, תוך מתן הבטחה לסובייטים כי הדבר יסייע בידו להביא לכינוסה של ועידה בינ"ל בהשתתפות בריה"מ ונציגות פלשתינית שלא תכלול אנשי אש"ף, אך תמונה על ידי הארגון. על כך מסרו מקורות ממשלתיים בכירים. הם הוסיפו כי פרס העביר לסובייטים הערכה כי הזמנתו לביקור רשמי במוסקווה תהווה מחווה כלפי ישראל, שתסייע בידו להשיג תמיכה בישראל לשיתופם של הסובייטים בוועידה בינלאומית. המסר הועבר לסובייטים באמצעות אישיות יהודית-אמריקאית בעלת קשרים

(סוף בעמוד 7)

שכר נשיא אוניברסיטת י"ם — 4008 ש"ח ברוטו

מאת לילי גלילי
סופרת "הארץ"

שכרו של נשיא האוניברסיטה העברית היה בחודש האחרון 4,008.24 שקל ברוטו, ושכרו נטו היה פחות מ-1,700 שקל. שכרו של סגן הרקטור, היה זהה לשכרו של הנשיא.

משכורת סגן נשיא ומנכ"ל (בדרגת פרופסור), היה בחודש שעבר 4,325.68 שקל. שכרו של דיקן אחת הפקולטות, המקבל תוספת תפקיד בגין התפקיד המינהלי, היה 3,644 שקל ברוטו. ארבעת אלה, מקבלים בנוסף על שכרם קרן השתלמות וכפל שבתון, המגיעים במימושם (בשנת שבתון או נסיעה לחו"ל) לתוספת של 1,250 דולר לחודש.

סגן נשיא (שאינו פרופסור) ונגיד האוניברסיטה העברית, השתכרו בחודש שחלף 4,052.69 שקל. ראש אגף (לא אקדמי) השתכר 3,988.87.

בני מושקין, דובר האוניברסיטה העברית בירושלים, מסר את הנתונים בתגובה להאשמות הסטודנטים בדבר שכר מופרז שמקבלים הבכירים באוניברסיטאות. הסטודנטים טענו, כי שכר הבכירים באוניברסיטאות הוא 15 עד 20 אלף שקל לחודש. מושקין הדגיש גם, כי כל עובדי האוניברסיטה ויתרו השנה על 6—10 אחוזים משכרם.

שוק ההון

ביקושי שיא

מאת יהודה שרוני

בבורסה לניירות ערך נרשמו אתמול ביקושי שיא לכל אפיקי ההשקעה במניות הופשיות. ביקושים גדולים בייחוד הורגשו לניירות הערך המזוהים עם קבוצת בנק דיסקונט. בבורסה נפוצו הערכות כי רכישות אלה בוצעו באמצעות משקיעים זרים, הסבורים כי רכישת מניות אלה תניב פרי כבר בתקופה הקרובה. קרנות הנאמנות צברו 5 מליון דולר. בנק ישראל ממשיך לשמור על רמה גבוהה של תשואה לפירעון במק"מ, וזאת מתוך מטרה לאלץ את הבנקים לצמצם את הפער בין ריבית הזכות לריבית החובה.

ערכה את העמוד: אורית גלילי

למהנדסי ולקבלני בנין, לסוחרי ברזל ולמשתמשים בפלדה מצולעת לבנין

הקפידו לרכוש ברזל עם תו תקן!

מפעלי עידגול פלדות (1970) בע"מ שליד גדרה, מייצרים ומשווקים מוטות פלדה בעלי כושר הידבקות משופר לזיון בטון בקטרים 10, 12, 14, 16 מ"מ לפי היתר מכון התקנים הישראלי מס. 1251 ובהשגחתו. בקרוב נפעיל קו יצור נוסף שייצר גם קטרים של 8, 18, 20, 22, 24 מ"מ.

המדיניות של מפעלינו במשך כל השנים התבטאה בהשקעת מאמצים ומשאבים גדולים להעלאת איכות התוצרת ואמינותה תוך שליטה ובקרה מלאה על תהליך היצור בהשגחת מכון התקנים הישראלי.

לידיעתכם, לפי דרישות תקנת הבטון, מוטות פלדה אשר יש צורך לכופף אותם בבנין או שנועדו לבניה קונבנציונלית, חייבים לעמוד בתקן A-615 של ארה"ב שהוא למעשה התקן המקביל לתקן הישראלי 739 למוטות מעורגלים.

סימן הזיהוי לברזל המיוצר במפעלינו נמצא בשתי נקודות בולטות אחת ליד השניה אשר נוצרות בתהליך היצור במרחק 70-80 ס"מ לאורך כל המוט.

סימני הזיהוי של מפעלי פלדה מאוחדים בע"מ הם - נקודה אחת בולטת או קו יעוד בולט בין שתי צלעות לרוחב המוט כל 70-80 ס"מ.

הקפידו לבדוק את סימני הזיהוי הנ"ל כי לברזל זה המיוצר בארץ יש תו תקן ישראלי.

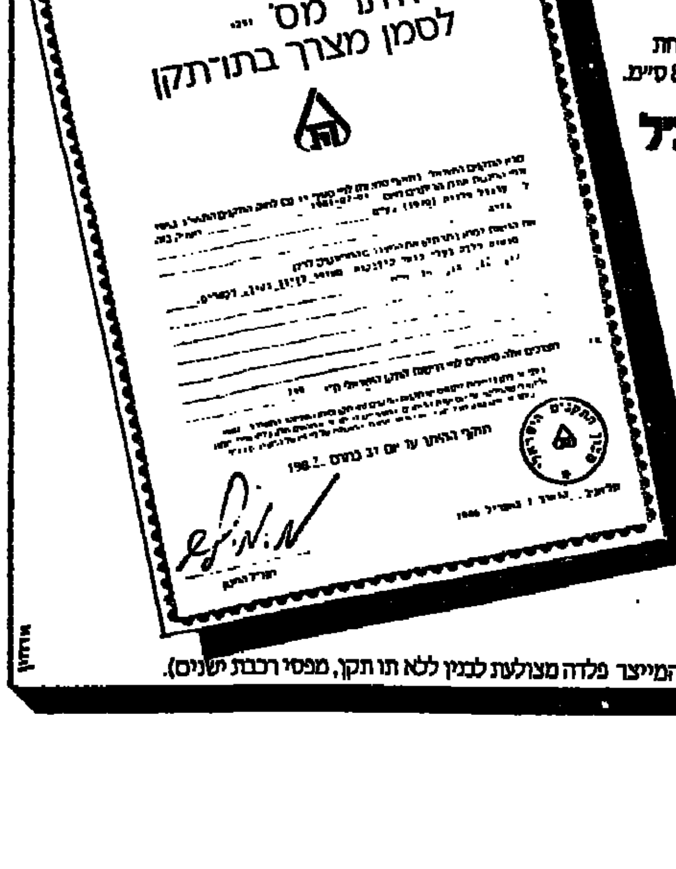

בברכה
מפעלי עידגול פלדות (1970) בע"מ
בבעלות אברהם זבינסקי

(פרסום זה ניתן כשרות ללקוחותינו נוכח הפעלתו של מפעל המייצר פלדה מצולעת לבנין ללא תו תקן, מפסי רבבת שנים).

هكذا من الأصل

صكذا من الاحل

שקט יחסי שורר בשטחים; מקורות בטחוניים: הרוחות יירגעו בקרוב

משטרת נפת עזה מינתה קצין חוקר לבדוק נסיבות פציעת נערה בת 16 מירית המשטרה או צה"ל

שתי נערות שהשליכו אבנים והתפרעו אתמול במזרח ירושלים נלקחות למעצר. (צילום: רחמים ישראלי)

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

סיהם ד"ב תמים אלגרוי, 16, ממחנה הפליטים בחאן יונס נפצעה אתמול באורח בינוני מכדור שפגע בברכה בעקבות הפרות הסדר שהיו אתמול ברצועת עזה. משטרת נפת עזה מינתה ועדה בודקת בראשות קצין לבדוק את נסיבות המקרה מאחר שלטענת המתפרעים ירו גם שוטרים וגם חיילי צה"ל.

הפרות הסדר ברצועה החלו משעות הבוקר. מכונית של שוטר ישראלי תושב רפיח, שהיה בדרך לביתו, נרגמה באבנים. המכונית ניזוקה והשוטר יצא מרכבו, שלף אקדחו וירה לעבר המפגינים. לפי סברה ראשונית, אחד הכדורים פגע בצעירה.

בשעות הבוקר התפרעו המונים בחאן יונס והניפו דגלי פלשתין. לאחר הגעת כוחות צה"ל, אשר הפעילו גז מדמיע — התפזרו המפגינים. ברפיח חסמו מתפרעים את הדרך היא, אך צה"ל פיזר אותם.

לאחר שהתפרעו הפרות הסדר באזור הטילו כוחות הביטחון סגר על כל האזור. בשעות הצהרים בוטל הסגר.

נודע כי כתוצאה מהפרות הסדר ביומיים האחרונים נעצרו כ־20 חשודים והם כלואים בממשל הצבאי. הממשל סגר אתמול ליומיים את בית הספר עבד אלקדר בחאן יונס. מקורות צבאיים בכירים אמרו אתמול, כי "אם הפרות הסדר יימשכו, ניאלץ להכניס כוחות נוספים לרצועה, ולדכא את הפרות הסדר". תושבי הרצועה מתלוננים על העוצר ועל הפגיעה בעסקיהם.

בשעת מסירת הידיעה שורר שקט יחסי ברצועה. חיילי צה"ל מסיירים בצירים המרכזיים.

הערכה: ביומים הקרובים יירגעו הרוחות

אורי נזה, סופר "הארץ", מוסר, כי גם אתמול נרשמו בגדה המערבית מקרים רבים של יידוי אבנים על כלי־רכב ישראליים ושל הפרות סדר.

ארבעה נוספי אוטובוסים של אגד נפצעו קל בשתי תקריות של יידוי אבנים. שלושה מהם בקרבת הכפר עזון שליד קלקיליה, ואחד סמוך לכפר דהריה דרומית לחברון. מקרים נוספים של השלכת אבנים התמקדו אתמול, כמו בימים האחרונים, בסביבת רמאללה. בכל התקריות לא היו נפגעים. בכמה מהן נגרם נזק לכלי־רכב ישראליים.

על מחנה הפליטים דהיישה שליד בית־לחם הוטל עוצר למשך שעות שלושה בלילה, עקב תקריות של יידוי אבנים בכביש ירושלים חברון והתקהלויות של צעירים. כוחות הביטחון השתמשו בגז מדמיע לפיזור המתפרעים.

מקורות ביטחוניים מסרו, כי, להערכתם, גל התפרעויות האחרון ביהודה ובשומרון כבר הגיע לשיאו, ובימים הקרובים יירגעו הרוחות.

שיחת היום

עם: פרופ' דן מיכאלי, מנכ"ל משרד הבריאות בשנים 1984־1986 ומנהל המרכז הרפואי בתל־אביב
על: המשבר המעמיק במערכת הבריאות בישראל.

אני מודאג מאד מאד

מהם שורשי הבעיות של מערכת הבריאות בישראל?

הבעיה המרכזית, כמו בכל העולם המערבי, היא חוסר תקציבים מול העלויות הגדלות של המערכת. התוצאה היא חוסר בכח־אדם ותקציבים לפיתוח ולמתן השירותים היום־יומיים בצורה נאותה.

מהן הבעיות המבניות של המערכת שלנו?

מבחינת המבנה, יש לנו מערכת בריאות מאוד מיוחדת. יש לה יתרון מבחינה זו שכמעט כל האוכלוסיה מבוטחת והיא יכולה להעניק שירותי בריאות בצורה טובה יחסית לאוכלוסיה.

אולם, התאמת התקציב בשנים האחרונות לצרכים והשקעות בפיתוח ובמכשור בפיגור מצטבר של 25 אחוזים.

מה באשר לכפילויות והבזבוזים במערכת?

יש באמת בעיה של בזבוזים וכפילויות במערכת. בתקופה שהייתי במשרד ניסינו לפתור נושאים אלו כאשר המכנה המשותף של כל הפתרונות הוא שילוב שירותים ומיזוג מערכות. אין בשיטה הנוכחית כל תמריץ לבתי־החולים להתייעל. אם ביה"ח היה מקבל את התקציב שלו בנפרד בראשית השנה ואיתו היה צריך להסתדר ואת הנותר היה יכול להפנות לפיתוח זה היה נותן לו תמריץ להתייעלות.

מה ניתן לעשות על מנת לפתור את המשברים בטווח הקצר?

אני לא מכיר פתרונות לטווח הקצר. אולי צריך לוותר על הקיצוץ בתקציב, אולם הדבר

המשמעותי הוא מתן חופש לבתי־החולים להתפתח ולהתייעל וכן לאפשר להם לגבות תשלום עבור השירותים, שהיום לא נכללים בביטוח הרפואי.

כיצד אתה רואה את ההתפתחויות של הימים האחרונים?

מאחר שאני כבר חודשיים לא בעסק, אני לא רוצה לנתח את ההתרשמויות שלי. לפי דעתי, יש פה גורמים שפשוט לא משלימים עם החלטות הממשלה.

כולל שרת הבריאות?

אני לא יודע. אני לא קובע מי לא מקבל את החלטות הממשלה. אבל אין לי ספק שיש פה בעיה, משום שברגע שיש החלטה, או שמתיישרים אתה, או שמשנים את התוכנית.

ומה באשר לעצם תביעות העובדים?

ברור לנו שבמדינת ישראל כוח־האדם למיטה הוא מהנמוכים ביותר בעולם. מבחינה זו יש בסיס מוצק לתלונות העובדים. מבחינת המשכורות זה עניין של מה קורה בשאר המשק.

כיצד נוצרו מוקדי שבר בתוך מערכת הבריאות עצמה?

תמיד הערכנו שהשבר בקופת חולים הוא ברמה גבוהה יותר משבר עובדי הממשלה. המערכת הממשלתית היא בהחלט יותר מקופתית. יחד עם זאת, אני לא בטוח שהם (קופת חולים) תמיד נתנו את השירות באותה צורה שהמערכת הממשלתית נתנה עבור אותה הלידה.

על מי מוטלת האחריות למצב הנוכחי?

כולם אחראים. האחראים העיקריים הם הגורמים הפולי־טיים, שתפקידם לתת פתרונות. אני רוצה שיהיה ברור, רופאים לא יוליכו איזה שירות הם לא יתנו לציבור. תמיד תבענו מהפו־ליטיקאים שאם הם חושבים שאי אפשר לעמוד בהוצאה, המשמעות היא שהם גם יגידו לנו על מה לוותר. אי אפשר להגיד לרופאים ולבתי־החולים אתם תתנו את כל השירות, אבל אנחנו לא ניתן לכם את הכסף.

אתה מודאג ממה שקורה השבוע?

אני מודאג מאוד מאוד. משום שאני חושש מתהליך של כדור שלג. במקום לראות פה יד מרסנת, אני רואה שכל הגורמים גם במערכת הרפואית וגם במערכת הפוליטית לא מוכנים לפתור את הבעיה ולהשקיט את הרוחות.

אני חושב שהדבר הזה מסוכן מאוד.

ראיתי שמעתי

אתה רץ להתנדב

תנועת ר"ץ התגייסה לסייע במחלקה הכירורגית בבית־החולים בילינסון, שם מאושפזת מזה ימים ח"כ שולמית אלוני. עקב שביתת עובדי המנהל והמשק בבתי־החולים, נחלצו אנשי ר"ץ לפעולה נמרצת של אלוני ושתי המזכירות: הם נעלו את משרדי התנועה והתנדבו לעבודות ניקיון וסיוע לחולים, ואף הביאו עמם משקה חם.

היום יתרחב מעגל הסיוע: גם חברי תנועת נוער־ר"ץ יתפזרו במחלקות של בית־החולים ולדברי ראשי התנועה, יפגינו בכך שההתנדבות אינה נחלתו של המגזר הדתי בלבד.

א. לם

בול פתח־תקווה במכירה פומבית

במכירת בולים פומבית של "בולי הבירה" תיערך היום במועדון האגודה הבולאית בתל־אביב. 2,700 פריטים בולאים נדירים יעמדו למכירה, חלק ניכר מאוספו של הד"ר עוזריאל הרצבך ז"ל. הד"ר הרצבך, יליד צרפת, עלה לארץ בשנת 1967, וחי בירושלים. אוספו הוקדש לנושא "ארץ־ישראל: בולים, גלויות ומסמכים".

אחד ממוקדי המכירה במכירה היא מעטפה עם בול פתח־תקווה הראשון משנת 1914. הבול הוצא על־ידי ראש המושבה, יצחק גולדהירש, ביוזמת הדואר האוסטרי. זה הבול המקומי הראשון בארץ, והוא נדיר ביותר. המכתב נשלח בפתח־תקווה דרך יפו (באמצעות הדואר האוסטרי) לרחובות, ליוסף ברב. השלטונות הטורקים, שלא ראו בעין יפה את הנפקת הבול, עצרו את ראש המושבה באשמת קשירת קשר ורגול.

המכתב המקורי יימכר במכירה במחיר התחלתי של 700 דולר.

מכתב נדיר אחר, נשלח מן הקונגרס הציוני החמישי בשנת 1901, ועליו חתימתו של בנימין זאב הרצל. המכתב הגיע אל משה גליקין בלייפציג שבגרמניה. הוא יימכר במחיר התחלתי של 500 דולר.

המכירה מעוררת עניין רב בקרב אספני בולים בנושאי ארץ־ישראל ויהדות בארץ ובעולם.

חיים גלאון

נשות קריירה עם גושפנקה

"החברה הישראלית רואה באשת הקריירה יצור חריג ויוצא דופן. אשת הקריירה הישראלית אינה מקבלת עידוד מן החברה הסובבת אותה ונהוגת כלפיה לא־פעם יחס הסתייגות", דיעה זו השמיעה מאשה לובלסקי, יו"ר ארגון נעמת, בעת חלוקת פרסים בתחרות "אשת הקריירה האלגנטית" שיזמה חברת רבלון במלון קילטון בתל־אביב.

בפרס הראשון זכתה פני צוד־מגה, מנהלת סניף תל־אביב של החברה הממשלתית למוליות ולמשבעות. במקומות האחרים זכו מרים קמלה, עוזרת למנכ"ל של מלון דן קיסריה הפעילה כבר 40 שנה בענף המלונאות; מיכל שחר, סגן מנהל תיכון בתל־אביב והלית ענבר, מנהלת חטיבה של 500 תלמידות בבית־הספר בשמת בחיפה.

אשת הקריירה האלגנטית הוגדרה כבעלת תפקיד ניהולי, יצירתית, יעילה במילוי תפקידה, בעלת יוזמה, מטפחת את הקריירה ומודעת להופעה אסתטית, אופנתית ומטופחת.

שולמית קסרי

אליהו יפגר השנה בפרסום המאזן

איש הביטוח שלמה אליהו הנהיג מסורת רבת שנים, ולפיה היה הראשון בענף הביטוח שנהג לפרסם את מאזן חברת "אליהו" שבבעלותו. השנה תופר מסורת זו ואליהו יהיה בין האחרונים שיפרסמו את המאזן לשנת 1986. הסיבה לכך היא שזו הפעם הראשונה שאליהו מכליל במאזנו את החזקותיו בקבוצת הביטוח הפניקס, כ־28 אחוז, ולכן לא יוכל לפרסם את המאזן בטרם תפרסם קבוצת הפניקס את מאזנה שלה. הפניקס תפרסם את המאזן בין אמצע מרס לסופו ורק אחרי־כך תוכל גם "אליהו" לפרסם את מאזנה.

אריה לביא

שלמה אליהו

עוד קונצרט לרובינשטיין

פסטיבל הפילהרמונית לכבוד ארתור רובינשטיין הסתיים, ובשבוע הבא יהיה קונצרט חגיגי אחד כמחווה לזכרו: אגודת ארתור רובינשטיין הבינלאומית למוסיקה, ותזמורת הקאמרטה שליד עיריית תל אביב, בניצוחו של מנדי רודן, יקיימו בבית דני בתל־אביב קונצרט חגיגי במלאת מאה להולדת הפסנתרן הדגול. כל ההכנסות מאירוע זה יהיו קודש לקרן המילגות של אגודת רובינשטיין, לעידוד כישרונות צעירים.

חיים הנרוהדקר

לינדה אונס לישראל?

בחודש אפריל יתחילו בארץ צילומיה של סדרת טלוויזיה בת ארבע שעות, לרשת סי־בי־אס האמריקאית. שם הסדרה "יום קטלני", חברת "ג.ג.", מנהלת משא ומתן עם השחקנית לינדה אוונס, הלא היא קריסטל הקדושה מ"שושלת".

"ג.ג." גם תפיק בארץ סרט עלילתי על־פי ספרה של אגתה כריסטי, "פגישה עם המוות", בבימויו של מייקל וינר, המתמחה בסרטי פעולה. בסרט יככב פיטר יוסטינוב.

בעריכת עירית רוזנבלום

בעבודה מאשימים: ארנס הפך את לשכתו למטה בחירות של הליכוד במגזר הערבי

מאת אילן שחורי
סופר "הארץ" לענייני מפלגות

גורמים בכירים במפלגת העבודה, וביניהם מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס, מאשימים, כי השר ללא תיק משה ארנס מנהל פוליטיזציה תוקפנית בנושא של ערביי ישראל, וכי הוא פולש לתחומים לא לו, בניגוד להסכם הקואליציוני בין הליכוד והמערך והסדר שנעשה בעת ביצוע הסכם הרוטציה.

במפלגת העבודה טוענים נגד ארנס, כי למרות הקיצוצים בתקציב הגדיל בלא פחות משמונה תקנים את איוש לשכת היועץ לענייני ערבים, המכניס פוליטיזציה בדרך פעולתו בנושא. כן טוענים בעבודה, כי ארנס מאמץ לעצמו סמכויות, כמו מינוי יועץ מיוחד לענייני ברית המועצות, למרות שמפלגת העבודה התנגדה כי תחום זה יועבר לטיפולו. במערך טוענים, כי ארנס מנסה להפוך את לשכת היועץ לענייני ערבים, למטה בחירות של הליכוד במגזר הערבי.

מזכ"ל מפלגת העבודה ח"כ עוזי ברעם, שהגיש אתמול הצעה דחופה לסדר היום בכנסת על דרך טיפולו של ארנס בתחום הערבי, תקף אתמול את השר ללא תיק, ואמר כי השר משה ארנס מנסה להפוך יחידה במשרד ראש הממשלה, הנתונה ייעוץ בלבד, ליחידה ביצועית, ובתקופה האחרונה הוא מינה שורה ארוכה של יועצים ועוזרים, בחלקם פעילי תנועת החרות. "ארנס מנסה ליצור את הרושם כאילו הוא מטפל בנושא יהודי ברית המועצות, ומגלה גישה בלתי ממלכתית בנושא כה רגיש" — אמר אמש ברעם.

השר משה ארנס אמר אמש בתגובה, כי האשמות ראשי מפלגת העבודה כלפיו אינן ראויות לכל תגובה.

המערך יתמוך היום באישור התקציב בלי תנאים לסיוע לתק"ם

מאת עדנה אריהזר
סופרת "הארץ" לענייני כלכלה

מליאת הכנסת תאשר היום בקריאה ראשונה את תקציב המדינה לשנת 1987/88 והחוקים הנלווים. על פי הודעת יו"ר הנהלת הקואליציה ויו"ר סיעת המערך יתמכו חברי הסיעה באישור התקציב בקריאה ראשונה ללא כל התניה באישור הסיוע לתק"ם בועדת הכספים של הכנסת.

ההחלטה של סיעת המערך שלא להתנות את הצבעה על התקציב בקריאה ראשונה נבעה מהעובדה כי אם ימשו חברי הליכוד בועדת הכספים את האיומים לגרום לסחבת באישור הסיוע לתק"ם יש בידי חברי המערך האופציה להתנות את אישור התקציב בקריאה שניה ושלישית ובחוקים הנלווים שהאוצר לוחץ על אישורם בהקדם.

לאחר הלחצים של סיעת המערך על יו"ר ועדת הכספים של הכנסת, ח"כ אברהם שפירא להכניס לסדר היום של דיוני הועדה מחר בבקר לפני המליאה, את נושא התק"ם אם כי לא ברור אם הוא יעלה אותו לדיון. ח"כ שפירא נתון גם ללחצו של שר האוצר לסייע באישור התקציב במליאה.

היום: מבצע לאיתור מפקיעי מחירים בגוש דן

מאת צבי זרחיה
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

עשרות פקחים של משרד התעשייה והמסחר, יפשטו הבוקר, על בתי עסק בגוש דן, במטרה לאתר הפקעות מחירים. במסגרת מבצע זה, הוחלט בשלב ראשון של שר התעשייה והמסחר אריאל שרון, להרחיב את הביקורות גם לערי שדה בכל איזורי הארץ.

מנהל מחוז המרכז במשרד התעשייה והמסחר, צפריר עובד אמר אתמול כי לצורך המבצע תוגברו פקחי המשרד בכוח עזר של אנשי מינהל מהמשרדים הראשיים. לדבריו, בכל מקום שבו מתגלות הפקעות מחירים של מוצרים בפיקוח, נפתחים תיקי חקירה והטיפול בהם מועבר ליועצים המשפטיים של המשרד במסגרת השיפוט המהיר.

אמוראי הבהיר: הייעוץ לבלאס ניתן לפני שהתמניתי לסגן שר

מאת צבי זרחיה

סגן שר האוצר עדי אמוראי אמר אתמול כי ביצע עבודה עבור דוד בלאס בשנת 84', בטרם התמנה לסגן שר. אמוראי הבהיר עוד כי הוסיף את משרדו לפני שהתמנה כסגן שר ולא ייצג אף לקוח לפני משרד ממשלתי כלשהו לאחר שנכנס לתפקידו במשרד האוצר.

בפגישה עם כתבים כלכליים בירושלים אמר אמוראי כי בלאס פנה אליו במאי 84' וביקש שמשרדו יערוך עבודה עבורו. אמוראי ביקר על בלאס אצל עורך דין ידוע ואצל ראשי התק"ם האלה אמרו לו שבלאס הוא אמין וישר.

כמו כן ציין כי טלפן בעצמו אל בלאס, לאחר שקרא כי בחקירתו הראשונית על ידי המשטרה לא נמצאו חשדות ואמר לו כי לברים. אמוראי אמר עוד כי בנוסף לעזרה שרצה להעניק לתק"ם שהיו במצוק כספי, פעל להשגת סיוע לחברות "דסקו" ולאברהם גינדי.

הוא ציין כי בעבר נדונה תוכנית לפריסת כל חובות ההתיישבות בסך של 100 מיליון דולר ושל הקיבוצים בהיקף של 50 מיליון דולר. אילו היו מקבלים הסדרי חובות אלו בריבית קבועה החובות לא היו גדלים אחר כך בשל הריבית הגבוהה, ששררה עם הפעלת התוכנית הכלכלית.

נביה ברי הורה להסיר המצור מעל מחנות הפליטים בביירות

דמשק (ע"צ ע"ו). מנהיג המיליציה השיעית אמל, נביה ברי, הודיע אתמול כי הורה להסיר את המצור על מחנות הפליטים הפלשתינים בביירות, שבמסגרתו לא איפשרה המיליציה להכניס מזון וציוד רפואי למחנות.

בהודעה שמסר בדמשק, הביע ברי את התקווה כי "הלוחמים הפלשתינים, כתמורה על יוזמה זו, יפנו את העמדות שהם תופסים ממזרח לצידון".

המחנות נמצאים במצור זה 4 חודשים.

ביום שלישי שוב אסרה המיליציה השיעית על תושבי מחנה הפליטים ראשידייה שבדרום־לבנון, לצאת ממחנה כדי לקנות אספקה בפרברי צור. מסרו כתבים מקומיים. אמל הודיעה, כי החלטה זו נתקבלה בעקבות התנגשויות שהיתה ביום שני בקרב בין אנשי המיליציה לבין מחבלים פלשתיניים שניסו לברוח ממחנה במחנות השיכה.

הפלשתינים יצאו במאותיהם מראשידייה ביומי ראשון ושני, כדי לקנות אספקה בחנויות בצור. המצור על המחנה התחיל בסוף ספטמבר. כאשר הודיעה אמל על הסרת המצור, ציינה כי רק תושבים "אזרחיים" רשאים לצאת מהמחנה.

כינוס הוועדה המשותפת הסתיים: לא הושגה התקרבות — ירדן־אש"ף

מאת סופר "הארץ"
לענייני ערבים

כינוס הוועדה הירדנית־אשפ"ית המשותפת שנסתיים אמש ובואו לשם כך של אבו־ג'האד, סגנו של ערפאת, לרבת־עמון לא השפיעו את היחסים בין ירדן לאש"ף.

ערפאת שהגיע אתמול לבגדד הודיע כי לא הוחל עדיין בדרישה עם ירדן וכי הוועדה המשותפת עסקה רק במתן סיוע לתושבי "השטחים הכבושים". בתשובה לשאלה הדגיש ערפאת כי ישמח מאד לקבל הזמנה של המלך חוסין לבוא לעמאן, אך הזמנה כזו לא עומדת עתה על הפרק.

מנהיג תנועת "אמל" השיעית נביה ברי האשים אמש את ערפאת בניסיון לחדש את הלחימה נגד תנועתו באמצעות הקומוניסטים ושאר גורמי השמאל במערב ביירות.

3 לבנונים נהרגו ממטעני צד ברצועת הביטחון

מנחם הורוביץ
סופר "הארץ" בצפון

שלושה תושבים לבנונים נהרגו וארבעה נפצעו בעת ששני מטעני צד גדולים התפוצצו אתמול ברצועת הביטחון בדרום לבנון. המקרה אירע בשעה 6.30 בבוקר. טנדר ובו התושבים הלבנונים שהיו בדרכם לעבודה בישראל עלה על מארב מחבלים סמוך לכפר חוליל שבגזרה המרכזית של אזור הביטחון.

אמש בקונצרט / נתן מישורי

דרוש חידוד ואיזון

המנצח מנדי רודן והפסנתרן ג'פרי קאהאן בקונצרט הפילהרמונית מס' 6, סדרה ו', בהיכל התרבות בתל־אביב. בתוכנית: צבי אבני — מטאמור־פוזות על קוראל של באך (בראשונה בפילהרמונית); ברטוק — קונצ'רטו מס' 3 לפסנתר ולתזמורת (1945); צ'ייקובסקי — "מאנפרד", סימפוניה בארבע תמונות אופוס 58.

ה"מטאמורפוזות על קוראל של באך" (בכורה ינואר 1986, תזמורת סימ־פונית ירושלים) מאת צבי אבני (נולד 1927) היא יצירה שאווירתה רצינית ועשייתה רצינית. אמצעים עשירים של תזמור, מגויסים בה לבניית תמונה מלודיות־הרמוניות־דינמיות. מגוון תנועות מוסיקלית רחבה, מגוונת ומסוגננת. יש בה "קולות" רבים וצבי אבני מגיעים במיומנות רבה "ממעמקים" אל מרומי צליל מיסטי.

כאשר האופטימיות אינה מבטלת הפסימיות אינה תוחבת במצבי הנפש, כשחורות ציוצי ציפורים בתקווה ופאתוס חזק מתפרץ, יוצאת הפרשנות של הקונצ'רטו לפסנתר מס' 3 מאת בארטוק (1881־1945), כשהיא פושרנית ופשרנית. נותרת עם זאת, בביצועו של ג'פרי קאהאן (פרס ראשון בתחרות רובינשטיין 1983), נגינה שהיא לא רק נקיה, אסטטית מאד ובנויה כהלכה, אלא אף בעלת תום אנושי חביב. וזה כשלעצמו, יפה.

המשקים שעימם נותרנו לאחר ביצוע "מאנפרד" של צ'ייקובסקי, היו מעורבים. בחלק, התקיימה נגינה בעלת שיתוף פעולה ומעורבות נפשית מספקים לתוצאה והעקבות זאת היו חסרונות טכניים־מוסיקליים. בחלק, בעיקר במעלות השיאים, הגיעו רודן והפילהרמונית למלוא הצליל הביטויי הראויים. אם ניתן עוד בקונצרטים הבאים לחדד את בארטוק ולאזן את צ'ייקובסקי, תותיר תוכנית בלתי שגרתית זו את מלוא רישומה. וכך גם מבעיה.

אמש בקונצרט / הרי גולומב

להוציא טפל מאַי קר

קונצרט המקהלה מאיסלנד במסגרת סדרת "קול המקהלות"

המקהלה האיסלנדית האורחת והמבצעת שלה הטעימו אותנו מטעמה של המוסיקה המקהלתית האיסלנדית בצורת תהליך של העברת דגש מן היסוד העממי המסורתי אל היסוד המודרני המולחן.

בהופעה הראשונה העממית היה הרבה יותר עניין וייחוד, האפיינו אותה רעננות ואותנטיות. לעומת זאת, ניתן לומר — לפחות, לפי המבוקר שהובא בפנינו — כי איסלנד רחוקה ממרכזי העשייה של המוסיקה בת־זמננו לפחות כמידת ריחוקו הגיאוגרפי של האי הקר הזה מהם: הקטעים המודרניים היו שרופים וחסרי מעוף, והתבססו על דיסוננטיות מהולה של תרגילים בקומפוזיציה, ללא אמירה של ממש.

יש לציין במיוחד לטובה את ההגייה המלוטשת, תוך איזון מושלם בין עיצורים לתנועות, שהשלתה את המאזין כי הוא מבין את המילים ואת תרבות השירה והדיבור (בקטעים מרשימים של מקהלה מדברת), ועל הכל — את האווירה הנעימה של עשיית מוסיקה. האיכות הקולית לא היתה אחידה, והמנה שעמגה בסימן ירידה עם התקרבות הערב. הופעת הגיטריסט היתה מיותרת — הן כמלווה והן כסולן ביצירה, אשר שעמומה היה יכול להרדים את המאזין לולא צירופיה המעצבנות.

הרבה תחבלה הושקע כאן בכוונות הטובות, אך התוצאה הקרה לא צרפה אותן למעשה.

ארגון תאומי מנגלה דורש העמדת יוזף מנגלה למשפט

(ע). עם פתיחת משפטו של ג'ון דמיאניוק בירושלים פנו נציגי ארגון תאומי מנגלה לראש הממשלה, יצחק שמיר, בבקשה להיפגש איתו ולקבל הבהרות מדוע אין מביאים לדין גם את הפושע הנאצי ד"ר יוזף מנגלה.

זאת לאחר שנודע לפני שבועיים ממקורות משרד החוץ הישראלי שמנגלה אותר בפרגוואי והותר הגבורה בוודאות, בניגוד לידיעות על מותו.

ורה קריגל, יו"ר הארגון הזכירה, שבעקבות המשפט הציבורי "אני מאשים", שנערך בעבר הארגון ב"יד ושם" בירושלים, הבטיחה ממשלת ישראל פרס כספי תמורת הסגרתו של מנגלה לידיה או תמורת המצאת מידע שיביא להסגרתו.

"נמסר לנו לאחרונה, שראש הממשלה שמיר הביע התעניינות אישית בהבאתו של מנגלה לדין ולכן איננו מבינים מדוע אין עושים זאת, כשמקום מגוריו ידוע עתה לממשלת ישראל. על כך אנו מבקשים לדבר עם מר שמיר," אמרה ורה קריגל.

היא הטעימה, שלאחר הזיהוי של מנגלה בפרגוואי, אין יותר ספק בעובדה שהפושע הנאצי חי ולכן מפריעה לניצולים העובדה שעדיין אין מביאים אותו לישראל ומעמידים אותו למשפט, על פי החוק לעשיית דין בנאצים.

נשיא טוגו: אין מניעה לחדש הקשרים עם ישראל

דאקאר (ע"צ). נשיא טוגו, הגנרל אייאדמה, הכריז כי "אין כל מניעה" לחידוש הקשרים הדיפלומטיים בין טוגו וישראל, אולם הנושא הוא בתחום סמכותה של מפלגת השלטון, המפלגה היחידה במדינה.

ערכה את העמוד: אורית גלילי

חריש

(סוף מעמוד 1)

המשטרה מנהלת חקירה נגד בנק הפועלים, בנק לאומי ובנק המזרחי בקשר לחשדות שהיו מעורבים בהוצאת מניות ללא ידיעת הרשויות, תוך שימוש בחברות קש.

עוד מסרה כי לאחרונה החליט היועץ המשפטי לסגור תיקי חקירה בחשד שבעלי תפקידים בכירים באוצר, בבנק ישראל ובבנקים עשו שימוש פסול במידע פנימי כדי לעשות רווחים אישיים. החקירה העלתה שאף אחד מהפקידים הבכירים באוצר ובבנק ישראל, שלקחו חלק בדיונים על הפסקת הויסות, לא ביצע פעולות של מכירת או קניית מניות בסמוך למשבר, תיקי החקירה נגד העובדים בבנקים נסגרו מחוסר ראיות.

יו"ר הוועדה ח"כ חדד ליבאי ביקש לזרז את החקירה כדי למנוע עינויי דין מהבכירים בבנקים. לדבריו במידה ויש חשד לעבירות, יש לנהל את החקירה גם נגד הדרג הפוליטי ולא להגבילה לדרג הבנקאי. ח"כ ליבאי התנגד להתערבות מפלגתית־פוליטית בשיקולי היועץ המשפטי לממשלה ובשיטת עבודתו.

עיכוב שחרור ביגון

(סוף מעמוד 1)

(עש"ת). בשיחה טלפונית עם פרופ' אלכסנדר לרנר ממוסקווה נמסר כי מסורבי־עלייה מתכוונים להגיש תלונה משפטית נגד משרד ההגירה הסובייטי ("אוביר"), על כך הודיעה המועצה הציבורית למען יהודי בריה"מ.

בשיחה הגיב פרופ' לרנר, מסורב־עלייה מזה 15 שנה, על מאמר בעיתון המוסקוואי "איזבסטיה מוסקווה" שהופיע בשבוע שעבר, ובו הגדרה רשמית של משרד "אוביר", המטפל בבקשות היציאה. במאמר כתוב: "אנו מתכוונים לבדוק מחדש את תיקיהם של מסורבי־עלייה, אך אנו מרגישים שלא יינתנו אישורים לאלה הקשורים לסודות מדינה".

לרנר אומר שזו הפעם הראשונה שמופיעה בעיתון סובייטי התייחסות רשמית לנושא, ואיזכור שמותיהם של כמה מסורבי עליה. ביניהם ולדימיר סלבק, יולי כושרובסקי, מרק ליבובסקי, פאבל אברמוביץ, ולב אובבישר, הנמצאים בסירוב למעלה מ־15 שנה. הם הודיעו כי בכוונתם להגיש תלונה משפטית לבית הדין המוסקבאי נגד ה"אוביר", על כך שמחזיקים אותם בברה"מ ללא סיבה מצדיקה.

אינה ביגון ממתינה לבעלה

(ע). "כתבי חוץ וטלוויזיה יושבים אצלי ומצלמים איך אני מנקה את הבית ומתכוננת לקבל את ביגון כשיגיע הביתה" — אמרה אמש אינה ביגון בשיחה טלפונית ממוסקווה.

המשבר במערכת הבריאות

(סוף מעמוד 1)

שרת הבריאות הביעה בצאתה מן הפגישה אכזבה רבה ותסכול לנוכח העיצומים המתגברים והתסיסה בקרב העובדים במערכת הבריאות. ארבל־אלמוזלינו אמרה: "מערכת הבריאות צועדת לקראת מפולת. חייבים לעצור רכבת דוהרת זו. האחריות רובצת על כולם". שרת הבריאות תיפגש מחר עם מ"מ ראש הממשלה שמעון פרס שעמד בראש הקבינט הכלכלי שהחליט על הקיצוץ במערכת הבריאות. היא תציג בפניו את חומרת המצב ותבקש להעלות את הנושא שוב בישיבת הממשלה כדי לנסות לשנות את החלטת הממשלה.

עובדי המינהל והמשק בבתי החולים הממשלתיים החליטו אמש לחדש את שביתתם ביום שני הבא — עד למילוי תביעותיהם.

המעלות של אל על

	טמפ' מינימום	טמפ' מכסי'		הטמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	−1	5	מעונן	0	4
אתונה	12	15	גשום	8	14
בוקרשט	1	2	גשום	—	—
בריסל	0	1	מעונן	−9	2
וינה	2	5	מעונן	2	4
ז'נבה	−2	0	שלג	0	5
לונדון	0	9	מעונן	0	4
ליסבון	12	14	ב"ח	12	15
מדריד	6	12	ב"ח	4	11
ניו־יורק	−7	−2	מ"ח	−14	0
פאריס	−2	1	ב"ח	−5	2
פרנקפורט	−1	0	שלג	−3	2
ציריך	−1	0	שלג	—	—
קהיר	10	21	בהיר	14	25
קופנהגן	−2	−1	מעונן	−3	0
רומא	7	12	ב"ח	4	14
שטוקהולם	−5	−2	שלג	−2	5

המטוס המאושר אל על

צוות פרסומאים

"ווקאליזה 87"

פסטיבל המוסיקה באולמות האבירים

בעכו

שתערך בחול המועד פסח
פרטים בקרוב...

ד"ר יצחק ארד: טרבלינקה היתה בית הקברות הגדול ביותר של יהודי פולין

יצחק ארד: ניצול שואה, איש צבא, יו"ר יד ושם

ד"ר יצחק ארד יו"ר "יד ושם" נולד ב־1926 בליטא, וכ־10 שנים אחר־כך עבר לגור עם הוריו בוארשה. שלושה חודשים לאחר כיבוש פולין נכבשה וארשה, וארד הצליח לברוח לאזור בשליטת הצבא הסובייטי.
"הורי נשארו בוארשה, וגורלם היה כגורל כל היהודים" — סיפר. ביוני 1941 פלשו הגרמנים לבריה"מ, והשטח שבו שהה נכבש. "שוב הייתי תחת שלטון הגרמנים. הם הוציאו את כל היהודים להורג, ואני הצלחתי לברוח מהמקום ונדדתי ברחבי בילורוסיה. עמדתי אז בראש קבוצה מחתרתית, הצטרפתי לפרטיזנים הסובייטיים, ולחמתי בשורותיהם עד סוף המלחמה".
עם סיומה העפיל ארד ב־1945 לארץ־ישראל, התגייס לפלמ"ח ושימש כטייס. את שירותו בצה"ל, עשה בתפקידים שונים, תחילה בחטיבת הראל ורובם בשריון. תפקידו האחרון היה קצין חינוך ראשי.
מאז 1972 משמש ד"ר יצחק ארד כיו"ר "יד ושם". הוא עוסק במחקר היסטורי בנושא השואה, ופרסם מאמרים וספרים רבים בנושא זה.

מאת דוד פרידמן
כתב "הארץ"

"אחד־עשר מיליון יהודים היו אמורים להכלל בפיתרון הסופי, בתוכנית ההשמדה הנאצית. על־פי התוכנית היו אחד־עשר מיליון היהודים אמורים להיאסף מגרמניה, מהארצות הגרורות, מהארצות הכבושות ומתוך הארצות שהיו אמורות להיכבש כמו בריטניה, פורטוגל, אירלנד, תורכיה ושווייץ".
דברים אלה אמר אתמול ד"ר יצחק ארד, יו"ר "יד ושם", בעת עדותו במשפט דמיאניוק בבנייני האומה בירושלים.
"מחנה טרבלינקה היה מחנה השמדה בו נרצחו 870 אלף יהודים. טרבלינקה היתה בית הקברות הגדול ביותר של יהודי פולין. זו לא היתה תופעה מקרית. היה זה מעשה של בני אדם שהקימו את המחנה וביצעו שם את הרצח. שורשי טרבלינקה נעוצים עמוק ביותר בהיסטוריה האנטישמית ובתורת הגזע של המפלגה הנאצית. אידיאולוגית תורת הגזע הפכה למדיניות רשמית של הרייך השלישי, מדיניות שתוצאותיה היו כה טראגיות — שישה מיליון קורבנות והרס קהילות.
"מדיניות זו יצרה בתולדות העם היהודי מושג חדש, את מושג השואה" — דברי העד, ד"ר ארד.

כשהעולם לא הגיב על חוקי נירנברג — הקצינו אותם

יו"ר "יד ושם" תיאר במהלך עדותו את השלבים השונים של מדיניות הפיתרון הסופי. הוא אמר כי מעליית היטלר לשלטון ועד פרוץ מלחמת העולם השנייה, בודדו היהודים, הוצאו מהחברה, השתלטו על רכושם, ולבסוף אולצו להגר מגרמניה.
"מדיניות זו כוסתה בכיסוי חוקי, שעיקרו — חוקי נירנברג. בתהליך זה היתה הקצנה מעת לעת, כאשר השלטונות הנאצים מביטים על תגובות העולם. כאשר העולם לא הגיב על החוקים, הקצינו אותם יותר ויותר. שיאו של התהליך היה בגירוש היהודים מגרמניה, לאחר כך הפוגרום הגדול של ליל הבדולח", אמר ד"ר ארד.
לדבריו, ההתייחסות המפורשת הראשונה להשמדת יהודים היתה בנאומו של היטלר בסוף ינואר 1939, במלאת שש שנים לעלייתו לשלטון. בנאום זה אמר היטלר, ד"ר ארד מצטט: "אם יעלה בידי יהדות הממון לדרדר את העמים פעם נוספת למלחמה עולמית — התוצאה תהיה השמדת הגזע היהודי באירופה".
"עם פרוץ מלחמת העולם השנייה מתחיל שלב שני בתהליך הפיתרון הסופי", המשיך ד"ר ארד בעדותו, "שלב זה הוא הכנסת היהודים לגטאות. יסוד לשלב הזה מוצאים בפקודה שהוציא היידריך, שהיה ממונה על משרד ביטחון הרייך. במסמך, שפורסם בחודש ספטמבר 1939, נאמר כי המטרה הסופית היתה השמדה מוחלטת של העם היהודי. המטרה הסופית של ההשמדה הטוטאלית נשמרה בסוד כמוס".
"מערכת ההטעיה הגרמנית החלה לפעול מאותו רגע. מערכת ההטעיה כללה הפצת שמועה כי ריכוז יהודים בגיטאות נבע מחשש שישתתפו בפעילות של פרטיזנים. עיקר ריכוז היהודים בגיטאות היה במהלך שנת 1940.
"הנאצים פירסמו אז פקודות נוספות המורות ליהודים לענוד סרטים, ועליהם מגן דוד. הוצאו פקודות האוסרות על היהודים לצאת מהגיטאות, וכל מי שיצא מהגיטאות — דינו מוות. כמו כן הוצאה פקודה האוסרת על היהודים לנסוע ברכבות ובתחבורה הציבורית. היהודים הוחזקו בצפיפות, במחלות ובהרעבה, ואלפי יהודים מצאו את מותם בגיטאות ובעבודות־כפייה.
"למרות הריכוז והתנאים הבלתי־אנושיים, נאבקו היהודים על שמירת צלם־אנוש, ונלחמו ברעב. היהודים ניהלו חיי דת, תרבות וחינוך. "שלב זה היה הכנה לקראת שלב ההשמדה, שמתחיל עם פלישת הנאצים לברית־המועצות בחודש יוני 1941".
ד"ר ארד העיד כי עם הכוחות הקדמיים של הצבא הנאצי התקדמו ארבע עוצבות של האס־אס, שמטרתן המוגדרת ומשימתן היתה השמדת היהודים בשטחים שייכבשו בבריה"מ. בשלב זה הציג ד"ר ארד פקודה של היידריך מיוני '41, שבה נאמר כי יש להרוג את היהודים בשטחים הכבושים, ויש לעודד גורמים מקומיים לבצע פעולות טיהור — מבלי להשאיר עקבות כי הדבר נעשה בעידוד גרמני.
ד"ר ארד מסר עוד כי יש בידיו דו"חות יומיים המפרטים את מספר היהודים שנרצחו מדי יום — לפי חלוקה של גברים, נשים וילדים. המסמך הזה מצטרף למסמכים נוספים המעידים על ההשמדה.
"בעקבות מעשי רצח אלה נכנסו להיסטוריה היהודית מקומות כמו באבי־יאר, ועוד מאות מקומות ששימשו כאתרי השמדה של היהודים", אמר ד"ר ארד.
יו"ר "יד ושם" תיאר בעדותו גם את הכינוס בוועידת ואנזה, שבה הוחלט על הפיתרון הסופי של בעיית היהודים, השמדתם של אחד־עשר מיליון יהודים. באותה ועידה הודיע היידריך במפורש כי הוא הממונה על השמדת העם היהודי. ד"ר ארד אמר כי לא ידוע התאריך שבו התקבלה ההחלטה על השמדת יהודי אירופה, ההערכה היא כי ההחלטה התקבלה קרוב למועד הפלישה לברית־המועצות.

שיטה מהירה להשמדה

ד"ר ארד אמר בעדותו כי שיטת ההשמדה של הנאצים היתה בהתחלה ירי ביהודים בקרבת מקום מגוריהם; אולם שיטה זו היתה איטית וקשה, וחיפשו שיטה מהירה יותר. נמצאו מסמכים, שבהם דיווחו מפקדים גרמנים על קשיים רבים בשיטה זו, בין היתר בשל הקושי לשמור על סודיות ולמנוע בריחת אנשים. על כן חיפשו שיטה פשוטה וקלה יותר.
"בעקבות כשלון שיטת הירי אכן נמצאה שיטה חדשה — שיטת ההמתה בגזים. שיטה זו, אמר ד"ר ארד, לא היתה חדשה לגרמנים. הם השתמשו בה במה שכינו "המתת חסד", של נכים וחולי־נפש גרמניים, כדי לשמור על טוהר הגזע. ההרג מתוך רחמים" הופסק בקיץ 1941 בעקבות לחץ פנימי בכנסיה הגרמנית.
"הנסיון שהצטבר במבצע זה שימש לצרכי הפיתרון הסופי של הבעייה היהודית. בעקבות זאת המציאו את מכונית הגז: משאית בעלת ארגז סגור, שאליה מחובר מפלט המנוע. למשאיות אלו נהגו להכניס כמה עשרות יהודים במקסף מגוריהם, וכעבור עשרים דקות נסיעה היו האנשים נחנקים מגז המנוע. אך גם שיטה זו", אמר ד"ר ארד, "לא הצליחה, לדעת הגרמנים. "יש בידינו מיסמכים של בעלי המכוניות, המתלוננים על קשיים טכניים ועל הקושי בהמתה", סיפר העד.
"בעקבות זאת עלה הרעיון של הקמת מחנות השמדה בחודש יולי 1941. הוקמו שלושה מחנות באזור הגבול המזרחי של פולין. המחנות הועמדו תחת פיקודו של קצין גרמני בשם גלובוצ'ניק. היו בהם 92 אנשי סגל שאיישו את המחנות בלז'ץ, סוביבור וטרבלינקה. אנשי הסגל היו אנשים שהשתתפו ב'המתת החסד', בגרמניה".
ד"ר ארד תיאר גם את מסלול הפיקוד של המופקדים על "הפיתרון הסופי של הבעייה היהודית". תחת היטלר עמד היינריך הימלר, מפקד האס־אס, ותחת פיקודו עמד ריינהרד היידריך, שהיה ממונה על משרד הביטחון של הרייך, בו היה אייכמן בעל תפקיד בכיר. תחת פיקודו הישיר של היידריך עמדו מפקדי המחנות ויחידות השמירה.
"בתחילה הוקמו במחנות תאי גזים קטנים, שאליהם הובלו מנועים של טנקים. גז הדו־תחמוצת הפחמן שנפלט מפעילות המנועים, גרם לחנק הקורבנות שהוכנסו לתאי הגזים. שיטה זו נוסתה לראשונה במחנה בלז'ץ ובשל התוצאות ה"טובות" הנהיגו אותה גם במחנות האחרים".

גיוס שבויים אוקראיניים וסלאביים למחנות ההשמדה

ד"ר ארד סיפר כי לצורך הרחבת מספרם של אנשי הסגל במחנות, גוייסו גם שבויים אוקראיניים וסלאביים, שאומנו במחנה האימונים טרווניקי. האנשים הללו פוזרו בין מחנות ההשמדה ובמקומות הריכוז של היהודים בעיירות השונות, ותפקידם היה להעלותם לקרונות הרכבות ולאבטח את הרכבות בזמן תנועתן.
ד"ר ארד פירט גם את החשאיות הרבה שבה נערך מבצע הפתרון הסופי של הבעייה היהודית. הוא אמר כי כל המסמכים הושמדו, וכל אנשי כוחות העזר האוקראיניים חוייבו להשבע כי ישמרו על הסודיות.

היודנראט מגטו וארשה

ביולי 1942 החל הגירוש מגטו וארשה. ד"ר ארד ציטט את יומנו של אדם צ'רניקוב, ראש היודנראט בגטו וארשה, שכתב ביומנו: "הודיעו לנו שעלינו לספק 6,000 יהודים בכל יום. המחנה מבודד. הקשר הטלפוני מנותק, וברחובות מסתובבים כוחות גדולים". יומיים אחר־כך התאבד אדם צ'רניקוב.

תהליך ההשמדה בטרבלינקה

בשלב זה הגיע העד לתיאור תהליך ההשמדה במחנה טרבלינקה. למחנה היו מגיעות רכבות של 60 קרונות, ובכל אחת מהן כ־6,000 איש. הרכבת היתה נעצרת לא הרחק מהמחנה, וקטר היה דוחף 20 קרונות בכל פעם. בכל קרון היו כ־150 בני אדם.
"האנשים הורדו מהקרונות, הופשטו, ובגדיהם נלקחו. נשים וילדים הופנו ימינה וגברים — שמאלה. שערן של הנשים נגזז מראשן, והן עשו את הדרך עירומות כביום היוולדן, במה שכונה "הדרך השמיימה", עד שהגיעו לתאי הגזים, ושם בוצעה ההמתה.
"לאחר שסיימו הנאצים את המתת האנשים, 'עבר' הגברים את אותו תהליך. כל התהליך הזה נמשך כשעתיים. במקביל הועסקו אנשי צוות העבודה בניקוי הקרונות, בפינוי הגוויות מהקרונות של מי שמצא את מותו בדרך הארוכה והקשה, בתנאים הבלתי־אנושיים ששררו בתוך הקרונות".
ד"ר ארד אמר עוד, כי המשלוחים היו כה גדולים ותאי הגזים לא יכלו לעמוד בעומס, ועל כן נאלצו רכבות להמתין ימים ושעות על המסילה, עד הגיע תורן להיכנס לתוך מחנה טרבלינקה. באותן שעות וימים ארוכים של המתנה מצאו את מותם אלפי יהודים.
לדברי ד"ר ארד, בכל קרון היו דחוסים כ־150 בני־אדם בלי אוכל ומים וכמעט ללא אוויר לנשימה. "היו רכבות שרק מעטים הצליחו לצאת מתוכן בכוחות עצמם. האחרים מצאו את מותם עוד בקרון.
"בתוך כך ירו גם השומרים הנאציים והאוקראיניים בחלק מהקורבנות, מאחר שתאי הגזים לא הצליחו לעמוד בקצב ההשמדה. ד"ר ארד ציין, כי היו ימים שבהם היו מפוזרות סביב המסילה ערימות רבות של גופות".

הימלר הורה לשרוף הגופות

"במארס 1942 ביקר הימלר במחנה, והורה לפתוח את הבורות העמוקים שבהם הוכנסו הגוויות, ולשרוף אותן. עד אוגוסט '43 עסקו בפתיחת הבורות העמוקים ושריפת הגופות, כדי לא להשאיר שריד להשמדה. בעיני הימלר לא מצא 'אי־הסדר' ששרר במקום וחוסר היעילות בפעולת ההשמדה. על כן הדיח את מפקד המחנה, ד"ר אבלה, רופא במקצועו, ותחתיו מונה שטנגל, שהיה מפקד מחנה סוביבור, שהפסיק את פעולתו באותה תקופה.
"טרבלינקה היתה גהינום. לא רק לאנשים שהושמדו שם, אלא גם לאלה שהוצאו מהשמדה ועבדו בעבודות־כפייה. הגיהנום האמיתי היה בשעות הערב, במסדרי ההוצאה להורג. כל המתרשלים בעבודה, או אלה שלא מצאו חן בעיני השומרים, נכרת חלק מגופם, או שגרמו לפציעה במצחם. זה היה סימן שיש להוציאם להורג במסדרי ההוצאה להורג בשעת הערב, לאחר סיום העבודה" — סיפר ד"ר יצחק ארד בעדותו בישיבת אחה"צ אתמול.
"אם תוך כדי עבודה הוציא אסיר פרוסת לחם, היה נורה בו במקום על עבירה זו. על עבירות אחרות היו נענשים בעונשי מלקות. במגרש המסדרים היה ספסל מיוחד שבו היו קושרים ומכים את האשם. למחרת לא היה האדם מסוגל לעבוד, ובערב אותו יום היו יורים בו. אנשים לא היו יכולים להחזיק מעמד בתקופה הזו יותר מחודשים מעטים", סיפר ד"ר ארד, והוסיף כי השקט היחיד היה בלילה.

1500 קרונות רכוש יהודים

ד"ר ארד תיאר גם את העבודה של הרכוש הרב שנגזל מהנרצחים, רכוש שהיה מועבר לעורף הגרמני. הכסף והזהב היה מועבר לבנק הממלכתי בברלין לצורך מימון המלחמה. "מהלך מלאכת איסוף של רכוש. מאות קרונות יצאו מטרבלינקה, עמוסים בחפצים. היתה גם הוראה מדוייקת כיצד לטפל בכל פריט ופריט.
"הגרמנים הקימו בשדה התעופה בלובלין שבפולין מחנה, שאליו הגיע הרכוש. במחנה זה היו מחסנים גדולים בהם אוחסן הרכוש, ומויין שנית בדרכו לעורף הגרמני. הזהב והתכשיטים היו מותכים לגושי זהב, שמשם נשלחו לבנק המרכזי של גרמניה".
ד"ר ארד מסר כי ישנן עדויות של מספר יהודים מטרבלינקה, שניהלו רישום על מספרי הקרונות שיצאו. מרישום שלהם עולה כי מדובר ב־1,500 קרונות שיצאו מהמחנה, עמוסים ברכוש, במשך השנה וחצי של קיומו. כן ישנה עדות של מפקח תנועת הרכבת הפולנית בטרבלינקה, ששמו נאביצ'קי. לדברי ארד, נאביצ'קי היה חבר במחתרת הפולנית, ושמר את כל התעודות ופקודות היסעים של הרכבות, ואף מניתוח התעודות עולה כי מספר הקרונות שיצאו עמוסים ברכוש היה 1,500.
ד"ר ארד ציין, כי בדצמבר 1943 נמסר דו"ח מסכם על פרטי הרכוש שהועבר מטרבלינקה. מהדו"ח הזה עולה כי ערך הרכוש בשווי כולל של 71 מיליון דולר. מתוכם 19 אלף קראט של יהלומים, 3,000 ק"ג מטילי זהב וכסף רב. חלק לא מבוטל מהרכוש הגיע לידי הסגל הגרמני והאוקראיני במחנות, ואלה גרמו לעושרם של הכפרים מסביב, כאשר בעד כל מוצר שרכשו — שילמו בתכשיטים ובשעוני־זהב יקרי־ערך.

בריחות יהודים

בנקודה זו נשאל ד"ר ארד על־ידי פרקליט המדינה, עו"ד יונה בלטמן, על נסיונות הבריחה ממחנה טרבלינקה. הוא אמר בתשובתו, כי בחודש הראשון לפעולתו היה אי־סדר גדול במחנה, שאיפשר בריחתם של עשרות רבות של יהודים, אולם מרביתם נתפסו ונרצחו. על חלקם הלשינו גורמים עויינים מקרב האוכלוסיה המקומית תמורת בצע כסף.
"לקראת חודש 1942 הסתיימו כל נסיונות הבריחה בכשלון גמור. אנשים שנתפסו עונו בפומבי, ניתלו עם רגליהם כלפי מעלה, והוכו מכות נמרצות לפני הוצאתם להורג. על כל אסיר שברח מטרבלינקה הרגו הגרמנים עשרה מהאסירים האחרים במחנה".

(סוף בעמוד 7 טור 6)

"טרבלינקה היתה גהינום — לא רק לאנשים שהושמדו שם, אלא גם לאלה שהוצאו מהשמדה ועבדו בעבודות־כפייה"

"כל המתרשלים בעבודה, או אלה שלא מצאו חן בעיני השומרים, נכרת חלק מגופם, או שגרמו לפציעה במצחם — זה היה סימן שיש להוציאם להורג"

"אין עדות או מסמך המאשרים כי איוואן האיום נהרג בידי המורדים"

אדם צ'רניקוב, ראש ה"יודנראט" בגטו וארשה: "הודיעו לנו שעלינו לספק 6,000 יהודים בכל יום"

"על כל אסיר שברח מטרבלינקה הרגו הגרמנים עשרה מהאסירים האחרים במחנה"

"כשהחל המרד בטרבלינקה פתחו השומרים האוקראינים שעל המגדלים באש, ולמעלה מ־350 יהודים נהרגו"

עורך את העמוד: אורי גרנדר

דגם של מחנה ההשמדה טרבלינקה שהוצג אתמול בבית המשפט

דגם של טרבלינקה מעשה ידי ניצול

לצורך עדותו של ד"ר ארד הוכנס לאולם בית המשפט דגם ענק של מחנה טרבלינקה, שהוכן על־ידי ניצול המחנה, יעקב ורניק.
ורניק עבד במחנה כנגר, הצליח להמלט ממנו ועלה ארצה. הוא תיעד את קורותיו במחנה בספר, ואף הכין תרשים ודגם של המחנה. ורניק נפטר בארץ לפני שנים אחדות.
על־פי הדגם, תיאר ד"ר ארד את מיבנה מחנה טרבלינקה ואת ההתרחשויות בכל אחד ואחד מחלקיו. אורכו של המחנה היה 600 מטר, ורוחבו 400. הוא כלל שלושה אזורים: אזור קבלה, אזור מגורים ואזור השמדה.
"אזור הקבלה כלל את רציף תחנת הרכבת, שקלטה לא יותר מעשרים קרונות. כמו כן היו באזור זה שלושה צריפים. באחד מהם התפשטו האנשים, ונלקחו מהם החפצים האישיים. צריף אחר שימש כמקום השמדה לחולים וזקנים, שלא יכלו לעשות את הדרך ברגל מאזור הקבלה לאתר ההשמדה. הצריף השלישי שימש כמחסן. אזור הקבלה הוסווה כתחנת־רכבת. הוצבו בו קופה ושלטים של כיווני נסיעה של רכבות וזמני יציאתן. כאשר הגיעו למקום משלוחי היהודים, הודיע כרוז ברמקול, כי היהודים הגיעו למחנה מעבר לקראת העברתם למחנות עבודה. למשמע הודעה זו מחאו רבים מהם כפיים, שכן לא ידעו מה יעלה בגורלם תוך זמן קצר ביותר" — אמר ד"ר ארד.
"באזור ההשמדה היו תאי־גזים, ולידם בורות גדולים, שבהם נטמנו בשלב ראשון גופות הנרצחים. לאחר חודשים אחדים הוצאו הגופות מהבורות, ונשרפו, לפי הוראתו של הימלר.
"אזור המגורים כלל צריפי מגורים לאנשי האס־אס, לכוחות העזר ולצוות העבודה היהודי שעסק במחנה ההשמדה בעבודות שונות. יהודים עבדו גם באזור ההשמדה, אך הם היו מבודדים משאר צוותי העבודה, שעסקו בעבודות שונות בחלקי מחנה אחרים".
ד"ר ארד ציין כי יעקב ורניק, שהיה בנאי מומחה, הועסק בשני החלקים של המחנה, ומכאן ידיעותיו הרבות על המחנה ומבנהו.

הסניגור הישראלי: ניסיון למשפט ראווה

"יש כאן נסיון להפוך את המשפט הזה למשפט לאו־עינני, למשפט למען אמצעי התקשורת. יש נסיון לערוך משפט כמו בבריה"מ, כאשר למרות שהנאשמים מודים בכל העובדות המיוחסות להם, שבים ומביאים את כל המסכת העובדתית למען אמצעי התקשורת". דברים אלה של בא־כוחו של דמיאניוק, עו"ד יורם שפטל, הושמעו לפני עדותו של ד"ר יצחק ארד, יו"ר "יד ושם". עו"ד שפטל אמר כי אין מקום לעדותו של ארד, האיש והאיש אבותו להתייחס לפרטים שהסניגוריה כבר הודתה בהם.
"אין כל מקום להשמעת העדות", טען עו"ד שפטל. "אם התביעה מתעקשת להעלות את ד"ר ארד לעדות — זה למען אמצעי התקשורת, למען מצלמות הטלוויזיה שבאולם".
בא־כוח התביעה, פרקליט המדינה, עו"ד יונה בלטמן, השיב לבית המשפט כי ד"ר ארד בקיא בארכיונים השונים, ותוצאות מחקרו, כפי שיציג בבית המשפט, הן רקע הכרחי להבנת המשפט. "אם מדברים על אמצעי התקשורת — זהו משפט ראשון בישראל שבו מקיימת הסניגוריה בסוף המשפט מסיבת עיתונאים לעיני המצלמות באולם בית המשפט". אמר עו"ד בלטמן.
השופט דב לוין החליט, כי יש לשמוע את עדותו של ד"ר ארד. "העדות נראית לנו חשובה. בית המשפט מעוניין לשמוע רקע עובדתי היסטורי, ואיפשר את השמעת עדותו". קבע השופט לוין בהחלטתו והוסיף: "לא היה מקום לדברים שהושמעו על־ידי הסניגור. כאילו נותן ביהמ"ש יד למשפטי ראווה כמו אלה בבריה"מ. הערה זו — מקווה לא יכירנה בכרינת ישראל".
לאחר החלטת השופט החל, כאמור, ד"ר ארד בהשמעת עדותו.

חפצים דוממים, גולגלות צפות

מאת דן מרגלית

מפיו של ההיסטוריון־הפרופסור, ד"ר יצחק ארד, נשמעה זוועת השואה כתיאור של צריפים ומחנה ועוד מחנה, ועצים, ודרום של שביל, וגדר ומיסמך ורכבת־משא; ואיכשהו, ביחוד, מהחפצים הדוממים המשעממים האלה — כמו צפה מ"רחובות הנהר" של אורי צבי גרינברג גולגלות יהודית, גולגלות יהודיות, 6,000 ביום, בכל רכבת לטרבלינקה. כפי שהגציה את המשורר במעין נבואה: "גולגולת היא זאת, יהודית, שפשטו את עורה/ והיא באדמה הטרי והולכת עד מאד..."
אתמול גדש כבר הקהל את אולם משפטו של דמיאניוק. היו ילדים ונערים הרבה וחובשי כיפות. יו"ר "יד ושם" וקצין החינוך הראשי לשעבר בצה"ל, ארד, השיב ללא ליאות, בידענות פרטנית, במין יובש שהצריך את השעות הארוכות, על־מנת להצטבר לכדי דרמה, לכדי "גולגולת יהודית".
זו לא היתה "הפלאנטה האחרת", הלבנה, החיזיונית־עלפונית של יחיאל דינור (ק. צטניק) במשפט אדולף אייכמן. ב־1961 היה מחקר־השואה עדיין בחיתוליו, והזיכרון טרי אך רחוק, ואפילו מוסתר, מבוייש. אתמול הציגה ידענותו של ארד את קפיצת־הדרך והשלום שעשה המחקר ההיסטורי בתיעוד וביעידה דקדקנית, לטוב ולרע.
הסניגוריה לא רצתה להאזין. היא הרי הודתה שפשעיו של איוואן האיום ראויים לכל גינוי אנושי. היא חתרה לצמצם את הדיון לשאלה אם הנאשם הוא דמיאניוק, והתביעה ביקשה לפרוש ידיעה רחבה, שהיא תכלית המשפט כולו.
ב־1961 היה המסר ברור. דוד בן־גוריון לא רק שיחרר את פתרי השואה המושתקת בתוך אימה מבגירות הלב השותתות, אלא ביקש לקבוע במעין פסקדין ציבורי מוסכם, כי התשובה לכל אלה היא בקיום מדינת־יהודים ריבונית וחזקה. ב־1987 המסר הזה אינו כל כך ברור. אולי זו ישראל שכבר אינה זקוקה למסר ההוא, ואולי היא פחות מרגישה אותו. ממשפט דמיאניוק יצא משהו אחר, יילמד דבר מה נוסף, יצמח מסמך שיסתור את הספרות הניאו־נאצית, המכחישה את עצם קיום השואה.
זה הצורך בידיעה ההיסטורית הרחבה, וזו אטימותה של הסניגוריה שביקשה למנוע את עדות־ארד תוך שימוש בטיעון מקומם, כאילו יש מקום לגזירה שווה בין ההליך המתנהל בירושלים לבין משפטי הטיהורים הגדולים במוסקווה. נשיא הרכב, השופט דב לוין, העמיד את הסניגור הישראלי, יורם שפטל, במקומו.
היום ימשיך ארד; היום עוד יעמוד הסניגור האמריקאי ג'ון גיל ארקונר בקרשים ובעצים וברחוב השביל בטרבלינקה. מאחורי גבם נושפים כבר העדים האחרים, אלה שיישבו מעל דוכן העדים, ויתבקשו להצביע את אצבעם ולומר אם האיש שלפניהם הוא אכן איוואן האיום. הצלילות, הזעף או הצרידות שבקולם עשויים להכריע.

קופת חולים
הכנס בנושא הסוכנות
שעמד להתקיים ב־19.2
בביה"ח "מאיר"
בוטל
על מועד חדש תבוא הודעה

מהפיכה בבניה, במחיר שלא היה...
שיטה מהפכנית לבנית בתי מגורים חד קומתיים קוטג'ים ובתי קיט.

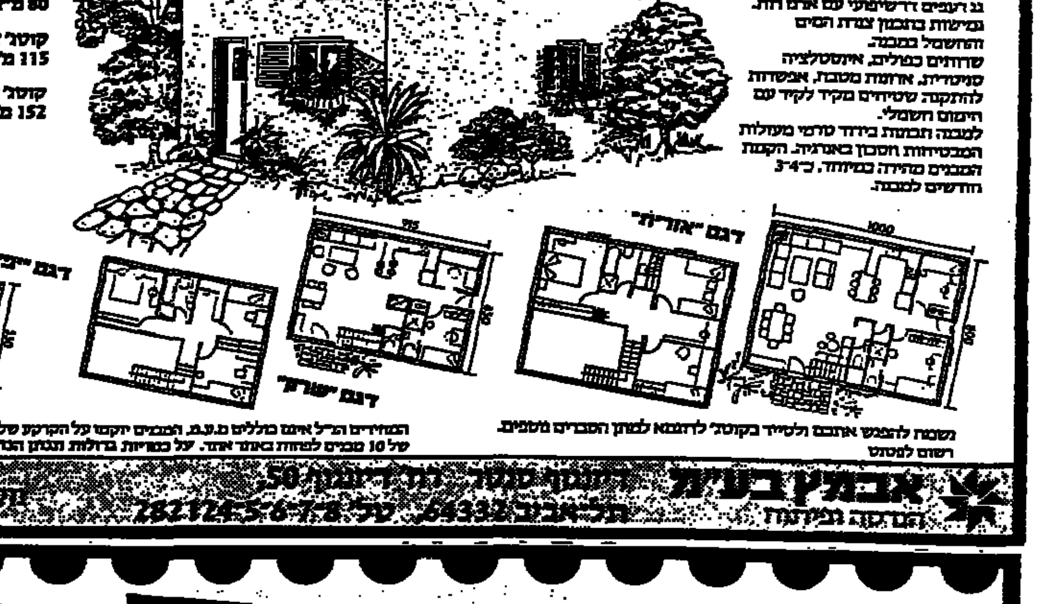

לדוגמא:
קוטג' דגם "יפית" בשטח של 80 מ"ר כ־$26,000 בשקלים.
קוטג' דגם "שרון" בשטח של 115 מ"ר כ־$35,000 בשקלים.
קוטג' דגם "אורית" בשטח של 152 מ"ר כ־$46,000 בשקלים.

בידוד טרמי לכל המבנה.
ציפוי עץ או טיח שפריץ על הקירות החיצוניים.
גג רעפים דו־שיפועי עם ארגז רוח.
גמישות בתכנון צורת הבית והחשמל במבנה.
שרותים כפולים, אינסטלציה סניטרית, ארונות מטבח, אפשרות להתקנת שטיחים מקיר לקיר עם חימום חשמלי.
למבנה תכונות בידוד טרמי מעולות המבטיחות חסכון באנרגיה. הקמת המבנים מהירה במיוחד, כ־3־4 חודשים למבנה.

המחירים הנ"ל אינם כוללים מ.ע.מ. המבנים יוקמו על הקרקע של המזמין ומחירים בהתאמה של 10 מבנים לפחות באותו אתר. על כמויות גדולות תנאי הנחה.
נשמח להפגש אתכם ולסייר בקוטג' לדוגמא לשם הסברים מפורטים.
רשום לפטנט
אבמץ בע"מ
הנדסה ובניה
תל־אביב 64332 טל' 262124-5-6-7-8

שרות בלעדי בלילי דיזנגוף 263
ניקוי יבש תוך שעה
רק עם הציוד המשוכלל ביותר בארץ אפשר לעשות זאת!
נכנסים ל"לילי" בדיזנגוף, מוסרים את הבגד, ממשיכים לעבודה, לסידורים,
או מעבירים שעה קלה בבית קפה סמוך. חוזרים כעבור שעה - והבגד כבר מוכן.
נסה את רשת "לילי" במיגוון שרותים נוספים: ניקוי זמש ועור, ניקוי שמיכות ווילונות,
ניקוי ותיקון שטיחים, צביעה ואשפרת בגדים ועוד.
ב"לילי" מובטח לך תמיד השרות המקצועי, האמין היעיל והבטוח ביותר.
לילי
ניקוי יבש - המהיר בעיר
ת"א - דיזנגוף 263, בבלי - פסגי דקל, רימון - מרכז מסחרי

صورة عن الاصل

בכנסת

הרמטכ"ל בוועדת חוץ וביטחון: לא הייתי מאשים רק את דרורי

ועדות וסיעות / עדנה אירדור

"ההתפרצויות האחרונות בשטחים, יוצרות מצב בעייתי — אך אין לומר, כי כדובר במשבר אמון של צה"ל. מדי פעם צריך להוסיף יותר כוח, כדי להרגיע וזה פוגע במשימות אחרות, אבל גם זו משימה שלנו". כך אמר אתמול הרמטכ"ל, רב אלוף משה לוי, לחברי ועדת החוץ והביטחון של הכנסת. הרמטכ"ל ענה לשאלתו של ח"כ חיים דרוקמן (מפד"ל), שטען, כי לא נעשה די כדי לטפל בצורה נמרצת ברבוי הפיגועים הפוגעים ביישובי יהודה ושומרון. הוא אמר, כי בשבוע האחרון לבד נפצעו 11 חיילים ו־3 אזרחים. בבדיקה שערך דרוקמן, במסגרת סיור בשטח, הובהר לו, כי חל נתוק בין הצבא לממשל האזרחי וזה האחרון מוגבל באמצעי ענישה.

הרמטכ"ל נדרש להתייחס לטענה של ח"כ יוסי שריד (רצ), כי התקציב הנוכחי, של 550 מיליון דולרים לפרויקט הלביא, יאפשר לייצר בסכום זה במשך 10 השנים הבאות 100־110 מטוסים. בהתחשב בהשקעה שנעשתה בפיתוח יוצא, כי מטוס לביא יעלה כ־70 מיליון דולרים, לעומת 20 מיליון דולרים לאף־16. בתשובתו אמר רב אלוף לוי, כי נכון שעל פי הבחינות, אם מייצרים 100 מטוסים אפשר להגיע למחיר של 70 מליון דולרים למטוס, אך אי אפשר לדון בלביא בכל פעם מחדש או בקטע. צריך דיון מלא ומקיף בפרוייקט וצריך לראות את כל ההשלכות. אם לא יינתן יותר כסף ללביא הפרויקט לא יתקיים, אמר הרמטכ"ל.

חברי הוועדה מתחו ביקורת נוקבת על התבטאויותיו של האלוף אמיר דרורי, בנושא בחירת הרמטכ"ל. ח"כ דן מרידור (ליכוד) טען, כי דבריו של האלוף דרורי מזיקים ומשמעותם היא כי גם בצבא אין הדברים מתנהלים על פי שקולים עניינים. ביקורת ברוח זו השמיעו גם ח"כ בנימין בן אליעזר וח"כ שמחה דיניץ (מערך) ויוסי שריד (ר"צ). בתשובתו לח"כים אמר רב אלוף משה לוי, כי "יש הרבה דברים תמורים ושקריים. הקשר שקשר האלוף דרורי היה שגוי ומוטעה. אני כואב את המצב. לא הייתי מאשים רק את האלוף דרורי ואני אומר זאת מבלי לגרוע באשמתו".

ח"כ לא ייצג לקוח בפני רשות ממשלתית

ועדת הכנסת החליטה אתמול לאסור על חברי כנסת לייצג לקוח בפני רשות ממשלתית. ח"כ שנמצא באמצע תהליך ייצוג חייב להודיע על כך ליו"ר ועדת האתיקה של הכנסת, ח"כ ויקטור שם טוב, עד ה־15 באפריל. עד ראשית ספטמבר חייב הח"כ לסיים את ייצוגו.

עוד החליטה הוועדה אתמול, להציע למליאת הכנסת להחליט על נטרול זכותו של ח"כ הרב מאיר כהנא בכנסת ה־11 לשלוח מכתבי הכנסת ודואר פטור מתשלום. ההחלטה באה בעקבות בקשה, שהגיש לוועדה שר התקשורת, אמנון רובינשטיין, לפיה עושה ח"כ כהנא שמוש בדואר זה לצורך הטרדת אזרחי המדינה הערבים במכתבי נאצה. הוועדה דחתה את הצעתה של ח"כ גאולה כהן (תחיה) לאיסור של שלושה חודשים. בתגובה על החלטת הוועדה הודיע ח"כ כהנא, כי קיבל התחייבות לתרומה מיהודי בארה"ב בסכום של 50,000 דולרים למען משלוחי דואר של תנועת "כך".

עוד נקבע, כי הממשלה תידרש להשיב על הצעות חוק בתוך 30 יום ולא 60 יום כפי שהיה בעבר. ועדת הכנסת החליטה לקצר את התקופה וקבעה, כי אם הממשלה תזדקק להארכה מעבר לחודש ימים היא יקבע הדבר בתאום עם יו"ר הכנסת.

פרשת בלאס לדיון בוועדת הפנים

ועדת המשנה של הכנסת לענייני משטרה, החליטה להיענות לפנייתו של ח"כ מיכאל איתן ולבדוק את מכלול ההיבטים הקשורים באופן חקירת התלונות של דוד בלאס ואחרים נגד בכירי העבודה ויחד. ח"כ איתן הבהיר, כי אין לייחס כל חשיבות לשאלה, היכן נעלם החומר המשטרתי שלא התקבל אצל מבקר המדינה. מאחר והעתקים מהחומר נשלחו והתקבלו אתמול בלשכת המבקר.

סגירת המרכז לבטיחות בדרכים

ח"כ עוזי לנדאו (ליכוד) דורש מיו"ר הוועדה לבטיחות בדרכים, ח"כ אוריאל לין, לדון בכוונה לסגור את המרכז לבטיחות בדרכים בטכניון. בפנייתו קובע ח"כ לנדאו כי בעשור האחרון חל שיפור עצום בבטיחות בדרכים. חיי אדם למאותיהם נצלו. המרכז לבטיחות בדרכים הוא מוסד מקצועי שבו חוקרים ואנשי מדע מבטיחים שפעילותם החיונית בעבר הביאה להשגים אלה. הוא דורש לקיים דיון דחוף בוועדה כדי להבטיח שעם סגירתו של המכון לא תפגע פעילות המחקר בנושא בטכניון.

היום הצבעה על הצנזורה

מליאת הכנסת אמורה להצביע היום על הצעת החוק הפרטית של ח"כ מרדכי וירשובסקי (שינוי) שכוונתה לבטל את הצנזורה על מחזות. שתי הסיעות הגדולות נתנו חופש הצבעה לחבריהן, לפיכך מסתמן רב המחייב את ההצעה. הצעת החוק נמצאת על שולחן הכנסת בשנה וחצי, וזו הצבעה היום היא בקריאה הטרומית שלה.

חוק יפת

ח"כ מרדכי וירשובסקי (רצ) הניח על שולחן הכנסת הצעת חוק שמטרתה להביא להחזרת כספי הפנסיה והפיצויים של ארנסט יפת היו"ר והמנכ"ל הפורש של בנק לאומי לישראל. בהצעת החוק נקבע שהסכמים עם מנהלי בנקים שפרשו עקב מסקנות ועדת בייסקי יהיו בטלים והסכם חדש לעתיד יהיה טעון אישור של נגיד בנק ישראל. בדברי ההסבר להצעה נאמר כי הנסיבות להביא לביטול הסכם הפנסיה והפיצויים של הבכירים בבנק לאומי אינם נבאים בפני ואין מנוס מהליכה בדרך של חקיקה ראשית לתיקון העוול. אמנם זו דרך חריגה, אך במקרה הזה אין כל אופציה אחרת להשיב את כספי העתק לבנק.

הפגנת שרירים של אנשי משרד הקליטה

דיון שהיה צריך להתקיים אתמול בוועדת העליה והקליטה, בנושא התכנית המוצעת של המחלקה לעליה ולקליטה של הסוכנות היהודית לקליטת עולים מברית המועצות, הפך לוויכוח [illegible] הוועדה, בסוגיית מעמדה של המחלקה ביחס למשרד הקליטה. זאת, בשל העדרותם ההפגנתית של נציגי

הצדעה לערי הפיתוח

באולם המליאה / עמוס בדרוד

יום הולדתה ה־38 של הכנסת צויין אתמול בישיבה חגיגית, אשר רוב תוכנה התייחס לערי הפיתוח. רוב הנואמים — ובכללם מ"מ ראש הממשלה, שמעון פרס — דיברו עליהם כעל "יצירת־מופת", שכמעט כולה אורות, תוך התעלמות מהבעייתיות העמוקה והמשברים הפוקדים את אזורי הפיתוח. דברי פרס נשמעו כמעט כשירה "העולים שבאו נישאו על הכנף המשיחי. בני מרוקו אלג'יריה, תוניס ולוב, שכמהו אלפי בשנים לנשק את אדמת הקודש; עולי כורדיסטאן שנפרדו מנוף הררי ומצולק הפליגו לעבר ציון, באי תימן בעלי גינונות מקראיות והמתנגנות בשפת התנ"ך המקורית שלא העמעה", ועוד דברים בסגנון דומה.

תוך שהוא עומד על התגבשות ערים אלה, בהן חיה כיום שמינית מאוכלוסיית המדינה, במשך הדור האחרון, אחרי חיסול המעברות. אמר פרס "זוהי הזדמנות טובה לבית הזה להצדיע לתושבים הבלתי שגרתיים של ערי הפיתוח, ולאפשר לתושבים לצאת למרחב, שיתרום הרבה לריקמת כוחה האמיתי של המדינה ולעתיד חייהם של תושבי העיירות הנפלאים הללו".

יו"ר הכנסת, שלמה הלל, פתח את הישיבה החגיגית של המליאה בברכה לאורחים הרבים. בתוכם היו נשיא בית המשפט העליון, מבקר המדינה, עובדי מדינה בכירים, חברי כנסת לשעבר, עובדי הכנסת ותיקים שיצאו לגימלאות, וכן רבים מראשי ערי הפיתוח, שישבו ביציע המכובדים. בשביל הח"כים בעבר הוכנו כסאות באולם המליאה. הנוכחות של חברי הכנסת בהווה היתה משמעותית, וליד שולחן הממשלה נכחו שבעה שרים.

הלל מבקר התעלמות הממשלה

הלל שילב בדבריו הנוגים על תולדות הכנסת ביקורת נוקבת על התופעה של התעלמות הממשלה מהכנסת. "כל אלה שחשבו כי מותר להתעלם מן הכנסת ולעקוף אותה, תוך תחושת בטחון של יציבותה של ממשלה הנשענת על קואליציה רחבה, חייבים לדעת כי הם תורמו לערעור מעמדה של הדמוקרטיה", הוכיח אותם. "אסור להחזות סכנות־אינטימיות לפגוע בעיקר. גם אם הרוב של אי־אמון אינה מתהפכת מעל ראש של הממשלה, חייבים לזכור כי דמוקרטיה היא ככל תורת חיים: אם תעזבנה יום — יומיים תעזבך ...קשה להבין, וקשה יותר להסכים שבממשלה עם 25 שרים, מהם שרים ללא תיק, יש הצדקה ליתמותו של שולחן הממשלה בכנסת לעתים כה קרובות. גם אין להסכים שמשמעותיה והחלטותיה של הממשלה מוצגות לא פעם בפני כלי התקשורת, וחברי הכנסת צריכים ללקט פירורים מתחת לשולחנם...במשטר דמוקרטי תקין, בית הנבחרים הוא הכתובת שבפניה חייבת להופיע הממשלה בראש ובראשונה".

אחרי דברי פרס שאל מיכה רייסר (ליכוד־חרות) שאילתה על היחסים עם מצרים, ומ"מ ראש הממשלה הכחיש את הרמזים בכנות ישראל שיוחסו לשר ההגנה המצרי הגנרל אבו־ג'זאלה.

בעקבות זאת נפתח דיון על ערי הפיתוח, שאותו יזם בשעתו יצחק פרץ (מערך). השר חיים קורפו, המקשר בין הממשלה לכנסת, חזר על דברי השבח לערי הפיתוח, ואילו יאיר צבן (מפ"ם) אמר, כי מצד אחד מדינת ישראל היא ארץ זבת חלב ודבש, אך היא גם ארץ אוכלת יושביה. אין די באור על ערי הפיתוח כדי להסל את הצללים. החברה ההתנגנה הישראלית חטאה כלפי ערי הפיתוח, במיוחד בכך שלא תיעשה אותן במפעלים מגוונים, ובכך שהתעשיות שהלכו לשם לא תרמו לעלייתה של רמת החיים בהן. לדבריו, מסוף 1981 עד סוף 1986 לא נוספו עובדים למפעלי תעשיה.

חולקו פרסי היו"ר

בתום ישיבה מקוצרת של המליאה נערך הטכס המסורתי לציון יום ההולדת, ובו חולקו פרסי יו"ר הכנסת לשנת תשמ"ז: בתחום הגברת העליה, מניעת הירידה והקלת הקליטה — לתנועת "תהל"ה" — תנועת ההתנדבות לעליה דתית; בתחום קידום ועידוד הסבלנות והכבוד ההדדיים והשכנות הטובה בחינוך ובמעשה — לקיבוץ קטורה ולכפר ארזים; בתחום מעשי פיקוח נפש — ליהודית הולץ בולה; בתחום קידום הידע והתודעה של העם בתפוצות והידוק הקשר עם הגולה — לפרופ' משה דוידס; ובתחום פעילות חינוכית בקרב הנוער — ליהושע רוזן ודרור הוטרר־ישי יוזמי חוגי הסיירות של החברה להגנת הטבע.

פס"ד עקרוני: פציעה במשחק בליגה למקומות עבודה אינה תאונת עבודה

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

שופט בית הדין האזורי לעבודה בבאר־שבע, קבע בפסק־דין עקרוני כי עובד הנפצע במפעל מחוץ לשעות העבודה לא יוכר כנפגע כתאונת־עבודה, ולפיכך לא יקבל פיצוי.

מדובר בתביעה שהגיש עובד במפעל "מכתשים", שטען כי בעת שהשתתף בפעילות ספורט במסגרת אליפות קט־רגל שהתקיימה במפעל הוא נפגע והגיע לקבל טיפול רפואי. התובע טען כי הארגון הספורטיבי היה במסגרת המפעל, אורגן ומוכר על־ידו, ולכן הפגיעה היתה במסגרת עבודתו.

המוסד לביטוח לאומי טען כי יש לדחות את התביעה מאחר שהתובע לא נפגע בעת שעשה למען מעבידו.

ערך את העמוד: [illegible]

חברים כותבים במדור של בן־אמוץ:

אפרים קישון, יהונתן גפן, אורי ליפשיץ, שאול אברון, חיים באר

20.2.87

חדשות של שבת

הוצאות האבטחה ב"אל על" ימומנו מתקציב המדינה

החלטת ועדת השרים בנושא מנוגדת להחלטת הממשלה לפיה תישא אל על במלוא הוצאות האבטחה

מאת צבי זרחיה
סופר "הארץ"
לענייני כלכלה

ועדת השרים לענייני כלכלה החליטה שלשום, כי הוצאות האבטחה של חברת "אל על" ימומנו מתקציב המדינה.

החלטה זאת מנוגדת להחלטה קודמת של הממשלה, מדצמבר '84, בה נקבע, כי חברת התעופה הממלכתית תישא במלוא הוצאות האבטחה שלה.

גורמים כלכליים הסבירו אתמול, כי ההחלטה לממן באופן ישיר את הוצאות האבטחה של "אל על", בניגוד להחלטת הממשלה, נבעה מכך שלא נמצא המקור אחר לכיסוי הוצאות אלה.

בשבת החודשים האחרונים דנה ועדת השרים לכלכלה בשתי ישיבות, בהצעה אחרת למימון הוצאות האבטחה של "אל על". שרי האוצר והתחבורה הציעו אז, כי הוצאות האבטחה ימומנו ע"י המדינה כבעלת מניות בחברה, כנגד הקצאת מניות של "אל על" למדינה. זאת, בתמורה לערך שירותי האבטחה שמעמידה המדינה ל"אל על". שני השרים הציעו אז להגדיל את הון המניות של החברה ע"י יצירת 7,500 מניות רגילות בנות 1,000 ש"ח כל אחת.

ההצעה להנפקת מניות של החברה בתמורה למימון הוצאות האבטחה עוררה התנגדות שרים בוועדה. שר הכלכלה והתכנון, גד יעקבי, אמר כי הנפקת המניות היא דרך פסולה, עקלקלה ולא נכונה מבחינת דרך הניהול של "אל על". הוא סבור, כי על הממשלה להודיע בפשטות כי היא נושאת בהוצאות האבטחה של "אל על" במקום ל"עשות הוכבות ולהקצות מניות". לנוכח התנגדות זו התקפלו שרי האוצר והתחבורה מהצעתם הראשונית.

יו"ר המזכירות הפדגוגית: "עמותות־הורים" ייצרו תופעת חינוך לעשירים

הורים שוכרים באמצעות עמותות מורים במקצועות בהם קיים מחסור ומשלמים להם שכר גבוה מהמקובל ★ התופעה קיימת בהיקף מצומצם גם בקיבוצים

מאת נילי מנדלר,
סופרת "הארץ" לענייני חינוך

הורים מקימים עמותות בבתי הספר, כדי לשכור באמצעותן, בעבור תשלום גבוה מהמקובל, מורים במקצועות בהם קיים מחסור ובעיקר בתחום המדעים. זאת אמר אתמול יו"ר המזכירות הפדגוגית במשרד החינוך, דוד פור, בסיור כתבי חינוך בבתי הספר "חוף כרמל" ו"גן שמואל", של התנועה הקיבוצית. מדבריו עולה, כי מדובר בתופעה הדומה לרפואה הפרטית בתחום הבריאות.

פור אמר, כי אם תתפשט התופעה, תתחלק מערכת החינוך, לבתי ספר עשירים ולבתי ספר עניים, שאופיים ייקבע על פי הכנסות ההורים.

במהלך הסיור תנברר, כי גם בקיבוצים משלמים משכורות גבוהות יותר למורים במקצועות נדרשים, אם כי התופעה כאן עדיין מוגבלת מאוד.

אנשי התנועה הקיבוצית שהשתתפו בסיור מסרו, כי כל בתי הספר האיזוריים של תנועתם, הנהיגו בשנים האחרונות בחינות בגרות וכי שעור מסיימי י"ב, המשיגים תעודות בגרות, נע היום בין 50 ל־60 אחוז. בבתי ספר אלה, ניתן משקל רב מהמקובל במערכת החינוך, לעבודות גמר יחודיות, המזכות את התלמידים בנקודות לתעודת הבגרות.

האגודה לזכויות האזרח מוחה על סגירת המרכז לאינפורמציה בי"ם

מיכאל ורשבסקי, מנהל המכון לאינפורמציה אלטרנטיבית שנעצר בי"ם (תצלום: יהונתן שוחט, סקופ 80)

מאת אורי ניר,

האגודה לזכויות האזרח בישראל מוחה על השימוש בצו מינהלי לשם סגירת ה"מרכז לאינפורמציה אלטרנטיבית" בירושלים. בהודעה שפירסמה אתמול האגודה נאמר, כי פעילות המרכז נעשית בפיקוח הצנזורה, ודי בכך להבטיח כי לא ייפגע בטחון המדינה. "אם לדעת המשטרה נעשית במקום פעילות אחרת הנוגדת את החוק", נאמר בהודעה, "בידה להעמיד לדין את החשודים בפעילות זו. אין הצדקה להביא לסגירת המשרדים, עם הפגיעה בחופש העיתונות וחופש המידע הכרוכה בכך, בטרם ננקטו הליכים פליליים".

אתמול נמסר, כי שניים משישה אנשי המרכז שנעצרו שלשום נותרו במעצר.

יהודים תומכי שמאל וערבים מירושלים מתארגנים לפעולות מחאה ציבוריות נגד ההחלטה לסגור את המרכז, ונגד מעצרו של מנהל המרכז, מיכאל ורשבסקי. ה"מרכז לאינפורמציה אלטרנטיבית" נסגר כוסר שלשום בפקודת מפכ"ל המשטרה, בטענה שחבריו עסקו בפעילות עויינת, ופעלו לטובת ה"חזית העממית לשחרור פלשתין". זו הפעם הראשונה שמפכ"ל משטרה משתמש בסמכותו זו. המוקנה לו ע"פ הפקודה למניעת טרור, וסוגר בצו מנהלי מקום שלהערכתו שימש לארגון טרוריסטי.

אלף ילדים יתומים ובודדים בין עולי אתיופיה בישראל

השר צור מבקש דיון בצה"ל על קליטת החיילים האתיופים הבודדים

(ע) כאלף ילדים אתיופים מתוך 2,500 המצויים בארץ הם יתומים או בודדים. לחלק מהם הורים באתיופיה, וחלק מההורים ניספו בדרך לארץ. הטיפול בהם כרוך בהכפלת הצוות הטיפולי ובהוספת כוחות מקצועיים של פסיכולוגים ועובדים סוציאלים.

על כך מסר אתמול אורי גורדון, ראש המחלקה לעליית הנוער בסוכנות היהודית, לשר הקליטה יעקב צור, בסיור שהתקיים במוסד הנוער אמי"ת בפתח תקוה.

בישיבה שקיים השר עם צוות הורים והמדריכים ומנהל בית הספר סיפרו לשר על בעייתם המיוחדת של ילדים אלה והצורך הדחוף של משרד הקליטה ועליית הנוער בהכנת תכנית מקיפה לקליטה חברתית ותרבותית של ילדים.

במיוחד הועלתה בפני השר מצוקת יתומי כיתות י"ב, האמורים לסיים את שנת הלימודים הקרובה ולהתגייס לצה"ל.

השר יעקב צור ציין, כי לדעתו יש מקום שהבנים המסיימים את כיתות י"ב ייקלטו מהר ככל האפשר בבסיסים צבאיים של צה"ל והבנות יוכשרו במסגרות מקצועיות מתאימות. זאת מאחר והלקן הגדול אינו מתגייס לצה"ל מטעמים דתיים.

השר צור ציין, כי יש מקום לקיים דיון מקיף בצה"ל על קליטת החיילים האתיופיים הבודדים.

בדיון על קיצוצי התקציב בוועדת החינוך של הכנסת:

נבון: משמעות הקיצוץ — סגירת 145 בתי"ס והפחתת 3,300 משרות

ארגוני המורים מאיימים לשבש ההכנות לשנת הלימודים החדשה אם תמומש תוכנית הקיצוץ

מאת עדנה אירדור
סופרת "הארץ"

אם יקוצץ תקציב החינוך כהצעת שר האוצר, ייסגרו בשנת הלימודים הבאה 146 בתי ספר, בהם לומדים כ־10,000 תלמידים. 80 בתי ספר ייסגרו בקיבוצים, 38 בישובים עירוניים, 14 במושבים, 10 בישובים חדשים ו־4 במגזר הערבי. מתוך 146 בתי הספר שייסגרו, יהיו 95 בחינוך הממלכתי, 24 בחינוך הממלכתי־דתי ו־27 בחינוך העצמאי. את התוכנית לסגירת בתי הספר שהושלמה בימים האחרונים במשרד החינוך, הגיש אתמול סגן ראש הממשלה, שר החינוך והתרבות יצחק נבון, לחברי ועדת הכספים והחינוך של הכנסת, שהתכנסו לדיון בתקציב משרד החינוך.

השר נבון אמר, כי סגירת בתי הספר תחייב את המשק לארגן מערך חדש של הסעות תלמידים, שכן כל התלמידים שלמדו בבתי הספר שייסגרו ייקלטו בבתי ספר אחרים, הנמצאים בשכונות אליהם. שר החינוך הוסיף, כי החלטות הממשלה על הקיצוצים בתקציב מחייבות אותו, אך הוא חש חובה להסביר לחברי הכנסת את המשמעויות האמיתיות שיהיו לקיצוצים הנוספים. השר הסביר, כי לפני כשלושה חודשים הגיע משרדו להסדר עם משרד האוצר על תוכנית קיצוצים לשנתיים עד שלוש השנים הקרובות, אך למרות זאת הציע האוצר קיצוצים נוספים, מעבר לסכומים שהוסכמו ועל כך המחלוקת בין המשרדים.

נבון דיווח לחברי הוועדה, כי הוחלט להנהלת משרדו לבצע את כל הקיצוצים שהוסכמו עם האוצר, כמו צמצום מספר התלמידים החדשים שייקלטו בשנה הבאה בסמינרים למורים, מיזוג הסמינרים הדתיים בגבעת וואשינגטון ו"עוזוה" בסמינר משותף שימוקם בבאר־שבע, סגירת כיתות במכללת "אחוה", סגירת המכללה הדתית ע"ש ליפשיץ בירושלים וסגירת הכיתות להכשרת מורים בסמינר "נהלל" והעברתן לסמינר "אורנים". זאת, לאחר שאשתקד נסגרו שני סמינרים. צעד נוסף עליו הודה, הוא הפחתת שעה עד שעה וחצי בשבוע מכל כיתה במערכת החינוך, להוציא גני ילדים, שבהם הופחתה עוד אשתקד חצי שעה בכל יום. המשמעות המעשית לכך, היא שהתלמידים בכתות הנמוכות יסיימו את יום הלימודים בשעה 12.00.

עוד הודה השר על צמצום הפסקת הוראת חלק ממקצועות ההעשרה, כמו אומנות, מוסיקה, וחינוך גופני. יבוצע שינוי בשיטת הקצאת שעות ההוראה, שיעור להפעלת כיתות תלת גילאיות, הפסקת הייעוץ החינוכי לתלמידים ולמורים רבים, להפסקה הדראסטית בהדרכת מורים, להגדלת הצפיפות בכיתות ולהגדלת מערכת ההסעות. הנהגת השינוי המתחייב מהסיכום עם האוצר תפגע בעיקר בבתי ספר בהתיישבות העובדת (קיבוצים ומושבים), בחינוך הממלכתי־דתי ובחינוך העצמאי.

יקוצצו 3,300 משרות

הקיצוצים יביאו לביטול כ־3,300 משרות מורים, בהן מועסקים בפועל כ־5500 מורים. זאת, נוסף על 4,000 שכבר פוטרו בשנתיים האחרונות. השר הדגיש, כי בכל הדיון על משמעויות הקיצוצים בתקציב, צריך לזכור ולהביא בחשבון, כי בשנים האחרונות הופחתו 3.2% משעות ההוראה בחינוך היסודי, 20.1% בחטיבות הביניים, 4.3% בבתי הספר התיכוניים העיוניים ו 9.6% בבתי הספר התיכוניים הטכנולוגיים.

מנכ"ל משרד החינוך, ד"ר שמשון שושני, טען, כי מערכת החינוך לא תוכל לספוג מבחינה תקציבית את הגידול הטבעי הצפוי, של 21 אלף תלמידים חדשים בשנת הלימודים תשמ"ח, ואין להעלות על הדעת לקצץ בשעות הלימוד כדי לאפשר את קליטת התלמידים החדשים.

נציגי הסתדרות המורים הודיעו לחברי הוועדה, כי אם יאושר הקיצוץ יחלו בשיבושים שימנעו את פתיחת שנת הלימודים הבאה.

יקירנו

ירחמיאל—אלי—אורן

איננו

ההלויה תצא היום, יום רביעי, 18.2.87 י"ט בשבט תשמ"ז בשעה 2.00 אחה"צ מבית ההלויות העירוני רחוב דפנה 5 ת"א לבית העלמין בחולון (שער החדש)

התבורה תעמוד לרשות המלוים

כואבים: רבקה אורן
בני ורותי אורן וב"ב
אריאלה ומיכאל ונגוהיים וב"ב
חוה ואליעזר גבוביץ וב"ב
אליעזר ואסתר אורן וב"ב
דבורה ומשה פבזנר וב"ב
אברהם ושולה אורן וב"ב

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של אמנו, אחותי וסבתנו היקרה

אהובה אלישברג ז"ל

לבית ויגיסר

אלמנת ר' יצחק אלישברג ז"ל

ההלויה התקיימה אתמול יום שלישי י"ח בשבט תשמ"ז 17.2.87 בבית העלמין הדרום בגבול חולון בת־ים

יושבים שבעה בבית המנוחה רח' בלוך 32 ת"א

המשפחה המתאבלת

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

נחמן שטרן ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה על קברו היום יום ד' י"ט בשבט תשמ"ז 18.2.87 בשעה 15.30 בבית העלמין בקרית שאול

אוטובוס יצא בשעה 15.00 מרחוב ליליינבלום 42 ת"א

תודתינו נתונה לכל מנחמינו

המשפחה

חלפו שלושים יום ממות יקירנו

יעקב משה בורשטין ז"ל

נעלה לקברו ביום ה' 19.2.87

בשעה 3.00 אחה"צ בבית העלמין

הישן בנחלת יצחק

תודתנו לכל מנחמינו

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת
אחי, בעלי אבינו וסבנו היקר

מאיר מרבך ז"ל

תערך אזכרה וטכס גלוי המצבה

מחר, יום חמישי, כ' בשבט תשמ"ז 19.2.87 בשעה 3.00 אחה"צ.
בבית העלמין הישן חוף הכרמל חיפה

נפגשים ליד השער הראשי של בית העלמין מהכביש הראשי חיפה־ת"א

המשפחה
מאיר מרבך בע"מ

לדוריקה והמשפחה

אתכם באבלכם הכבד בהילקח מכם ללא עת

בורל גולדנברג ז"ל

"בטוח" בע"מ
מקבוצת אי.די.בי

האשראי לציבור לשיא חדש: 6.2 מיליארד שקל

הגידול באשראי נמשך למרות ההחלטה על העלאת הריבית ★ מאז ראשית השנה גדל האשראי ב–341 מיליון שקל ★ יתרות הפת"ם ירדו בשבועיים ב–50 מיליון דולר

מאת אריה לביא
כתב "הארץ" לענייני כלכלה

הגידול באשראי לציבור נמשך בתנופה. מנתונים מעודכנים של בנק ישראל עולה שההחלטה על העלאת שיעורי הריבית, שנכנסה לתוקף בסוף השבוע שעבר לא הביאה בינתיים לשינוי במגמה זו. בבנקים קיימת אף הערכה שה־הודעה על ייקור הריבית גרמה לכך שחברות לקחו הלוואות על בסיס מחירי האשראי בטרם התייקר.

נתוני בנק ישראל, שהתקבלו אתמול, על פעילות ששת הבנקים הגדולים מצביעים על כך שהאשראי לציבור גדל בשבוע שהסתיים ב–11 בפברואר ל–6.206 מיליון שקל לעומת 6.157 מיליון שקל שבוע קודם לכן — גידול של 49 מיליון שקל בשבוע.

במהלך שבועיים גדל האשראי לציבור ב–105 מיליון שקל.

האשראי ממשיך לגדול בקצב מואץ כמעט מאז ראשית 1987. מתחילת השנה הגיע האשראי ל–5.865 מיליון שקל כלומר שהגידול באשראי במהלך של חודשיים וחצי מסתכם ב–341 מיליון שקל — כלומר כשישה אחוזים. רק בימים הקרובים ניתן יהיה לדעת אם המהלך של העלאת שיעור הריבית הביא לצמצום בביקוש לאשראי.

בחוגים בבנקים מציינים שחלק ניכר מהגידול באשראי נובע מהגידול המתמשך בצריכה. מבצעי האשראי של רשתות השיווק וענפי מסחר אחרים גורמים לגידול ניכר בביקוש לאשראי. גם הריבית הנמוכה שמשלמים הבנקים על פיקדונות קטנים גורמים לכך שהציבור מעדיף להשתמש בכספם שברשותו לצריכה.

במקביל, נרשמה בשבועיים האחרונים ירידה נוספת ביתרות פת"ם עו"ש. במהלך שבועיים ירדו יתרות פת"ם בב–50 מיליון דולר. הנתונים האחרונים על יתרות פת"ם מצביעים על כך שהיתרה של פת"ם עו"ש מגיעה ל–574 מיליון דולר בלבד.

קשיים במציאת מועמדים לדירקטורים בחברות ציבוריות

תופעה חדשה המושפעת ממה שארע בבל"ל ★ דירקטורים שנבחרים דורשים תנאי שכר משופרים ★ רבו ההתפטרויות של דירקטורים ממונים

מאת יהודה שרוני

בחברות הציבוריות שניירות הערך שלהן רשומות למסחר בבורסה, מורגש בשבועות האחרונים קושי במציאת מועמדים לתפקיד דירקטורים. תופעה זו נובעת בעיקר ממה שהתרחש בבנק לאומי, אך מה שמטריד את הדירקטורים בכלל, הוא גם תיקון לחוק ניירות ערך שאמור להתקבל בקרוב.

על פי התיקון המוצע, יוכל כל המחזיק בנייר ערך לתבוע, לבדו או עם מחזיקים אחרים, בתביעה נגזרת, את הדירקטורים בחברה. בתביעה כזו עלול הדירקטור למצוא עצמו מחוייב תשלום פיצויים של מיליוני שקלים. חלק מהדירקטורים מבקשים להבטיח עצמם מפני תביעות על ידי קבלת מכתב שיפוי מהחברה, שלפיו תפצה אותם, אם תוגש תביעה נגדם.

מאמץ להגדיל המוטיבציה

כדי להגדיל את המוטיבציה להמשך כהונת הדירקטורים בחברות, החליטו חלק מהחברות הציבוריות על העלאת שכר הדיר־קטורים. באחרונה גם גדל מספר הדירקטורים שהחליטו לפרוש מחברות ציבוריות: שני דירקטורים חיצוניים בחברת המחשבים חילן החליטו לפני שבועיים להתפטר, לאחר שמועצת המנהלים של החברה קיבלה החלטה שלא היתה מקובלת עליהם. אפרים סגל, נציג ציבור בדירקטוריון הסנה מסר לפני ימים אחדים על התפטרותו. גבי מי־הב, שכיהן כדירקטור חיצוני באלי־קול פרש מכהונתו בחברה.

אתמול נמסרה הודעה על התפטרותו של משה גן מור מתפקידו כמנכ"ל החברה הישר־אלית לקירור האספקה. כן התקבלה הודעה על התפטרות רפי מלכא מתפקיד מנכ"ל המטוויות המאוחדות, בשל "חילוקי דעות בינו לבין חברי הדירקטוריון בקשר למדיניות החברה הנוגעת לעובדים".

מוצרים חדשים ל"דיגיטל ישראל"

מאת אבי גונדר

חברת "דיגיטל ישראל" הכריזה אתמול על שורת מוצרים חדשים, מסידרת הואקס שלה: תחנת העבודה החדשה מיקרוואקס 2000 והמחשב מיקרוואקס 2000, בתצורה בסי־סית המיועדת לארבעה משתמשים. מוצעות שתיהן במחירי כניסה המתחילים ב־10,000 דולר פר"ב, ללא תוכנה. מחשב מיקרוואקס החדש מסוגל להריץ כל תוכנה שפותחה עבור מחשבים גדולים יותר בסידרה זאת, במערכת הפעלה וי־אמ־אס.

מנכ"ל החברה, גיל וייזר, אמר במסיבת עתונאים, כי למרות הקי־פאון בגידול במכירות החברה בשנ־תיים האחרונות, הוא רואה פוטנציאל אדיר של השוק הישראלי במערכות מיחשוב ומחשבים. חברת דיגיטל חווה גידול מהיר בהיקף עסקיה.

אתמול חנכה דיגיטל את מרכז הישומים החדש שלה, באיזור התעשיה בהרצליה.

אושרה הורדה של 4% בדמי ביטוח חובה לרכב מתעריפי דצמבר 1986

מאת עדנה אירוהר

ועדת הכספים של הכנסת אישרה אתמול הורדה של 4% בדמי הביטוח חובה לרכב מתעריפי דצמבר 1986. על פי התקנות שאושרו שיעור בי־טוח החובה יעודכן התעריף כל חודש על פי מדד מלפני שלושה חו־דשים, כלומר כ־1 באפריל יעודכנו התעריפים על פי מדד ינואר וכן הלאה.

תשלומי ביטוח חובה הבאים לגבי רכב פרטי ייכנסו לתוקף כ־1 במארס 1987:

עד 1000 סמ"ק	179 ש"ח
1001–1500 סמ"ק	205 ש"ח
1501–2000 סמ"ק	223 ש"ח
מעל 2000 סמ"ק	284 ש"ח

ביטוח חובה לרכב מסחרי בין 1 ל 4 טונות ינוע בין 218 ל 457 ש"ח.

לפי צו ביהמ"ש המחוזי לבקשת המועצה לצרכנות:

כונס הנכסים הזמני לא ינקוט הליכי גביה של צ'קים מלקוחות מת"מ אם טרם קיבלו מוצריהם

מאת לאה טורת, סופרת "הארץ"

בית המשפט המחוזי נענה לבקשת המועצה הישר־אלית לצרכנות והורה לכונס הנכסים הזמני להימנע מלנקוט הליכי גביה של צ'קים שמסרו לקוחות מת"מ, עד לבירור אם קיבלו את המוצרים שרכשו.

בבקשה שהוגשה על ידי היועץ המשפטי המועצה לצרכנות עו"ד דניאל ארנסט, בשם 246 לקוחות מת"מ, נטען כי לפני כל פעולה יש לברר לגבי כל לקוח אם קיבל את המוצר שעבורו שילם. "אין זה יאה, מבחינה ציבורית, לגרום עוול נוסף למאות ואלפי לקוחות אשר התקשו להתגונן כנגד הליכי הגביה וההוצאה לפועל", נאמר בבקשה, כה הוצע להעביר בצורכו את מאגר המכרים שאספה המועצה מן הלקוחות לידי המפרק הזמני.

ההחלטה ניתנה על ידי השופט לויט במעמד כל הצדדים.

בעלי חברת הפניקס סירבו להעיד בפני חוקרי הרשות לניירות ערך על התמוטטות חברת הברוקרים פיט

טענו כי העדות עלולה להפליל אותם

מאת יהודה שרוני

בני משפחת חכמי, בעלי חברת הביטוח הפניקס, [illegible] לרשות לניירות ערך לחקירה בנוגע להתמוטטות חברת הברוקרים פיט, אך ניצלו את זכותם לאי מסירת עדות. השנים טענו כי מתן העדות עלול לסבך אותם בפלילים, או בהג־שת תביעות אזרחיות נגדם. זהו אחד המקרים הבודדים שבהם מנה־לים נוקטים את זכותם, ומסרבים למסור עדות.

הרשות חוקרת את פרשת התמוט־טות חברת הברוקרים פיט, על [illegible] מהחברה, [illegible] היכטיה, כבר כמעט כשנה, והיתה [illegible] מנהלי הפניקס, נעשה עקב היותם שותפים לשעבר של החברה.

הפניקס החזיקה עד תחילת 1985 ב־50 אחוז ממניות פיט. הפניקס פרשה מהחברה, לא לפני שנדרשה להשלים גרעון של 2 מיליון דולר, בהון העצמי של פיט.

תשעה חודשים אחר פרישתם [illegible] ערבות של 556 אלף דולר, בגין הלוואה שנלקחה מבנק דיסקונט. מנהלי הפניקס, עם מנהלי חברת הביטוח ציון, גם שימשו כנאמנים של קרן הנאמנות "אביב" שניהלה פיט, ובתוקף מעמדם זה, התחייבו בתום משא ומתן עם הרשות לניירות ערך, לפצות בעלי תעודות שנפגעו בגלל בריחת שני הבו־קרים, בעלי פיט.

נדחתה הצעה להגביל סודיות הבנקים המסורתית בשווייץ

על אף עמדה זו של הבנקים ידונו בחודשים הבאים השלטונות בהכנסת שינויים בסודיות הבנקים

ציריך (ע"ר). הבנקאים של שווייץ דחו אתמול הצעות להגביל את סודיות הבנקים הידועה במדינה זו.

הנושא עורר באחרונה פולמוס לאחר האשמות כי שווייץ שימשה מקום מקלט לכספים מפוקפקים. בחודשים הבאים ידונו השלטונות בהכנסת שינויים בסודיות הבנקים.

מזכיר הפדרציה של הבנקאים, לאוקלוד שאפואי, מסר לעיתונאים, כי הוא מתנגד להצעה של הממשלה לצמצם את השימוש ב"טופס ב'", המאפשר ללקוחות של בנקים לשמור על עילום שמם, אם הם מיוצגים על־ידי עורכי־דין. ועדת הבנקאות של הממשלה מסרה בחודש שעבר, כי היתה רוצה שהגבלה על השימוש בטופס הזה תיכלל בכללי ההתנהגות של התאחדות הבנקים, שנוסחו ב־1977, הצפויים לחידוש בחודש אוקטובר.

"אנו גורסים כי אין לבטל את 'טופס ב', אולם אנו מחפשי פשרה אשר תביא בחשבון את ההצעות של הועדה", אמר שאפואי.

הפולמוס על הטופס גבר בעקבות הגילויים כי הנשיא לשעבר בפיליפינים, פרדיננד מארקוס, השליט לשעבר בהאיטי, ז'אן־קלוד דיבלייה, הפקידו סכומים גדולים בשווייץ. גם כספים ממכירות של נשק אמריקאי לאיראן עברו דרך חשבונות בנקים בשווייץ, אמרו דוברים אמריקאיים.

התפוצץ המשא ומתן בין עובדי תדיראן בעפולה לבין ההנהלה

השביתה במפעל נמשכת והפועלים חסמו כביש עפולה–טבריה

מאת עמנואלה מנצור
כתבת "הארץ" בגליל

המשא ומתן בין עובדי תדיראן בעפולה להנהלה התפוצץ. אתמול נמשכה השביתה במפעל, והפועלים חסמו את כביש עפולה–טבריה.

הפועלים דחו את הצעת ההנהלה לאשר תוספת "חוזה" לפועלי הייצור בגובה של 18%, ודרשו להפוך תוספת זאת להעלאת שכר רגילה, עם תנאים סוציאליים. ההנהלה דחתה את הצעת העובדים, וקבעה כי אין ברצונה לזוז מהצעתה שלה. ההנהלה דרשה מהפועלים להתגם על הסכם שכר לשלוש שנים, והיתה מוכנה להתפשר ולחתום על הסכם לשנתיים. הפועלים התעקשו כי ההסכם יהיה לשנה אחת בלבד.

מאות פועלים התגודדו אתמול במשך כל שעות היום בחצר המפעל. בצהריים הדליקו הפועלים צמיגים בחצר המפעל, וחסמו את הכביש הראשי מעפולה לטבריה. כוח משטרתי דרש מהם לפנות את הכביש, וחברי הועד שכנעו אותם לרדת מהכביש. בשעות אחר־הצהר־יים נערכה פגישה במועצת פועלי עפולה, התומכת בפועלים, אולם הנהלת המפעל הבהירה כי עמדתה בנוגע היא סופית.

יו"ר ועד העובדים, אהרון גרינברג, מסר ל"הארץ" כי השביתה תמשך, וועד העובדים ומועצת הפועלים יחליטו על הצעדים הבאים להסלמת המאבק.

מזכ"ל הסתדרות הפקידים משה בית דגן:

"אפעל לרוויזיה במבנה השכר כדי שאחזקת רכב, טלפון ושעות נוספות יובאו בחשבון לחישוב הפנסיה"

(ט) מזכ"ל הסתדרות הפקידים, משה בית דגן, אמר כי יפעל לרווי־זיה במבנה השכר, כדי שמרכיבים כמו אחזקת רכב, טלפון ושעות נוס־פות גלובליות ייכללו בו, ויובאו בחשבון גם לצורך חישוב הפנסיה.

משה בית דגן אמר את דבריו במ־סיבת עתונאים בבית סוקולוב בתל אביב, לקראת הועידה הי"ב של הסתדרות הפקידים, עובדי המינהל והשירותים, שתתכנס ב־24 בחו־דש בירושלים. ישתתפו בה 561 צירים וכן אורחים מארגונים מקצועיים מחו"ל, ובכללם ויקטור גוטבאום, נשיא האינטרנציונל של עובדי השירותים.

שינוי מרכיבי השכר והפנסיה לא יהיה הנושא היחיד שידון בועידה. היא תדון גם בקיצור שבוע העבודה ל־40 שעות בת 5 ימי עבודה, תוך דאגה להפעלת השירותים במשך 6 ימים במקומות שהדבר דרוש. עוב־דים שידרשו לעבוד בכל ימות השבוע יקבלו תוספת שכר בהתאם.

כן יפעלו לשילוב העובדים בהנה־לות ובדירקטורים במקומות עבודה שבהם הדבר אפשרי ושם הדבר מתבצע. הסתדרות הפקידים תתבע שינויים בתנאי עבודתן של הנשים והאמהות העובדות, כגון: יום שהייה ממשך במוסדות חינוך לילדיהן, הנהגת יום עבודה גמיש, עבודה חלקית והשתתפות המעסיקים באחזקת יל־דיהן במעונות ובגני ילדים.

ערך את העמוד: חיים טל.

נסים: 5% לשכר המינימום יגררו אינפלציה של 40%

הזהיר את חברי ועדת העבודה והרווחה מחקיקה שתגרום להעלאת שכר מינימום במשק ב־45% עד 50%

מאת עדנה אירוהר

שר האוצר, משה נסים, הזהיר אתמול את חברי ועדת העבודה והרווחה של הכנסת מחקיקה שתגרום להעלאת שכר מינימום במשק ב־45% עד 50%. תוספת של 5% לשכר המינימום, תגרור אינפלציה של 40% (תוך מספר חודשים) כתוצאה מעליות מחירים שיגרמו במשק. תוספת של 10% לשכר המינימום תגרור אינפלציה של 60%. העלאה של 15% תגרור אינפלציה של 70%. לדעתו נושא של שכר מינימום ראוי למשא ומתן בין הצדדים, וחקיקה בנושא אינה לטובת העובד.

העלאת שכר המינימום בשיעורים של 5% עד 15% תעלה למשק בין 900 מליון ל 2.7 מיליארד ש"ח. לדברי נסים, אין מדיניות של פיחותים והמגמה היא לשמור על שער הדולר יציב לטווח ארוך, אם תישמר יציבות השכר.

השר הוסיף כי שכר המינימום במשק יגיע בסוף החודש ל 480 ש"ח, מאחר שהוסכם בעיסקת החבילה על אי עיקור תוספת היוקר לבעלי הכנסות נמוכות. אשר להחלת שכר מינימום במגזרים לא מאורגנים הציע כי שר העבודה יעשה זאת באמצעות צווי הרחבה של ההסכם הקיים.

קצב מחייב דווקא את אישור החוק

שר העבודה והרווחה חייב את אישור חוק שכר מינימום. לדבריו, העלאת שכר המינימום היא תמריץ ומוטיבציה לעבודה שיתרום להגדלת הפיריון. הגדלת הפריון תאפשר למעסיקים להכניס שי־פורים טכנולוגיים ולהרחיב את הייצור. כיום יש תמריץ למעסיקים להתבסס על עבודה זולה ולחץ על המשרד לאשר יבוא של עובדים זרים זולים ובלתי מיומנים.

יקירנו
פאול רינדסברגר
איננו

ההלוייה תתקיים היום יום רביעי י"ט בשבט תשמ"ז 18.2.87 בשעה 3 אחר הצהריים בית העלמין סגולה פתח תקווה
נפגשים ברחבת בית העלמין

אשתו — הני רינדסברגר
בתו — נורית ושמואל יוספסברג וב"ב
כלתו — אילנה רינדסברגר וב"ב
וכל בני המשפחה

למשפחת גרוסמן
אתכם באבלכם הכבד על פטירתו של
יחזקאל ז"ל
גדעון דרמן רו"ח
ועובדי המשרד

לידידנו **רמי מרדור**
תנחומים למות
אמך ז"ל
צינרה בע"מ
משווקי כימיקלים לתעשייה

רועי שלנו איננו
והוא בן שנה

ההלוויה התקיימה אתמול יום שלישי י"ח בשבט תשמ"ז (17.2.87) בבית העלמין בקרית שאול

האבלים:
משפחות קצירי וטלמור

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של בעלי ואחינו היקר
בורל גולדנברג

ההלוייה תתקיים היום, יום רביעי י"ט בשבט תשמ"ז 18.2.87 בשעה 2 אחה"צ בבית העלמין הדרום בגבול חולון בת־ים
נפגשים ליד השער החדש

המתאבלים:
אשתו: דוריקה,
אחיו וגיסתו: לילי וסטלה גולדנברג
אחותו וגיסו: שטפי ויוסי לב
וכל המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו
של מנהלנו
בורל גולדנברג
בטח בע"מ
ההנהלה וצוות העובדים

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של
בעלי, אחי, אבינו, סבנו ודודנו היקר
ברוך רבינוביץ
מראשוני רעננה

ההלויה תתקיים ביום רביעי י"ט בשבט תשמ"ז 18.2.87 בשעה 3.00 אחה"צ בחלקת ארגון חברי ההגנה בבית העלמין הישן, ברחוב קלאוזנר ברעננה

אשתו: שרה
בנו: גדעון רביב וב"ב
בתו: כלילה רז וב"ב

לדוריקה והמשפחה
המומים בהילקח מאתנו יקירכם
בורל גולדנברג ז"ל
חבריו לעבודה

ליגאל חמי
אתך באבלך על פטירת
אמך ז"ל
ידידיך בחב' "כנס"

ללורן שמיר
ולחיים ומרים עמית
אתכם באבלכם
עובדי שוקית ויתד

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו
בשיבה טובה של
ר' יהודה הרבט ז"ל
ב"ר יוסף שאול ז"ל
מסוסנוביץ – פולין

ההלויה התקיימה אתמול, יום שלישי י"ח בשבט תשמ"ז 17.2.87

המשפחה האבלה
הרבט בע"מ

לחברינו **לוי אפרים ומשה**
(סניף רחובות)
אתכם באבלכם בהילקח האב
ניסים ז"ל
אגד
ההנהלה, החברים
הגמלאים והשכירים

לדפנה
וישראל קצירי וב"ב
משתתפים בצערכם
קבוצת "מבוא"

לידידנו **שמעון זילברשץ**
משתתפים באבלך הכבד
במות האם
רבקה ז"ל
מגל סוכנות לביטוח בע"מ
ההנהלה וצוות העובדים

לגב' דורית בלטר
משתתפים בצערך על מות
אביך
עובדי מרכז החישובים
אוניברסיטת תל־אביב

למשפחות הרמתי וגלץ
משתתפים באבלכם על מותה של
מינה הרמתי ז"ל
חברת "יעדים"
ומשפחות הורוויץ

עובדי משרד התירות
משתתפים בצערה של
משפחת חוטר
במות
אשר חוטר ז"ל

مكذا في الأصل

2

هكذا من الاصل

בריטניה חוששת כי צרפת תשחרר את עבדאללה וגרמניה את האחים חמאדי

תאצ'ר מגייסת את מדינות אירופה למנוע כניעת צרפת וגרמניה

מאת שאול צדקא
סופר "הארץ" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"הארץ") מקורות בכירים בממשלת בריטניה הביעו חשש, כי צרפת תערוך עסקה עם ג'ורג' איבראהים עבדאללה, ותוציאו לחופשי בתוך זמן קצר. ראש הממשלה מרגרט תאצ'ר הורתה לשר החוץ שלה ג'פרי האו להפעיל את כל מדינות הקהילה האירופית, כדי למנוע כניעה צרפתית כזאת. בד בבד, היא ממשיכה להפעיל לחץ רצוף על ממשלת גרמניה, לבל תשחרר את האחים חמאדי, תמורת שני בני-הערובה הגרמנים המוחזקים על ידי בני משפחתם בלבנון.

פעילות דיפלומטית בריטית זו נערכת מאחורי הקלעים. אולם ג'פרי האו נאלץ ביממה האחרונה להכחיש פעמיים ובתוקף רב כי ארצו מנהלת מגעים כלשהם עם סוריה על מנת להשיג את שחרורו של השליח האנגליקני טרי וייט. הוא הדגיש, כי שיגור מזכירו הראשון לדמשק היה לחלוטין צעד מינהלי והוסיף כי ניתוק היחסים עם סוריה ישאר בעינו כל עוד זו תמשיך להיות מעורבת במעשי טירור.

חודש ימים בדיוק מאז הסיפתו של טרי וייט, קרא הארכיבישוף מקנטרברי למחזיקיו להוציאו לחופשי או למסור מידע על מצבו. המנהיג השיעי נביה ברי הודיע אמש בבירה הסורית, כי בניגוד למה שסברו משקיפים וייט מוחזק במערב ביירות. אבל אינו מצוי בידיה של קבוצה פרו-איראנית. הוא סירב לומר אם ידוע לו בידי מי הוא מצוי, אך בלונדון אינם מוציאים מכלל אפשרות, כי מדובר בקבוצה פלשתינית.

כתב-עת סובייטי: שוטרים חנקו אדם באמצעות מסכת גאז

מוסקווה (ע"ד) שוטרים סובייטיים היכו אדם עד אבדן הכרה, כדי לסחוט ממנו הודאות כוזבות, פיצחו את גולגלתו של אדם אחר בכדור ברזל, וחנקו אדם שלישי בעזרת מסיכת-גז שהצמידו לפניו. על כך דיווח כתב העת הרשמי "אוגניוק".

בדיווח בדים תיאורים גראפיים על הברוטאליות של המשטרה ברפובליקה האוטונומית קארליה, הגובלת בפינלנד. נמסר, כי שר הפנים של הרפובליקה הודח אחרי תקריות אלה ושני שוטרים נידונו לשלוש וחצי שנות מאסר ולשלוש שנים.

פרסום ידיעה זו מדהים פרשנים. אפילו על רקע ההתפתחות הגוברת בעתונות הרשמית הסובייטית, על ניצול לרעה של סמכויות השלטון מצד עובדי ציבור, מאז עליית גורבאצ'וב לשלטון במארס 1985.

כתב העת ציטט פועל בית-חרושת שאמר כי, כאשר המשטרה הקיפה אותו ביולי 1985 בבירת קארליה, פטרוזאבודסק, אחז אותו שוטר ושמו קאפאצ'ינוב בגרונו עד אשר לשונו נשמטה החוצה ועיניו החלו להתגלגל בחוריהן.

"הוא שיחרר אותי...ובאותו רגע בעט בי אדם לבוש בחליפה אזרחית. נפלתי מן הכסא לריצפה. כאשר שכבתי שם, לא הלם בי איש. ואז אמר לי מישהו, לא נפגעת. קום על רגליך. אל תעמיד פנים". אחרי שהוכה מכות נוספות, הודה הפועל בגניבת שני גלגלים ממכונית במוסך.

מאוחר יותר גילו רופאים, כי הטחול של הפועל נקרע והיה צורך לכרות אותו. כן נתגלו פגיעות בקיבה ובלבלב וכשני ליטרים של דם קרוש נתגלו בחלל הבטן כתוצאה מן המכות.

אדם אחר שהוחזק באותה תחנת משטרה, קונסטאנטין גאלאשוב, אמר כי שוטרים שפעלו בעצת "דומא", הוציאו מסיכת-גז מכספת, הצמידו אותה אל פניו משך שתי דקות וסגרו את השסתום. "איבדתי את הכרתי. לאחר מכן הם פתחו את השסתום כדי שאוכל לשאוף קצת אוויר", סיפר גלאשוב.

יבגני מוסין, אחד העדים להכאות של השוטרים, הוזהר לא להעיד ונלקח לאותה תחנת משטרה. שם פיצח שוטר ושמו קאלאשניקוב את גולגלתו, בהלמו בו בכדור ברזל שמשקלו שני קילו, כתב "אוגניוק".

קלאשניקוב, שנידון לשלוש וחצי שנות מאסר, מסר לכתב העת: "כשאתה לובש מדים ומסתובב בעיר, אתה אדם אחר. אתה חש את הכוח של-ך...אנשים מקבלים את סוג המשטרה שהם ראויים לה".

איש המיליציה הדרוזית של וואליד ג'ונבלאט במהלך מלחמה במערב ביירות המוסלמית, מול אנשי אמל. המשטרה דיווחה כי לפחות 21 נהרגו ו-100 נפצעו בכל ההתנגשויות, בימים האחרונים (תצלום איפי)

קאדומי ייפגש עם קראקסי ואנדריאוטי

מאת הולדה ליברנובה
סופרת "הארץ" באיטליה

פירנצה, (מיוחד ל"הארץ"). פארוק קאדומי הממונה על יחסי החוץ של אש"ף יתקבל מחר לפגה"צ על-ידי שר החוץ האיטלקי ג'ולין אנדריאוטי. אחרי הצהריים הוא ייפגש עם ראש הממשלה בטינו קראקסי. כן ישוחח קאדומי עם מזכיר המפלגה הקומוניסטית נאטה ועם אישים פוליטיים חשובים בבירה לרבות עד שכמה שנודע יושבי ראש הסנאט ובית הנבחרים. זהו ביקורו הראשון ברומא הרשמית של מנהיג פלשתינאי בכיר אחרי פרשת חטיפת אוניית הטיולים האיטלקית "אקילה לאורו" על-ידי חולייה פלשתינאית באוקטובר 1985 ופעולת החבלה בנמל התעופה ברומא בדצמבר אותה שנה. היחסים בין איטליה לאש"ף נעשו קרירים בעקבות פעולות טרור אלה. איטליה נענתה באחרונה לפניית אש"ף לשלוח סיוע למחנות הפלשתינאים בדרום-לבנון. קאדומי אמור לבקש מחר את תמיכת האיטלקים למשלוח יחידות או"ם ללבנון. דובר משרד החוץ הדגיש לסופרת "הארץ" את חשיבות השיחות ברומא לקראת פגישת שרי החוץ של השוק בבריסל ב-23.2 שתוקדש בעיקרה למזרח-התיכון.

מדען סובייטי מזהיר מנפילת פצצת אטום לידי טירוריסטים

מאת אליהו דהבי
סופר "הארץ" בסקנדינאוויה

לראשונה מאז הזהירו מדענים במערב מפני סכנת השתלטות טירוריסטים על "פצצת אטום של כיס", העלה את הנושא מדען סובייטי.

בכנס בהלסינקי אמר ד"ר ג. סטארוז'נסקי, כי ייצור "פצצות אטום של כיס" ע"י ארה"ב מגביר את הסכנה כי נשק השמדה המוני זה יפול לידי טירוריסטים ויעמיד את העולם בפני שלב חדש בלתי מוכר עד כה של עימות עם טירור אטומי.

ד"ר סטארוז'נסקי אומר, כי כיום מיוצרות בארה"ב פצצות כיס אטומיות, במשקל 20 ק"ג, שניתן להטמינן בתוך תרמיל.

רקטור אוניברסיטת קופנהאגן, פרופ' לאנרגיה גרעינית אובה נתן, אמר ל"הארץ", כי למיטב ידיעתו מצויים כיום במערב גרמניה, בידי מפקדי צבא אמריקאיים, פצצות כיס אטומיות שנועדו להדיפת התקפה פתאומית מצד בריה"מ.

אוכלי בשר קוף ירוק חשופים לאיידס

לאגוס (ע"ד). נראה כי אנשים הנוהגים לאכול את הקוף הירוק האפריקאי חשופים יותר למחלת האיידס — אמר אתמול חוקר אפריקאי בכיר.

פרופ' אוליפמי ויליאמס, מזכיר הוועדה המדעית הטכנית של הארגון לאחדות אפריקה, מסר, כי "תוצאות מוקדמות מראות, כי מחלת האיידס נפוצה במקומות שבהם גבוהה אכילת קופים". הוא אמר כי המחקר גילה עקבות של וירוס האיידס אצל אנשים האוכלים קופים בזאיר וברפובליקה של מרכז אפריקה, אולם עקבות כאלה לא נמצאו בסנגל, שבה נפוץ קוף זה, אך התושבים אינם אוכלים אותו.

יריד ספרי אידיש ייערך במוסקווה — בריה"מ טוענת לבכורה בהדפסת אידיש

מאת אליהו דהבי
סופר "הארץ" בסקנדינאוויה

בספטמבר יתקיים במוסקווה יריד המוקדש לספרות אידיש בבריה"מ. בראש הוועדה המארגנת עומד המשורר האידישאי אהרון ורגאליס, עורך ה"סוביטישע היימלאנד".

רדיו מוסקווה, המדווח על התכנית, מוסר, כי יוצגו כמה מאות ספרים שפורסמו בבריה"מ.

סוכנות "נובוסטי" פרסמה בינואר פרטים על ספרי אידיש שיתפרסמו במשך שנת 1987 בהוצאת הספרים הממלכתית "סובייטסקי-פיסאטאל" — הוצאת הספרים הרשמית של אגוד הסופרים הסובייטים.

לטענת "נובוסטי", במספר הספרים המתפרסמים מדי שנה בבריה"מ וגודל התפוצה של ספרים בשפת אידיש תופסת בריה"מ מקום ראשוני בעולם.

הולנד תמכור צוללות לסעודיה

קהיר (ע"מ) מקורות ממשלתיים בהולנד צופים, כי הולנד תסכים למכור לסעודיה שש צוללות. על כך מוסר העתון המצרי "אלאהראם". הצוללות, לטענת ריאד, מיועדות לאבטחת החופים הסעודיים.

שאילתא בקהיר: למה הגיש השגריר המצרי האמנתו בי-ם

קהיר (ע"מ) חבר מועצת העם מהוסני עיד, הגיש שאלת הבהרה לשר החוץ בנושא הגשתו של שגריר מצרים בישראל את כתב האמנתו בירושלים, מיד לאחר [illegible]. הוא ביקש לדעת האם זאת הכרה מצרית בירושלים כבירתו של האויב הציוני.

העתון "אלאהאלי" מוסר כי חבר המועצה ציין, שצעד זה נחשב כויתור ממשלת מצרים על עמדתה. הוא גם סותר את מגילת האו"ם [illegible].

ערך את העמוד: אור גורדר

ועד ראשי האוניברסיטאות

האוניברסיטאות בישראל מודיעות
על

סיום ההרשמה לשנת הלימודים תשמ"ח

ההרשמה תסתיים ביום ה', כז' בשבט תשמ"ז (26.2.87)

טפסי הרשמה, הכוללים חוברות הדרכה ומידע, אפשר לקנות בכל חנויות הספרים האוניברסיטאיות, כפי שיפורט להלן.

ב"ה
אוניברסיטת בר-אילן

והשלוחות:
אשקלון טל. 051-37825
צפת טל. 06-930065 בין השעות 15.00-18.30
עמק הירדן טל. 06-751214/5 במשך כל שעות היום

★ הפקולטה למדעי היהדות
תנ"ך, תלמוד, תושב"ע**, ספרות עם ישראל, לשון עברית, היסטוריה כללית, למדעי המזרח התיכון**, צרוף לומדים של המזרח הקדום**, תולדות ישראל, לימודי א"י**, חוג משולב במדעי היהדות**, המגמה ללמודי יהדות המזרח**.
★ הפקולטה למדעי הרוח
ספרות אנגלית, לינגוויסטיקה אנגלית, תרבות צרפת**, ערבית, לימודים קלאסיים**, ספרות משווה, בלשנות כללית**, פילוסופיה כללית, פילוסופיה יהודית, ספרות ולימודים ביבליוגרפיים**, מוסיקולוגיה, שפות**.
★ הפקולטה למדעי החברה
פסיכולוגיה, כלכלה (מנהל עסקים, חשבונאות*), גיאוגרפיה**, מדעי המדינה, סוציולוגיה ואנתרופולוגיה, קרימינולוגיה**, החוג המשולב במדעי החברה, ביה"ס לעבודה סוציאלית, ביה"ס לחינוך במגמות: יסודות החינוך, ייעוץ, מיוחד, מינהל ותיקות, לא פורמלי, הגיל הרך הכשרת מורים; (חינוך תואר שני בלבד: מוקד היסטורי-פילוסופי, פרטני-דידקטי-חברתי, טכנולוגיה ותקשורת).
★ הפקולטה למשפטים
★ הפקולטה למדעי הטבע והמתמטיקה
מדעי החיים, כימיה, פיסיקה, מתמטיקה, מדעי המחשב, סטטיסטיקה**.
* במחלקות הנ"ל אין לימודי תואר שני.
** במחלקות הנ"ל אין לימודי תואר שלישי.
★ לימודי תעודה במסגרת תואר ראשון
המכון לשלטון מקומי, שרותי בריאות.
★ לימודי תעודה במסגרת תואר שני
עתונאות ותקשורת (במסגרת לימודים מיוחדים), עריכה, ספרנות, מתורגמנות (אנגלית, צרפתית), סגל בכיר לפרגים קהילתיים.
★ המכון הגבוה לתורה
★ המדרשה ליהדות לבנות
מזכירות הרשמה:
המשרד לקבלת תלמידים, תואר ראשון, בנין המגדל, קומת קרקע, בימים א', ב', ד', ה' בשעות 9.00-12.00 וביום ג' בשעות 11.00-14.00, טל' 03-718520/6. קווי אוטובוס: מתל-אביב - 45,64,68,69,70; מתחנה מרכזית ראשל"צ - 164,165; מחולון ובת-ים - 43; מפתח תקוה - 87,164; מירושלים - 400.
חוברות הדרכה וטפסי הרשמה:
לתואר ראשון ושני: בחנות דיונון בבנין אגודת הסטודנטים באוניברסיטה, בקומת קרקע ובחנות דיונון באוניברסיטת תל-אביב.
לתואר שלישי: במזכירות הועדה לתואר שלישי, בנין המגדל, קומה ב', טל' 03-718458.
בדואר: משלוח המחאת דואר ע"ס 16.50 ש"ח לפקודת דיונון, אל דיונון, עבור טפסי הרשמה, אוניברסיטת בר-אילן, רמת-גן 52100.
הערות
• מועד סיום הרישום לתארים מתקדמים יפורסם בנפרד • תאריכי נוהלי ההרשמה המצויינים לעיל חלים גם על סטודנטים ותיקים המבקשים להחליף את מחלקות הלמוד שלהם. הטיפול בבקשותיהם יעשה במשרד לקבלת תלמידים • מועמדי הפקולטה למשפטים, ביה"ס לעבודה סוציאלית, ביה"ס לחינוך במגמות ייעוץ וחינוך מיוחד ומועמדי מתמטיקה, סטטיסטיקה ומדעי המחשב - חייבים לגשת לבחינה הפסיכומטרית לא יאוחר ממועד אפריל • המעוניינים בהרשמה לאחר (26.2.87) מתבקשים לפנות אישית למזכירות ההרשמה.

אוניברסיטת חיפה

לימודי התואר הראשון (ב.א.):
★ הפקולטה למדעי הרוח
מקרא, ספרות עברית השוואתית, מחשבת ישראל, לשון עברית, היסטוריה של עם ישראל, לימודי ארץ-ישראל, שפה וספרות ערבית, היסטוריה של המזרח התיכון, פילוסופיה, היסטוריה כללית, שפה וספרות אנגלית, שפה וספרות צרפתית, אמנות-תולדות, אמנות-יצירה, ארכיאולוגיה, לימודים כלליים.
★ הפקולטה למדעי החברה ולמדעי המתמטיקה
גיאוגרפיה, פסיכולוגיה, סוציולוגיה ואנתרופולוגיה, מדע המדינה, כלכלה (מסלולים: מדורגת, מינהל עסקים, תחבורה וספנות, חשבונאות), סטטיסטיקה, מתמטיקה ומדעי המחשב (מסלולים: מתמטיקה טהורה, מתמטיקה ולימודי מחשב).
★ ביה"ס לעבודה סוציאלית
(1) תכנית תלת-שנתית
(2) תכנית דו-שנתית, המכוונת לב"ס לאקדמאים בכל תחום שהוא
★ בי"ס לחינוך
חינוך (מסלולים: יסודות החינוך, חינוך מיוחד, יעוץ חינוכי, תכניות לימודים, דרכי הוראה והדרכת מורים, מינהל החינוך); הוראה (ב"א + תעודת הוראה), ריפוי בעיסוק.
★ ביה"ס לחינוך של התנועה הקיבוצית "אורנים"
★ מכללת עמק יזרעאל "אמל שרה"
★ מכללת "תל-חי"
לימודי התואר השני (מ.א.):
★ הפקולטה למדעי הרוח
מקרא, ספרות עברית השוואתית, היסטוריה של עם ישראל, שפה וספרות ערבית, היסטוריה של המזרח התיכון, תולדות הציוויליזציות הימיות, פילוסופיה, היסטוריה כללית, אנגלית, צרפתית, מחשבת ישראל.
★ הפקולטה למדעי החברה ולמדעי המתמטיקה
גיאוגרפיה, פסיכולוגיה, סוציולוגיה (במגמות: סוציולוגיה, אנתרופולוגיה), מדע המדינה (כולל מינהל ציבורי), מתמטיקה ומדעי המחשב, כלכלה (תכנית משותפת של האוניברסיטה והטכניון).
★ ביה"ס לחינוך
★ ביה"ס לעבודה סוציאלית
לימודי התואר השלישי (Ph.D.)
היסטוריה כללית, פסיכולוגיה, מתמטיקה, מדע המדינה, חינוך.
לימודי תעודה:
★ ספרנות (לבעלי תואר ב.א.)
★ הכשרת מורים (מסלולים: דו-שנתי, חד-שנתי והוראת מבוגרים).
מזכירות הרשמה
בנין ראשי, חדר 776, בימים א'-ה' בשעות 11.00-13.00 טל' 04-240324-5-6.
קווי אוטובוס: 24, 36, 37, 38, 91.
חוברות הדרכה וטפסי הרשמה
בחנות מכלול באוניברסיטה; ובחנויות "סטימצקי" בחיפה ובערים הגדולות.
בדואר: באמצעות מכתב בקשה ומשלוח המחאה ע"ס 16.50 ש"ח לפקודת: "מכלול", אוניברסיטת חיפה 31999.
הערה:
תלמידי אוניברסיטת חיפה המבקשים לשנות חוג/י לימוד ירכשו טפסי הרשמה כנ"ל.

מרכז ארצי לבחינות ולהערכה

בחינת כניסה פסיכומטרית בינאוניברסיטאית
מועד מרץ אפריל 1987

תתקיים ב-20.3.87 בשפות זרות בלבד (ערבית, אנגלית, צרפתית, ספרדית, רוסית) וב-12.4.87 בשפה העברית.
טפסי הרשמה בלווית חוברת הסברים והדגמאות לבחינות ניתן להשיג בכל חנויות הספרים האוניברסיטאיות ובחנות "סטימצקי".
על טפסי ההרשמה לבחינות מרץ-אפריל להגיע למרכז הארצי לבחינות ולהערכה עד 27.2.87.

בחינות חו"ל
למועמדים שלא ימצאו בארץ בחודשים הקרובים יתקיימו בחינות כניסה פסיכומטריות בחודשים מרץ-יוני 1987 באירופה, צפון אמריקה, מרכז ודרום אמריקה, ובדרום אפריקה.
פרטים והרשמה: במרכז הארצי לבחינות ולהערכה, בחינות חו"ל, ת.ד. 26015 ירושלים 91260, טל' 02-663161, או בנציגויות ישראל בחו"ל.

האוניברסיטה העברית בירושלים

★ הפקולטה למדעי הרוח
ביה"ס לחינוך
וביה"ס להכשרת מורים (תעודת הוראה)
★ הפקולטה למדעי החברה
וביה"ס למינהל עסקים
★ הפקולטה למשפטים
המכון לקרימינולוגיה
★ ביה"ס לעבודה סוציאלית
תכנית שורש במסלול הכשרת מנהלים למרכזים קהילתיים במסלול הגיל הרך
★ ביה"ס לספרנות ולארכיונאות
★ הפקולטה למתמטיקה ולמדעי הטבע
וביה"ס למדע שימושי וטכנולוגיה
★ הפקולטה לרפואה
ביה"ס לרפואה
ביה"ס לרוקחות
ביה"ס לסיעוד (כולל השלוחות באסף הרופא וב"קפלן")
ביה"ס לריפוי בעיסוק
ביה"ס לבריאות הציבור והרפואה קהילתית (כולל המסלול בחינוך גופני)
★ הפקולטה לרפואת שיניים
★ הפקולטה לחקלאות
וביה"ס לרפואה וטרינרית
וביה"ס למדעי התזונה והבית

חוברות הדרכה וטפסי הרשמה:
באוניברסיטה העברית בירושלים: בחנויות "אקדמון" בגבעת-רם, בהר-הצופים ובעין-כרם; ברחובות - ב"אקדמון" בפקולטה לחקלאות; בתל-אביב - ב"דיונון" באוניברסיטת תל-אביב; בחנויות "ברונפמן": ברח' דיזנגוף 214, ברח' אלנבי 109 וב"משביר לצרכן" בדיזנגוף סנטר; ברמת-גן - ב"דיונון" באוניברסיטת בר-אילן; בחיפה - בחנויות "מכלול": בטכניון, באוניברסיטת חיפה ובבית-הספר לרפואה ברמב"ם; בעפולה - "המשביר לצרכן" מחלקת הספרים; בנתניה - "ברונפמן" בתחנה המרכזית; בבאר שבע - "מכלול" באוניברסיטת הנגב; באילת - "ברונפמן" ומלחמת הספרים" בכורש וכן בכל רשת חנויות "סטימצקי" ברחבי הארץ.
בדואר: באמצעות מכתב בקשה בצירוף המחאת דואר ע"ס 16.50 ש"ח לפקודת: אקדמון, ת.ד. 41 ירושלים, 91000.

מזכירות הרשמה:
משרד לקבלת תלמידים (לבעלי תעודת בגרות ישראלית או תעודת בגרות ממדינה ערבית): בבנין פרנק סינטרה, קומה ב', הר-הצופים, בימים א'-ה', בשעות 11.00-13.00, טל' 882888; 02-882882.
משרד לקבלת תלמידים מחו"ל (לבעלי תעודת בגרות מחו"ל הרשמים לשנה א' ולבעלי תעודה אקדמית מחו"ל הרשמים להמשך לימודיהם): בבנין גולדשמידט, קומה ב', הר-הצופים, בימים א'-ה', בשעות 11.00-13.00, טל' 02-882608/9.

הערות:
• מועמד שעדיין אין ברשותו תעודת בגרות מלאה בעת ההרשמה, ישלח מידית את טפסי ההרשמה (ללא תעודה) למשרד לקבלת תלמידים (ראה מדריך לנרשם עמ' 20)
• מועמדים הנרשמים באמצעות המשרד לקבלת תלמידים מחו"ל ירכשו טפסים מיוחדים בשפות: אנגלית, צרפתית וספרדית, ישירות או באמצעות הדואר, בחנויות "אקדמון" בלבד.
• מועמדים לפקולטה למשפטים, ביה"ס לרפואה, ביה"ס לרוקחות, ביה"ס לריפוי בעיסוק, הפקולטה לרפואת שיניים, ביה"ס לרפואה וטרינרית, מגמה למדעי המחשב ומסלול ללא בגרות מגמה בפקולטה למדעי הטבע - חייבים להיבחן בבחינה הפסיכומטרית לא יאוחר ממועד אפריל.
• ההרשמה למכינה הקדם-אקדמית תיפתח ב-1 במרץ, הודעה תפורסם בנפרד.
רשימת חוגים מפורטת - ראה ב"מדריך לנרשם".
חוגים חדשים שנפתחו: ביוטכנולוגיה, בוטניקה חקלאית.

אוניברסיטת תל-אביב

★ הפקולטה למדעי הרוח
כולל: ביה"ס להיסטוריה ע"ש זלמן ארן
ביה"ס ללשון ולספרות
ביה"ס למדעי היהדות ע"ש חיים רוזנברג
ביה"ס לחינוך.
★ הפקולטה לאמנויות
★ הפקולטה למדעי החברה
★ הפקולטה לניהול
ביה"ס למוסמכים בניהול עסקים ע"ש ליאון רקנאטי
★ ביה"ס לעבודה סוציאלית ע"ש בוב שאפל
★ הפקולטה למשפטים
★ הפקולטה למדעי החיים ע"ש ג'ורג' ס. וייז
★ הפקולטה למדעים מדוייקים ע"ש ריימונד ובברלי סאקלר
ביה"ס לכימיה.
ביה"ס למדעי המתמטיקה (כולל מדעי המחשב וסטטיסטיקה).
ביה"ס לפיסיקה ואסטרונומיה.
החוג לגאופיסיקה ולמדעים פלנטריים.
★ הפקולטה להנדסה (חשמל ואלקטרוניקה בכלל התכניות המיוחדות להנדסאים, מכניות, תעשיה).
★ הפקולטה לרפואה ע"ש סאקלר.
ביה"ס לרפואה ע"ש סאקלר.
ביה"ס לרפואת שיניים ע"ש גבריאלה ומוריס גולדשלגר - שנה ד'.
ביה"ס ללימודי המשך ברפואה.
מקצועות רפואיים נלווים (למדי הפרעות בתקשורת, סיעוד, פיזיותרפיה, ריפוי בעיסוק).

מזכירות הרשמה:
ענף רישום וקבלה, רח' קלצקין 25, רמת-אביב, חדר 3, בימים א', ב', ד', ה' בשעות 9.00-12.00, ביום ג' בשעות 9.00-15.00, טל' 420152, 420317, 03-420531.
חוברות הדרכה וטפסי הרשמה:
ב"דיונון" בחנות שבמרתף בנין האקדמיה למוסיקה, בקרית האוניברסיטה רמת-אביב. בדואר: באמצעות מכתב בקשה בצירוף המחאת דואר ע"ס 16.50 ש"ח ל"דיונון" באוניברסיטת בר-אילן. בדואר רשום ל"דיונון", בית הוצאה, ת.ד. 39288, רמת-אביב, תל-אביב 61392.
הערות:
• תלמידים המבקשים להוסיף ו/או להחליף חוג יירשמו אף הם במועד זה • תלמידי כתות י"ב (למעט עתודאים) אינם רשאים להרשם במועד זה, אך הינם זכאים להבחן בבחינות כניסה. פרטים בחוברת המידע • המועמדים למשפטים, הנדסה, רפואה, הפרעות בתקשורת, פיזיותרפיה, ריפוי בעיסוק, חברה, ניהול - חייבים להבחן בבחינה הפסיכומטרית לא יאוחר ממועד אפריל. ההרשמה ללימודי תואר שני וללימודי המשך, למעט החוג לפסיכולוגיה תמשיים בתאריך מאוחר יותר.
רשימת חוגים מפורטת ראה בחוברת המידע למועמדים.

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

★ ההרשמה לרפואה, ארכיטקטורה ואדריכלות נוף - הסתיים ב-13.3.87.
★ ההרשמה ליתר הפקולטאות - תימשך עד 31.5.87.
★ למועמדים ע"ס רקע אקדמאי - עד 14.8.87.
★ מועד אחרון לבקשת שינוי ביחידות ההרשמה הוא 30.6.87.

לימודי הסמכה ומוסמכים לסמסטר חורף תשמ"ח:
★ הנדסה אזרחית
★ הנדסה באודית
★ הנדסת מכונות
★ הנדסת חשמל
★ הנדסה כימית
★ הנדסת מזון וביוטכנולוגיה
★ הנדסה חקלאית
★ הנדסה אוירונוטית
★ הנדסת תעשיה וניהול
★ מדעי המחשב
★ מתמטיקה
★ מתמטיקה שימושית
★ פיסיקה
★ כימיה
★ ביולוגיה
★ כלכלה וניהול
★ הוראת הטכנולוגיה והמדעים
★ ארכיטקטורה ובנוי ערים
★ אדריכלות נוף
★ רפואה

לימודי מוסמכים בלבד:
★ הנדסה גרעינית
★ הנדסת חומרים
★ הנדסה ביורפואית
★ מדעי הקרקע
★ כלכלה (בשיתוף עם אוניברסיטת חיפה)
★ אמנות ואבטחת איכות

לימודי הסמכה (תואר ראשון):
ייעוץ למועמדים וטפסי הרשמה: ב"מכלול", קרית הטכניון, חיפה טל' 04-223854; וכן ב"מכלול" באוניברסיטה העברית ובאוניברסיטת בן-גוריון בנגב; או בלימודי חוץ של הטכניון בת"א, רח' ליסין 14 (פינת הלסינקי) טל' 03-262134; וכן בחנויות "סטימצקי" בערים הגדולות. בדואר: משלוח שובר תשלום ע"ס 16.50 ש"ח לזכות חשבון בנק הדואר מס' 4187919 ל"מכלול" ק. הטכניון חיפה 32000. פרטים נוספים: במזכירות לימודי הסמכה, מדור מיון וקבלה, חדר 414, בנין אולמן, ק. הטכניון, בימים א'-ה' בשעות 9.00-13.00, או בטל' 04-292529, כל שעות היממה.

הערה:
מועמדים לרפואה, ארכיטקטורה ואדריכלות נוף - חייבים לגשת לבחינה הפסיכומטרית לא יאוחר ממועד אפריל.

לימודי מוסמכים (תואר שני ושלישי)
טפסים ופרטים - מזכירות ביה"ס ללימודי מוסמכים, בנין צ'רצ'יל, קרית הטכניון, או בטל' 04-292739. ההרשמה עד 31.7.87.

מדרשת פיינברג של מכון ויצמן למדע

לימודים לקראת התואר "מוסמך" (M.Sc.)
ודוקטור לפילוסופיה (Ph.D.) למגמות:
★ מדעי החיים (ביולוגיה, ביוכימיה וביופיסיקה)
★ כימיה (פיסיקלית, עיונית, אורגנית, ביולוגית, גיאולוגית וחקר חומרים)
★ פיסיקה - עיונית ונסויית
★ פיסיקה שימושית (עיונית, ניסויית)
★ מתמטיקה עיונית
★ מתמטיקה שימושית
★ מדעי המחשב
★ הוראת המדעים

מזכירות הרשמה
מדרשת פיינברג, מכון ויצמן למדע, רחובות, בימים א'-ה' בשעות 8.00-16.00 וביום ו' בשעות 8.00-13.00, טל' 08-483158

חוברות הדרכה וטפסי הרשמה:
במזכירות מדרשת פיינברג במכון ויצמן.
בדואר: משלוח מכתב בקשה ל: מדרשת פיינברג, ת.ד. 26, רחובות 76100.

הערות:
• קיימים מסלולי לימודים לתואר "מוסמך" (M.Sc), לתואר "דוקטור לפילוסופיה" (Ph.D) ומסלול לימודים ישיר לבעלי תואר "בוגר" לקראת התואר Ph.D • ההרשמה ללימודים לתואר "מוסמך" ולמסלול הישיר תסתיים ביום 15.7.87 • ההרשמה ללימודים לקראת התואר "דוקטור לפילוסופיה" (Ph.D) נמשכת לאורך כל שנת הלימודים.

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

★ הפקולטה למדעי הרוח והחברה
מקרא והמזרח הקדום במסלולים: מקרא והיסטוריה מקראית, ארכיאולוגיה, מקרא ולימודי תעודת הוראה, מקרא והיסטוריה מקראית ולמודי תעודת הוראה; לשון וספרות עברית במסלולים: לשון עברית, ספרות עברית; היסטוריה במסלולים: היסטוריה כללית, היסטוריה של עם ישראל, תולדות מחשבת עם ישראל; ספרויות זרות ובלשנות במסלולים: אנגלית-לשון, ספרות, בלשנות, צרפתית-לשון, ספרות, בלשנות; פילוסופיה; חינוך; תעודת הוראה (לימודי תעודה); מדעי ההתנהגות; כלכלה; גיאוגרפיה; עבודה סוציאלית; מתמטיקה (ל-B.A.); סטטיסטיקה.
★ הפקולטה למדעי הטבע
מתמטיקה ומדעי המחשב במסלולים: מתמטיקה כללית (עיונית ושימושית), מדעי המחשב, הוראת המתמטיקה; פיסיקה במסלולים: רגיל, מדעי המחשב, פיסיקה הנדסת חשמל, אלקטרואופטיקה; כימיה במגמות: רגיל, כימיה ביופיסית ומחשבים; ביולוגיה במגמות: ביוכימיה וביולוגיה מולקולרית, מדעי הצמח, מדעי בעלי חיים, ביולוגיה סביבתית, גנטיקה, ביוטכנולוגיה; גיאולוגיה ומינראלוגיה במסלולים: רגיל, גיאופיזיקה סביבתית, מדעי המחשב.
★ הפקולטה למדעי ההנדסה
הנדסת חשמל ואלקטרוניקה; הנדסת מכונות, הנדסת כימיה במסלולים: רגיל, ביוטכנולוגיה; הנדסת תעשיה וניהול במסלולים: רגיל, מערכות מידע, הנדסת חומרים במגמות: כללית, חומרים לאלקטרוניקה, הנדסה גרעינית.
הערה: ניתן לשלב לימודים במחלקות הנ"ל עם התמחות בהנדסה גרעינית או ישומי מחשב.
★ הפקולטה למדעי הבריאות
בית ספר לרפואה: שנה א' בלבד לקראת תואר דוקטור לרפואה; בי"ס למקצועות בריאות קהילתיים ע"ש רקנאטי (בשיתוף עם מרכז קופ"ח) - לשנה א' בלבד במגמות: סיעוד (לתואר בוגר), פיזיותרפיה (לתואר בוגר).
★ הפקולטה למדעי הרוח והחברה (ללימודי מוסמכים)
גיאוגרפיה; כלכלה; חינוך; היסטוריה (בחלק מהמסלולים); מדעי ההתנהגות; פילוסופיה.

מזכירות הרשמה:
מדור רישום, הקריה ע"ש ד. טוביהו, חדר מס' 10, בימים א',ב',ד',ה' בשעות 11.00-13.00, ביום ג' בשעות 11.00-15.00 טל' 057-661210/08.
מדור רישום לא יענה לטלפונים בשעות קבלת קהל.

חוברות הדרכה וטפסי הרשמה:
בחנויות "מכלול" באוניברסיטת בן-גוריון בנגב, בטכניון, ובאוניברסיטת חיפה. בחנויות "אקדמון" בירושלים: בגבעת רם, בהר הצופים, בעין כרם; וברחובות. בחנות "דיונון" באוניברסיטת תל-אביב ובאוניברסיטת בר-אילן.

הערות:
• מועמדים לביה"ס לרפואה, ביה"ס ע"ש רקנאטי במגמות: פיזיותרפיה וסיעוד - חייבים לגשת לבחינה הפסיכומטרית לא יאוחר ממועד אפריל • ההרשמה ללימודי מוסמכים בפקולטה למדעי הרוח והחברה תסתיים ב-26.2.87 • דיור - האוניברסיטה תקצה מגורים או מילגות דיור לסטודנטים שימצאו זכאים עפ"י הקריטריונים • המעוניינים בהכוון וייעוץ בבחירת תחום לימודים יפנו לשרותי הייעוץ טל' 057-39806.

הועדה הבינאוניברסיטאית למדיניות קבלה

דרישות קבלה כלליות לשנה"ל תשמ"ח

א. בחינה פסיכומטרית הנערכת ע"י המרכז הארצי לבחינות ולהערכה.

ב. תעודת בגרות בהיקף של 20-25 יחידות או יותר (בבחינות חיצוניות) שתכלול את מקצועות החובה של משרד החינוך ובתנאי שיהיו בה:

1. בחינה באנגלית ברמה של 4 או 5 יחידות.
2. בחינה במקצוע נוסף לאנגלית ברמה של 4 יחידות לפחות (מתוך מקצועות החובה או הבחירה, כולל מתמטיקה המקצועות הכלליים המפורטים בסעיף 4).
3. בחינה במתמטיקה ברמה של 3 יחידות או יותר.
4. בחינה אחת לפחות (או עבודה) במקצוע כללי (2 יחידות או יותר): אמנות (כולל תולדות האמנות, תולדות התאטרון, ספרות התאטרון, תאטרון), אלקטרוניקה, ביולוגיה (כולל ביולוגיה חקלאית, מדעי החיים והחקלאות), גיאוגרפיה, היסטוריה (ברמה של 4 יחידות או יותר, אשר 2 מהן לפחות הן בהיסטוריה כללית), חקלאות, חשמל, כימיה (כולל כימיה טכנולוגית), כלכלה, מדעי החברה, מוסיקה, מחשבים (כולל יסודות תורת המחשב), מיכשור ובקרה, מכניקה, מכשירים ופיקוד, ניהול, פרקי מכונות וחוזק חומרים, סוציולוגיה ומדע המדינה, ספרות (ברמה של 4 יחידות או יותר, אשר 2 מהן לפחות הן בספרות כללית), עיבוד נתונים אוטומטי, פילוסופיה, פיסיקה, שפה זרה נוספת בתכנית מורחבת (4 יחידות או יותר), תכנון ותכנות מערכות, תרמודינמיקה.

תלמיד אשר ייבחן (או יגיש עבודה/גמר) במקצועות ברמה של 4 ושל 5 יחידות יקבל תוספת ציון: לציון ברמה של 4 יחידות — יתווסף ציון אחד ול-5 יחידות — 2 ציונים; במקצועות המתמטיקה והאנגלית התוספת תהיה: ברמה של 4 יחידות — 1.25 וברמה של 5 יחידות — 2.5 ציונים. לא תינתן תוספת על צירוף של מקצועות או על ציון שהוא נמוך מ-60. בטכניון ובפקולטה להנדסה של אוניברסיטת תל-אביב התוספת לציון היא שונה.

התוספת המוגדלת למקצועות המתמטיקה והאנגלית לא תנתן בכל האוניברסיטאות בשנת תשמ"ח.

בפקולטות ובחוגים מסויימים ישנן דרישות נוספות אותן ניתן יהיה לקבל ע"י פניה בכתב למשרדי המירשם/מנהל התלמידים במוסדות השונים להשכלה גבוהה או אל הוועדה הבינאוניברסיטאית למדיניות קבלה, הבנין לגיאולוגיה חדר 214, האוניברסיטה העברית, גבעת רם, ירושלים 91904.

פקסימיליה בנצרת

היום — אנו קרובים עוד יותר אליכם
מספר הפקסימיליה שלנו הוא
06/578092

★ פרסום נצרת וידה — יחסי ציבור
★ וידה תרגום סדרים וגרפיקה
★ המכון הערבי למחקר
★ אל-סינארה (כ-50,000 עותקים!!) — העתון הנפוץ ביותר משני צידי הקו הירוק

מועצה מקומית מעלות תרשיחא
מכרז — זוטא מס' 9/87

מכירת רכב

המועצה המקומית מעלות-תרשיחא מכריזה בזאת על מכירת רכב מסוג אוטל רקורד מס' 5485663 שנת יצור 1983. נסע כ-1796, אוטומטי.
פרטים ניתן לקבל היום בקופת המועצה בימים ב' ד' ו' משעה 8.00 — 12.00.
מועד אחרון להגשת הצעות למזכירות המועצה 26.2.87 שעה 12.00.

בנבסר רב
ע. כחשש ראש המועצה

ספורט

בעריכת יחזאל ארזי

הערב ברמת־גן (17.00), במיבחן ידידותי עם צפון־אירלנד:

מיהיץ' מהמר על הרכב מהפכני: בכורה לכהן, קלינגר ואייזנברג

המאמן הזמני של נבחרת צפון־אירלנד, ג'ים פלאט (מימין), משקיף על אימון שניים מחניכיו אתמול ברמת־גן: נורמן ווייטסייד (במרכז) וקווין ווילסון. (צילומים: עוזי קרן)

צפון אירלנד מציגה ברמת־גן: הרכב העתיד

9 כבר בטוחים ★ המנהל הזמני פלאט מודאג מגובה הדשא ונורמן ווייטסייד חושש מהחום

מאת אילן פיש
סופר "ספורט הארץ"

תשעה שחקנים הבטיחו את מקומם בהרכב הפותח של נבחרת צפון אירלנד נגד ישראל. ג'ים פלאט, שידריך באופן חד־פעמי את הנבחרת האירית (המנהל בילי בינגהאם, המועסק במועדון סעודי, לא הגיע), מסר אתמול בתום אימון בוקר באיצטדיון ברמת גן את שמות הבטוחים בהרכב:

השוער פיליפ יו (מקבוצת באריג) שותקי ההגנה ג'יימס פלמינג (נוטינגהאם), אלן מקדונאלד (ק.פ.ר.), הקפטן ג'ון מקלאלנד (ווטפורד), ונאל דונאגי (לוטון); בקישור ובהתקפה ישחקו: פול ראמזי (לסטר), נורמן ווייטסייד (מנצ'סטר יונייטד), סטיב פני (ברייטון) וקווין ווילסון (איפסוויץ'). לאיאן סטיוארט (ניוקאסל) וג'ימי קווין (סווינדון) סיכויים טובים להכלל בהרכב הפותח, אך אין זה סופי.

בסגל רק שני שחקנים המופיעים בליגה האירית: דאגלס ודוקארטי. המשחקים בשורות האלופה ליני פילד. פלאט מסביר: "הליגה בצפון אירלנד חצי מקצועית ומאלצת את השחקנים הטובים לפנות לאנגליה".

לא נבחרת ניסיונית

באחרונה עברה הנבחרת האירית מספר שינויים, כאשר הוותיקים פרשו ואת מקומם תפסו צעירים. אולם אין בזה כדי להעיד, לדעת פלאט, שהנבחרת אשר נראה היום היא ניסיונית. "אמנם יש תחלופת שחקנים בעקבות פרישת הוותיקים. אבל הצעירים שבסגל יוסיפו למשוך את הנבחרת האירית. הם העתיד".

"לצפון אירלנד חשוב המשחק עם ישראל", אומר פלאט. לדבריו, זו הזדמנות טובה לליטוש הצעירים ולגיבושם לקראת המאבקים במוקדמות גביע אירופה לאומות. ב־1 באפריל תארח צפון אירלנד את אנגליה בבלפאסט.

פלאט, עד לאחרונה שוער־המישנה של ארצו, מודאג ממישטח הדשא הגבוה מדי לטעמו, ומקווה שיקצצו אותו לפני המישחק.

נורמן ווייטסייד, מהכוכבים היותר מפורסמים של הנבחרת האורחת, צופה מאבק קשה: "אמנם ניצחנו את ישראל באירלנד 0–3, אבל הפעם יהיה מאבק קשוח". ווייטסייד כבש אחד השערים במישחק שנערך באוקטובר 1984. את השערים האחרים הבקיעו ג'ימי קווין וליי דוקארטי, שגם הם באו לישראל.

מגע אויר נעים הקביל את פני השחקנים האירים באימון. אבל לווייטסייד היה חם — אפילו למדי. הוא מודאג ושואל, אם גם בזמן המישחק ישרור חום דומה. גובה הדשא אינו לרוחו. אבל הוא אינו שוכח להזכיר את המישטח המצויין בחיפה, עליו שיחק לפני שנה עם מנצ'סטר יונייטד.

קרוב לשעתיים נמשך האימון והאורחים גילו בו התלהבות רבה. הם תירגלו בעיטות לשער, תרגילי התקפה, לא פסחו על טיפוח הכושר הגופני וקיימו מישחק פנימי, בו נטל חלק פעיל גם ג'ים פלאט. לאחר האימון יצאה משלחת צפון אירלנד לסיור בירושלים.

הבוקר ב־10.00 תקיים הנבחרת האירית אימון נוסף, במיגרש האימונים הסמוך לאיצטדיון רמת גן.

בין ארצי

מאת משה הר־נעם
סופר "ספורט הארץ"

ממבט ראשון אין שום סיבה להניח, כי מישחק־הרעים בין נבחרות הכדורגל של ישראל וצפון אירלנד — היום ב־17.00 באיצטדיון רמת־גן — יהיה שונה ממיפגשים בינלאומיים דומים שהיו כאן בשנים האחרונות. אבל לאמיתו של דבר, תהיה התוצאה אשר תהיה, תהיה הרמה מלהיבה יותר או פחות — לפחות שלושה שחקנים ישראלים לא ישכחו את המישחק הידידותי עד סוף ימיהם.

יהיו אלה המגן אבי כהן מבית"ר ירושלים, הקשר ניר קלינגר ממכבי חיפה והחלוץ משה אייזנברג מבני יהודה, שיופיעו לראשונה בהרכב הפותח של נבחרת ישראל.

נראה, שגם בהיסטוריה של הכדורגל הישראלי הייצוגי תהיה למישחק הזה משמעות רבה יותר. בסך הכל, תחל היום תקופה חדשה, "עידן מיהיץ'", המאמן הלאומי החדש מיוגוסלוויה שי־תייצב היום למיבחן הבכורה שלו.

ניתוח באיזמל חד

זמן רב לפני שריקת הפתיחה זכה מיהיץ' לאשראי ראשון מכיוון בלתי צפוי, כלי התקשורת. אלה בירכו על המהפך שחולל בסגל הנבחרת. אמש, זמן קצר לאחר האימון הקצה, התבדר לכתבים כי מרגיזותו של מי־היץ' לא נועדה לציבור אוהדים וכי כוונותיו רציניות ביותר. כאמור, כולל ההרכב הפותח שלושה צעירים ויראה כך: בשער — אבי רן; חוליית ההגנה — אבי כהן (בית"ר י־ם), אבי כהן (מכבי ת"א), מנשה שמעונוב, ציון מרילי; קשרים — ניר קלינגר, דניאל בריילובסקי, אורי מלמיליאן, משה סיני; בחוד — אלי אוחנה, משה אייזנברג.

כמבט חטוף לאחור, ובהשוואה לאלה אשר יצגו את ישראל במוקדמות הגביע העולמי לפני פחות משנה וחצי, קל להבחין כי הסגל הישראלי עבר ניתוח באיזמל חד. מהרשימה נעדרים כיום, בין היתר, אמיר ארמלי, רוני רוזנטל, דוד פיזנטי, יעקב אקוקה, אריה חביב, ריפעת טורק, ניסים כהן, גד מכנס. המאמן ויתר בשלב זה על שירותם משיקולים מקצועיים, למעט זנטל המופיע במדי המועדון הבלגי פ.ק. בריז'.

"כללתי בסגל את השחקנים הנ־מצאים עתה בכושר הטוב ביותר. השיטה שלי היא שכולם עולים ויורדים", הסביר מיהיץ', שהתייחס גם לניפוץ של ארמלי. "הוא לא בנוי לשבת על הספסל. אני מאמין שעוד יתרום לנבחרת. בכל מקרה אני מאמין בשחקנים ומצפה שיתנו את המכסימום במישחק נגד צפון אירלנד. חשוב לי הרבה יותר מה אנחנו נעשה. העובדה שפרנץ בקנבאואר יבוא לדגל אורינו מחמיאה מאוד. מאמן נבחרת מערב גרמניה יגיע לישראל סמוך למועד המישחק, כדי לאסוף מידע לקראת הופעת נבחרתו ברמת־גן ב־25 במארס.

קפיצה רצינית

ההרכב הפותח הפתיע יותר מכל את שלושת ה"טירונים", ששימש אתמול מטרה עיקרית לשאלות הכתבים. "אני מקווה להצליח ולהצדיק את המקום בהרכב", אמר אבי כהן הירושלמי. "זו קפיצה רצינית מהנוער לנבחרת הלאומית, לא צי־פיתי לכך", אמר משה אייזנברג. "לא חשבתי שזה יקרה כל כך מהר. אני מקווה לעבור בהצלחה את טבילת האש", אמר ניר קלינגר.

הקפטן התל־אביבי אבי כהן הסכים, שאכן נפתחת תקופה חדשה בנבחרת הלאומית, אך התייחס גם לאורחים. "נכון שיש להם שמות מבטיחים ומפורסמים, אך המטרה שלנו לנצח כל יריב". כך חושבים גם חבריו והמאמן מיהיץ' שביקש להזכיר: "זה בסך הכל מישחק רעים ראשון בהכנת הנבחרת לטורניר הקדם־אולימפי".

ישפוט טוליו לאנסה מאיטליה בסיוע הקוונים הישראלים, יצחק בך־יצחק ויעקב שינר.

אבי כהן

ניר קלינגר

משה אייזנברג

גביע האלופות

ריאל מאדריד הערב באורתז

אורתז (שרות "ספורט הארץ"). אחרי הפסקה של שלושה שבועות מתחדשים הערב המישחקים בבית הגמר של גביע אירופה לאלופות, כאשר אורתז תארח כאן במחזור השביעי את ריאל מאדריד.

זה מישחק גורלי לאלופה הספרדית, שנוצחה במפתיע במחזור השני במאדריד על־ידי האלופה הצרפתית 87–95. ריאל זכתה עד כה בשני ניצחונות בלבד ואם תפסיד הערב, יהיה זה לגביה סוף פסוק באשר להופעה במישחק הגמר.

שחקני מכבי תל־אביב, שהגיעו כבר אתמול למילאנו, ישלבו אצבעות לצרפתים מאחר שניצחון שלהם יותיר את המאבק על המקום השני במישחק הגמר בין מכבי ואורתז.

טבלת בית הגמר

1. מילאנו	6	451–489	11
2. מכבי	7	572–572	11
3. אורתז	6	467–481	10
4. קובנה	7	590–572	9
5. ריאל	6	517–516	8
6. זאגרב	6	509–460	8

"שעות נוספות" למכבי במילאנו

מילאנו (שרות "ספורט הארץ"). מגע אויר סגרירי קידם אתמול את כדורסלני מכבי תל־אביב, שבאו לכאן כדי להתמודד מחר בערב עם אלופת איטליה, טרייסר מילאנו, במה שנחשב למישחק הקשה ביותר של האלופה הישראלית בבית הגמר. מיקי ברקוביץ', שחגג אתמול את יום הולדתו ה־33, מצפה מחבריו להצלחה — "אבל זו תושג לדעתו רק אם יבצעו הגבוהים שבחבורה חסימות לקלעי הזרים, כדי שאלה יקלעו באופן חופשי". גם מיקי סבור שהמשימה לא תהיה קלה, מפני שהאיטלקים מצויים היום בשיא כושרם.

הישראלים הקדימו ובאו למילאנו יום לפני המועד המקובל, וינצלו את הזמן לאימונים נוספים, האמורים לאפשר הסתגלות ממושכת יותר למיגרש ולאווירה האיטלקית.

אמש קיימה האלופה הישראלית אימון לילי. לאחר מנוחה קצרה, והערב תתאמן שוב. הכל מקווים כי בהיותה משוחררת מלחצים תצליח האלופה הישראלית לשחזר את הישגה מלפני שנתיים, כאשר ניצחה לראשונה על אדמת איטליה, את בנקו רומא.

אן.בי.אי.

הלילה של קארל, ג'ף ומוזס מאלון

ניו־יורק (איפי). בעוד שלבוסטון סלטיקס היו בעיות עם קארל מאלון מיוטה ג'אז, היתה לפיניקס סאנס בעיה "מאלונית" כפולה.

קארל מאלון קלע 25 נקודות וקטף 15 ריבאונדים, כאשר יוטה הפתיעה את בוסטון 109–89 אור לאתמול, בליגה המקצוענית. באותה שעה קלע ג'ף מאלון 38 נקודות (שיא אישי עונתי) ומוזס מאלון הוליך משמעת, קלע 36 נקודות וקטף 11 ריבאונדים, כדי להוליך את הוושינגטון בולטס לניצחון 110–124 על פיניקס סאנס.

תוצאות אחרות: קליוולנד — סיאטל 105–94, יוסטון — דאלאס 105–100, מילווקי — ניו ג'רזי 124–128, סאקראמנטו — שיקאגו 124–120 בהארכה, פילדלפיה — ניו יורק 111–101, אינדיאנה — גולדן סטייט 112–93, פורטלנד — לוס אנג'לס קליפרס 110–105.

מישחקי השבוע

10 אתלטים מחוף השנהב ו־4 שחקני בדמינטון מהודו

מאת סופר "ספורט הארץ"

עשרה אתלטים ייצגו את חוף השנהב במישחקי הפועל שיהיו במאי. המשלחת תורכב משישה גברים וארבע נשים, שיבואו עם שני מלווים. על המיבדק, שהגיע למטה המישחקים, חתום מזכ"ל התאחדות האתלטיקה של חוף השנהב קסאדייר ג'ורג'.

מהודו יגיעו ארבעה ספורטאים יהודים, בני משפחה אחת, וישתתפו בתחרויות הבדמינטון. ארבעתם כבר ביקרו בישראל בעת שנטלו חלק במכביה האחרונה בענף זה.

זיסמן: לא היתה לנו שום זכות לנצח את הפועל ת"א

גמר־סל

מאת שמואל קליגר
סופר "ספורט הארץ"

כדורסלן גדול חייב להיות גם אישיות בעלת שיעור קומה. כזה שמואל זיסמן, רכז הפועל גליל עליון, שנשמע אתמול כואב ודואב את ההפסד הדרמטי של קבוצתו להפועל תל־אביב (78–72) בפתיחת שלב הגמר־סל. במקום להאשים את השופטים, האוהדים ואת העולם כולו בהפסד, הוא מודה: "לא היתה לנו שום זכות לנצח. צריך לדעת לקבל הפסד כמו ספורטאים. זה היופי בכדורסל, ודווקא כשחשבנו שהניצחון יבוא כמו מאליו, הפסדנו במישחק שנראה כמונח בכיסנו".

ומה על היריב? זיסמן משיב: "כל הכבוד למאמן הפועל תל־אביב, משה ויינקרנץ. הוא לקח סיכון מחושב. טאקטיקה יוצאת מן הכלל. לשמור איזורית במיבצר שלנו. זה איפשר לנו להגיע למצבי קליעה. המשלים מצידנו היה חולשה בתקופה, והנה ההסבר להפסד המפתיע". זיסמן נוטל את האשמה "על כולנו", מחמיא ליריב ולמאמנו ומאמין, שעד למיפגש הגומלין ביום ב' של השבוע הבא באוסישקין יהיה כשיר להילחם, בזכות הטיפולים שהוא מקבל. מחר יחל זיסמן להתאמן, לראשונה מאז נפצע לפני עשרה ימים.

נסיון נוסף להפיץ כרטיסי מנוי משפחתיים בבלומפילד

ביוזמת מכבי והפועל תל־אביב בעונה הבאה

מאת אילן פיש
סופר "ספורט הארץ"

רעיון הורשישן עשוי לרקום עוד וגידים, בניסיון להחזיר חלק מן הקהל הפוטנציאלי למישחקי הכדורגל של שני המועדונים הגדו־לים בתל אביב, הפועל ומכבי. הכוונה להפיץ כרטיסי מנוי משפחתיים מהסוג שהפיץ מכבי תל אביב לפני שנתיים, ולא הוסיף.

באחרונה עלה הרעיון מחדש בעיקבות פניה למערכת "ספורט הארץ" של קורא צעיר, אוהד גביש (13 וחצי), הנהנה לצפות במישחקי כדורגל, במיוחד של מכבי תל אביב, האהובה עליו מכל. לאוהד שותפים באהדה למכבי — אחיו הצעיר ממנו ואביו. וכשכל ה"גברים" במשפחת גביש מתאוהדים לבילוי משותף בב־לומפילד, ההנאה משולשת אבל גם כרוכה, לדברי אוהד, בהוצאה כספית גדולה, שכן אביו נאלץ לשלם מחיר מלא גם בעד כרטיסי ילדיו. כרטי־סים מוזלים לילדים ולנוער אמנם נמכרים לשערים 4 ו־5, אך אוהד טוען שאם רצונו לנצל את ההנחה עליו להיפרד מאביו, ואז נפגמת ההנאה. "זה לא הוגן", הוא אומר באכזבה.

אמנון סירי מהנהלת מכבי תל אביב אינו מסכים לעניין הסלקציה. זו גם דעת חיים ציגר, יו"ר מחלקת הכדורגל של הפועל תל אביב. לטענתם, יכולים גם מבוגרים לשבת ביציעים 4 ו־5. לעניין כרטיסי המנוי המשפחתיים, אותם מבקש אוהד להשיב, אומר סירי: "ניסיון כזה נעשה לפני שנתיים. אבל הקהל לא ניצל את האפשרות לקנות כרטיסים מוזלים ונותרנו עם מנויים רבים".

גם בהפועל תל אביב מאוכזבים מקצב נהירת הקהל למיגרשים. לקראת העונה הבאה יחפשו דרכים להחזרת האוהדים. ציגר אינו יכול לפרט כבר עכשיו מה הפעולות שינקטו בהפועל תל אביב, אבל גם לו ברור שיש לעשות הכל כדי להשיב לבלומפילד עטרה ליושנה, קרי, יציעים מלאים.

עימות סקוטי–אירי בגלאזגו

ידידות: אנגליה הערב במאדריד וברה"מ בווילס

אליפות אירופה

גלאזגו (שרות "ספורט הארץ"). נבחרות סקוטלנד ואירי (הרפובליקה האירית) ייפגשו כאן הערב במוקדמות אליפות אירופה, במישחק שלתוצאותיו מייחסים חשיבות רבה לגבי ההופעה בשלב הגמר של 1988 במערב גרמניה. הלחץ העיקרי מוטל על סקוטלנד, המתקשה למצות את יכולתה בבית 7. היא סיימה 0–0 את שני מישחקיה הראשונים, בהם נגד אירי באוקטובר בדאבלין, וניצחה 3–0 רק את לוכסמבורג החלשה.

המנהל הסקוטי אנדי רוקסבורו מהמר בחוד על הצמד של סלטיק, בריאן מקלייר (שכבש העונה 25 שערים) ומו ג'ונסטון. בעורף הסקוטי ישחקו אלן הנסן, ריצ'ארד גאף וריי סטיוארט, הקשישים הנג־רים של ליוורפול, טוטנהאם ווסטהאם.

האירים, עם שני תיקו במישחקיהם הראשונים, יתבססו על הקשרים המנוסים ליאם בריידי (המשחק באיטליה) ורוני וילן מליוורפול.

בכורה לטוני אדאמס

נבחרת אנגליה תקיים הערב מישחק ידידותי עם ספרד במאדריד, והמנהל בובי רובסון אמר אתמול לאחר האימון: "יש לנו שחקנים נהדרים, ובאנו לכאן כדי לנצח". רובסון כלל לראשונה בהרכב את בלם ארסנל טוני אדאמס בן ה־20, לצד שני חבריו לקבוצה, המגינים אנדרסן וסאנסום. כן חזר להרכב הקפטן בריאן רובסון.

מארגני המישחק באיצטדיון ברנבאו היקצו איזור מיוחד ל־1,800 האוהדים האנגלים, כדי למנוע עימותים בלתי רצויים עם הקהל הספרדי.

תהיה זו ההתמודדות ה־16 בין שתי הנבחרות. אנגליה זכתה בתשעה ניצחונות, הפסידה ארבע פעמים וסיימה שני מישחקים בתיקו.

מישחק ידידותי נוסף יהיה הערב בסוואנסי, בין נבחרות ווילס וברה"מ. האטרקציה העיקרית: הצמד הוולשי המפורסם, הכולל את איאן ראש ומארק יוז. בתא הכבוד יהיה ככל הנראה גם נציג יובנטוס, שרכש מליוורפול לעונה הבאה את ראש ומבקש לצרף אליו גם את יוז.

בהרכב הרוסי יופיעו אורים מכוכבי הנבחרת במכסיקו, ובראשם איגור בלאנוב ואלכסנדר זאווארוב.

דרום־קוריאני בן 18 ינסה למנוע שליטה סינית מוחלטת

באליפות העולם ה־39 הנפתחת היום בהודו

טניס שולחן

ניו דלהי (איפי). על אף כמה בעיות פוליטיות שהעיבו על האירוע — בעיקר הפרשה הישר־אלית המסעירה — יוצאת היום לדרך אליפות העולם ה־39 בטניס שולחן, בהשתתפות 62 ארצות. כל הנבחרות ישתתפו במישחקי הגברים, בעוד שבמישחקי הנשים יטלו חלק 54 ארצות בלבד.

כמו ב־1975 בכלכותה, שוב מנעה הודו את השתתפותה של ישראל, עימה אינה מקיימת יחסים דיפלומטיים. שר הספורט השוודי אולף לונקויסט נקט בצעד קיצוני והח־ליט להחרים את האליפות. אבל נבחרת ארצו תיטול בה חלק. נשיא ההתאחדות הבינלאומית לטניס שולחן, רוי אוואנס, הודה כי הוא חסר אונים בפרשה זו.

גם רומניה, הפיליפינים וזמ־ביה לא ישתתפו בתחרויות, ככל הנראה, מסיבות תקציביות, ולא מטעמים פוליטיים.

סין, השולטת בכיפה בטניס השולחן העולמי, מועמדת שוב לרוב התארים. היא שיגרה לכאן משלחת בת 21 שחקנים עם 30 מלווים וממלאי תפקידים. סין מחזיקה בגביע הקבוצתי לגברים (סווית־לינג) מאז 1981. הסינים נטלו שישה משבעה התארים ב־1983, וחזרו על הישג זה כעבור שנתיים. גביע סווית־לינג נתרם ב־1926 על ידי ליידי סווית־לינג, אימו של איוור מונטגיו, המייסד והנשיא הראשון של ההתאחדות הבינלאומית בענף זה.

בנבחרות אחרות, שינסו להתמודד עם סין על הבכורה העולמית, יהיו שוודיה, צפון קוריאה, דרום קוריאה ויפאן. דרום קוריאה דורגה לפני סין בתחרויות הגברים במישחקי אסיה, שהיו אשתקד בסיאול. יו נאם־קיו, נער־הפלא בן ה־18, הוא תקוותה הגדולה של דרום־קוריאה גם באליפות העולם.

שר הספורט של דרום קוריאה דוחה דרישת הצפון

סיאול (איפי). דרישתה של צפון קוריאה לארח תחרויות אולימפיות בענפים רבים יותר, במישחקי 1988 בסיאול, נידחו על ידי שר הספורט של דרום קוריאה לי סי־קאי.

הוא הוסיף, כי צפון קוריאה תוכל לארח ארבעה ענפים, כפי שהוצע על ידי הוועד האולימפי הבינלאומי, בתנאי שתאפשר כניסה חופשית ל־25 אלף איש הקשורים במישחקי האולימפיאדה. במיכסה זו ייכללו ספורטאים, ממלאי תפקידים רשמיים, צופים ואנשי תקשורת.

טניס

מנסדורף נכנע לפרז בקליפורניה

אינדיאן וולס, קליפורניה (שרות "ספורט הארץ"). אלוף הטניס הישראלי עמוס מנסדורף לא הצליח להמשיך כאן בתנופה שאיפיינה את הופעותיו האחרונות בארה"ב. הוא נוצח על ידי דייגו פרז מאורוגוואי 2–6, 4–6 בסיבוב הראשון של טור־ניר הגראנד־פרי המקומי, המציע פרסים בסך כולל של 435 אלף דולאר.

כן נוצחו שלושה טניסאים מדור־גים. מארטין חיימה מארגנטינה שדורג 11 הודח על ידי יעקב לאסק משווייץ 7–6, 2–6, 4–6. קווין קארן (דורג 14) נכנע 6–7, 6–7 לצ'כי מילאן שרייבר. האמן קרייקס־טיין (דורג 15) הפסיד 6–4, 6–4, 6–7 לסקוט דייוויס מארה"ב. צ'כי אחר, קארל נובאצק, ניצח את השוודי יואקים קארלסון 6–4, 6–2.

שמונת המדורגים הבכירים, ובראשם שטפאן אדברג, בוריס בקר, יאניק נואה ומאטס ווילאנדר, עלו הישר לסיבוב השני.

אתלטיקה

שיא אמריקאי בריצת 200 מטר באולם

גיינסוויל, פלורידה (איפי). ג'יימס באטלר קבע כאן שיא אמריקאי חדש באולם, כאשר רץ 200 מטר ב־20.64 שניות. זה הזמן השלישי בטיבו בהיסטוריה ושיפור ניכר לשיא של מאל לאטאני שנקבע ב־1983 (20.84).

כדוריד

האלוף מראשון לציון הערב נגד הפועל פ"ת

מאת סופר "ספורט הארץ"

המישחק בין האלוף, מכבי ראשון־לציון (המדורג שני) להפועל פתח־תקווה (המדורג שלישי) ימקד הערב את תשומת הלב במחזור ה־17 של הליגה הלאומית בכדוריד. בסיבוב הראשון הסתיים המיפגש בין שתי הקבוצות הנוגעות ללא הכרעה (18–18).

יתר המישחקים: מכבי ארזים רמת־גן — מכבי רחובות (אולם האוניברסיטה ברמת אביב, 19.45), אס"א תל־אביב — הפועל ראשון לציון (אולם האוניברסיטה, 21.15), מכבי פתח־תקווה — הפועל רמת־גן (ביהוד), הפועל נחלים — אליצור הרצליה (בקיבוץ רמת הכובש), הפועל רחובות — מכבי נתניה.

הודו ממשיכה ב"חוצפה מרושעת"

(ע.) הגוש הסקנדינאווי יתמוך בהצעת ארה"ב לחייב כל מדינה, שתבקש בעתיד לארח את אליפות העולם בטניס־שולחן, להגיש מראש התחייבות ממשלתית שכל המדינות שירשמו לאליפות יקבלו אשרות כניסה — כך מסר אתמול מזכיר איגוד טניס־השולחן הישראלי, יוסף ישועה.

ישועה גילה, כי קיבל אתמול מברק מאיגוד טניס־השולחן השוודי, בדבר התמיכה הסקנדינאווית בהצעה שיגיש האיגוד של ארה"ב בוועידה הדו־שנתית של הפדרציה הבינלאומית לטניס־שולחן שתת־קיים בניו דלהי במהלך אליפות העולם.

אליפות העולם תחל היום בניו דלהי, ונבחרות ישראל לגברים ולנשים לא יוכלו להשתתף בה בגלל שממשלת הודו סירבה להנפיק להן אשרות כניסה.

ישועה מסר עוד, כי אתמול נת־קבל במפתיע מכתב בדואר אוויר אכספרס מהאיגוד ההודי לטניס־שולחן, ובו פרטים על שיבוץ נבחרות ישראל באליפות העולם... ישועה הגדיר זאת כ"חוצפה מרושעת".

כדורגל

מינסק חשפה חולשת חלוצי ניו זילנד

כרייסטצ'רץ', ניו זילנד (איפי). דינאמו מינסק הביסה כאן 0–2 נבחרת ניו זילנד, כדי לזכות בניצחונה השלישי בסיור בן ארבעה מישחקים. הרוסים שיחקו להנאתם ולא הצטרכו להתאמץ במיוחד. הקפטן שלהם גיאורגי קונדראטייב הבקיע פעמיים אחרי ההפסקה, ולא הותיר כל סיכוי למארחים.

המישחק, שנערך לעיני 1,600 צופים בלבד, חשף את חולשתה העיקרית של ניו זילנד: כדי להצליח בטורניר הקדם־אולימפי, שיחל בסוף השנה, יהיה עליה למצוא בדחיפות מבקיע שערים יעיל. לעומת זאת, היתה הגנת ניו זילנד יציבה, כאשר המגינים ריצ'ארד מאליגן וקן קרסוואל עובדים "שעות נוספות" ואילו הבלמים צ'רלי אוהאנס ומאלקולם דאנפורד עומדים ישר בלחץ הרוסי במערכה הראשונה.

האורחים שלטו בשדה והותירו את החלוץ הצעיר הניו זילנדי נואל בארקלי לבדו בחוד, ללא סיכוי להפתיע.

נערים

מיפגש גומלין עם גרמניה — בהרצליה

מאת סופר "ספורט הארץ"

נבחרת הנערים של ישראל (עד גיל 16) תתמודד היום פעם נוספת עם הנבחרת המקבילה של מערב גרמניה. המישחק יהיה באיצטדיון העירוני בהרצליה ויחל בשעה 14.30. שלשום גברו האורחים על ישראל 3–4.

לישראלים הצעירים משמשים מישחקי המיבחן נגד מערב גרמניה הכנה טובה למיפגש הכפול עם בל־גיה, שיהיה בחודש הבא במסגרת מוקדמות הגביע העולמי לנערים עד גיל 16.

המשכים מעמוד 1

שיחת שמיר ושולץ

(סוף מעמוד 1)

עם שר החוץ שולץ ויועציו, בה יעלה שוב נושא תהליך השלום. נודע כי עד לימים האחרונים לא הוחלט כיצד להעלות את נושא הוועידה הבינלאומית עם שמיר.

חלק מן היועצים תמך בגישה נוקשה שתבהיר לישראל כי לא נותרה אלטרנטיווה אחרת, אלא לבדוק אפשרות כינוסה של ועידה בינלאומית, והציע לדון עם שמיר על מודלים, שעל־פיהם תוליך ועידה כזאת למו"מ ישיר. חלק אחר של היועצים גרס כי אין טעם לדון עם שמיר על הוועידה הבינלאומית, שכן תגובתו הקשוחה, המתנגדת לוועידה, עלולה לגרום למשבר בממשלת ישראל אם תעמוד ארה"ב על דעתה. לבסוף סוכם כי יוזכר עם שמיר נושא כללים על ועידה בינלאומית, אך ללא הפעלת לחץ מודגש בנושא זה.

הבדלי דעות התגלעו בשיחה בין ראש הממשלה יצחק שמיר ושר החוץ ג'ורג' שולץ. בעוד שולץ מבקש לבדוק את כל האפשרויות לקידום תהליך השלום ולמו"מ ישיר כולל באמצעות ועידה בינלאומית או וריאציה שלה הודיע שמיר באופן נחרץ כי ועידה בינלאומית איננה באה בחשבון והוא איננו רואה בה אמצעי או דרך לקידום תהליך השלום והדרך היחידה היא באמצעות מו"מ ישיר. דברים אלה הובהרו באופן מוחלט בשעה שיצאו שולץ ושמיר מדיון אחר הצהריים אתמול שנמשך למעלה משעתיים.

דוברי שמיר מסרו כי רה"מ יבהיר למארחיו כי ישראל ממשיכה "לעת עתה" בפיתוח מטוס הלביא, ובמק־ביל בודקת את החלופות שהוצעו על־ידי הפנטאגון.

הוא גם יחזור על עמדת ממשלת ישראל, שעל־פיה חקירת הנציגים הישראליים המעורבים בפרשה האיראנית תיעשה "בין ממשלה לממשלה", וישראל תתנגד בתוק־פה לתיחקור ישיר של הישראלים על־ידי צוותי ועדות החקירה.

העיתונות בארה"ב קיבלה את שמיר באהדה

היום ייפגש שמיר עם הנשיא רייגן ועם שר ההגנה קספר ויינברגר, וכן עם ראשי הנהגת הקונגרס. בהתבטאויות פומביות לעיתונות אמריקאית אמר אתמול שמיר כי ישראל לא תישא ותתן על החלפת בני הערובה תמורת מחבלים.

נושאים נוספים שיועלו לדיון:
● הרחבת אפשרויותיה של ישראל להשתתף במכרזים אמריקאיים במסגרת מעמדה של ישראל כבעלת־ברית שאיננה חברה בנאט"ו.
● פיצוי אפשרי לישראל על ביטול הסכמים, שעל־פיהם נדרשות חברות אמריקאיות, המוכרות נשק לישראל, לרכוש ציוד עבור אותו נשק בישראל.
● ביטול מעמד הפליט הניתן אוטומטית ליהודי ברית־המועצות.

בקשה זו עוררה כבר תגובות קשות בקרב אירגונים יהודיים, ומקורות במחלקת המדינה מסרו כי אינם רואים אפשרות לבטל הענקת מעמד זה.

העיתונות האמריקאית קיבלה את ראש הממשלה באהדה ובהתפעלות משינוי סגנונו ודרך הצגתו את הנושאים. ה"וול סטריט ג'ורנאל" תאר את שמיר כ"בעל כוח דיבור, המביע דעותיו בהרהבה". ואילו ה"וואשינגטון טיימס" הגדירו כ"בעל דיבור רך וטונים נמוכים, בניגוד לקודמו, מנחם בגין, שירה גיצים".

פרס־גורבאצ'וב

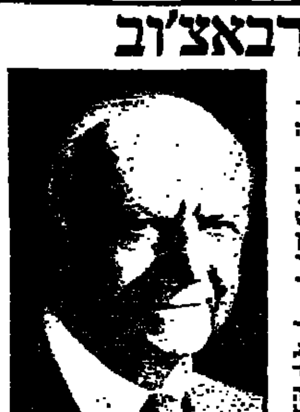

ארמנד האמר

(סוף מעמוד 1)

הדוקים בקרמלין, כנראה ארמנד האמר, הנמצא בימים אלה במוסקבה.

סופר "הארץ" מציין כי בפ־גישה שקיים יועצו המדיני של פרס, ד"ר נמרוד נוביק עם איש שגרירות בריה"מ בוושינגטון לפני מספר שבועות, הוא עמד על חשיבות הזמנתו של שר החוץ לביקור רשמי במוסקבה.

שר החוץ שמעון פרס אמר אמש, בתגובה לידיעה לפיה, תמורת פגישה עם גורבאצ'וב, יס־כים לשיתוף בריה"מ בוועידה בינלאומית: "זהו מרע בדיוני של הליכוד ומסכת נוספת בהשמצות שלו, הפעם בתוספת דמיון מפותח מהרגיל".

עוזרו של ביילין

(סוף מעמוד 1)

הביע גם ראש הממשלה יצחק שמיר את תמיכתו ערב צאתו לארה"ב, שם יתבקש להשיב על שאלות קשות בנושא יחסי ישראל־דרא"פ. בשבוע שעבר פורסם בארה"ב דו"ח ראשון ובו ביקורת נוקבת נגד ישראל בעניין יחסיה עם משטר האפרטהייד.

במקביל נועד אתמול שר התיירות אברהם שריר עם שגרירה החדש של דרא"פ בישראל אנטון לובסר והבטיחו לפעול לחיזוק קשרי התיירות בין שתי המדינות, על מנת "ליצור גשר" ביניהן גם בתחומים אחרים. מנכ"ל משרד התיירות רפי פרבר דוחה את תביעתו של משרד החוץ לבטל את הזמנתו של מנכ"ל משרד התיירות הדרום אפריקאי לארץ. השניים נועדו השבוע לפגישה שבה דנו על קידום היחסים בין משרדיהם.

סופר "הארץ" מציין כי במסמך שהוגש לראש הממשלה ובו הצעות לעיצומים נגד דרא"פ מופיע נושא התיירות בקבוצה "הצבועה" ביותר. זאת כיוון שממילא היקף התיירות מדרא"פ לישראל הוא מצומצם ביותר. אשתקד הגיעו ארצה 20 אלף תיירים מדרא"פ. אך מרביתם הם יהו־דים החולפים בארץ בדרכם לאירופה, כיוון שזהו נתיב טיסה זול במיוחד.

משפט דמיאניוק

עדות ד"ר ארד במשפט דמיאניוק

(סוף מעמוד 3)

ד"ר ארד סיפר כי באותה תקופה התגבש גרעין־מחתרתי, והוקמה קבוצה שתיכננה דרכים להשגת נשק. "שום גורם מבחוץ לא יכול היה לעזור, כי המחנה היה מבודד לחלוטין". הוא אמר כי ניסו להשיג נשק מהשומרים האוקראינים, אך אלה הלשינו על אנשי המחתרת לפני הגרמנים. אחד ממפקדי המחתרת שהלשינו עליו כי הוא מעוניין להשיג נשק, התאבד לפני שנעצר.

"בעקבות המוסר וחוסר היכולת להשיג נשק, החליטו אנשי המחתרת להשתלט על מחסן נשק במחנה, ולבלבל את הנשק שבו לשם המרד. אנשי המחתרת הצליחו להשיג את מפתח המחסן בעזרתם של נערים יהודיים שניקו בסביבתו. התוכנית היתה להוציא את הנשק בשקט, ואז לפתוח בקרב".

נסיון המרד בטרבלינקה

ד"ר ארד סיפר: "ההכנות הסתיימו, ונקבע כי ב־2 באוגוסט '43 בשעות אחה"צ, כאשר היהודים עסוקים במקומות העבודה שלהם, יוציאו את הנשק בשקט מהמחסן, יחלקו אותו לאסירים היהודים שישובו מהעבודה, ואז יפתחו בהת־קוממות וישתלטו על המחנה. תוכנן כי קול יריות ופיצוץ רימון יהיו האות לפתיחת המרד.

"באותו יום יצאה קבוצה של שומרים להתרחץ בנהר. אנשי המחתרת ניצלו פרק זמן זה והחלו להוציא נשק מהמחסן. מפקדו של אחד מחלקי המחנה, שהיה במקום, חש כי דבר מה מתרחש: הוא הגיע לאזור המגורים במחנה, ועצר כמה יהודים לחקירה. אנשי המחתרת חששו כי היהודים יישברו בחקירה ויספרו על ההכנות למרד, ואז החליטו לפתוח בו, למרות שלא הוצא כל הנשק מהמחסן, ולמרות שלא הגיעה השעה המיועדת.

"אחד מאנשי המחתרת ירה באותו מפקד והפצע אותו. לשמע יריה זו, אנשי המחתרת שאחזו בכלי־נשק פתחו באש על מגדלי הגרמנים. חלק מהמבנים עלו באש. מפקדת המחתרת איבדה שליטה, והחלה בר־יחה המונית של האסירים היהודים לעבר הגדרות, בנסיון להימלט מהמחנה. השומרים האוקראינים שעל המגדלים פתחו באש, ומחצית היהודים נהרגו. תגבורות הוזעקו למקום והחלו במירדפים אחר הבור־חים. כמאה וחמישים איש נתפסו בר־דיפה של כמה קילומטרים מהמחנה.

"במקביל, באזור תאי הגזים, פתחו היהודים ששהו במקום במסגרת עבודות הכפייה, בלוחמה. הם החלו להשתלט על השומרים ולחטוף את נישקם. גם באזור זה של המחנה החלה בריחה לעבר הגדרות.

"למעלה ממחצית משבע מאות היהודים שהשתייכו לקבוצות העבודה השונות באותה עת במחנה — נהרגו. כמאה וחמישים איש הצליחו להימלט. מרביתם לא הצליחו למצוא מקום מקלט בקרב האוכלוסיה המקומית ונלכדו. מבין 200 הבורחים האחרים — רק 50 הצליחו לשרוד".

אין אישור כי איוואן האיום נהרג בידי המורדים

ד"ר ארד סיפר כי מתוך הידוע לו לא נהרג אפילו גרמני אחד, ואילו מהשומרים האוקראינים נהרגו שניים. ד"ר ארד נשאל ע"י פרקליט המדינה מה אמיתותה של השמועה כי איוואן האיום נהרג באותה מרידה. הוא השיב כי ישנה עדות של יהודי אחד, אברהם גולדפרב ז"ל, שהיה אחד האסירים באזור ההשמדה, לפיה איוואן האיום מצא את מותו.

ד"ר ארד סיפר כי לפני שנים אחדות, תיחקר את גולדפרב. זה אמר לו כי לא ראה את מותו של איוואן האיום, אלא רק שמע על כך. ד"ר ארד הוסיף כי אין עדות או מסמך המאשרים כי איוואן האיום נהרג בידי המורדים.

ארד הוסיף כי ביום המרד לא הגיעו משלוחים להשמדה. וגם בי־מים הקודמים למרד לא הגיעו כל משלוחים למחנה ההשמדה טרב־לינקה, ולכן לשני האוקראינים — איוואן האיום וניקולאי, שתפקידם היה להפעיל את מנועי הטנקים שהזרימו את הגז לתאי הגזים, לא היה מה לעשות באזור ההשמדה, ובכל הנראה אף לא שהו במחנה.

לאחר המרד נותרו תאי הגזים שלמים והמשיכו לעבוד עוד שבועות מספר. באותם שבועות הגיעו למקום משלוחים של יהודי ביאליסטוק, ואלה הושמדו בתאי הגזים.

ד"ר ארד ציין בעדותו כי לאחר המרד חוסל מחנה טרבלינקה בתוך זמן קצר, ומבצעי ההשמדה נשלחו לחזית בצפון איטליה. סגן מפקד המחנה, קורט פרנץ, התמנה למפקד המחנה, ותפקידו היה להרסו.

"שנים רבות לאחר פירוק המחנה חפרו האוקראינים מכפרי הסביבה באפר ובשברי העצמות כדי לחפש זהב", אמר ד"ר ארד, והוסיף כי מספר שומרים אוקראינים נשלחו לחזית בצפון־איטליה. האחרים הוחזרו למחנה האימונים טרווניקי. יהודית האם שלהם.

אין צורך להציג מסמכים

בנקודה זו של העדות ביקש התובע, עו"ד בלטמן, להגיש שורה ארוכה של מסמכים שיוכיחו את דברי עדותו של ד"ר ארד. השופט דב לוין התנגד לכך ואמר: "אנו לא רואים צורך בהגשת המסמכים, שהרי מסמך בא לאמת דברים שנאמרו בעדות. ישנה הסכמה לתוכן הדברים, והמסכים הזו הכבודה על בית הדין. הדברים נאמרו בצורה ספרותית ביותר על־ידי העד. וההגנה מסכימה לאמור", אמר השופט לוין.

עם סיום עדותו החל הסניגור, עו"ד מרק אוקונור, בחקירה הנג־דית של ד"ר יצחק ארד. אוקונור עמד בכובו הבמה בבנייני האומה, הציג לעד דגם של מחנה ההשמדה טרבלינקה המוצב בקיבוץ לוחמי הגיטאות, וביקש ממנו להשוות דגם זה לדגם שהציג העד, המוצב ביד ושם. החקירה הנגדית של ד"ר ארד תימשך היום ועו"ד אוקונור אמר, כי יזדקק לצורך החקירה הנגדית לישיבה שלימה של בית המשפט.

מסקנות ועדת בירור מטעם מועצת העתונות בתלונת בית־חרושת "השריון" נגד העיתונים "דבר", "הארץ" ו"שער"

הנהלתה של חברת "השריון" פנתה למועצת העתונות בתלונה על כתבות שהופיעו בעתונים "דבר", "הארץ" ו"שער" בקשר לסכסוך עבודה במפעל.

טענת "השריון" היתה כי: מועצת פועלי תל־אביב־יפו מסרה הודעה לעתונות, ובה פרטים בקשר לסכסוך העבודה במפעל. פרטים אלה, ושום פרטים מלבדם, התפרסמו בעתונים "הארץ" ו"שער" שנגדם הוגשה התלונה. בכתבה ב"דבר" יש פרטים נוספים על שכר מנהלי מחלקות במפעל, מתוך מגמה להראות עד כמה שכר זה הוא גבוה.

הטרוניה של הנהלת המפעל היא שאף אחד מהעתונים הנ"ל לא פנה להנהלת השריון על מנת לקבל תגובתה על גירסת מועצת פועלי תל־אביב־יפו. עוד טוענת הנהלת השריון כי הדברים המופיעים בהודעה לעתונות של מועצת פועלי תל־אביב־יפו אינם נכונים, ואף המציאה לוועדת הבירור נתונים ומסמכים של תלושי משכורות על מנת לסתור בכך. לדברי ההנהלה התפרסמה ידיעה באותו נושא בעתון נוסף, אך הכתב של אותו עתון ביקש את תגובת הנהלת השריון ופירסמה. להנהלת השריון אין טרוניה בקשר לפרסום זה.

נשיאות מועצת העתונות בחרה ועדה לבירור התלונה בהרכב: עו"ד יורם סמואל (יו"ר), אמנון ברב ושמ־עון הפץ. בפני הוועדה היו, מלבד פנייתה של הנהלת השריון, אף תגובות בכתב של שלושת העתונים, וכן תשובה לתגובות אלה של הנהלת השריון. נציג הנהלת השריון כמו גם נציגי העתונים, הוזמנו להשמיע דבריהם בעל־פה, והם אמנם נענו להזמנה זו, למעט נציג "דבר" שלא הופיע למרות שהוזמן בעוד מועד.

"דבר" לא התכחש לטענה שלא אימת את הידיעה עם חברת השריון, אך טען כי הידיעה נמסרה בצורה הוגנת.

אף עתון "שער" אישר שלא פנה למפעל לקבלת תגובה. אך לדעתו הנהלת השריון לא הוכיחה שנגרם לה נזק עקב הפרסום וכי יש לברר עם מזכיר האיגוד המקצועי של מועצת פועלי תל־אביב־יפו, אם העובדות שפרסמו הן נכונות.

כתב "הארץ" מר אברהם צחר, טען שהתקשר להנהלת המפעל וביקש את תגובת המנכ"ל. לטענתו שהמנכ"ל איננו התקשר עם חבר ההנהלה שהסביר את עמדת השריון שהתפרסמה — כך גורס הכתב — במלואה בידיעה.

הנהלת השריון הכחישה נמרצות את טענת כתב "הארץ" וטענה שהכתב כלל לא התקשר למפעל.

לאחר בירור הגיעה הוועדה למסקנה כי אין היא מקבלת את גירסתו של הכתב אברהם צחר כאילו הוא פנה למפעל השריון לקבלת תגובה, וכי השתכנעה שכל שהיה לנגד עיניו בשעת כתיבת הי־דיעה היתה ההודעה לעתונות מטעם מועצת פועלי תל־אביב־יפו ותו לא. גירסתו של הכתב בהופעתו בפני הוועדה כאילו קיבל תגובה, אך לא מצא אותה ראויה לפרסום, איננה נראית מתקבלת על הדעת, כשהכתב עצמו ציין שלא נערך על־ידו תחקיר כלל. ולכן לא היו בידיו כלים לקבוע אם המידע שקיבל הוא מבוסס.

על סמך העובדות הנזכרות לעיל הגיעה הוועדה למסקנות הבאות:

1. העתונים "דבר", "הארץ" ו"שער" נהגו בכתבות הנדונות בני־גוד לסעיף 3 לתקנון האתיקה המקצועית של מועצת העתונות בישראל בכך שלא אימתו את הי־דיעות שנמסרו להם על־ידי מועצת פועלי תל־אביב־יפו, עם הנהלת מפעל השריון.

2. הוועדה רואה טעם לפגם בהבאת דברים מתוך הודעה לעתונות של גורם מסוים מבלי להזכיר שמדובר בהודעה. בצורת פרסום כזו עלול הציבור להתרשם שהעתונאי בדק את הידיעה, ולא כי המדובר בפרטים שהובאו על־ידי גוף המעוניין בפרסום כזה להשגת מטרותיו. אין פגם בהבאת דברים מתוך הודעה כאמור אם אין מתייחסים לגורם נוסף העלול להיפגע מהפרסום. אך לא במקרה כגון המקרה הנדון. בכל מקרה יש להבהיר, כי המדובר בהבאת דברים שנמסרו על־ידי אותו גורם, ולא בי־דיעות שלוקטו על־ידי הכתב, או מסקנות ידיעות כלשהי.

3. אין אנו מקבלים את עמדתו של כתב "שער" כאילו אין פגם בפרסום אם אמנם יתברר, כי הידיעה נכונה. במקרה שלפנינו הסתמכו שלושת העתונים על מידע שנמסר על־ידי צד אחד מבלי לבדוק ומבלי לאמתו עם הצד השני. בכך הפרו את תקנון האתיקה המקצועית אפילו אם יתברר, כי הידיעות היו נכונות.

هكذا من الأصل

صكنا من الاهل

אוניות צי הסוחר ייכללו במערכת קשר הלוויינים

תאפשר קשר מכל מקום בעולם ולכל מקום – בלא צורך בתחנות ממסר

מאת מיכאל גרטי
כתב "הארץ"

מערכת הקשר של אוניות צי הסוחר הישראלי תיכלל בקרוב במערכת קשר לוויינים בין־לאומית שתאפשר קשר מכל מקום על פני כדור הארץ ולכל מקום בלא צורך בתחנות ממסר, בתיווך תחנות או במכשירי אלחוט יקרים, הפועלים בעוצמה גבוהה בשידורי מורס, כמקובל היום.

שילוב אוניות צי הסוחר במערכת קשר הלוויינים בא בעקבות החלטה שהתקבלה במשרד התקשורת לפיה תצטרף ישראל כחברה בתאגיד הבין־לאומי "אינמארסאט" המפעיל מערכת קשר זו. מערכת התקשורת באמצעות לוויינים מאפשרת העברת שיחות טלפון, נתוני מחשבים, צילומי פקסימילה ותמונות וידאו בעזרת מכשירי קשר זולים בעלי עוצמה נמוכה יחסית ואנטנות פשוטות. השידור נקלט במכשירי הממסר שבלוויינים המכסים את כל כדור הארץ (למעט הקטבים) ומוחזר שנב כלפי מטה למכשירי הקשר.

בעיקרון, התהליך דומה למערכות תקשורת הלוויינים המשמשות כבר בהעברת תמונות טלוויזיה ותקשורת טלפון בין־יבשתית, אך המערכות האלקטרוניות הדרושות ברשת "אינמארסאט" מאפשרות תקשורת גם מאוניות המצויות בתנועה ללא אנטנות צלחת עקיות ומתקנים יציבים ומכוונים.

הצטרפות ישראל לתאגיד תאפשר לחברות הספנות הישראליות לעבור לשימוש במכשירים פשוטים ואמינים, שלצורך הפעלתם לא יהיה צורך בשידורי מורס, המקובלים עדיין בכל תקשורת הספנות הישראלית.

מוכר מוצר שמחירו מ־300 ש' יחוייב במידע על חלקי חילוף

מאת לאה פורת
כתבת "הארץ"

המוכר מוצר שמחירו 300 ש"ח ומעלה, יהיה חייב, החל ממארס, לגלות לצרכן האם קיים או לא קיים בארץ מלאי של חלקי חילוף למוצר ומהם המקו־מות לקבלת חלקי חילוף. אי גי־לוי פרטים אלה יוכל להוות עילה לביטול מכר על ידי הצרכן.

המוצרים שבהם מדובר הם: שעונים דיגיטליים, מצלמות, מכונות תפירה חשמליות לשי־מוש ביתי, מערבלי מזון ביתיים, מייבשי כביסה ביתיים, מכונות גילוח, מסחטות חשמליות בי־תיות, מפזרי חום, מצננים, מכשירי סטריאו, תנורי מיקרוגל, תנורי נפט, מכשירי רדיו־טייפ.

התקנה בנדון תיכנס לתוקף בראשית מארס.

1920 נפגעו ב־1278 תאונות דרכים במהלך חודש ינואר

(עש"ת). בחודש ינואר 1987 רשמה משטרת ישראל 1,278 תאונות דרכים עם נפגעים, ומהן 24 תאונות קטלניות ו־233 תאונות עם פצועים קשה. בתאונות נפגעו 1,920 איש, מהם 26 הרוגים ו־277 פצועים קשה — עולה מנתונים ארעיים, שמסרה משטרת ישראל.

דובר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מסר, כי לאחר ניכוי הגור־מים העונתיים נמצא, כי בשלושת החודשים האחרונים (נובמבר 1986־ינואר 1987) ממוצע התאונות לחודש גבוה בתשע ממספר התאונות בחודשים אוגוסט־אוקטובר 1986 ובשמונה ממספר התאונות שאירעו בחודשים מאי־יולי 1986.

ביהודה, שומרון וחבל עזה נרשמו 146 תאונות, שבהן נפגעו 220 איש (מהם 18 הרוגים), זאת בהשוואה לחודש דצמבר 1986, שבו אירעו 106 תאונות, שבהן נפגעו 190 איש (מהם שמונה הרוגים).

נהג אגד מסכנין הסיע ללא רישיון 50 תלמידים מכפרו

התברר שיש לו 40 הרשעות תנועה קודמות

מאת נורית בתנאו כתבת "הארץ"

נהג אגד מסכנין בגליל נתפס אתמול כשהוא נוהג ללא רישיון באוטובוס שהסיע 50 תלמידים מכפרו.

שוטר משטרת משגב עצר את הנהג לביקורת, לאחר שבדק את רישיונו של הנהג יום לפני כן, בעת שנהג ברכב פרטי. השוטר זכר שאין לאיש רישיון נהיגה לאוטובוס, והוא עצר אותו לבדיקה.

התברר כי לנהג יש 40 הרשעות תנועה קודמות.

לדברי דוברת מחוז הגליל, עדנה דיגל־שיפר, התברר שאכן אין לו רישיון מתאים לנהיגה באוטובוס. בבדיקה שנערכה במשרד הרישוי התברר שהנהג פסול לנהוג באוטובוס מסיבות בריאות. בירור בחברת אגד העלה שלא ביקש את רישיונותיו כיאות.

הנהג נעצר להמשך החקירה, ויובא היום לדיון בבית משפט השלום בעכו.

חייל מחולון חשוד כי פעל כסוחר־סם בקרב חיילי צה"ל

(ע). חייל מחולון חשוד בהפצת סמים בקרב חיילי צה"ל, בפרשה הנחקרת באחרונה על ידי משטרת ישראל ומשטרה צבאית חוקרת (מצ"ח).

החשוד, שמואל דניאל, הובא אתמול לבית משפט השלום בתל־אביב ונעצר לשישה ימים. רס"ל שבתאי גיל ממשטרת חולון סיפר, כי מצ"ח החל בחקירה מקיפה לגבי הפצת סמים מסוכנים בקרב חיילים, ולגבי שימוש בסמים, בהם מעורבים חיילים, אזרחים וקטינים. נעצרו כמה צעירים.

הקלטות שהוגשו

לדברי איש המשטרה, קיימות עדויות של כמה מהנחקרים, כי דניאל השיג חשיש עבור חבריו ומכר להם, וכן השתמש בסמים אתם כמה פעמים. החוקר סיפר, כי מהקלטה שעשתה מצ"ח עולה בבירור, שהחשוד דניאל סוחר בסמים.

הסניגור עו"ד יגאל יצחקוילי טען, שאין שום צידוק להאריך את מעצר מרשו, שהרי הנחקרים האחרים בפרשה כבר נחקרו ונשפטו, ואין חשש לשיבוש הליכי חקירה. הסניגור הוסיף, כי החשוד סובל מאוד ממעצרו, מאחר שהוא לעתים קרובות בבית־החולים, ויש לשחררו בערבות.

השופטת דבורה ברליגר החליטה להאריך את מעצרו, מאחר ששמעה על כך ממקורות שונים, וכן מתמליל ההקלטה שהוגשה לה. כן הורתה לדאוג לבדיקתו על ידי רופא במסגרת המעצר.

חייל בן תשע עשרה התאבד בתליה בביתו בהוד השרון

מאת סופרת "הארץ" בשרון

צעיר בן תשע עשרה נמצא אתמול בבוקר תלוי בביתו בהוד השרון.

לשוטרים שהגיעו בניידת סיור במהירות למקום לא נותר אלא לקבוע את מותו של הצעיר.

למקום הגיעו כוחות משטרה וסקרנים רבים.

(ע). הצעיר הוא חייל בן 19 בשירות סדיר, שכנראה היה בחופשה. הצעיר, בן לאחת המשפחות הוותיקות והמוכרות בהוד השרון.

הידיעה על התאבדותו של הצעיר היכתה בהלם רבים מתושבי המושבה, ואף אחד משכניו ומכריו לא יכול היה להצביע על סיבה להתאבדות.

נכה הגיע בכיסא־גלגלים מבריסל ועל גופו הרואין בחצי מיליון ד'

אחת התפיסות הגדולות בנתב"ג • החשוד, אברהם צ'יצ'ואשווילי, נעצר ל־15 יום

מאת זוהר בלומנקרנץ
כתב "הארץ" לענייני תעופה

ניסיון הברחה של שלושה רבעי קילוגרם הירואין על ידי נכה שהגיע מחו"ל, סוכל שלשום בערב על ידי בלשי משטרת נמל התעופה בן גוריון. המשטרה עצרה את הנכה, שהגיע בכיסא מבריסל.

שווי הסם שנתפס הוא כחצי מיליון דולר. זו אחת מכמויות הסם הגדולות ביותר שנתפסו בשנה האחרונה בנתב"ג.

הנכה, קטוע רגל, הוא אברהם צ'יצ'ואשווילי, בן 49, תושב קרית אתא. הוא הובא אתמול בפני שופט ונעצר ל־15 יום.

חבילת הסם היתה קשורה לגבו בשרוכים, שעטפו את פלג גופו העליון.

(ע). בזמן הובלתו בכיסא הגלגלים הבחינו הבלשים בנמל התעופה כי האיש אינו יושב בצורה רגילה וכי משהו צמוד לגבו ומפריע לו לשבת. הם החליטו לבדוק אותו על אף נכותו.

צפויים מעצרים נוספים בפרשה.

תביעת נזיקין נגד יו"ר ועד הטכנאים ורשות השידור על הפסקת שידור המשחק

מאת נורית אמיתי
כתבת "הארץ" בפתח־תקווה

עורך הדין מנחם גרון מפתח תקווה הגיש אתמול לבית משפט השלום בפתח־תקווה תביעת נזיקין על סך של עשרות אלפים שקלים חדשים נגד יושב ראש ועד הטכנאים של הטלוויזיה, ציון סודרי ונגד רשות השידור וזאת בשל הפסקת שידור משחק הכדורסל "מכבי נגד המערב".

בתביעתו טוען עו"ד גרון, כי צפה יחד עם רבים אחרים ברחבי הארץ בשידור המשחק. לשידור עצמו, טען, קדם מסע פרסום גדול של רשות השידור, שבו הזמינה את הקהל לצפות במשחק. עוד סיפר, כי הוא חובב כדורסל נלהב וכי הפסקת השידור גרמה לו עוגמת נפש, אי נוחות ונדודי שינה. בגין כך ביקש לפצותו על הנזק שנגרם לו.

כן טען עו"ד גרון, כי הטלוויזיה התרשלה בכך שלא מנעה את הצפוי לקרות בגין ידיעה על סכסוכי עבודה עם עובדיה.

כאמור, התובע מבקש לפצותו בעשרות אלפים שקלים חדשים.

טרם הוגש כתב הגנה.

ארבעה רופאים ליוו את מנשה חורש להשתלת לב וריאות דחופה בלונדון

(ע) עובד תדיראן, בן 28 הוטס אתמול ללונדון, בלוויית 4 רופאים לביצוע דחוף של השתלת לב ור־יאות, להצלת חייו. מנשה חורש נפגע קשה כאשר שאף לריאותיו אדים רעילים בתאונת עבודה במפעל.

החולה, מנשה חורש, הוטס על חשבון קופת חולים, כיוון שמחלתו נגרמה בשל תאונת עבודה. חלק ממטוס אל על הוסב לבית חולים מעופף ולצורך זאת פונו 17 מושבים.

זו הפעם הראשונה שקופ"ח מממנת את הפעולה המורכבת, שעלותה כ־250 אלף דולר. את ההשתלה יבצע ד"ר מגדי יעקב, מומחה בעל שם עולמי בתחום השתלות לבריאות.

הניתוח הכפול נחוץ להצלת חייו של חורש, למרות שלבו כשורה. הסיבה להשתלה הכפולה היא שהשתלת ריאות בלבד היא ניתוח מסובך שעלול להיכשל ופשוט יותר לבצע השתלת לב־ריאות.

חורש הובא באמבולנס אל המטוס והועלה במטוס במנוף אל פתח המטוס ולאחר מכן הושכב ליד המ־כשור הרפואי המורכב שהותקן במטוס.

בג"צ הוציא צו־ביניים לבקשת יגאל לביב:

אין לקרוא לשרות מילואים של יותר משלושה שבועות כשהגיל מעל 39

(ע). בית הדין הגבוה לצדק הוציא אתמול צו־ביניים, האוסר על שר הביטחון ועל הרמטכ"ל לקרוא ליגאל לביב לשירות מילואים של יותר משלושה שבועות.

לביב, 49, טען בעתירה שהגיש באמצעות עו"ד אברהם ברזוגו, כי בתחילת החודש הבא הוא נקרא לשירות מילואים למשך חודש ימים. הוא מעוניין לצאת לחו"ל בתקופה זו, ולטענתו, הצו הוא בלתי חוקי, כי על פי חוק אסור לגייס למילואים אדם מעל גיל 39 ליותר משלושה שבועות. לדבריו, הוא פנה שלוש פעמים למפקדי יחידתו אך ברוח.

לביב עתר נגד הצו בכללותו ובג"ץ נענה חלקית לעתירה והוציא צו־ביניים לא לגייסו ליותר משלושה שבועות.

התרגשות בקרית צאנז: האדמו"ר בן ה־88 השיא את בת זקוניו

(ע). מאות מתושבי קרית צאנז בנתניה זכו לרגע המיוחל שבו תינשא בת־זקוניו של האדמו"ר מצאנז לבחיר לבה. ואת, רק כדי לחזות ולו לכמה רגעים, בזיו פניו של האדמו"ר בן ה־88, שזכה לרגע המרגש, שבו קידש אתמול אחר הצהריים את בתו הצעירה שהאמו"ר לבחיר לבה אליעזר דוד שפירא בן ה־20 מבני ברק.

החתן הובא בכרכרה מקושטת

קרית צאנז קושטה בחגיגיות לכבוד האירוע, וההתרגשות בקריה החלה כבר לפני כמה ימים. האדמו"ר מצאנז, רבי יהודה יקותיאל הלברשטם הוא דמות נערצת ומכובדת על חסידי הקריה. בחודשים האחרונים, לאחר שהתדרדר מצבו הרפואי, הגיע האדמו"ר מארה"ב שם התגורר לישראל, והוא נמצא בכפר שמריהו.

בשעה 4 אחה"צ הובא החתן לבוש בקיטל לבן, בכרכרה מקושטת רתומה לארבעה פרשים, כשחסידי צאנז מרקדים ושרים לפניו. החתן הובא למרכז הקריה ברחוב רבי עקיבא והובל לבית הכנסת. הכלה, בשמלה תכולה והדורה, הובאה על ידי אמה לטקס החופה שהחל סמוך לשעה 5. בקול בוכה, נרגש, ערך האדמו"ר בעצמו את טקס החופה. התרגשות גדולה אחזה בבאי הקריה שפרצו בבכי, לאחר שחזו באדמו"ר מקרוב. ילדים וילדות נתלו על גדרות כדי לחזות באדמו"ר.

לאחר הטקס הובלו החתן והכלה בריקודים ושירים לאולם בית ספר ב־קרנדין, לסעודת המצווה ולריקודי המצווה. בשעות הקריה השתנו למבצר מאולתר, שבכבה עבודן בחצר בית הספר, והקריה צוהלה ושמחה עד לשעות הלילה המאוחרות.

להט קבע: עת"א תחרים את "הילטון" בגלל הסחבת בפיתרון בעיית החניה

על פי ההחלטה, העירייה והגופים הקשורים בה יימנעו מלקיים אירועים במלון

מאת חיים הנדוורקר

ראש עיריית תל אביב שלמה להט, הודיע שהעירייה והגופים הקשורים בה יחרימו את מלון הילטון תל אביב בגלל הסחבת בפיתרון בעיית החניה של המלון.

לפי החלטת להט יימנעו העירייה והגופים הקשורים אליה מלקיים אירועים במלון, ולהט לא ישתתף באירועים שיתקיימו בהילטון. בי־מים הקרובים יזמין להט לזמן את מנכ"ל הילטון פיטר ואן דר פליט כדי למסור לו על החלטתו.

זה זמן רב לוחצת עיריית תל אביב על הנהלת המלון לפתור שיבושי החניה שגורמים האירועים המתקיימים במלון באיזור רחוב הירקון והרחובות הסמוכים בסביבה. בשעתו, הבטיח המלון כי יפעל לפיתרון הבעיה על ידי הקמת חניונים. בפועל, טוען להט, לא נעשה הדרוש לפתור הבעיה.

לא חודש הרישיון

עיריית תל אביב לא חידשה בשעתו את רישיון העסק של המלון והגישה נגדו תביעה משפטית. אף על פי כן קיימה במלון אירועים שונים דוגמת אירוע התרמה לסינמטק בהשתתפות גולדי הון, בתקווה שהמלון עושה הדרוש לפתור את הבעיה.

עתה סבור להט כי הנהלת הילטון ובעליו הגדישו את הסאה. דובר עיריית תל אביב אישר את הדברים.

דוברת הילטון, נורית מנוזמי, מסרה בתגובה כי למלון לא ידוע על חרם מצד עיריית תל אביב. רק לפני ימים אחדים תרם המלון אירוע למען 100 קשישים תושבי העיר בשיתוף פעולה עם העירייה. באשר לטענה כי פיתרון בעיית החניה איננו מקודם, מסרה שהנושא נמצא כל העת בטיפול.

לא הועברו החודש הקצבות משרד החינוך לעשרות מוסדות תרבות

מאת סופר "הארץ"
לענייני תרבות

עשרות מוסדות תרבות לא קיבלו החודש את ההקצבה המגיעה להם ממשרד החינוך והתרבות, כיוון שמשרד האוצר לא שחרר את כל הכספים המיועדים לכך. העיכוב קשור בוויכוח בין שני המשרדים, שהחל במאי, כשמשרד החינוך לא ביצע קיצוץ בתקציבו, אף על פי שלא אושרה בוועדת הכנסת, ומשרד האוצר ביצע את הקיצוץ בכספים המגיעים למשרד החינוך.

הסכום החסר לאגף התרבות הוא כ־800 אלף ש"ח לחודש זה, ויותר ממיליון ש"ח מהחודש שעבר.

במחצית המוסדות הנתמכים, ובהם כל התיאטרונים הציבוריים, בית התפוצות ומוסדות רבים אחרים, לא קיבלו את ההקצבה המהווה בדרך כלל יותר ממחצית תקציבם, ולעי־תים כל תקציבם. בכל המוסדות הללו שקולה ההקצבה הציבורית לסכום המאפשר לשלם את משכורות העובדים.

מנהלי התיאטרונים הציבוריים, שחלקם לא קיבלו הקצבה ציבורית גם בחודש שעבר, בשל התחשבנות עימם על קבלת הקצבה מוגדלת חודש לפני כן, שיגרו מברקי מחאה בעניין למנכ"ל משרד החינוך וליו"ר ועדת החינוך של הכנסת. באגף לתרבות במשרד החינוך מקווים כי ההקצבה תשוחרר "תוך יום־יומיים".

קופ"ח מפסיקה שירותים למושבים במרום הגליל בשל חוב מצטבר

(ע). קופת חולים הודיעה כי היא מתכוונת להפסיק את כל העזרה הרפואית למושבים דלתון וכלנית במרום הגליל, בגלל חוב מצטבר מיולי 86 שלא שולם למרות התראות.

ערך את העמוד: חיים מל

"אמנים למען ילדים חולי סרטן" תחת סיסמה זו התקיים בהיכל התרבות, ערב התרמה לרכישת [illegible] תאי, בשיתוף עמותת "חיים". בצילום — שרת הבריאות שושנה ארבלי אלמוזלינו ועופרה חזה, בתום המופע. (צילום: ישראל סימיונסקי, יפ"א)

החמרה בתעסוקה בבאר־שבע; העיר הוכרזה כמוקד אבטלה

מספר המובטלים מעל 6 ימים הגיע ל־2,172 לעומת 714 בשנת 1983, 1225 בשנת 1984 ו־1442 בשנת 1985

(עש"ת). נוכח החמרה ניכרת במצב התעסוקה בבאר־שבע, הכריז שירות התעסוקה על עיר זו כמוקד אבטלה תעדף לקראת תיווך עבודה דינמי באזור לוויסות כוח אדם — כאמר בהודעת השירות.

מספר אלה שהיו מובטלים 6 ימים ויותר בבאר־שבע הגיע ל־2,172 לעומת 714 בשנת 1983, 1225 בשנת 1984 ו־1442 בשנת 1985. באר שבע היא הישוב היהודי בארץ, שחלה בו עליה כה קיצונית במספר המובטלים בשלוש השנים האחרונות.

העיר איננה נכללת בקבוצת 26 הערים שהוכרזו כערי פיתוח על ידי הממשלה. למרות זאת מצב האבטלה בה חמור יותר מאשר במרבית ערי הפיתוח. מספר המובטלים במרבית ערי הפיתוח אינו עולה על 5 אחוז מכוח העבודה האזורי ואילו בבאר שבע הגיעה האבטלה ל־5.4% אחוזים.

סיעת הליכוד פרשה מהקואליציה בחיפה

על רקע אישור צו מיסי הארנונה

מאת נורית בתנאו
כתבת "הארץ" בחיפה

יחסי הכוחות במועצת עיריית חיפה ישתנו עתה עקב פרישת ארבעת חברי הליכוד מן הקואליציה אמש: מועצת עיריית חיפה החליטה על קבלת צו מיסי הארנונה, בהתנג־דות סיעת הליכוד שנמנתה עד כה עם הקואליציה. גם סיעות האופו־זיציה הצביעו נגד: 16 מכלל 27 חברי מועצת העיר הצביעו בעד, 8 נגד, הציג רק"ח נמנע.

ראש העיר אריה גוראל הציג את העלאת המיסים כמוצדקת על פי המדד בלבד: ב־22 אחוז נומינלית, כשהמדד עלה למעשה ב־23.8 אחוזים. הוא טען כי יש בכך הפחתה של 3 אחוזים ריאלית. חברי סיעת הלי־כוד ביקשו להותיר את שיעורי הארנונה כמו בשנה שעברה, בלי להוסיף את עליית המדד. "לא ניתן יד להעלאה נוספת של הארנונה" אמר יו"ר סיעת הליכוד בעיריית חיפה חיים נראף. "החל מהערב אנו בחוץ".

תגובת ראש העיר אריה גוראל, על הצבעת הנגד של אנשי הליכוד בעניין צו המיסים: "הם מנסים להכניס שיטות של סניף חירות גם למועצת העיר". (הכוונה היא להתכתשויות בסניף "חירות" המקומי. נ. ב.)

ראש העיר הגיב בצער על התנג־דות אנשי הליכוד שהצביעו נגד צו המיסים, ובכך השעו עצמם מן הקו־אליציה העירונית. הצבעתם מחייבת לדבריו את פרישתם.

"פרישת הליכוד מן הקואליציה העירונית השלטת של התנהגות המתייבשת ראשי העיר כלפי החזית הדתית, אשר נותרה בה הברית העיקרית בקואליציה."

מאסר עולם לצעיר על רצח בגלל וידאו

מאת איתן רבין
כתב "הארץ"

"אנו מורים להעביר העתק של פסק־דין זה לראש אכ"א בצה"ל בע־קבות העובדות החמורות, שהתגלו במשפט הזה בעניין כניסת אורח למחנה צבאי ומעשיו באותו מחנה, החזקת נשק בלתי חוקית במחנה וכן החזקת תחמושת גלויה במחנה ללא פיקוח" — כתבו אתמול שופטי בית־המשפט המחוזי בבאר־שבע גלעד־גלעדי, השופט פריש, והשופט תר־משב, בעת שגזרו מאסר עולם ו־14 שנים נוספות במאסר על מישל אסרף תושב נתיבות, שבהיותו חייל רצח את מאיר ביטון וניסה לרצוח את אחיו של ביטון.

קיבל גזר הדין בחיוך

הנאשם קיבל את גזר דינו בחיוך, אך עורך־דינו, אבי ברזוגו, היה המום.

אסרף הורשע על כי ב־17.10.85, בהיותו חייל בבסיס חיל אוויר בדרום הארץ, לקח נשק ולאחר סכסוך שהיה לו עם מאיר ביטון על מכשיר וידאו, נפגש אתו באשדוד ורצח אותו.

מהכרעת הדין המשתרעת על פני 400 עמודים מתגלה, כי הנאשם היה מכה בבסיסו והיתה לו גישה חו־פשית לתחמושת של יחידה ללוחמה בטרור. "הנאשם הסביר, כי הוא היה יכול לקחת מספר כדורים בכל שיחפוץ".

כן עולה מהפרוטוקול, כי הנאשם הכניס אורח למחנה הצבאי ואף הלין אותו במקום, והאורח עשה בכל העולה על רוחו בבסיס.

יועץ־מס שכלל בשומות בדיקת הריון, צעצועים ודגים – לדין

(ע). יועץ מס מוסמך — אשר כלל בשומות של נישום הוצאות בגין בדיקת הריון, ביקור אצל רופא נשים, קניית תחפושת פורים, קניית צעצועים, ציוד בית, ארנק לאשה, אקווריום לדגים ואוגרים, בגדי אשה וילדים — הואשם במסירת תרשו־מות כוזבות לשלטונות המס במזיד בכוונה לעזור לאחר להתחמק מתשלום מס.

עו"ד עמיאל זוגה, סגן בכיר ראשון לפרקליט מחוז חיפה, הגיש אתמול לבית המשפט המחוזי בחיפה כתב אישום נגד יועץ המס יהושע מירון, 54, מנהריה, בעל משרד להנהלת חשבונות ולייעוץ מס. התביעה טוענת בכתב האישום, כי יועץ המס טיפל בהנהלת החשבונות של קבלן מנהריה, הוא הכין עבור הקבלן דו"חות לשנים 1979־1982, ובהם כלל הוצאות פרטיות של הקבלן לניהול משק ביתו, הוצאות רפואיות, רכישת ביגוד והנעלה ועוד.

התביעה טוענת שיועץ המס השמיט מהצהרת הון שהגיש לפקיד השומה עבור אותו נישום תשלומים ששילם הקבלן תמורת דירה שרכש בשנת 1980, בסכום של כמיליון לירות. בכך, טוענת התביעה, עזר לקבלן במזיד להתחמק ממס.

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י

מערכת ההסברה • פורום הדוברים
איגוד העיתונאים בשירות הציבורי • נעמת

הציבור מוזמן ליום עיון לזכרה של אראלה ישיב ז"ל

שיתקיים היום, יום רביעי, י"ט בשבט תשמ"ז, 18.2.87 באולם "רון" בבית סוקולוב בת"א.

הנושא:
היבטים תקשורתיים בתהליך קבלת החלטות.

סדר היום:

9.30 התכנסות וכיבוד

10.00 **מזכ"ל נעמת – מאשה לובלסקי**
דברים לזכרה של אראלה ישיב ז"ל

10.15–11.45 **שלמה נקדימון – "ידיעות אחרונות", זאב שיף – "הארץ"**
היבטים תקשורתיים בתהליך קבלת החלטות בתחום המדיני והבטחוני

11.45–12.30 **שר התיכנון והכלכלה גד יעקובי**
– היבטים תקשורתיים בתהליך קבלת החלטות בתחום הכלכלי

המנחה: צביה כהן – עורכת ירחון נעמת

דור כימיקלים בע"מ

בנזין מועשר במתנול

ניתן לתדלק בתחנות: סונול "סמדר" ירושלים • דלק "שערי חולון" בחולון • סונול "העירי" חיפה • סונול "שער העליה" חיפה • ובקרוב בתחנות: • סונול "החוף" כביש החוף • דלק "גלילות" הרצליה • דלק "מצהי" חיפה • סונול "קורן" מפרץ חיפה • דלק "קרית חיים" • סונול "קרית אתא".

הארץ
יום ה', י"ט בשבט, תשמ"ז
18 בפברואר 1987

המערכת, המנהלה, מחלקת המודעות, ההפצה והמנויים: תל־אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212 ת"ד 233 מיקוד 61001 פקס 810012 — טלקס 33748
ירושלים: רחוב ההסתדרות 2 טל' 224245־6, ת"ד 273 מיקוד 91002
חיפה: רחוב גורדון 20 טל' 661166־8, ת"ד 5259 מיקוד 31052
המו"ל: הוצאת עיתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל־אביב
העורך: גרשום שוקן   עורך המשנה: מתי גולן
סגני עורך: משה הדרי, גדעון לוי
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מזדהה בהכרח
HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel. 5121212

רעיון מועיל של שרת הבריאות

שרת הבריאות, שושנה ארבלי־אלמוזלינו, העלתה אתמול את הרעיון לכונן ועדה שתחקור ביסודיות את המצב במערכת הבריאות, ותציע דרכים להחזירה לפעילות תקינה. הרעיון נראה מועיל. המשבר שנקלעה אליו המערכת אינו בדרגה, השיבושים בפעולתה נהפכו לתופעת־קבע עגומה. אפשר לומר בלי הגזמה יתרה, כי לא עובר יום בלי שנתבשר על שביתה שפרצה או עומדת לפרוץ, במערכת הבריאות, ובלי שנשמע דברי יאוש מפי צרכניה ומפעיליה כאחד. בנסיבות אלה, אין להסתפק בפתרונות ארעיים. נחוצה הסתכלות מקפת ומעמיקה, שתעלה הצעות לתיקון, שיקיפו את כל שירותי הבריאות ויאפשרו להם לעבוד ללא הפרעות.

בעיותיה של מערכת הבריאות הישראלית אינן, ביסודו של דבר, בעלות אופי חומרי־טכני. ישראל ברוכה ברופאים טובים אף מעולים, במגוונן סיעודי בעל כושר, ובמערכת של מרפאות ובתי־חולים לתפארת. אך יש לה שתי בעיות יסודיות: אי־ניצול של המערך האנושי ושל מלאי הציוד המשוכלל העומדים לרשותה, בשל תפעול הציוד במשמרת אחת בלבד, עקב כפילות ארגונית, ומחסור בכסף למימון הפעילות השוטפת. לשון אחר: הקשיים אינם נעוצים בחוסר בכושר רפואי, אלא בליקויי ארגון ובאריתמטיקה של הגיבוי הפיננסי. ועדה שתתמנה לבחון את בעיות המערכת ולהציע לה פתרונות־קבע, מן הדין שתתרכז בבעיות אלה.

בפועל, יש בישראל שתי מערכות מקבילות של רפואה ציבורית: של קופת־החולים ההסתדרותית ושל הממשלה. יש למצוא דרכים לאחדן, או למצער, להטיל עליהן מרות מתאמת, שמטרתה לסלק את הכפילויות העולות כספי רב. מלאכה כזאת אינה יכולה להיעשות במשיכת קולמוס; אך ועדה מן הסוג המוצע יכולה להראות את הדרך להתארגנות בעלת עלות־תועלת מתקבלת על הדעת.

עניין אחר הוא מימון הרפואה הציבורית, לרבות יצירת מושגים קרביים על החלק שמשלם המסים צריך לשאת בו בעומס השירות, ועל החלק שיש להטיל על הנזקקים לשירות. הויכוח המתמיד בעניין זה, בין הממשלה ובין קופת־החולים לא רק שאיננו זז מנקודת הקיפאון; הוא גם משמש עילה לכל המפריעים לעבודתה התקינה של המערכת בכללותה.

יש הכרח בהסדרת המחלוקת ובקביעתה של תקרה — למשל במונחי התוצר הלאומי הגולמי — לחלק שהממשלה צריכה לשאת בו, תוך הטלת היתרה על המשתמשים.

כאמור, הבעיות המטילות את מערכת הבריאות הציבורית למשבר חוזר ונשנה הן בעלות אופי ארגוני וכספי. הוועדה ששרת הבריאות ממליצה על כינונה, מן הדין שתשקף את הבעייתיות: בעיקרה, עליה להיות מורכבת מאנשי ארגון (רצוי באלה שהתמחו בארגון רפואי) ומאנשי כלכלה. יש לתת לוועדה שהות להתעמק בדרכי התפקוד והסיבות לתקלות במערכת הבריאות הציבורית — אך מעבר לזה, צריך שתהיה נכונות לפעול על־פי ממצאיה והמלצותיה. אם אין נכונות כזאת, מוטב למשוך את הידיים מתרגיל נוסף של בזבוז זמן ומהעמדת פנים של חתירה לתיקון מן היסוד.

לבטל את הצנזורה על מחזות וסרטים

היום אמורה הכנסת להצביע בקריאה טרומית על הצעת החוק לביטול הצנזורה על מחזות וסרטים. הטעם שבתמיכה בהצעת החוק צריך להיות גם מעשי וגם עקרוני. מבחינה מעשית לא הצליחה הצנזורה — וטוב שלא הצליחה — להשיג את מטרותיה. ברוב המקרים שניסתה למנוע הצגתו של מחזה או סרט, או חלקים מהם, היא הצליחה בעיקר לגרום מבוכה ובושת־פנים לעצמה וליוצרים שעליהם יצא קצפה.

מבחינה עקרונית, אין הדעת יכולה לסבול שקומץ אנשים יחליטו מה יוכל ומה לא יוכל הציבור לראות ולשמוע. להבדיל מן הצנזורה הביטחונית, מדובר כאן בעניינים של טעם, חופש ביטוי וחירות היצירה. אין עוד מדינה נאורה בעולם המתיימרת לפסוק הלכה בתחומים אלה, שמעצם טבעם אינם סובלים הגבלה ופיקוח.

אם לא די באלה, הרי ודאי שחברי־הכנסת לא יוכלו להתעלם מקריאת בית־הדין הגבוה לצדק, לבטל את הצנזורה הזאת. אין כאן עניין פוליטי או מפלגתי. יש כאן רק גזירה שאין הציבור יכול ומוכן לעמוד בה. צריך לקוות שחברי־הכנסת מכל הסיעות לא יאטמו את לבם ושכלם לרחשי־לב אלה.

"כן, אבל" כנגד "לא"

הממשלה אינה צריכה להצביע על ועידה בין־לאומית, אלא על נכונותה האקטיווית להזין את המהלך המדיני, אף אם לשווא

מאת דן מרגלית

שוב עולה מן העולם הערבי מסקנה מעוותת, שישראלים מתרגים וחוששים להקדיש לה את תשומת הלב הראויה, שמא תשתק את רצונם בהסדר מדיני. סיום הקרב האכזר על מחנה בורג' אל בראג'נה, מראה הילדים מוכי־הרעב והגברים שאכלו בשר־אדם, מחדד את ההשוואה המבעיתה, שאם כך מגלים הערבים את מלחמות־האחים שלהם — מהריך לדמיין איזו תמונה תעלה מן המערכה נגד ביירות, כאשר הלילה תהיה ידם על העליונה. זו אינה מקפיאת־דם. היא מבהירה במשנה את הסירוב המדיני הגלום לעימות הפלשתיני־שיעי.

במצוקתו קרא יאסר ערפאת לאוהדיו להפגין במחנות הפליטים בשטחים המוחזקים, והצה"ל נכפה להתייצב הרחק מביירות מבוך השיעי של המתרס. מבחינה זו, הכל שרמיזתה המדינית של ממשלת האחדות הלאומית לא עומד לה לקבל את הצעת יוסי שריד להבטיח מזון לפלשתינאים הנצורים בבורג' אל בראג'נה, לא כדי לחזור ולשקוע בבוץ הלבנוני, אלא על מנת להביא את האמבטרד המדיני למיצביה הערבי, תוך רווח תעמולתי.

אך כשם שמסוכן להתעלם מאפיה הנורא של האיבה הערבית, כך אין לישראל עניין להתחפר מאחוריה ולהתחיל כל יוזמה מדינית. כדרך שמבקשים לעשות שרי הליכוד. כי מי לכך ניתן בהתנגדותם לוועידה הבין־לאומית, ובהכפשה שהטיל יצחק שמיר לעבר שמעון פרס להתמודד עליה בממשלה. שמיר סומך על רוב השרים המתנגד לה.

סביר להניח כי פרס לא ילך שולל אחרי הכפפה. הוועידה הבין־לאומית היא נושא השנוי במחלוקת, אך אינה ממצה את חילוקי הדעות. שכן מה שצריך לעלות על סדר יומה של הממשלה הוא קביעת סדר יום מדיני כולל. עדיין לא עיסוק בפרטים אלא מראה־דרך: האם ישראל נוטלת על עצמה — חרף מה שהיא רואה בעולם הערבי ולמרות מגבלותיה — להזין את תהליך השלום, או שנוח לה על מי־ההבטחות של מלחמת איראן־עיראק והשיתוק האמריקאי הזר לשת סוריה?

לעקוף את הבעיה

יש סבירות רבה שירדן והמצרים ובית־המועצות לא יקבלו אפילו את תנאי המינימום המובנים ההכרחיים לעריכת הוועידה, ויישארו מחוץ לתמונה. אך מה על ישראל? הזנת תהליך השלום אינה צריכה להיתלות בכוונות הערבית־סובייטית להשתתף בסעודה. זו תמצית המחלוקת בממשלה.

לעצם העניין, אין זה נכון שמדובר בביצה שטרם נולדה. יצחק שמיר יודע טוב מאחרים כי הושגה הסכמה עם המלך חוסיין על עשר הנקודות שיאפיינו את הוועידה. לא נעלם ממנו כי ירדן אינה רחוקה מתפיסת הוועידה כפי שתוארה בפי פרס. נותרו שלוש נקודות קשות, שהעיקרית בהן היא בעיית הייצוג הפלשתיני. מי שרוצה יכול להיתפס לשרטון ולהיאחז בו ולהנציח בדרך זו את הסטאטוס־קוו עם הרעל הנמסך בתהליך מתמיד נגד ישראל במחנה הפליטים בלאומה ובמכללת ביר־זית. אך המעוניין בהידברות ינסה לעקוף את הבעיה, להתווכח לה ולהתמרן ולהביא למשא ומתן.

נכון שהתמונה המדינית אינה בהירה. המעיין בגל הידיעות מבית־המועצות אינו מוצא משנה מדינית סדורה. מה שהיה ברור אצל אנדריי גרומיקו — בדרך כלל לרע — הוא עתה בבחינת אי־וודאות כל עוד מצוי משטרו של מיכאיל גורבצ'וב בשלבי גיבוש וביסוס. אך העתיד פתוח שדה נרחב של אפשרויות לבירור, למשפיעים ברצינות.

רוסיה איננה מחזרת אחרי ישראל בלהט, אבל היא לא מקיפאונה. יש תזוזה. יש תהיות, יש גישושים. יש הימום הדדית ברמות שונות. שריק חלקה וזאת אורה ואם גם רובה קשור באינטרסים הסובייטיים בארצות־הברית ולא במזרח התיכון — יש לדיפלומטיה חומרים לעבוד עמם. שמיר מסרב לראות. אבל מדוע שפרס ישלים עם העיוורון?

המינימום מובטח

מסעו הקרוב אל חוסני מובארק יתן את האות. ייתכנו רעיונות חדשים להתגבר על בעיית הייצוג הפלשתיני. יש נוסחות מקוריות. הן באמתחתו. אם ירצה, יוכל מובארק חוסיין להשתלב בהן ולאפשר את עריכת הוועידה, ועד למועד פתיחתה ייאלצו הסובייטים להחליט אם ייעדרו ממנה משום סירובם לחדש את הקשרים הדיפלומטיים עם ישראל. אך אם תגבר הסרבנות הערבית פעם נוספת, יציקו מן הסתם לפרס בשאלות טורדות אם הוא בכלל מוסמך להציע בקהיר בשם ממשלתו את הוועידה הבין־לאומית.

אין זאת אומרת שנמצאה נוסחת קסם להתקדמות מדינית. אך המינימום מובטח: אם לא התקדמות למשא ומתן, לפחות הישג הסברתי במערב ותחושה פנימית בישראל כי רק מחצית ממשלתה מעכבת את ההידברות. אם לא הידברות של ממש כי אז, לפחות, הנפקת עיסוק מדיני, שתמיד עדיף על תחושת האין־מוצא, שהיא נקודת ההתחלה לכל מלחמה. כפי שפרס נהג בהזדמנויות שונות לצטט בשפה הצרפתית, שלעתים כל ההבדל שבעולם המדיני הוא בסך הכל בין "כן, אבל" לבין "לא".

רפואה שוויונית לנבחרים (ד')

שטיפת־מוח לרופאים

שילוב אינטרסים בין תעשיית התרופות ויצרני המיכשור המתוחכם לבין אנשי הרפואה מייקר ללא צורך את השירות לציבור. התוצאה: המחלקות הפנימיות הפכו ל"פח האשפה" של בתי החולים והרפואה מאבדת את פרצופה האנושי

מאת רומן פריסטר

כאשר חוזר הפרופ' יוסף רוזנפלד הביתה, אחרי יום עבודה בבית החולים בילינסון, שם הוא מנהל מחלקה פנימית ומכון ליתר לחץ דם ומחלות כליה, הוא חולץ את נעליו ותוחב את רגליו בנעלי־בית רכות. ייתכן שהפעולה השגרתית הזאת גרמה לו לומר ש"צריך לדרוך על הרבה יבלות כדי להזיז דברים ברפואה הציבורית בישראל". פרופ' רוזנפלד אינו מתעלם ממאבקי כוח פוליטיים הבולמים כל תמורה לטובה, אך "היבלות" אודותיהן הוא מדבר אינן הפעם בבית הנבחרים או במשרד הבריאות. כוונתו לתעשייה אדירה של תרופות ושל מיכשור רפואי מתוחכם שמצליחים להצית את דמיונם של רופאים רבים ושבעקבות כך מרקיעות הוצאות הרפואה הציבורית עד שלבסוף נפגע גם עקרון השוויוניות.

"לעתים גורמים לנו לשכוח שטי־פול בפניצילין [illegible] הוא אומר [illegible] של הרפואה הראשונית, זו שאמורה להתבצע במרפאות הכלל שמטי הרפואה המונעת, לרבות תחום התברואה. "בעבר הפנו הכספים לשירותים מסוג זה ולדעתי קידמו את בריאות הציבור יותר מכל ההמצאות הטכנולוגיות. אך מה לעשות כשהיום אפילו חולים שבקושי יודעים קרוא וכתוב דורשים שיעשו להם בדיקות בטומוגרף ממוחשב או במכשירים על־קוליים. פרסומת רעשנית, אך גם כתבות בעיתונות כללית ומקצועית על פלאי הטכנולוגיה החדישה היו לאמצעי־לחץ שלעתים משפיעים גם על בכירי הרופאים.

ההתפתחות הזאת היא כה מהירה וכל כך מרוכזת עד שקשה להעמידה במבחן של תועלת אמיתית. כך למשל, בשנות השבעים מצאו עצמם הרופאים שעסקו בהחלפת מסתמים בלי עבודה. השיפור שחל בניתוחי המעקפים הותיר אותם כמעט מובטלים ועוד לפני שהרופאים הספיקו להבין מה קורה הגיע מידה מאריך הניתוח החדש את חיי האדם גדלו בארה"ב ההוצאות השנתיות הכרוכות בתהליך זה ל־5 מיליארד דולר. "אין ספק שהיתה לתופעה זו השלכה ישירה על המתרחש בישראל", קובל פרופ' רוזנפלד ומסביר ש"מאחורי ההתפתחות הזאת, שהיא חיובית ביסודה, מסתתרים אינטרסים משולבים של התעשייה ושל הרופאים. יצרני מכשירי ציפתור וציוד יקר אחר, מציפים בחומר פרסומי ומממנים כינוסי רופאים שמוקדשים לטכנולוגיות החדשות, בדרך כלל מתלהבים משתתפי הכינוסים הללו מהמוצר החדש ומבקשים להשתמש בו במוסד שלהם. [illegible] ולעתים נוהים אחרי חידושים, כמו נשים אחרי אופנות חלופות".

"אני מתקומם תמיד מחדש כאשר אני שומע את שרי הבריאות שלנו, אך גם פוליטיקאים אחרים, כאשר הם מצהירים הצהרות שאצלנו איש לא ימות ולא חשוב כמה זה יעלה. אלו הצהרות בעלות הגנשיות מאוד, אך בעיני הן כשטר שאין לו כיסוי. הוצאות הרפואה הציבורית היו לבור בלי תחתית וברור שצריך להציב להן גבולות. בשיחות בארבע עיניים אומרים הפוליטיקאים: 'נכון, אתה צודק, אין מנוס מלקבל החלטות מכאיבות'. אבל כשמדובר הם ממשיכים להשמיע את אשר הציבור רוצה לשמוע והדבר אינו משתנה".

בין לרופא המרפאה

קופת החולים הכללית מתגאה, במידה רבה של הצדקה, ברשת עניפה של כ־1300 מרפאות שהיא בנתה ברחבי הארץ. חלק מדרישותיה למימון ממלכתי מתבסס על הטיעון שהיא משרתת אוכלוסיה בעיירות פיתוח ובמקומות יישוב נידחים, לרבות יהודה שומרון וחבל עזה. אלא שהציבור איבד חלק מאמונו בשירות שהוא מקבל במרפאות אלו. רופא עם סטטוסקופ ביד, לעתים רופא־גימלאי, אינו יכול לעמוד בהתחרות היוקרה עם רופאי המרכזים הרפואיים הגדולים. קיים גם פער תהומי בין טיב השירות הניתן לחולים במרפאות עירוניות לבין אלו שבפריפריה.

ד"ר אבי אלנבויג, ראש המגמה למינהל רפואי בביה"ס לרפואה ציבורית של האוניברסיטה העברית ושל הדסה, בירושלים, מאמת את התמונה הזאת במחקר שערך על סמך ניתוח מדעי של נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. "בדקנו ומצאנו שהעומס על רופא־מרפאה בעיירת פיתוח עולה ב־80 אחוז על זה שבעיר מבוססת כמו גבעתיים. ברור שבתנאים כאלה נוצרים פערים עצומים בטיב השירות. קשה למדוד את הקשר הישיר בין טיב השירות ואיכות הטיפול הרפואי, אך די להזכיר שלאיבחון מאוחר של גידולים ממאירים, למשל, עלולות להיות תוצאות גורליות. לא היו לי כלים כדי שאתייחס לכישורי הרופאים העובדים מחוץ לערים הגדולות והבינוניות, אבל קבענו שבכפר־ וביבנה יש 25 אחוז פחות רופאים לנפש מאשר במרכז הארץ. התנגדותה של קופת חולים לשינויים משמעותיים במבנה הרפואה הציבורית נובעת מתביעתה לרפואה שוויונית. אבל ממצאי המחקר שלנו מוכיחים כי השוויוניות הזאת אינה קיימת בפועל."

קברניט באנייה טובעת

פרופ' רוזנפלד צועד צעד אחד קדימה בפיתוח התיזה: "אחרי ירידת קרנה של המרפאה מלולים עכשיו גם ברופא הכללי בבית החולים. חוששני שבעתיד הנראה לעין נשלם ביוקר בשביל השגיאה הזאת. בארה"ב הבינו את הסכנה ומנסים לבלום את התהליך. אצלנו אוהבים לחקות את אמריקה, אבל באיחור של כמה שנים. ובינתיים היו המחלקות הפנימיות ל'פח האשפה' של בית החולים. הן התרוקנו מהמקרים שמעוררים את עניינו המקצועי של הרופא. פעם היו מביאים את המומחים למיטתו של החולה במחלקה פנימית. כיום מעבירים את המצריכים למחלקה של מומחים, גם אם אין לכך הצדקה רפואית. קשה לעצור את התהליך כי גם המאושפז מאמין שכל מכאוביו ייעלמו כלא היו אם ייבדק על־ידי שמונה מומחים במקום רופא כללי אחד. והתוצאה: המחלקות הפנימיות הפכו לבעין בתי לינה לחולים קשישים ששוכבים במיטות העולות 180 שקל ליממה. יש לי כמאה חולים בטיפול דיאליזה (40 אלף דולר לאיש לשנה) כש־60 אחוז מהם מזמן עברו את גיל 65. או דוגמה אחרת: באסותא אתה גומר בירור במשך יום וחצי. אצלי במחלקה זה נמשך עשרה ימים. לחלק גדול מהמבוטחים אין כל מושג מה זכויותיהם. איש שקונה פוליסת ביטוח רגילה בודק כל סעיף. אדם מבוטח אצלנו מאמין בסיסמת השוויוניות ושוכב במיטה במסדרון של בית החולים".

"אלו בעיות חמורות שדורשות פיתרון, אך איש אינו מעז להתמודד איתן. לפעמים אני מרגיש כמו קברניט של אניה טובעת. אני פסימי לגבי עתידה של הרפואה הציבורית בארץ כיוון שהיא זקוקה להארגון יסודי. אבל לאור האינטרסים שהשקיעו בה הסקטורים השונים, וזה כולל לדעתי את המועצה המדעית ואת ההסתדרות הרפואית, קשה להזיז דבר — כפי שאמרתי — בלי לדרוך על הרבה יבלות ובלי לזעזע הרבה בעלי עניין. במצב הקיים אינני מאמין שהישועה תבוא מתוך הממסד. צריך לצייר לציבור את תמונת המצב לאמיתה, כי רק הציבור יכול לבוא בדרישת השינוי".

יש תקנה לסוכנות

מאת ש.ז. אברמוב

א. אחד הנושאים על סדר יומנו הלאומי הוא הקשר בין המדינה לתפוצה, ומתלווה אליו עניין הסוכנות היהודית — הוא המוסד המרכזי המסמל את הקשר בין שני עמודי התווך בעם היהודי. נושא זה לא לובן אלא עתה, בתוכנית שהגישה הטלוויזיה לציבור.

מאז ייסודה ב־1897 היתה ההסתדרות הציונית, ולאחר 1929 הסוכנות היהודית, המדינה שבדרך, ובראשה הנהלה שהיתה הממשלה שבדרך. המבנה היה פוליטי מפלגתי, כיאה לתנועה השואפת ליעד פוליטי — מדינה יהודית. עד 1948 היו הציונים מיעוט בקרב העם היהודי, וביניהם לבין יריביהם ניטש ויכוח אידאולוגי שפילג את העם. עם הקמת המדינה נעלם הפילוג. שכן האנטי־ציונים והלא־ציונים ראו במדינה היהודית נכס כלל־יהודי והתגייסו לתמיכה בה. היה זה גילוי מופלא של סולידריות והתגברות.

כאמור, הויכוח האידאולוגי בא לקצו עם ניצחון הציונות, אך בניצחון זה טמון גם זרע המשבר שפקד את ההסתדרות הציונית ובעיקר את ארגוני הציונים בתפוצות. אלה גילו להפתעתם כי מלאכתם נעשית בידי אחרים. מי שהיו יריביהם נטלו על עצמם את המשימות שהיו בתחומם של הציונים, דהיינו תמיכה חומרית והתייצבות לימין המדינה. עם סיום הויכוח האידאולוגי היטשטשו ההבדלים, והמונחים ציונים ולא־ציונים איבדו את משמעותם. אלה ואלה מסייעים למדינה. אלה ואלה תוכנית ירושלים של ההסתדרות הציונית מקובלת עליהם. אלה ואלה בדרך כלל אינם עולים לארץ. ואף על פי כן, החלוקה המסורתית בין שתי קטיגוריות נשארה על כנה.

בתקופה שקדמה למדינה, הנהגת הסוכנות היתה גוף פוליטי, לפי שהנושאים שבהם עסקה היו פוליטיים. האינטרסים של ההסתדרות לעומת אלה של המעמד הבינוני, תגובה על סדר או הבלגה, קבלת תוכנית החלוקה משנת 1937 או דחייתה, מדינה יהודית או דו־לאומית — אלה היו כמה מהנושאים שהנהגת הסוכנות היתה חייבת להכריע בהם. תחומי פעולה אלה נישלו ממנה ועברו לסמכותה של המדינה. ואילו הסוכנות התמסרה בתפוצה לגיוס אמצעים ובארץ לקליטת עלייה והתיישבות, לסיפוק צרכים סוציאליים וכיוצא באלה. בכל אלה עשתה גדולות.

על אף זאת קרנה של הסוכנות לא עלתה. היא קפאה על שמריה ולא התאימה את מסגרתה במתחייב מן השינויים שחלו בתפקידיה. היא נשארה כפי שהיתה — גוף פוליטי מפלגתי. ככל שרב מספר המפלגות כך גדל מספר המחלקות בסוכנות; בראש כל אחת חבר הנהלה ולידו מנכ"ל. וכל מחלקה היא ממלכה לעצמה. אפילו מוסד השליחים התפצל וכל מפלגה זכתה למכסת שליחים. התוצאה: מנגנון מסורבל, כפילות והוצאות מיותרות. נסיונות רפורמה נתקלו בחומה אטומה של אינטרסנטיות מפלגתית.

ב. על אף הביקורת, ניסיון העבר מחייב קיומו של מוסד מרכזי שיפעיל הלכה למעשה את השותפות של המדינה והתפוצה. הממשלה אינה תחליף למוסד זה. ואף אם תרצה, הרי התנאים האובייקטיביים בתפוצה שוללים אפשרות זו. כדי לקיים את השותפות, חייב המוסד המרכזי להיות עצמאי מהמדינה. בו בשעה הוא אינו לחולל תמורה במוסד המרכזי הזה, תמורה אשר תשקף את מעמדו של העם היהודי כיום. תמורה זו לא תתרחש אלא אם תבוטל ההפרדה המלאכותית בין ציונים ובין המתקראים לא־ציונים.

להפרדה זו אין כל צידוק. כי המתקרא לא־ציוני והמסור למדינת ישראל הוא לא פחות ציוני מרעהו הרשום בארגון ציוני. ובאשר לעלייה או אי־עלייה, שניהם באותה דרגת הגשמה. חלוקה מלאכותית זו היא גם אמצעי להנצחת השלטון המפלגתי שבסוכנות. כי זאת לדעת, העם היהודי אינו מחולק עוד לציונים ולא־ציונים; הוא מחולק למדינה ולתפוצה, ועל שני יסודות אלה יש להקים את המוסד שיבטא את השותפות הכלל־יהודית.

מוסד זה חייב להיות ארגון עולמי, אך לא ארגון חדש אלא מבנה מחודש של ההסתדרות הציונית ו/או הסוכנות היהודית. המבנה החדש ייכון על בסיס של שוויון בין התפוצה והמדינה. הוא יכול להתקרא ההסתדרות הציונית העולמית, אלא שמבנהו יהיה שונה מהארגון המקורי.

המוסד העליון של הארגון יהיה קונגרס, ובו תתייצבנה שתי משלחות — של ישראל ושל התפוצה. כל ארץ בתפוצה תקבל מכסת נציגים בהתאם לגודל אוכלוסייתה ובהתחשב בנסיבות המיוחדות לאותה ארץ. אלה יהיו שליחי קהילות או ארגונים ארציים, הכל בהתאם לצורת ההתארגנות בכל ארץ. ואילו המשלחת הישראלית, שליש מבחריה יהיו נציגי מפלגות המקבלות את תוכנית ירושלים והאחרים יהיו נציגי ארגונים בתחום החקלאות, התעשייה, מקצועות חופשיים, איגודים מקצועיים, הקהילייה המדעית, מוסדות חינוך וכיוצא באלה. הקונגרס יבחר בנשיא שיהיה תושב ישראל ולידו תפעל הנהלה שמורכבה מישראל ומהתפוצה במספר שווה. תפקידיה: להתוות דרכי פעולה להגשמת תוכנית ירושלים ולפקח על ביצועה. מנהלי המחלקות יתמנו על־ידי ההנהלה על־פי כישוריהם המקצועיים. הארגון המחודש יהיה אפוא מסגרת־גג של ארגונים, כמתחייב ממציאות של עם מפוזר ברחבי תבל.

ג. למקרא דברים אלה ישאלו רבים וגם טובים, ומה גדולה של הציונות, זו הציונות הקלאסית המעמידה בראש סולם עדיפותיה את מצוות העלייה? אכן, בציונות שנות כפורה קיימים חוגים קטנים הדבקים בציונות הקלאסית. הם לא ימצאו מקומם במסגרת הקיימת, שכן מרבית יהודי התפוצה, ציונים ולא־ציונים, אינם שוללים את הגלות. אלה, אף אם יתאגדו, יהיו מיעוט קטן בקרב הציבור היהודי. מאידך גיסא, אם יקימו מסגרת, משקלם הסגולי יהיה מעבר לכוחם המספרי, שכן הם יציבו סימן־שאלה מעל האמונה בעתידה של התפוצה כקולקטיב יהודי.

קריאת תיגר זו תחדש ויכוח אידאולוגי שפסק מאז 1948, ויכוח שהוא סם חיים לכל ציבור בעל חיוניות. למיעוט זה זקוקה התפוצה, שכן הכבדות הרוחנית שפקדה אותה היא בעוכריה.

אולם מסגרת־מיעוט זו לא תקום אלא לאחר שתחולל התמורה הסטרוקטוראלית בהסתדרות הציונית והסוכנות היהודית, דהיינו ביטול ההפרדה המלאכותית בין ציונים ללא־ציונים. מסגרת זו, אם תקום, תהיה עצמאית מהממסד המחודש, שכן מטרותיהם שונות. הארגון הגדול מטרתו לגייס את התפוצה למען המדינה, ואילו הארגון הזעיר ישאף להגשמה עצמית. ייתכן שבטווח הארוך הרפורמה הגדולה, ובעיקר ביטול ההפרדה בין ציונים ללא־ציונים, תפתח סיכוי לצמיחתה של ציונות מגשימה, אשר בבואה לעורר סימן־שאלה לגבי עתיד התפוצה תעורר ויכוח נוקב, מכאיב, אך בסופו של דבר פורה ומפרה.

משטרת ישראל
מבקשת את עזרת הציבור
בחיפושיה אחרי הנעדר

תקציב בן נסים
תיאורו: נוטה להשמנה, שערו קצוץ בצורה לא אחידה, גידולים באזורי התק"ם וההתנחלויות. חובש כיפה.
נראה לאחרונה משוטט
בין רחוב העבודה לשדרות הליכוד דרך ככר השבת

האיום הסורי — פסק זמן אסטרטגי

מאת שמואל מאיר

הכותב הוא חוקר במרכז למחקרים אסטרטגיים ע"ש יפה באוניברסיטת ת"א.

בעקבות ההופעות האחרונות של ראש הממשלה ושר הביטחון — חזר האיום הסורי אל מרכז הזירה. בהקשר זה, הערכתו של ראובן פדהצור ("לא פעמי שלום", הארץ 12 בפברואר) — כי ישראל אינה יכולה להסיק על תפנית חיובית ממשית מן התכניות להקטנת הצבא הסורי עליהן מסר שר הביטחון ב"מוקד" — מהווה שיקוף נאמן של הדיון האסטרטגי הפומבי בישראל.

אכן, במבט כולל ניתן להצביע על נטייה רווחת אצלנו להאדיר את האיום הסורי. בשורש הדברים נמצאת התייחסות לדוקטרינת "האיזון האסטרטגי" של אסד, בתור שאיפה בלבדית לעליונות ובתור דו־הייה כאינדיקטור לכוונות התקפיות. האיום לבש מימד חמור עוד יותר כאשר נוצר בדיון הפומבי רושם כי "האיזון האסטרטגי" כבר הושג. עיון לעומקה של תפיסת "האיזון האסטרטגי" עשוי להועיל להבנה רגועה יותר של מצבנו האסטרטגי ולהצביע על פיחות במגמות האיום הסורי.

"האיזון האסטרטגי" הוא מושג רב־מימדי. עפ"י התפיסה הסורית הוא נוגע:

★ ברמה הגלובלית — לאזן את הברית האסטרטגית והטקטית בין ישראל וארה"ב ע"י העמקת התמיכה הסובייטית בסוריה.

★ ברמה האזורית — לאזן את המציאות האסטרטגית החדשה שנוצרה עם יציאת מצרים ממעגל המלחמה נגד ישראל.

★ ברמה הלאומית — לאזן את מרכיבי העוצמה הכוללת מול ישראל, בעיקר בתשתית הכלכלית־טכנולוגית.

★ ברמה הצבאית — לאזן את יחסי הכוחות הצבאיים בין סוריה לישראל ובדרך זו לשפר את כושרה ההתקפי של סוריה וליצור מאזן הרתעה חדש וסימטרי מאשר בעבר.

במישור הצבאי, שאיפתה של סוריה לאיזון עשויה להיות כנה. בחינה השוואתית של יחסי הכוחות הצבאיים — ולא בדרך של הצגת האיום במספרים מוחלטים של טנקים ומטוסים כפי שמקובל אצלנו — מראה כי במרכיבים העיקריים של ההכרעה הצבאית נוטה הכף לטובת ישראל. לצה"ל 12 דיוויזיות (כולל משוריינות) לעומת 9 דיוויזיות לסורים (מתוכן, רק 5 משוריינות); לצה"ל עדיפות של 1.9 ל־1 במטוסי קרב מאיכות גבוהה. בנוסף, נהנית ישראל מעליונות טכנולוגית של מערכות הנשק האמריקאיות על פני הסובייטיות ומעדיפות במכפילי כוח איכותיים.

בראייה זאת, הקטנת הצבא הסורי בסדר גודל של "מאות טנקים וכמה מאות נגמ"שים ותותחים" (עפ"י מאמרו של פדהצור) כמוה כעצירה וכדחייה למספר שנים של המטרה הצבאית בשאיפה ל"איזון אסטרטגי". הקטנת הצבא הסורי אלף איננה מבשרת מפנה ביעדיה של סוריה — אשר מקורם בתפיסת עולם בסיסית ורבת שנים ועוד בטרם בא "האיזון האסטרטגי" לאוויר העולם. אך הקטנת הצבא הסורי היא בפירוש שינוי בולט בבניין הכוח הסורי כפי שזה מוכר לנו עד כה. במיוחד בכל הקשור לתהליכים אופרטיביים ולוח הזמנים להגשמת יעדים אלה.

מן הדברים עד כאן עולה ומתבקשת המסקנה, כי לראשונה מאז מלחמת יום הכיפורים, זכתה ישראל בפסק זמן אסטרטגי לכמה שנים. לישראל ניתנה הזדמנות נדירה לערוך בדק בית מחשבתי ומעשי: לתרגם את האיום הצבאי הפוחת — כפי שהוצג כאן ואשר אליו יש להוסיף את השלום עם מצרים וריתוקה של עיראק למלחמה במפרץ — לצמצום מושכל בהוצאותיה הבטחוניות ולהתאמה מחדש של תפיסת הביטחון וגודלו של הצבא. בכך זכתה ישראל בתקופת מעבר אסטרטגית שהיא תנאי הכרחי לכל הצעות לרפורמה בבניין הכוח ובתורת הביטחון שמועלית מעת לעת. תקופת המעבר בשנים שלאחר מלחמת סיני ועד ראשית שנות ה־60 — וניצולה המושכל — עשויה לשמש מודל להתייחסות. על רקע זה ייתכן ודבריו של שר הביטחון ב"מוקד" הם מסר לראשיתה של תקופה חדשה — מסר לצמרת הצבא החדשה, למקבלי ההחלטות בממשלה ובכנסת, וכמובן לציבור בישראל.

ראשית, ניתן להצביע על צמצום ביכולת הסורית המיידית לבצע מהלך פתיחה מפתיע. שנית, העתקת מאות טנקים ונגמ"שים סדירים לימ"חים ולמערך המילואים — והצורך לגייסם לקראת מלחמה — מקנה לישראל מרווח התראה ראשון במעלה בכל הקשור לכוונות התקפיות קונקרטיות מצד סוריה. כמו־כן, יש לזכור כי המעבר [illegible] מכוח צבאי הנשען על צבא סדיר לכוח המשלב בתוכו עוצבות מילואים הוא ארוך וכרוך בקשיים ארגוניים ותפעוליים לא קטנים. הניסיון מלמדנו כי מיצוי העוצמה ע"י אינטגרציה מלאה בין כוחות הסדיר והמילואים אינה עניין מהיום למחר.

נראה כי שינוי הכיוון שעשתה סוריה אינו טקטי־חולף והוא צפוי להשפיע על פני טווח של מספר שנים. הקטנת הצבא הסורי היא תוצר של תהליך בסיסי שהחל לפני מספר שנים ועיקרו הידרדרות חמורה במצב הכלכלי. הדבר מצא ביטויו בהאטה וצמצום בתחום הצבאי: ירידה ריאלית בתקציבים הצבאיים ובחלקן של ההוצאות לביטחון מתוך התל"ג וכן ירידה בהיקף יבוא הנשק.

בנוסף לאילוצים הכספיים הפנימיים כאשר להשקעות צבאיות ב"מטבע מקומי" ספגה סוריה מהלומה קשה בתחום "כספי הסיוע". המהפך בשוק הנפט העולמי (משנת 82/1981 ואילך) בישר צמצום דרסטי בהכנסות מדינות הנפט אך גם קיצוץ במענקי הסיוע הבטחוני שהעבירו מדינות הנפט העשירות (בעיקר סעודיה) אל מדינות העימות. מענק הסיוע לסוריה הופחת מרמה של 1.8 מיליארד דולר בשנת 1981 לרמה של 720 מיליון דולר בשנת 1985. לצורך אנאלוגיה: כאילו קיצצה ארה"ב 60 אחוזים מן הסיוע הבטחוני השנתי שהיא מעניקה לישראל. אכן, גם בצד הערבי השמים אינם הגבול בכל הקשור להתעצמות צבאית. מכאן שהקטנת הצבא הסורי, נובעת ישירות מן הצורך האמיתי להקצות מחדש את המשאבים הלאומיים.

יש לך יותר אפשרויות בבנק לאומי
עד 10,000 ש"ח אשראי
ללא ריבית חריגה
VISA
זכות יתר + ויזה עדיף
מבצע - עד סוף החודש:
50% הנחה לרוכשים כרטיס "ויזה".
כרטיס שני חינם.
הצטרפות חינם ל"ויזה עדיף" -
שיטת קניות בתשלומים נוחים.
תקרת האשראי תקבע בהתאם לקריטריונים המקובלים בבנק.
בנק לאומי

هكذا من الأصل

صكنا من الاهل

כאב, הנאה ואקופונקטורה

אף־על־פי שכאב והנאה נתפסים כשני הפכים, מתברר שהם באותו צד של המיתרס

מאת אסתר בלוהה

"האם כאב והנאה הם גירויים שונים הנמצאים בשני קצוות שונים של אותו רצף, ושמא הם גירויים שונים הנמצאים בקצה אחד" — מקשה הד"ר רפאל קרסו, רופא במחלקה הנוירולוגית ומנהל המרפאה לכאב בבית־החולים הלל יפה בחדרה. זו אחת הבעיות הגדולות ביותר שהפיסיולוגיה, הנוירופסיכולוגיה והפסיכולוגיה נתקלות בהן יומיים, אמר הרופא בהרצאתו על "כאב, הנאה ואקופונקטורה", ביום עיון של המחלקה לפסיכולוגיה והמרכז לחקר הכאב של האוניברסיטה העברית. יום העיון התקיים לזכרו של הפרופ' ישראל ליבליך ז"ל, שנודע כאחד החוקרים הגדולים בתחום הביו־פסיכולוגיה.

לדברי הד"ר קרסו, לא ברור אם יש גבול בין הנאה לכאב. לעתים קרובות יש בתחושת הכאב גם תחושת הנאה. "מי מאתנו לא גירד אי־פעם ונכרים בקיבם שיניים, עד זוב דם, תוהה מן התחושה? מי מאתנו לא אוהב עיסוי חזק עד לכאב? אמת־המידה לגבול בין הנאה לכאב אישית מאד ולא תמיד הדבר ניתן למדידה", הטעים המרצה.

להמחשת דבריו, הביא הד"ר קרסו דוגמא דמיונית־פתולוגית: "תארו לכם בחורה נאה היוצאת לטיול בעיר העתיקה. קצת חרדה שמא יקרה לה משהו. תופסים אותה ומכניסים אותה למרתף עינויים, שהוא למעשה מעבדה לפסיכולוגיה. מחברים מלחציים לאיזור החזה שלה ומנגנים לאט לאט. כשכואב לה, היא צועקת ולאט־לאט היא מתעלפת. היא לא שמה לב שמורידו לה בדיוק את עוצמת הלחץ. כשהיא נחלצת, היא מתארת את הכאבים. אחרי חצי שנה היא מקבלת בנמל־התעופה את פני הגבר שהגיע מחו"ל. הוא מחבק אותה בעוצמה כפולה מעוצמת המלחציים שבמרתף העינויים. כאן היא נהנית, מאושרת. אותו גירוי מתפרש במוח בצורה שונה. גירוי שפעם התפרש ככאב, מתפרש הפעם כהנאה.

"כשמדובר בפיסיולוגיה", אומר הד"ר קרסו, "יש קורלציה בין גירוי לתגובה. כשמדובר בהנאה, לעומת זאת, אין שום קורלציה בין כאב לתגובה, או בין כאב להתנהגות המעידה על כאב. כך בין הנאה לתגובה שלה או בין הנאה להתנהגות שמעידה על הנאה". הנאה וכאב, בניגוד לתחושות אחרות, הן תחושות אישיות־פרטיות. אם למישהו כואב — רק הוא מרגיש, אנחנו נוכל לראות שכואב לו. אם מישהו נהנה, אנחנו נראה שהוא נהנה אבל לא נדע עד כמה הוא נהנה".

ד"ר קרסו: בין גירוי לתגובה

תמיד חייב להיות גירוי פיסי נראה לעין ולא תמיד אותו גירוי פיסי הוא ממשי, כי לעתים הוא דמיוני. כמו שחולמים חלום העשוי להיות חוויה מוחית־ריאלית. כך, קרוב לוודאי, יש אפשרות לחוות חוויית כאב ולהתלונן על כאבים. מחקרים הוכיחו שיש כאבים הנמצאים אך ורק במוח של הסובל.

על המורכבות של מנגנון הכאב, אומר הד"ר קרסו: "במוח יש מערכת מרכזית לבקרה על כאב. גירוי מערכת זו גורם הפרשת חומרים הקרויים אנדורפינים, חומרים טבעיים דמויי מורפין, משככי כאב. מקובל להניח שהם אכן מורידים תחושת כאב. למרכזים סמוכים הנמצאים בקשר עם המערכת שציינו, יש להם השפעה על תחושת ההנאה. אולי עובדה זו מסבירה את הקשר בין ההנאה והכאב. מצב של דחק נפשי גורם להפרשת אנדורפינים וגם עיסוק בסוגי ספורט כמו ג'וגינג. הפרשת חומר זה איננה נובעת מגירוי ספציפי אבל היא תגובה נרחבת למנגנון כאב. צפייה בסרטי אימה ומשחקים מסוכנים מעוררים התרגשות ופחד שיש בו גם תענוג. כל דבר הגורם כאב או לחץ, השלב השני שלו הוא הפרשת אנדורפינים. השפעתם של אלה יכולה אולי להסביר את הקשר בין הכאב להנאה.

לדברי הד"ר קרסו, אדם יכול לאלץ עצמו להתמודד עם כאב ולהיכנס למצב של אכסטזה ולא לחוש כאב. כדי להמחיש זאת, הוא מתאר חוויה אישית: לפני שמונה שנים, בעת ביקור בהודו, ראה אדם משופד לעורו גבוה ב־80 מיתרים מחוברים למסמרות. מסתבר שהאיש התכבד בטקס ברכה עתיק. הוא היה כמו בטריס של סמים. מצב הלחץ גרם לו שלא יחוש כאב. תוך שלושה שבועות החלים האיש כליל, ללא תרופות. הוא לא סבל מזיהומים והצלקות היו מינימליות.

האקופונקטורה אינה מתקשרת באופן טבעי לכאב והנאה. לאחר החדרת המחטים, האיזור אדום ומגורה והחולה מרגיש רפוי ונינוח. האקופונקטורה גורמת הפרשת אנדורפינים ומחזקת את הקשר התרפיוטי בין המטופל למטפל.

סף וסבילות

הכאב, לדעת הד"ר קרסו, הוא תחושה המראה למוח שנגרם נזק לרקמות. כשמדובר בתחושות בכלל ובכאב בפרט, מבחינים בשני מדדים: סף וסבילות. בפסיכולוגיה מקובל להניח שהסף הוא יותר הגבול הפיסיולוגי והשונות בו היא הרבה יותר קטנה. סבילות הוא גבול יותר פסיכולוגי ומשתנה בהתאם למוטיבאציה, לרצון, למצב האתני ולסביבה־התרבות אותו יום. סבילות וסף משתנים, אך בעוד הסף משתנה מעט מאד, הסבילות משתנה הרבה יותר. באופן ניסיוני זה נשמע כך: מציירים כתם בגודל מסוים על העור. צובעים אותו בצבע שחור ומחממים אותו בנורה מלמעלה. מחזיקים שני שעוני־עצר למדידה ואומרים לנבדק: ברגע שכואב לך, תאמר "כואב" וברגע שלא תוכל לשאת כאב — תרים את היד. הגבול הראשון הוא הסף, הגבול השני הוא הסבילות. חשוב לציין, שבכאב יש מרכיב התנהגותי, מרכיב רגשי ומרכיב פיסי של הגירוי עצמו. לא

אביב 87. מערכת עליזה בגזרה צמודה עם וולנים ומשחקי פסים החלק בשחור־לבן בעיצוב לאה ארוני ל"יופירד". (תצלום: מנחם עוז)

חורף 88. עוד דגם שיוצג בשבוע האופנה הישראלית שיתקיים בסוף החודש. חצאית מיני צמודה, סריג עליון מודפס עם קפושון, מעיל קרדיגן ארוך וגרבי סריג. (תצלום: "מולה")

האביב נפתח רשמית

מאת שלומית קיסרי

הצעקה האחרונה

ביום אביב יפה, על ארוחת בוקר במלון דן, נפתח האביב רשמית, אם כי למעשה הוא מתחיל ב־21 במרס, שבו היום והלילה שווים זה לזה באורכם. באקלים הישראלי הנפלא הצלחנו גם להיות חורף אמיתי, גם ליהנות מאביב מוקדם וגם לחוות באופנת אביב־קיץ באווירה אביבית. בעזרתם של אלי ולאה ארוני, בעליו ומעצביו של "יופירד", נהנינו משעה קלה של דגמים עליזים ורבי חיות המייצגים נכונה את הקווים החדשים באופנה המבטיחים לנו קיץ אופנתי חדש ומלהיב.

אלי ולאה ארוני מרגישים בקבוצת האוסף שלהם את ההשלמה, לדעתם, עם המראה הצמוד. כידוע, המראה הצמוד מתעקש שלא לחדור לאופנה הישראלית. במקרה זה נצמדו הנשים הישראליות לאופנות שרווחו בעבר והמשיכו ללבוש את המראה הגדול גם כאשר בכל העולם אומץ המראה הצמוד. מכיוון ש"יופירד" היא אופנה פופולארית הנמכרת ב־100 חנויות ברחבי הארץ, אפשר לשער שיחד עם מגמות דומות באוספים של מפעלים אחרים נגיע לעידן האופנה הצמודה גם בישראל.

"יופירד" מציע לאביב מבחר של מערכות "ערבב והתאם" המורכבות מחצאיות מעוטרות בתיפורים מעניינים ומקטורנים מבוטנים וגזורים היטב. בכל מערכת יש אפשרות לחצאית קצרה יותר או מוארכת, ומבחר של חולצות מאריגים אחדים ובעיבודים מעניינים של כיסים בסגנון קלאסי. הצבעים: ורוד־אפרסק, תכלת־אפור וכחול־כהה. המקטורנים מוצעים אף הם במבחר גזרות, מגזרת מקטורן גברית דרך גזרות מעוגלות ועד בטלדרסים מעוטרים. מראה הוולאנים העליז מוצע באוסף זה, על חצאיות צרות ומתנפנפות במשחקי פסים, וחולק, הוא עשוי להיות אחד מלהיטי הקיץ.

חולצות הטריקו של "יופירד" המודפסות בהעתקים מוצלחים של ציורי דגה, פיקאסו וקלוד מונה, משוות מראה רך לטי־שירט הצנוע ומתרחקות מאווירת הכסות שאיפיינה את הטי־שירטס מאז שנות החמישים. מוצלחות מאוד סידרת מערכות המלח — נושא קלאסי שליחו לא נס: מערכות חצאיות־מיני, חצאיות באורך מתחת לברך, מכנסי ברמודה, כפתורי זהב עם כתפיות, מעילים ארוכים, מקטורנים וכובעי מלחים בכחול כהה, שחור ולבן. המחירים לפריט נעים בין 90 ל־180 שקל.

יהודית היבנר חוזרת הביתה

מאת אליהו זהבי

קופנהאגן

לפני ימים אחדים סיימה יהודית היבנר את כהונתה כשגרירת ישראל באוסלו ושבה הביתה. היבנר היתה אחת הנשים הבודדות במשרד החוץ בתפקיד פעיל של שגריר. עתה, בתום שלוש שנים כשגרירה היא פורשת לגמלאות, ובכך מסיימת 38 שנות שרות ממלכתי.

באוסלו גדולה מעורבותן הפעילה של נשים בפוליטיקה. אשה מכהנת כראש ממשלה וישנו שיא עולמי בייצוג נשים בבית הנבחרים — 57 נשים מבין 157 צירים. יהודית היבנר היתה האשה היחידה בסגל הדיפלומאטי בבירה נורווגית.

משך שנים רבות היא שימשה כסמנכ"ל משרד הפנים. כאשר מונתה לכהונת שגרירה באוסלו, אך טבעי היה שתפקידה החדש יוגדר בתואר הבלתי מחמיא "מינוי פוליטי". הצלחתה של היבנר כשגרירה עשוי להעיד כי יש מינוי פוליטי שהוא גם הצלחה דיפלומאטית.

היבנר: יוניפיל הקיב על היחסים

לכאורה, היתה נורווגיה מאז ומתמיד מדינה ידידותית כלפי ישראל. על השגריר באוסלו היה לשמור על ידידות זו למרות 'תקריות' שחלו ביחסי ירושלים ואוסלו, החל מפרשת 'לי־ליהאמר' בשנת 1972 ועד לתקריות הקשורות ליוניפיל, בשיחה עם השגרירה ערב פרישתה שב והוזכר נושא 'יוני־פיל', שהעיב לא אחת על היחסים התקינים בין ירושלים לאוסלו. "בלי בעיית יוניפיל היו חיי השגריר קלים יותר", היא אומרת.

בחודש האחרון היתה השגרירה טרודה במסיבות פרידה שערכו לכבודה חברי הסגל הדיפלומאטי, נציגי המפלגות והקהילה היהודית. היא גם ערכה ביקור קצר באיסלנד הרחוקה, בה שימשה כשגריר לא־תושב.

על השאלה האם איננה חוששת מהתקופה, שבה ייפסקו צלצולי הטלפון הרבים, והזרימה הבלתי פוסקת של מכתבים אל שלחן הכתיבה שלה, היא משיבה — "אינני חוששת מפני תקופה של בטלה כאשר אשוב לירושלים. בחודשים הראשונים יהיה עלי להכשיר דירה למגורים. בעלי שנפטר במהלך השירות באוסלו, יחסר לי מאוד. הגעתי לאוסלו כאשה נשואה ואני שבה לירושלים כאלמנה."

עסקי אוויר

חור בכיס

מאת אברהם טל

כספיו לנסיעה לחו"ל, עסקתי בטור זה בשבוע שעבר בענייני תחזנה בלונדון. השבוע אקדיש שורות אחרות לענייני תעופה. אולי הן יועילו למישהו.

מטעמים שלא אפרטם כאן היינו צריכים לטוס מלונדון חזרה הביתה דרך פרנקפורט. עוד בהיותנו בארץ החלטנו, שלכרטיס הטיסה לונדון־פרנקפורט, נדאג בלונדון, וכך עשינו. עד מהרה התברר שיש על מה לדאוג. מדוע? כי בתחילה, כמרובנים אמיתיים, נכנסנו למשרדי בריטיש איירווייס. שם למדנו כי כרטיס טיסה חד־כיווני בקו לונדון־פרנקפורט (שעה טיסה) עולה למעלה מ־100 לישׂ"ט.

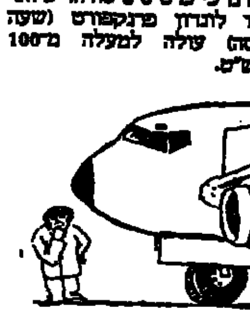

רק אז נזכרתי בעובדה ידועה — שהקווים האירופיים, המוגנים בדרך כלל על ידי הסכמי תעופה קארטליסטיים מפני תחרות של ממש — הם פלח השוק השמן, שבאמצעותו מקזזות חברות התעופה את הפסדיהן בקווים שמעבר לים. השבועון "אקונומיסט" שרטט פעם באחד מגליונותיו מפת עולם, שקנה המידה שלה מבוסס על מחיר הטיסה ליעדים השונים. לפי מפה זו, סידני קרובה ללונדון יותר מאשר פאריס.

סרקנו משרדי נסיעות אחדים, כדי לברר אם יש אפשרות להשיג טיסה זולה יותר. כן, אמרו לנו, יש. עם חברת שכר. המחיר: 90 לישׂ"ט בכיוון אחד. כמעט שילמנו, אלא שברגע האחרון גילינו באחד העיתונים מדור מודעות של משרדי נסיעות, המציעים טיסות במחירים מוזלים. על פי מודעה כזאת הגענו למשרד הנקרא "טראבל ארקייד" (רח' ריג'נט 189, קומה שלישית. תיזהרו במעלית הפועלת שם מימי המלכה ויקטוריה). זה איננו משרד נסיעות לתיירים עם ויטרינה, כורסאות וכל מיני קישוטים, אלא משרד־משרד, המיועד לאנשי עסקים ולנוסעים מקומיים.

במשרד זה למדנו שאפשר לטוס לפרנקפורט (!) בעד 60 לישׂ"ט — עם חברת התעופה האמריקאית "וורלד איירווייס"; וגם בעד 45 לישׂ"ט — עם חברת התעופה הפיליפינית; וגם בעד 35 לישׂ"ט — עם חברת התעופה התאיילנדית. חברות אלה עושות חניית ביניים בלונדון בדרכן לפרנקפורט מנמלי הבית שלהן מעבר לימים, וקיבלו רשות לקחת נוסעים בלונדון.

מי שטס אי־פעם עם חברות תעופה של המזרח הרחוק יודע שמבחינת השירות, אין להן מתחרה. הפעם טסנו עם הפיליפינים: אני נזכר בגעגועים בדיילות היפהפיות החביבות (איזה מרחק מהזעפות האירופיות!) וגם בארוחת הבוקר הדשנה שהספיקו להגיש תוך כדי הטיסה בת 55 הדקות (ביצה מקושקשת על תשתית של שרימפס). כמעט החלטנו שלא לרדת בפרנקפורט ולהמשיך הלאה, עד שהתברר לנו שהמטוס טס למנילה דרך — קאראצ'י. ירדנו מהר.

אינטרמצו ע"נ מיין

מטוס "ארקיע" אמור היה להטיסנו ארצה מגרמניה, אבל שעה קלה לאחר ההמראה הודיע לנו הקברניט גרשון שהוא נאלץ להפנות את המטוס בחזרה לנמל התעופה של פרנקפורט, כי המטוס לא הצליח לכנוס גלגלים, ולפי כללי הבטיחות אסור לטוס אל מעבר לים כשהגלגלים אינם מכונסים. לא אגיד שלא דאגתי, אבל המוח ההרוסי הרגיע אותי לאמור: מוטב גלגלים בלתי מתכנסים לאחר ההמראה, מאשר גלגלים שאינם משתחררים לפני הנחיתה.

נחתנו בשלום, והמתנו עד שהטכנאים יאמרו את דברם. השעה היתה 7 בערב. התברר שיש צורך בתיקון שיימשך שעות אחדות, אלא שנמל התעופה של פרנקפורט נסגר מ־10 בערב עד 6 בבוקר (כתוצאה מלחץ התושבים שסבלו מרעש המטוסים בלילה), אין נוחת ואין ממריא.

אי לזאת היה ברור שנוכל להמשיך רק למחרת.

תוך שעה קלה ארגנה "ארקיע" את הסידורים הדרושים במלון "שרתון" של נמל התעופה.

מלון זה משגשג כנראה מאז שהוחלט לסגור את נמל התעופה בלילה — הוא קולט נוסעים תקועים, ואלה אינם מעטים. עובדה, כל אורח קיבל יחד עם מפתח החדר גם עלון מוכן מראש ובו מביעה ההנהלה בפני האורח את צערה "על הביקור הבלתי מתוכנן", תוך שהיא מבטיחה לעשות את שהייתו במלון למהנה ככל שאפשר.

אינני בטוח שהנהלת "שרתון/נמל התעופה פרנקפורט" באמת מצטערת על הביקורים הבלתי מתוכננים הללו. ועוד פחות מזה אני בטוח, שאורח שנקלע למלון זה בעל כורחו ייהנה גם כאשר יוגש לו החשבון: המחיר הרשום של חדר זוגי ללילה הוא 390 מ"ג, כלומר יותר מ־200 דולר. המחיר אינו כולל ארוחת בוקר (עוד 20 עד 35 מ"ג — תלוי בסוג הארוחה). בלוי תקווה, ש"ארקיע" שילמה הרבה פחות בעד עשרות החדרים וכעד ארוחות הערב שהציעה לנוסעיה באותו לילה על חשבונה. אשר להנהלת המלון — לא צריך לדאוג לה, היא ידעה לפצות את עצמה: בעד בקבוק קטן של משקה — בירה, קולה או מיץ תפוזים — שקנה האורח על חשבונו בעת ארוחת הערב, גבתה בלי בושה חמישה מ"ג. מה זה פה, אילתו גם נוסעים נרגנים שקרקעו אותנו הרימו גבות.

עקיצה אחת נוספת גרמה מוות

על תגובות אלרגיות קשות כתוצאה מעקיצת דבורים ועל זריקה עצמית חדשה שנועדה לטפל במצבי חירום כאלה מספרים שני חוקרים המתמחים בתופעה

מאת מרים גורן

עקיצת דבורה היא לרוב בני האדם מקרה הכרוך באי־נעימות מרובה, אך למיעוט קטן היא עלולה להיות קטלנית. מדובר באנשים אלרגיים בדרך כלל או אפילו בכוורנים ותיקים, שעוקצו פעמים רבות מבלי שהדבר גרם להם תופעות שליליות ולפתע — נשברה בבת אחת עמידותם נגד ארס הדבורה ועקיצה אחת נוספת גרמה את מותם.

על התופעה ועל זריקה עצמית חדשה שנועדה לטפל במצבי חירום של תגובות אלרגיות קשות, בעיקר כתוצאה מעקיצת דבורים, עמדו פרופ' יעקב לנסקי, מנהל המרכז לחקר דבורים בפקולטה לחקלאות ברחובות, וד"ר שמואל קוזיתי מנהל המרפאה האלרגית בבית־החולים איכילוב, במסיבת עיתונאים שהתקיימה במכון לחקר דבורים (הנקרא על שמו של בנימין מריוזאקס, שנפל במלחמת השחרור).

ברוב המקרים, הסביר פרופ' לנסקי, הכוורן מפתח עמידות בפני הארס, אבל אפילו במכון שלו התפתחו שלושה מקרי אלרגיה קשים אצל תלמידות וחוקר, שהיו חשופים זמן רב לעקיצות ופיתחו רגישות שגרמה פתאום הלם אנאפילקטי. פרופ' לנסקי, העוסק במחקר של שיטות תקשורת כימיות בין הדבורים, מספר על ה"טלפון" הקיים ביניהן בצורת שדה כימי הנוצר אחרי העקיצה אצל הנעקץ והקורא לדבורים נוספות לבוא ולעקוץ; אם הוא נעקץ למשל בפעם הראשונה ביד שמאל, יש סיכוי שעקיצות נוספות יהיו באותו מקום שבו השתחרר חומר מעוקץ הדבורה. אין בכך משום נחמה, כמובן, שחלק מן הדבורים העוקצות נענשות במוות. אם הנעקץ הוא גם אלרגי — הריהו צפוי לסכנת מוות, כפי שקרה לילד ברמת־הגולן, שלמשפחתו היתה מכוורת. הוא נעקץ על־ידי דבורה ומת כעבור זמן מן העקיצות.

קשה לאמוד את מספר המקרים בשנה של תמותה כתוצאה מעקיצת דבורים אך מעריכים אותו בשני מקרים (לעומת 50־100 בארה"ב). לא ניתן גם לנבא מראש מי רגיש לעקיצות, אומר ד"ר שמואל קוזיתי, אולם יש להניח שאלפי אנשים בארץ פיתחו תגובות אלרגיות. גם מי שנעקץ ולא גילה רגישות תחילה, אין ערובה לכך שהרגישות לא תתגלה בבדיקה. אדם אלרגי שנעקץ פעם ותגובתו היתה קשה, עלול למות מעקיצה נוספת, ואפילו זו תקרה כעבור שנים.

קשיים במערכת הנשימה

התגובות לעקיצה אצל אדם לא־אלרגי הן נפיחות מקומית המתגלה תוך 15 דקות מזמן העקיצה והחולפת מאליה. אצל אנשים אלרגיים התגובות מתבטאות בקשיים במערכת הנשימה, הרגשת חנק, הפרשות מיותרות, פריחה ונפיחות בכל הגוף וירידה בלחץ הדם, משום שהארס גורם להרחבת כלי הדם ובמקרים כאלה דרוש טיפול מיידי למניעת סכנת המוות. אדם כזה חייב להגיע במהירות האפשרית לרופא, רצוי לבית־חולים. שם מוציאים מבשרו את העוקץ ומנקים במים, או שמים קרח על המקום הפגוע. הטיפול בבית־החולים הוא במתן אדרנלין בזריקה. הוצאת העוקץ מיד מן הגוף ושטיפת המקום הפגוע, הן פעולות הכרחיות.

חברת "תרופארם" הציגה במקום חידוש: מזרק אישי חד־פעמי ושמו "אפיפן", שעל האדם לשאת עמו תמיד. במקרה הצורך הוא מצמידו לשוק ומוריק לעצמו את החומר. משך החיים של מזרק כזה הוא שנתיים וכדי לא לשכוח להחליפו באותו ממלאים בשעת הקנייה ספח תשלח ליבואן וזה דואג להזכיר לקונה את הצורך בהחלפת המזרקים. המזרקים נמכרים בבתי־המרקחת במחיר 57.78 שקל, בשני דגמים: לילדים שמשקלם עד 30 ק"ג ולמבוגרים. ד"ר קוזיתי אומר, שבדרך כלל ילד מגיל 10 כבר מסוגל לשאת עמו מזרק כזה ולהשתמש בו. המזרק מכיל חומר פעיל ושמו אפינפרין.

ברור שאין להצטייד במזרק ללא התייעצות עם רופא המשפחה. כמו כן אין המזרק מהווה טיפול מספיק ויש להגיע אחרי ההזרקה העצמית לבית־החולים. המזרק מונע מן האדם הפגוע להגיע לבית־החולים במצב קשה, כמו חוסר הכרה, ומקל הצלת חיי הנפגע. הוא מיועד גם לאלרגיות הקשורות במזון, בתרופות וכד'. התוויות־נגד קיימות לבעלי לב, לחץ דם, סוכרת, בלוטת התריס ונשים הרות. יכולים להיעזר במזרק גם חולי אסתמה קשים ואנשים אלרגיים שבמשפחותיהם יש תופעות אלרגיות. צה"ל כבר משתמש במזרקים אלה וצייד בהם חיילים מסוימים ולקופת־חולים יש מזרקים כאלה במחלקות לאלרגיה, אך עדיין אין למצוא אותם בבתי־המרקחת של הקופה.

מזון ישראלי בתערוכה לונדונית

מאת עדנה לוינשטיין

הירחון הבריטי לענייני מזון, "גרוסר", הפיק באחרונה מוסף צבעוני מיוחד המוקדש לתעשיית המזון הישראלי. המוסף, הקרוי "פוקוס על ישראל", מביא את סיפוריהן של תשע חברות מזון כאוכל־לבן, שמבחר ממוצריהן יוצג בביתן מיוחד בתערוכת המזון הבין־לאומית שתיערך לא־כבר באולימפיה, לונדון. המוסף מקדיש פרק נרחב לתיאור בעיות הכלכלה הישראלית, בלימת האינפלציה, התחרות על ההדרים מצד ספרד ופורטוגל ושיתוף הפעולה בין הקיבוצים, המושבים והסקטור הפרטי, המביא תוצרת חקלאית המשווקת לשוקי אירופה בזמן שבשאר מדינות השוק התוצרת היא מחוץ לעונה. בין החברות שהציגו את מרכולתן בתערוכה: "יורן", "אגריקסקו", אוסם, "טבעול", "מטעמים", "תנובה" ועוד.

התות הוא הכוכב

תות שדה יככב במהלך החודש הקרוב במלון המלך דוד בירושלים ובמלון דן אכדיה בהרצליה וכן במלונות "לגונה החדש" "המלך שלמה", "ספורט" ו"סן טרופז" באילת. בשני המלונות הראשונים אפשר יהיה להתענג על מבחר של עוגות, גלידות ומטעמים אחרים עשויים מתות ובמחירים סבירים, לטענת ההנהלה. מהנהלת "ישרוטל", רשת המלונות האילתית, נמסר, כי בתי המלון שברשותה יערכו פסטיבאל גדול שיורכב מתפריטים וקישוטים שכולם על טהרת התות. במלון לגונה החדש יוכנו אף צנצנות ריבת תות תוצרת בית על ידי שף המלון, והן יימכרו לכל דורש ב־2 שקלים. השף האיל בטוב לצייד אותנו באחד ממתכוני התות.

בחנות ובשוק

גביע תות שדה רומנוף
המצרכים: 1 ק"ג תות שדה, 100 ס"ל ליקר גרנד מרניה (טריפל סק), 1/2 לימון, 100 גרם סוכר, 100 ס"ל מים, 400 גרם גלידת וניל, 250 ס"ל שמנת מתוקה, 50 גרם אבקת סוכר.
אופן ההכנה: שוטפים את התותים ומניחים אותם בגביעים גבוהים, כדי מחציתם. מכינים סירופ מן המים, הסוכר והליקר ויוצקים על גבי התותים. מניחים כדור גלידה מלמעלה ומעליו קולפים שמנת מתוקה. מקשטים בכפתור שוקולד או בתות טרי.

מוריק ומדביק

חברת רוסל הוציאה בימים אלה לשוק מוצר חדש לשוחה, מילוי ותיקון חלקי מתכת. החומר נתון בתוך מזרק, ולאחר פעולת ההדבקה הוא מתייבש וכעבור 5 דקות הופך לגוש מתכת. כעבור 20 דקות ניתן לקדוח, ללטש ולעבד אותו כמו מתכת, ועל ידי כך לשחזר את החלק הפגום ללא הכר.

מרק ללא מלח

חדשות טובות למקפידים על דיאטה דלת מלח. באחרונה הוציאה לשוק חברת "תלמה" סידרה של ארבעה מרקים ללא מלח. כמות הנתרן במרקים האלה היא כ־5 אחוזים בלבד מן הכמות המקובלת במרקים רגילים. סידרה זו מיועדת לכל מי שמעדיף מזון דל־מלח או נטול מלח, ולכל מי שחייב בדיאטה דלת מלח, כמו אלה הסובלים מיתר לחץ דם או ממחלות כליה. ארבעת המרקים הם עוף עם אטריות, פטריות, ירקות ועגבניות עם אורז. בכל קופסה 2 שקיות בנות 2 מנות כל אחת. המחיר לקופסה — 2.35 שקל. יש להניח שגם החברות המתחרות יצאו בקרוב עם מרקים כאלה. בהזדמנות זו נבקש מהחברות שישתדלו שגם המרקים הרגילים לא יהיו כל־כך מלוחים. כמות המלח הגדולה מאלצת אותנו לדלל את האבקה בכמות גדולה של מים והמרק מאבד מטעמו.

פיצה אקדמאית

רוני חיימובסקי, עדי בליטנטל וגילי ורנון, שלושה סטודנטים למשפטים וחברה עם יוזמה, חיפשו מקורות הכנסה כדי לממן את לימודיהם. מכיוון שהתעריף לשכר סטודנטים הוא בטל בשישים ולהיות עוזרי בית זה לא בדיוק הטעם שלהם — החליטו לקחת לידיהם פיצריה קיימת ברחוב אבן גבירול 111 בתל־אביב, שעמדה לפני סגירה, ולהעמידה על רגליה. השירות החדש שהם מגישים קרוי "תנו פיצה" והפיצות נשלחות לבתים פרטיים לפי הזמנה טלפונית למן השעה 19.00 ועד לשעה 04.00 בבוקר. הפיצה היא משפחתית בקוטר 40 ס"מ והמזמינים יזכו גם בתוספת של בקבוק יין גראנאש מצונן היטב. המחיר, כולל היין והמשלוח — 19 שקל, ואת — מדגישים עורכי הדין שבדרך — רק בתקופת המבצע. מה הם רוצים להיות כשיהיו גדולים? "עורכי דין, כמובן" — הם עונים פה אחד ואז, ואז אולי יעמידו הפיצריה לרשות סטודנטים חדשים. בינתיים הם מרוויחים על פיצוץ גדול במקום, מאיץ וזה, והם נזקקים לכוחות עזר.

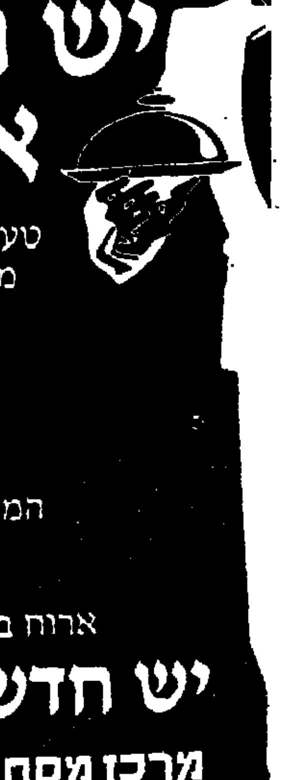

יש חדש בטייסט אוף סצ'ואן

טעמים נוספים... ניחוחות חדשים...
מעשה ידיו של צוות סיני אמיתי
והכל בסגנון סיני מקורי
תענוג לחיך ולעין
כאן בכפר שמריהו

בוא טעם ותווכח
המלצרים שלנו מחכים לפנק אותך -
לכך הם חונכו.

ארוחה במימד אחר... מטעמים מעולם אחר...

יש חדש בטייסט אוף סצ'ואן

מרכז מסחרי כפר שמריהו טל': 052-70448

הזמן מקומות מראש

יש המון סינים אבל רק טייסט אוף סצ'ואן אחד!

בעקבות השמש לדרום אפריקה!

לרגל הביקוש הרב, שני טיולים נוספים:
טיול מיוחד לחופשת הפסח, בין ה־6-27/4, וטיול נוסף מה־27/4 עד 25/5. בוא בעקבות השמש ובעקבות רבים שטיילו ונהנו.
חצי פנסיון, נופים, שמורות טבע, מכרות זהב ויהלומים, יערות, והרבה קסם אנושי.

נא להזדרז!

פרטים והרשמה אצל עמוס או אירית באופיר טורס,
טלי: 03-209777 ואצל סוכן הנסיעות שלך.

SAA

אופיר טורס

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965
מרחב תכנון מקומי ראשון לציון

הודעה בדבר הפקדת תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה ראשון לציון הופקדה תכנית מפורטת הנקראת "תכנית מפורטת מס' רצ/1/176/1" ביחד עם התשריט המצורף אליה.

עיקרי הוראות התכנית: קביעת שטח ודרך בהתאם לסעיף 178 לחוק בית ספר לסיעוד.

אלה הם השטחים הכלולים בתכנית: גוש 3953 חלקה 95 (חלק) רחוב השילה.

כל המעונין בתכנית רשאי לעיין בה, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל מעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על ידי התכנית וכן כל הזכאי לכך עפ"י סעיף 100 לחוק האמור, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לתכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.

תאריך: 3 פברואר 1985

ד. שיש
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז

דחפון
שרות מודעות טלפוני של דחוף
לבעלי כרטיס אשראי
03-611001

בדין ובצדק / צבי הראל

פרקליט לכל עת

לפני שבועיים (ב־3.2.87) פירסם עמיתי נחמיה שטרסלר פן נוסף, המחריף את הביקורת על התנהגותו של עו"ד אמנון גולדנברג מתפקידו כדירקטור בבנק לאומי. פן זה עולה מתוך חוות־דעתו של עו"ד חיים צדוק, בנוגע לתנאי הפרישה והפנסיה החודשית המופרזים שקיבל ארנסט יפת.

צדוק כתב בחוות־דעתו, כי במאי 1986, ביקש יפת מעו"ד רות אורן להכין לו טיוטה על תנאיו הכספיים, לרגל פרישתו מניהול הבנק. כאשר שאל את אורן המבקר הפנימי של הבנק, יעקב הירש, את מי היא מייצגת, היא השיבה — לאחר שביקשה להיוועץ בגולדנברג — כי היא מייצגת את יפת. אורן עובדת במשרד ש. הורוביץ, שגולדנברג הוא אחד משני שותפיו הבכירים. אותה תקופה עדיין שימש גולדנברג דירקטור (הוא התפטר מתפקידו כדירקטור ב־10.1.87).

בשאלת ניגוד האינטרסים של גולדנברג, כבר נכתב כמה פעמים במדור זה: בפעם האחרונה, באוקטובר 1986. אז נודע בציבור רק על הפיצויים הגבוהים שקיבל יפת לרגל פרישתו (4.5 מיליוני דולר) ועוד לא נחשף הגילוי על הפנסיה החודשית שניתנה לו בגובה כ־30 אלף דולר לחודש. כאשר שאלתי את גולדנברג, באוקטובר 1986, על פיצויי הפרישה, הוא השיב לי, כי "ועדה מרכזת" של הבנק, הכוללת ארבעה דירקטורים, היא שקבעה במשך השנים את שכרו ותנאי פרישתו של יפת. עוד אמר גולדנברג, כי לא היה לו שום קשר לעניינו של יפת, שכן הוא מונה לחבר ב"ועדה המרכזת" רק לאחר פרישתו של יפת.

עתה, לאחר ממצאיו של צדוק, ראוי לשאול: האם זה לא היה מתפקידו של גולדנברג, כדירקטור בבל"ל, למסור לציבור, באוקטובר 1986, מידע על הדברים שכתב צדוק — שמשרדו של גולדנברג ייצג את יפת מול הבנק שגולדנברג הוא דירקטור שלו?

בכל הפרשה הזאת, ראויים לביקורת חלק מאנשי המועצה הארצית של לשכת עורכי־הדין ("בית המחוקקים" של הלשכה) שאיפשרו לגולדנברג "לרקוד בשתי החתונות" ולא אימצו את המלצות הוועדה שבראשה עמד בשעתו הפרופ' יובל לוי. ועדת לוי סברה שיש ניגוד אינטרסים בין שני התפקידים (דירקטור ויועץ משפטי של אותו גוף ציבורי) ואין לאפשר לאותו אדם לשמש בשני התפקידים גם יחד. עתה, לאחר חשיפת תשלום הפנסיה החודשית של יפת, לאחר שהתברר כי הדירקטורים נכשלו כישלון חרוץ, הודיע יו"ר לשכת עורכי הדין, עו"ד יאיר [illegible], כי הלשכה תדון מחדש בנושא.

עו"ד גולדנברג: "לרקוד על שתי החתונות"

תורת הסימנים

טביעת־אצבעות יכולה להיות ראיה בלעדית להרשעה אם לנאשם אין הסבר סביר להימצאותן במקום שגילו בו את טביעות אצבעותיו. ניסיון העבר מלמד, כי בנוסף להרשעות על סמך טביעת־אצבעות היו שישה מקרים שבהם בתי־משפט מחוזיים שונים בארץ הרשיעו נאשמים על־סמך בדיקות השוואתיות מסוג אחר: המדובר בבדיקה הנעשית במיקרוסקופ, המשווה בין הסימנים שנותרו על ממצא בזירת העבירה לבין כלי הפריצה שיצר את הסימן.

בבסיס תורת הסימנים, עומדת ההנחה שכל כלי, מטבע בריאתו, ייחודי ואין זהה לו לחלוטין. ועל־כן, גורסת אותה תורה, כשימצא הכלי במגע עם חומר, הוא ישאיר על אותו חומר סימנים המיוחדים רק לו.

ששת הנאשמים בבתי־משפט מחוזיים שונים בארץ הורשעו על־פי אותה תורת סימנים, לאחר שבית־המשפט העליון (ספטמבר 1980) החליט לזכות את משה חמו, שהורשע במחוזי. (בית־המשפט העליון קיבל את ערעורו של הנאשם שיוצג על־ידי עו"ד הפרופ' דוד ליבאי ברוב דעות: שלמה לוין והדסה? ברעתו כנגד דעתה של השופטת מרים בן־פורת).

לפני כשלושה חודשים החליטה שופטת בית־המשפט המחוזי בתל־אביב, שושנה ברמן, ללכת על־פי רוחו של בית־המשפט העליון וזיכתה נאשם שהראיה הבלעדית נגדו היתה מפתח שוודי שנתפס ברשותו. גם במקרה זה טענה התביעה כי המפתח השוודי השאיר על צילינדרים סימנים זהים לסימנים שנותרו על שני צילינדרים בדירות שנפרצו שבועיים לפני כן בהרצליה. בשל חשיבות העניין והשאלות העקרוניות שהוא מעורר, החליטה פרקליטות המדינה לערער על קביעתה של השופטת ברמן (הערעור טרם הוחל להישמע). הפרקליטות מודעת לפסק־הדין של בית־המשפט העליון (בעניין משה חמו שזוכה) אולם היא סבורה שהצגת התורה לקתה בשעתה בחוסר.

עניין עקרוני זה עלה במשפטו של יוסף נגר (בן 27) מבת־ים. הייחוד במקרהו של נגר הוא בכך, שהפעם היה המדובר במפתח שוודי, לעומת המקרים הקודמים שבהם נעשו השוואות במכפתות (פליי־סמנט, ג'ף־קח), המשטרה עלתה על עקבותיו של נגר, כאשר נתפס עליהם עם כלי פריצה בבת־ים. בין כלי הפריצה, נמצא מפתח שוודי. באוקטובר 1985, הורשע בפריצה לדירה בבתים ובהחזקת כלי־פריצה (בקשר לכתב האישום שנגע לפריצה בבתים, היו נגדו ראיות רבות).

המפתח השוודי שנמצא בכליו הביא לידי ניעור האבק משני תיקי פריצה שבוצעו בהרצליה. באותן שתי פריצות, שברו הפורצים האלמונים (או הפורץ האלמוני) את הצילינדרים והותירו עליהם סימנים של מפתח שוודי. הראיה היחידה של התובעת, עו"ד רות דוד, נגד הנאשם — בעניין שתי הפריצות בהרצליה — היה המפתח השוודי שנמצא בכליו. ע"ת־מומחה יהודה נבוסלסקי, ממעבדת הסימנים במטה הארצי, אמר בעדותו כי נמצאה התאמה בין הסימנים שהותיר המפתח השוודי בזירת העבירה (על הצילינדר השבור) לבין סימני המפתח. הסניגור, עו"ד דוד מרעלם, תקף שיטה זו וטען כי אפשר להשוות כאשר בכלי הפריצה יש סימן מיוחד, כגון פגם אינדיבידואלי; למשל, שן שחוקה במפתח השוודי.

השופטת ברמן, שביקרה במעבדת המטה הארצי ועמדה מקרוב על השיטה, החליטה לזכות את הנאשם, לאחר שקבעה כי נותר בלבה ספק, כאשר היא נדרשת לקבוע בצורה חד־משמעית, כדרוש במשפט פלילי. השופטת מאזכרת פסקי־דין של בית־המשפט העליון שקבע (ברוב דיעות), בעניינו של משה חמו. השופטת מציינת בנימוקיה, כי אינה יכולה לאמץ את חוות־הדעת של המומחה, מפני שהמומחה אינו יכול לציין אמת־מידה אובייקטיווית לסימני ההשוואה: (בטביעת אצבעות, למשל, יש השוואה של 12 סימנים ייחודיים־מובהקים).

נראה לי, כתבה השופטת, כי תורה זו של השוואת סימני כלים, טרם בשלה לכדי עמידה כפי שקבע בית־המשפט העליון. כן כתבה, בין־היתר, השופטת ברמן: "... בעוד שבנושא של טביעת אצבעות, המושכלים הראשונים מוכרים וידועים, הרי לגבי אלה קיימת הנחה אפריורית כי אין אצבעותיו של אדם אחד דומות לאצבעותיו של אדם שני ואין זו דרכן של אצבעות להיות 'בשימוש' בידי אחרים. שתי הנחות בסיסיות אלה לא קיימות לגבי הכלים".

הדרך ארוכה: התיק נגד קרמר והאחרים

לפני כשנה, השלימה המשטרה תיקי חקירה נגד עובדי ציבור בעלי משרות בכירות, בכמה רשויות מקומיות. הם חשודים כי קיבלו טובות־הנאה מיבואנים לציוד תברואה. בין עובדי הציבור שנחשדו בשעתם, היה צבי עופר, המשמש יועץ תברואה לרשויות המקומיות. בין החשודים, אריה קרמר (בן 66) מנהל המנגנון של עיריית תל־אביב, יו"ר איגוד ערי דן לתברואה, פעיל בולט בתנועת החרות בתל־אביב ועסקן בולט במרכז הספורט בית"ר.

חשוד אחר הוא יחיאל פרצ'ינה (בן 51), המשמש היום מנהל החברה העירונית "מאיר־היקון". העבירה שהוא חשוד בה מתייחסת לתקופה ששימש ראש אגף התברואה בעיריית תל־אביב. אחת החברות שמנהליה חשודים במתן שוחד לעובדי הציבור היא חברת "אינטרדקו".

באחרונה התבשרה המשטרה כי הפרקליטות תמצא בקרוב זמן לטפל בתיקים אלה. דרך תיק זה ותיקים אחרים, אפשר להיווכח במצוקת הפרקליטות. יש חשיבות לבירור התיקים האלה בהקדם, מפני שלתוצאותיהם תהיה השפעה על תפקידם של המעורבים בהם. כמו־כן אין המדובר בתיק מורכב כמו למשל תיק החקירה נגד מנכ"ל דובק, זורח גהל, שהטיפול בו מצריך חקירה מעבר לים.

לאחר שתיקי החקירה ייצאו משליטת הפרקליטות (הכנת כתבי־אישום נגד אלה שיוחלט כי יש נגדם ראיות לכאורה) זו תהיה התחנה הראשונה לפני המסלול המייגע של בית־המשפט המחוזי. שכן, בבית־המשפט נכונה לתיקים אלה, המתנה של שנתיים־שלוש ואולי אף יותר, עד למתן פסק־הדין. חלק מהחשודים, כדאי לזכור, הם משנת 1979.

הטור שלי / נתן דונביץ

הקיבוצים ומשלם המיסים

לתק"מ חובה להסביר לציבור מדוע עליו לממן את חובותיהם של שלושים ושלושה קיבוצים של התק"מ, שנכשלו בעסקות־כספים בשוק האפור השחור. מדי יום אני שומע משלמי מסים שיממנו בכספם את פריסת החובות, שואלים מדוע עליהם לשלם את חובות הקיבוצים. האם הקיבוצים פיצו אותנו — הם שואלים — כאשר הפסדנו במניות הבנקים, "הסולידיות", או בספקולציות למיניהן, או בקרן "דוניית" של ריגר־פישמן?

מנסים להסביר לציבור כי פריסת חובות אינה תשלום מזומנים לקיבוצים, שזוהי פעולה טכנית שאין כל סיבה להתנגד לה. ולא היא. פריסת חובות עולה למשלם המסים בממון רב. הבנקים לא יסכימו לפריסה, אלא אם כן הממשלה תפצה אותם על כך. והממשלה תפצה מכספי משלם המסים. אין לה כסף אחר.

כמעט מדי יום אני שומע קולות הסתייגות מהקריאה למעורבות הציבור. קיבוצים — אומרים — מתנגדים בכל תוקף, לעיתים באלימות, שגבי עיר יתערבו בעשיה אצלם. אבל כאשר הם מסתבכים, מיד נזכרים שיש "משלם מסים" אלמוני, החייב, לדעתם, לעמוס על כתפיו חלק מן הנטל שלהם.

ועוד שאלה, הנשאלת, פעם אחר פעם: אם הריבית הגבוהה הקשה היא אמנם הגורם לצרותיהם של קיבוצים — כהצהרתו החוזרת ונשנית של שמעון פרס — כיצד קרה שהקיבוץ הארצי (השומר הצעיר) והקיבוץ הדתי אינם שקועים בבוץ כמו קיבוצי התק"מ? מצבם של הקיבוץ הארצי והקיבוץ הדתי אינו זוהר, אך הם נושאים בעול, בלי לפנות אל קופת הציבור. קיבוצי התק"מ, לעומתם, ובמיוחד אלה שהיו שייכים בעבר לקיבוץ־המאוחד, הסתבכו בספקולציות ובעסקות מפוקפקות.

יש למעלה משלושים קיבוצים, מתוך סך־הכל של קיבוצי התק"מ, שמצבם קשה במיוחד. חבריהם לתנועה חשו לעזרתם. מדובר על כמעט 400 מיליון דולר חובות. הקיבוצים עומסים על עצמם כשני שלישים מן החובות וההתחייבויות. את השליש הנותר מבקשים לפרוע בפריסה רבת־שנים. מותר, לדעתי, לציבור לדעת מה הרכב החובות, כיצד נוצרו, באחריותו של מי וכן הלאה. רק לאחר שיספקו לציבור את מלוא המידע, מותר יהיה לקיבוצים לפנות לקופת הציבור.

יושב־ראש ועדת הכספים של הכנסת, אברהם שפירא, חייב לתבוע מידע מפורט, ולמסור אותו לידיעת הציבור, מבלי להתנות זאת בהגדלת ההקצבות לישיבות אלו או אחרות. עליו למלא את תפקידו כיושב־ראש הוועדה החשובה שהוא עומד בראשה, ולא לעסוק בשתדלנות. מביש לראות ולשמוע כיצד ראשי התק"מ באים אליו עתה, כמעט בחילה, שיסלח וימחול לכל־עוון על התבטאותו החריפה. קיבוצניקים יורדים על ברכיהם ופושטים ידם אל הגביר של העיירה. מחזה כמעט סוריאליסטי, אילמלא התרחש כאן ועכשיו.

ראיתי ישראלים שירדו מנכסיהם. תעשיינים, קבלנים, יצרנים וסוחרים מכרו את כל אשר היה להם. נותרו בחוסר־כל, והחלו להקים הכל מחדש. בחלומם הוורוד ביותר לא העלו על דעתם אפשרות של פנייה לעזרת הציבור. על קיבוצי התק"מ להסביר עתה לציבור, ללא מליצות וללא טיוח, מדוע עליו לשאת בנטל. ושיפסיקו לספר איך זה לא יעלה לציבור פרוטה. הגיעה שעת האמת.

דעתו של שופט

אני קורא את הדברים ומחייך. ב"מעריב", בסוף השבוע שעבר, שאלה הכתבת ריקי ריבלין את השופט־בעבר חיים שפירא, אדם נבון וסימפטי, על מחקרו של מרדכי פירסטיק, מאוניברסיטת בר־אילן. היא אומרת למראיין כי במחקר נאמר כי שופטים יוצאי אשכנז נוטים להקל על בני עדות המזרח. אלה ואלה מחמירים עם בני המיעוטים. "אתה מסכים עם מה שנאמר במחקר?" — שואלת הכתבת, ומר שפירא משיב: "לפי דעתי, הממצאים הם עורבא פרח. מידיעתי האישית זה לא נכון. שטויות".

אבל הכתבת ממשיכה להקשות: "בכל זאת המרצה הקדיש לכך את עבודת הדוקטורט שלו". משיב שפירא: "המחבר המלומד ראה כנראה מהרהורי ליבו. אין לזה קשר למציאות. איני מאמין שיש מישהו המאמין בזה...".

ובאמת, המחבר לא הקדיש, כלל ועיקר, את עבודת הדוקטורט שלו להתייחסות העדתית של שופט לנאשמים. הוא נגע בעניין זה בנגיעה כמעט שולית. העיקר: הגיע לממצאים הפוכים ממה שפורסם. השואלת לא קראה את המחקר.

בשעה שנכתבות שורות אלו מונח המחקר לפני. תיק קרטון ובו עבודתו של הד"ר מרדכי פירסטיק (לא פירסטיק), שהוגשה לסנאט של אוניברסיטת בר־אילן לפני שלוש שנים. שם העבודה: מודלים אלטרנטיביים בשיפוט עבריינים בגילים 18 עד 21.

הוא עוסק בחשיבותם היחסית של ארבעה מודלים אלטרנטיביים בשיפוט של עבריינים בקבוצת גילים זאת. כמו כן נבדקים נושאים של שיקום העבריין, הצד המינהלי, וצדדים אחרים. יש בו ביקורת גלויה ומרומזת על כמה אספקטים של השפיטה. לצורך מחקרו בדק החוקר כמעט 1200 תיקים בערכאות השונות, לפי מידגם מייצג.

והנה אנו מגיעים לצד העדתי בשפיטה. בעמוד 131 נדפס המשפט הקריטי: "רק ביחס לעדה ומין נמצא קשר מסויים עם הענישה בבית המשפט, אך המתאם היה נמוך" (ההדגשה שלי — נ.ד.). ומיד לאחר מכן: "... השפעת משתנים אלה על הענישה הינה שולית בלבד". והוא מגיע אל המסקנה הבוטה, באותו עמוד:

"מכאן שההשערה של המודל החוק־ליגאלי חוק־שיקומי, כדבר קיום אפליה בענישה כלפי נאשמים משכבה חברתית נמוכה, ושגורם האפליה הוא הגורם העיקרי בענישה, לא אוששה במחקר הנוכחי. דבר זה עולה בקנה אחד עם ממצאי מחקרים אמפיריים רבים נוספים שלא מצאו הוכחה על קיום אפליה בענישה בבית המשפט". חד וחלק.

יש במערכת גדולה כמו מערכת המשפט "זאבים בודדים", אשר במקרים בודדים התבטאו התבטאות עדתית מובהקת או מרומזת. את זאת מוסיף אני, לא בעל המחקר, ובשני מקרים הוקעו השופטים על התבטאותם. אבל אלה מקרים שוליים, בודדים. קל לו למי שאינו צודק, או שנדמה לו שעניינו לא הובן על ידי בית המשפט, לייחס את היחס אליו אל הזהות העדתית. בסופו של דבר, כל אדם המגיע לבית המשפט בטוח בצדקתו. או לפחות היה רוצה שאחרים יראו זאת כך. אבל מכאן ועד לקביעה ש"שופטים יוצאי אשכנז נוטים להקל עם בני עדות המזרח", ושופטים יוצאי עדות המזרח נוטים להקל עם בני "עדות המזרח" — המרחק רב מאד.

מלה אחת של ביקורת על כמה אנשים באוניברסיטת בר־אילן: לפני שלוש שנים דלף מידע כי מחקר העוסק בעבודתם של שופטים הוגש כעבודת־דוקטוראט. מישהו הדליף כי יש במחקר גם אספקטים עדתיים. כל הפניות אל הנוגעים בדבר, בצורת הודעה, כדי לקבל פרטים — עלו בתוהו. מישהו הטיל איפול על המחקר ועל ממצאיו. אפשר היה לחשוב שמסתירים גילוי מרעיש.

אילו היו מפרסמים אז את עיקר הממצאים, לא היינו עדים לכתבות ולראיונות שראו אור זה עתה. כבפעם האלף הוכח הכלל כי מוטב לפרסם מאשר לנסות ולהסתיר. לא היה מה להסתיר.

פתיחות באדום

אם יימשך ה"אביב של מוסקבה", יזכה "דוקטור ז'יוואגו" לפרסום גלוי ראשון, ודמותו של טרוצקי תדבר מעל בימת התיאטרון.

מאת אליהו זהבי

קופנהאגן

בימים אלה מוצגים במוסקבה מעל ל־300 דגמים של תכניות לעיצוב אנדרטת הניצחון במוסקבה. האנדרטה שתוקם תציין את ניצחון ברית המועצות על גרמניה הנאצית בשנת 1945. בתחילה היתה כוונה להקים במוסקבה אנדרטת־ענק שתהא הגדולה באתרים הארכיטקטוניים בברית המועצות, כיאה לאנדרטה שאמורה להנציח את גודל הנצחונות הצבאיים של ברית המועצות.

בעוד סטאלינגראד זכתה לאנדרטה מונומנטאלית, וכמעט בכל עיר שהתנהלה קשורה למלחמה הוקמו אנדרטאות, נותרה מוסקבה ללא אנדרטה לזכר הניצחון בשנת 1945.

לאחר שנים של דיונים פנימיים הוחל לבסוף, בשנת 1983, שנתיים לפני יובל הארבעים לניצחון, בהכשרת קרקע להקמת האנדרטה, ליד שער הניצחון על שם קוטוזוב, שהוקם לאחר הניצחון על צבאות נפוליאון.

עוד בטרם הוחל בחפירות ביישור הקרקע הוחל במבצע התרמה המוני למימון הצבת המונומנט הקולוסאלי, שיהיה עשוי שיש, ושיאפיל בגודלו על כל מה שנבנה באירופה אי־פעם.

כאשר ביקרתי במוסקבה באביב 1984, שנה לפני חגיגות ה־40 לניצחון, ביקשתי את אחד ממארחי להובילני אל האתר בו יוקם האתר. במרחק לא גדול משער הניצחון (חיקוי לשער הניצחון בפאריז) נראה מגרש ענק שיושר על ידי דחפורים. מלווי, מסרב עלייה צעיר, ביקש לדעת מה אני מחפש במקום. אפילו גוש שיש אחד לא הובא עדיין אל אתר הבנייה. כל כלי העבודה הכבדים סולקו מן המקום מאז תחילת החורף.

כעבור שנה, בתחילת 1985, חודשים ספורים לאחר חגיגות 40 שנים לניצחון, שאלתי שוב את מדריך "אינטוריסט" אודות אנדרטת הניצחון, והתשובה היתה זהה לזו שלה זכיתי בעת ביקורי הראשון — "אין מה לראות. טרם הוחל בבנייה. קיימים קשיים 'טכניים'." היה זה חצי שנה לאחר בחירת גורבאצ'וב למזכיר כללי. במוסקבה היה כבר ידוע כי הקמת האנדרטה עוררה פולמוס בין האדריכלים שהגיעו להביע את דעתם.

יש תקדים לביטול תכנית ענק יומרנית בברית המועצות: התכנית להטיית נהרות סיביר דרומה, אל אזוריה השחונים של ברית המועצות. לכאורה, היתה זו תכנית שנועדה לשנות סדרי בראשית לתועלת האדם. תוכנן שמי נהרותיה של סיביר הזורמים צפונה, אל ים הקרח, יוסטו דרומה, כך שיהיה אפשר להפוך לאדמת שלחין פוריה עשרות מליוני דונמים של אדמה צחיחה.

מחאות של מדענים שהביעו דאגה באשר לבעיות איכות הסביבה הביאו בסופו של דבר להקפאת התכנית, והספק אם אי פעם תבוצע.

האולם בו מוצגות 300 ההצעות הארכיטקטוניות פתוח לקהל שבעה ימים בשבוע. זו פעם ראשונה הוזמן הקהל להביע דעתו על עיצוב מבנה שיהפוך לסמלה של מוסקבה.

באחת מפינות אולם התצוגה הוצבו עשרות שולחנות. הקהל התבקש לחוות דעה באשר לתכנית המוצלחת ביותר בעיניו.

הטלוויזיה השוודית הורשתה לראיין את מבקרי התערוכה, לאחר שהטילו למעין תיבת קלפי פתק הממליץ על התכנית המוצלחת ביותר בצירוף נימוקים.

"מאז פתיחת התערוכה בראשית החודש קיבלנו לא פחות מ־37,000 מכתבים", מגלה אחת הפקידות הממונות על התיבה.

אין זו הצבעה שתכריע איזו מבין 300 התכניות תבחר, אך הוועדה הממלכתית שהוקמה לבחון מחדש את נושא 'אנדרטת הניצחון' תתחשב ללא ספק בדעות מבקרי התערוכה. כיום מדברים במוסקבה על תאריך חדש להשלמת האנדרטה: שנת 1995, במלאת יובל לניצחון.

★

"התיאטרון בברית המועצות מהווה אספקלריה המשקפת את התמורה" — מצוטט איש תיאטרון סובייטי, אלכסנדר סבובודין, במאמר הסוקר את אירועי שנת 1986 בתיאטרון, ושפורסם על ידי סוכנות 'נובוסטי'.

כאשר הכריז גורבאצ'וב על מדיניות 'הגלאסנוסט' בתחום התרבות, היה התיאטרון הסובייטי בין הראשונים שהעזו להשמיע מעל קרשי הבימה דברי כפירה וביקורת על העבר. בשנת 1986 הוצג המחזה "דורות המצפון" שמתח ביקורת נוקבת על 'כתמים לבנים' בתולדות ברית המועצות ועל 'פרקים אפלים' בהם הטיל סטאלין את אימתו על אומה שלמה.

בשנת 1987 יציג תיאטרון 'ואכטאנגוב' מחזה העשוי להפוך לסנסציה: דמותו של ליאון טרוצקי, האיש המושמץ והמושתק ביותר בתולדות ברית המועצות, יעלה על בימת תיאטרון במוסקבה וידבר.

המחזה טרם גובש סופית, ולא ברור אילו קיצוצים ידרוש הבימאי להכניס בכתב היד, אך די יהיה בעצם הצגתו של טרוצקי לצידו של לנין, כדי להוות אירוע חסר תקדים בחיי התיאטרון.

מחבר המאמר משווה בין התחדשות התיאטרון בשנה האחרונה לבין ראשית ימי התיאטרון הרוסי לאחר מהפכת אוקטובר 1917: "מחדשי התיאטרון הרוסי — סטאניסלבסקי, נמירוביץ'־דאנצ'נקו, מאיירהולד, ואכטאנגוב — שפעלו בשנות העשרים, העניקו לתיאטרון אופי חדש של קרנבל. היתה זו התפרצות של הלהט. אולם בשנות השלושים כבתה הלבה.

מעצם טבעו מתחדש התיאטרון מבפנים, לא בהוראה מגבוה. מאז שנות השלושים נאלץ התיאטרון הסובייטי לקבל תכתיבים מאת הממונים על התרבות. המחזאים שלחו את כתבי היד אל משרד התרבות ולא אל משרדי התיאטרון. רק מחודש ינואר 1987 הותר ל־75 תיאטרונים ברחבי הרפובליקה הרוסית ליטול על עצמם אחריות באשר לאופי פעולתם. רובם הכרטיסים הוא שיקבע את הצלחתם או את כשלונם של מחזה והצגה. לפיכך, עומד התיאטרון במבחן יומיומי, המחייב את הבימאי והשחקנים למאבק מתמיד למען אומנותם. יש לציין כי פרסום המאמר על ידי סוכנות 'נובוסטי' מעניק לו חותם של אישור מגבוה.

★

כאשר התקיים קונגרס הסופרים הרוסיים בקיץ 1986 במוסקבה, ניתן היתר לפרסומו של 'דוקטור ז'יוואגו', שהפך לאחד הנושאים המרכזיים ביותר בקונגרס. סימנים רבים העידו על כך שבשנת 1987 לכל המאוחר, יזכה הרומאן שזיכה את בוריס פאסטרנק בפרס נובל לספרות בשנת 1958 — לפרסום ראשון בארץ מולדתו במוסקבה. באווירת "ההתחדשות" ששררה בקונגרס הוקמה אף ועדת סופרים שתבדוק היתר לפרסום ראשון של שירי אוסיפ מאנדלשטאם ופרסום מהדורה חדשה של משוררת מוחרמת — אנה אחמאטובה.

השבוע פרסמה סוכנות 'טאס' הודעה על הקמת ועדה שתכין את האירועים ליובל המאה להולדת בוריס פאסטרנק (1890־1990). על חברי הוועדה נמנים המשוררים אנדרי ווזנסנסקי (בשנת 1986 פרסם מאמר על שודדי קברים בקרים, המחפשים שיני זהב במקומות בהם נרצחו ונקברו בקברות המונים יהודי העיר סימפרופול), יבגני יבטושנקו, בלה אחמאדולינה והסופרים ואסיל ביאקוב, בנימין קאבר־רין ועוד.

הוועדה תדון בהצעה להפוך את הדאצ'ה של פאסטרנאק במושבת הסופרים ליד מוסקבה למוזיאון המוקדש ליצירות פאסטרנאק. אבל הרומאן "דוקטור ז'יוואגו" שעל הדפסתו דובר עוד בקיץ 1986 — יודפס רק בשנת 1988, למרות שכתב היד של הרומאן כבר מוכן להדפסה במערכת הבטאון "נובי מיר". עורך ה"נובי־מיר", סרגי סאליגין, אומר כי הרומאן יודפס בארבעה המשכים במשך שנת 1988.

בחוגים ספרותיים במוסקבה מתלחשים כי לדחיית הפרסום שתי סיבות: אם עד לשנת 1988 יודח גורבאצ'וב ויבוא הקץ ל"אביב של מוסקבה", ממילא תבוטל הדפסת "דוקטור ז'יוואגו".

אם יימשך הקו של 'גלאסנוסט', הרי עד לשנת 1988 יהיה הקהל בשל נפשית לקרוא את "דוקטור ז'יוואגו" על דברי הכפירה המתפרסמים ברומאן, המנתץ פרות קדושות של המפלגה הקומוניסטית.

קיבוץ '87 / אלי אלעד

קרב המאסף על הלינה המשפחתית

הוועד הפועל של הקיבוץ הארצי עומד להתכנס בראשון במארס כדי להחליט אם וכיצד לתת אור־ירוק תנועתי להתחלת המעבר ללינה המשפחתית. הדגש הוא על המלה "תנועתי" כאשר ניצנים של התהליך, הנראה כיום באחדים מקיבוצי השומר הצעיר כבלתי־נמנע, נראים מזה זמן רב.

תמונת מצב כללית של קיבוצי המאסף, טרם מתן הגושפנקא התנועתית להתחלת מעבר מהלינה המשותפת של כל ילדי אותו גיל לבית הילדים אל הלינה המשפחתית של הילדים בחדרי הוריהם, מציגה את ההתרחשויות הבאות: שניים מקיבוצי הארצי — שניר ומרחביה עברו כבר ללינה משפחתית. הראשון — שניר אף בנה בהתאם, בעוד מרחביה, שסירב בשעתו לקבל את "דין־התנועה", נכוף והפך לתקופת־מה לקיבוץ־גלות.

לתמונת המצב יש להוסיף כי עשרה מקיבוצי הארצי קיבלו כבר החלטות באסיפותיהם על מעבר ללינה משפחתית, אולם המתינו לקבלת "האור הירוק" התנועתי. הוא אמור היה להינתן לפני שבועיים על ידי הוועד הפועל של הקיבוץ הארצי שהתכנס לדון בהמלצות ועדה פנימית מיוחדת שמונתה בקיבוץ הארצי בראשותו של חבר קיבוץ שער־העמקים, שלמה חבר, לשעבר רכז המחלקה לחברה של התנועה.

המלצות הוועדה, שעיקרן מתן אור־ירוק למעברים בשנתיים הקרובות של עשרה קיבוצים ללינה משפחתית, בהשקעה של עד 5 מיליון דולר, טרם אושרו בישיבת הוועד הפועל. במהלך הדיונים ניצלו המתנגדים את אחד הסעיפים התקנוניים של הקיבוץ הארצי המאפשר להעביר נושא מעין זה, שיש שני צדדים במחלוקת, לדיון באסיפות החברים של הקיבוצים.

המקור העיקרי למעבר ללינה עם ההורים בקיבוץ הארצי, הם המצוקה והמשברים החברתיים, לרבות בעיות של עזיבת משפחות ויכוחים פנימיים מתמשכים בין מצדדים למתנגדים ללינה המשפחתית. ועדת־חבר מציינת בהמלצותיה כי סיבה בולטת מעשיית הקיבוצים שכבר החליטו עקרונית על מעבר ללינה משפחתית היא ההרגשה כי המאבקים המתמשכים במסגרת התנועתית שבקיבוצים אלה הביאו לכך שכל ניסיון לדחות את התחלת הביצוע למעבר ללינה משפחתית, יגרום לאובדן שליטה של [illegible] בקיבוצים אלה ולפגיעה בקשר קיבוץ־תנועה.

עוד הוצע בוועדה כי מוסדות הקיבוץ הארצי יאשרו סכום מסוים לכל קיבוץ, מתוך תוכנית ההשקעות שלו, למטרות בנייה ללינה משפחתית בהתאם למצבו בנושא שיכון, כלכלה, תוך התחשבות בנעשה בו מבחינה חברתית־תנועתית. סכום זה "ייכלל בתוכנית ההשקעות של אותו קיבוץ ויאושר על ידי המחלקה לכלכלה של התנועה". בעקבות הבאת הצעות ועדת חבר, פרסם קיבוץ הזורע את ההחלטה שנתקבלה בשיחת הקיבוץ: "לאור המצב הכלכלי של קיבוצי התנועה, ובהם המשך הגידול בחוב, לא ניתן לקבל את מסקנות "ועדת חבר". המשך הגידול בחוב מסכן את קיומנו כתנועה. אנו תובעים מהקיבוץ הארצי להציג תוכנית הבראה כלכלית. כל דיון בנושא הבנייה ללינה משפחתית יהיה חלק מתוך תוכנית הבראה משקית כוללת. אנו דורשים שלפני כל קבלת החלטה יתקיים דיון בכל הקיבוצים על מסקנות הוועדה והשלכותיהן".

"השבוע" — ביטאון הקיבוץ הארצי המדווח על המלצות "ועדת חבר" מציין כי יו"ר הוועדה, שפתח את הדיון, אמר כי "לעסוק בלינה המשפחתית במצב הכלכלי העכשווי של הקיבוץ הארצי הוא טירוף דעת והוא גם יאיץ תהליכים. אך לא היתה ברירה, התנועה אינה יכולה להתעלם ממצוקת מספר קיבוצים". גרשון (נגבה) דרש הגשת דו"ח כלכלי מקיף ומעמיק המסביר, איך וכמה קיבוצים יוכלו לעבור ללינה המשפחתית. עמוס (יקום) הטעים כי אין טעם להמשיך בסחבת עם אותם קיבוצים הנמצאים במצוקה קשה. עובד (הזורע) הדגיש כי אנחנו לא "גומרים את התורה" ולכן אסור לבנות אפילו בית אחד נוסף. הוא שאל, מה יעשה קיבוץ שתכנן את חייו, קימץ וחסך — ועכשיו הוא צריך לעמוד מאחורי הצעה שתביא השקעות הרות אסון.

המנהיג הוותיק של התנועה, יעקב חזן (משמר העמק) אמר "יש מיעוט אגרסיבי להם ואני לא אכנע לו. זה בלתי מוסרי לומר לוותיקים שלא יבנו להם כי הוחלט על בנייה ללינה משפחתית". איש החינוך הוותיק מני אלון (הזורע) אמר כי הוא כואב בהנחה שהלינה המשפחתית היא תהליך בלתי נמנע. עם זאת מתנגד לאלה הטוענים שצריך באופן מינהלי לקבוע לקיבוצים את אורח חייהם. הוא ציין כי היה נגד החלטת קיבוצו. הקיבוץ הארצי אחראי גם על קיבוצי הלינה המשפחתית. לא יתכן כי הערבות ההדדית תתקיים בשעת כשלון כמו במניות או בהשקעות והיא לא תתקיים בשעה של כשלון חינוכי.

המזכיר המשותף של הקיבוץ הארצי שלמה רוזן (שריד) אמר כי הקיבוץ הארצי מסובך קשה ביותר מבחינה כלכלית. 2.5 מיליון דולר השקעה לשנה ללינה המשפחתית, נכללים במסגרת התקציב המתוכנן של 90 מיליון דולר השקעות קיבוצי הארצי לתשמ"ז. אין סעיף זה מהווה חריגה. אני מוכן יותר לעזור לקיבוצי הלינה המשפחתית מאשר לאלה שהסתבכו בבניין קיום רמת חיים הגבוהה ב־50% אחוז מהמקובל.

מזכיר הקיבוץ הארצי, שלמה אורן, המכונה גזמס, אמר כי זהו המבחן האמיתי של הערבות ההדדית. הסכנה הגדולה באה מן הקולות השומעים בהחלטות הוועד. הוא הזהיר מתגובה האומרת שיש להוציא תומים מסרים ממסגרת הערבות ההדדית. מה שמפחיד אותי באמת הוא שעם קבלת המלצות "ועדת חבר", אותם קיבוצים יתרגנו מהמסגרת התקציבית שהוקצבה להם והם ישקיעו סכומים אדירים במוראי בלתי ידוע.

בתשובה לשאלות "הארץ" ציין גזמס כי בין עשרות הקיבוצים שבהם מדובר יש כאלה שיכולים לבצע את המעבר מבלי להזדקק למקורות מימון הקיבוציים. "אני חושב", אמר, "שהלינה המשפחתית היא שהשקיעה את התק"ם בבוץ הגדול שלו. גם בקיבוץ הארצי, חייבים להתמודד עם השאלות שהמציאות מעמידה בפנינו. איננו יכולים לברוח מהמציאות. בראייה כוללת המדובר בהשקעה של 2.5 מיליון דולר מתוך תוכנית השקעות כוללת של הקיבוץ הארצי לתשמ"ז המסתכמת בכ־75 מיליון דולר, רובם במשק היצרני. אנחנו הולכים לקראת מהלך של צמצום רב מאד בתהליך, גם בהיקפו וגם במספר הקיבוצים שיוכנו בסופו דבר, בשל האילוצים הכלכליים הקשים שאנו נתונים בהם", אמר מזכיר הקיבוץ הארצי.

"הבן האהוב" של רומניה

כולם ברומניה נגד צ'אושסקו אך אין שום תנועה מאורגנת נגדו

שירות DIE ZEIT
מיוחד ל"הארץ"

עם שלם מכבד את בנו האהוב, ההוגה השנון והפוליטיקאי מרחיק הראות, ניקולאי צ'אושסקו, בישר ב־25 בינואר "טייה ואג", העיתון בשפה הגרמנית היוצא לאור בבוקרשט. הוגש ל"בנה הגדול ביותר של המדינה" זר פרחים פאסטי. בעלונים שפורסמו באותו תאריך נקראה עם זאת האוכלוסיה לאגור מזון, לא לצאת יותר מהבית ולאלץ את השליט לפרוש על ידי מרי אזרחי פאסיבי: "אם נהיה רבים מספיק, לא יוכלו השלטונות לפגוע בנו".

יהיו מי שיהיו מחברי העלונים האלה — הם לא ציפו כי יעוררו כך תנועה מהפכנית מלמטה. הקריאה נועדה ככל הנראה יותר לאמצעי התקשורת המערביים, שכן להוציא בדיחות לעגניות, לא נותרה לרומנים שום אפשרות אחרת לשחרר קיטור. קיים פיקוח הדוק לא רק על צריכת החשמל, על הפעלה במועד בתפנות "צלהבות", יש פיקוח גם על כל מכונות הכתיבה. הפרטיות שבעליהן חייבים לרשום אותן ולמסור כל דגם של כתיבה במכונה. על כל שיחה עם אזרח זר חייבים להודיע לשלטונות.

צ'אושסקו נותן פחות ופחות אמון בבני־ארצו. פקידים בכירים, שרים, הממונים על סחר החוץ, מוחלפים בדרך קבע שכן הוא נותן אמון רק בקבוצה מצומצמת והולכת, המונה בעיקרה את בני משפחתו. בנו, ה"קונדוקאטור" הרחיק לכת מדי. הוא עורר נגדו התנגדות שאינו יכול לעשות נגדה דבר, שכן כולם נגדו אך אין כאן שום תנועה מאורגנת.

עד סוף שנות ה־70 היו עדיין האנשים מוכנים לסבול אותו. הדבר השתנה בשנים האחרונות. אמנם חובות החוץ הצטמקו, הייבוא קוצץ בצורה מכאיבה, אך גם הייצוא ירד והכלכלה של רומניה לפיתוח את תוכניותיה במעט, כמו גם ניהולה הכלכלי, הידרדרו עד כדי כך שהרומנים הפכו לשותפי סחר פחות ופחות רצויים. משאבי הנפט של המדינה לא המשיכו להספיק, אולם ניצול מוגבר שלהם אינו אפשרי.

עם זאת השלטונות מתעקשים להמשיך כבעבר בייצור זולל אנרגיה והכן אינם מצמצמים את התעשייה הכבדה הבלתי רווחית. מדינת הנפט רומניה נאלצה, אשתקד, לייבא ששה מיליון טון במחירי השוק העולמי מברית המועצות. האוכלוסיה מלאת מרירות ואיבדה כל נכונות להתאמץ למען דבר כלשהו.

הרומנים אינם חושבים על מהפכה. הם יודעים שלעצים המתכופפים ברוח יש פחות סיכויים להישבר. כרגע מנסים האנשים להשיג איכשהו לעצמם אמצעי מחיה, לא להחמיץ את הרגעים הקצרים בהם זורמים מים חמים מברזי הבניינים הנושנים, לרכוש כמה ליטר בנזין. רק האופורטוניסטים מוסיפים להיות נאמנים, שכן המדובר במקור פרנסה. אבל אפילו הם אינם חשים עצמם לגמרי נוח בתוך עורם.

כאשר בתחילת עונת הקור החורפית קרא צ'אושסקו לאוכלוסיה כולה, אפילו לבני נוער מגיל 14 ומעלה, "להשתתף" במשאל עם על אישור קיצוץ התקציב הצבאי ב־5% אחוזים, נאלצו הכל להתייצב ביום ראשון בשש בבוקר מ"רצונם" במקומות העבודה כדי לתת ביטוי להלך רוחם הנלהב באומים המונים. עד כה לא ערכה שום מדינה בגוש המזרחי משאל עם וגם רומניה היתה חייבת לפיכך לשנות את חוקתה.

ערב משאל העם נאם צ'אושסקו בפני אלפי מוזמנים מכל המעמדות. שוב ושוב שיסעו את נאומו קריאות צהלה והסכמה "ספונטניות". האנשים קמו ממקומותיהם והריעו. גם המכובדים הפוליטיים ליד שולחן הנשיאות שהיו נתונים תחת שמירה קפדנית. רק ראש הממשלה לשעבר, מאורר, נשאר ללא נע בכסאו. "הוא זקן מכדי לקום לעיתים קרובות כל כך", היה ההסבר הרשמי. ואכן הוא לא חשוב עד כדי כך, אך הוא חשוב דיו, בדיוק כדי שיוכל להרשות לעצמו לשמור על מרחק מסוים מצ'אושסקו.

בתקופת ברז'נייב היתה כל התקוממות גלויה ברומניה מביאה לפלישה סובייטית. אין זה בלתי סביר להניח שמצב זה חלף מאז עלייתו של גורבאצ'וב לשלטון וכי מישהו ישכיל באחד הימים להשתמש בעצבנות שמדיניותו של גורבאצ'וב עוררת בניגוד לסגנון שלטונו של הרודן. אולי הצבא יחשוב שכבר בשנות ה־70 היה כוחו נחלש בצורה שאין הדעת סובלת בגלל הקיצוץ שנעשה כבר אז בתקציב הצבאי.

מיט"ם
מרכז ישראלי טכנולוגיות מידע ניהול ליד המרכז הישראלי לניהול

השתלמות:

פיתוח ורכש מערכות ממוחשבות

סוגיות משפטיות והנסיון המעשי.

מרצים:
פרופ' ישראל בורוביץ
ד"ר מנחם גוטרמן
עו"ד רון גזית

מחזור א': 2 במרס 1987 (מיועד למנהלים ואנשי מחשב)
מחזור ב': 6 במרס 1987 (מיועד למשפטנים)
מלון הילטון, ת"א

להרשמה ולקבלת פרטים נוספים:
מיט"ם, המרכז הישראלי לניהול,
טל. 03-257202

המרכז הישראלי לניהול

מחר — תרגיל הג"א
במרחב הרצליה — נוף־ים

מחר, יום חמישי, ה־19 בפברואר, יהיה תרגיל הג"א במרחב הרצליה — נוף־ים.
במהלך התרגיל יבוימו קולות ירי ופיצוצים וישמעו צפירות.
אם תהיה אזעקת־אמת, יושמעו צפירות עולות־יורדות.

מרחב התכנון מקומי
"עירון" וער עארה

נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה 1965 כי הוגשה בקשה מ"ס 86/16/2 ע"י רשדי סעיד דקה גוש 8821 חלקה 58 שבאשורה יש סטיה עם תוכנית 1009/ג

1. מהות הסטיה: שימוש חורג לתקופה של 15 שנה.
התנגדויות מנומקות בכתב אפשר להגיש לועדה המקומית לתכנון ובנייה "עירון" כפר עארה תוך 14 ימים מפרסום הודעה זו.

בכבוד רב,
מ. מסארוה
יו"ר הועדה

מודיפון
שרות מודעות טלפוני
24 שעות ביממה
לבעלי כרטיסי אשראי
03-38 38 38

هكذا من الاصل

صكنا من الاهل

כבישים אדומים

אדום לחוד, סלילה לחוד

סיפוריהם של עשרה כבישים אדומים נסקרו עד כה בטור זה. ההיגיון מחייב, כי התואר "כביש אדום" יתייחס אל כביש עתיר תאונות. כך גם שוטפים את מוחנו בתשדירי שירות למיניהם, ובנאומים חוצבי־להבות של אלה הטוענים כי יש להשקיע ולהשקיע בתשתית הכבישים. למעשה, גם סידרה זו אמורה היתה להיות מודרכת לפי "סדר יורד" של חומרת תאונות. אבל מבט שטחי בלבד בנתוני תאונות ובסידרת כבישים אדומים לפי תוכנית העבודה של מע"ץ מלמד, כי המיתאם בין כבישים עתירי תאונות לבין סדרי העדיפויות במע"ץ הוא במעט מקרי.

מאחר שכולם מדברים על 16 כבישים אדומים, ובמחזור זה הגענו לאמצע הדרך, זה הזמן להשליט מעט סדר במה שמוגדר כביש אדום.

חוקרי הטכניון משה בקר ויהושע כהן מציגים במחקרם "אפשרויות יישום מדדי נזק כלכלי של תאונות דרכים", שיצא לאור במרס 1986, שתי אבני־בוחן לכביש אדום: האחת מתייחסת למספר התאונות הממוצע לק"מ כביש בשנה, והשנייה — לעלות נזקי התאונות לק"מ כביש בשנה. בשני ההיבטים מדובר בתאונות עם נפגעים בכבישים בין־עירוניים. כל הנתונים מתייחסים לשנים 83־1981. ההבחנה בין שני ההיבטים מתמקדת בעובדה, שיש כבישים שבהם התאונות מרובות אבל קלות, ועל כן אין חפיפה בין מספר התאונות לבין עלותן הכלכלית.

עיון בממצאיהם של חוקרי הטכניון מלמד, כי מבין 16 הכבישים המופיעים בראש, רק שמונה כלולים בתוכנית העבודה של מע"ץ. לעומת זאת יש בתוכנית העבודה חמישה קטעי כביש המופיעים ברשימת החוקרים במקומות שבין ה־19 ל־28.

שלושה כבישים שמע"ץ החליטה לכללם בגדר כבישים אדומים בעלי עדיפות סלילה, כלל אינם נמצאים ברשימת עתירי התאונות או עתירי הנזק. לעומת זאת, כבישים עתירי תאונות כגון קריות — צומת קריית אתא, שהוא מספר שתיים בשיעור תאונות, 10.49 תאונות לק"מ כביש בשנה, אינו נכלל בתוכנית העבודה של מע"ץ כך אין למצוא בתוכנית העבודה של מע"ץ את הכביש גדרה — מחלף ראשון־לציון, עם ממוצע של 9.05 תאונות לק"מ כביש בשנה (שלישי ברשימה), וגם לא את הקטע בית־דגן — צומת חולון עם ממוצע של 6.14 תאונות לק"מ כביש בשנה (רביעי ברשימה).

קטע הכביש קריות — צומת קריית אתא מופיע גם ב"צמרת" הכבישים היקרים (שלישי ברשימה) מבחינת עלות התאונות: 1.637 מיליון דולר לשנה על ק"מ כביש. הוא אינו כלול ברשימת העבודות הדחופות של מע"ץ. לא כלולים בתוכנית העבודה גם הכביש גמל אשדוד — בני דרום, עם עלות של 1.543 מיליון דולר לשנה על כל ק"מ (רביעי ב"צמרת" מבחינת עלות תאונות), והחמישי, השביעי, ה־11, ה־14, ה־15 וה־16 ברשימת עתירי־נזקי־התאונות. לעומת זאת כלולים קטעי כביש מן המקום ה־20 ומטה ברשימת עתירי הנזקים.

דובר מע"ץ דני רייס אומר בתגובה, כי רשימת הכבישים האדומים של מע"ץ התקבלה על־פי החלטת ועדת השרים לבטיחות בדרכים. לדבריו, אי ההתאמה בין הגדרות ועדת השרים לבטיחות לבין ההגדרות של אנשי הטכניון נובעת מכך, שלא כל כביש משופע בתאונות או בנזקי תאונות יכול לקבל "הלבנה" באמצעות פתרון הנדסי. גם הוא מביא לדוגמה את קטע הכביש קריות — צומת קריית אתא, המופיע ב"צמרת" עתירי תאונות והנזקים גם יחד. "בכביש הקיים לא ניתן לתת שום פתרון הנדסי. זאת, משום שהוא כבר סלול ככביש דו־מסלולי, אבל יש בו הרבה צמתים עם הרבה התחברויות של כבישי שירות. הפתרון היחיד הוא סלילת עוקף קריות", מסביר הדובר.

מתברר, כי לפי תוכנית מתאר ארצית לדרכים, מתחיל עוקף קריות בכיכר הל"ט (כיכר וולקן), פונה מזרחה לאורך נחל פוארה, ומתחבר עם כביש עוקף עכו העתידי באזור מילואות. כביש זה נמצא עתה בתהליכי אישור בוועדה המחוזית. אלא שלתוכנית זו יש התנגדויות רבות.

הכביש אמור לעבור באזורי קרקע חקלאית של המועצה האזורית מטה אשר, והוא נכנס גם לתחום השטח את תוכנית ההתרחבות של עיריית קריית ביאליק. התנגדויות אלה, אומרים מומחי מע"ץ, עלולות להביא לדחיית התוכנית לשנים ארוכות, ובינתיים ייאלצו הנתונים הסטטיסטיים של תאונות ונזקיהן להתמודד עם כוחות חזקים מהם בשטח: האינטרסנטים המקומיים.

אינג' טולו שגיזה, מנהל אגף הכבישים במע"ץ, מסביר כי סדרי העדיפויות של מע"ץ נקבעים לפי מצב הכביש, חומרת התאונות ו"זמינות התכנון". נתון אחרון זה מתייחס לאישורים הסטטוטוריים לביצוע, כלומר: כל תהליכי האישורים בוועדות. התכנון עצמו, לאחר האישורים, הוא עניין של חד־שתיים־שלושה, ואינו מהווה עיכוב של ממש. בעיה נוספת היא זמינות הקרקע. כלומר: פינויה בפועל מבעלי חזקות חוקיים ושאינם חוקיים, ופינויה ממטרדים, כגון צנרת טלפון, ביוב ומים, וכן חשמל.

במע"ץ מדגישים, כי הם מודעים לסחבת הקשה בוועדות ובגלל הליכי האישור, אבל הם חסרי אונים כנגד זה. דוגמה מובהקת לסחבת חסרת כל הצדקה היא עיכוב חתימתו של שר הפנים על תוכנית מחלף גבעת שמואל על כביש גהה. התוכנית אושרה במהירות בוועדה המחוזית מחוז המרכז. הוגשה לשר לפני כשנה. הנושא השהה אצלו במשך 10 חודשים ארוכים והתוכנית חזרה בלתי חתומה. הנימוק: חסרו נתוני הסקר הסביבתי. אלא שנתונים אלה היו בידי מע"ץ ובידי הוועדה המחוזית גם יחד. הם לא הוגשו לשר משום שפורמלית הם לא נדרשו בוועדה. יותר על כן: הסקר נערך על־ידי השירות לשמירת איכות הסביבה, הפועל בכפוף למשרד הפנים. אילו טרחו מלשכת השר לבקש את נתוני הסקר, היו מקבלים אותם בו ביום מהוועדה המחוזית, ממע"ץ ומעצמם. אבל למשרד הפנים נדרשו 10 חודשים לביצוע הדבר שאפשר לעשותו בשיחת טלפון של חמש דקות. הטענה הוצגה לדובר משרד הפנים לפני למעלה מחודש: עד היום הוא לא הגיב.

דוגמה נוספת: כביש תפן־כרמיאל. כביש זה מקצר בכ־20 ק"מ את הנסיעה מכרמיאל למעלות. הוא עתיד לשפר את עורקי כרמיאל לפארק התעשייתי הבנוי כבר בחלקו בתפן, ולתרום בצורה מהותית לתיעוש הגליל. אבל ההליך הסטטוטורי בוועדות ארך קרוב לשמונה שנים לבסוף אושר הכביש על־ידי המועצה הארצית לתכנון. השלב הבא היה קבלת אישורה של הממשלה, מאחר שמדובר בשינוי תוכנית המתאר הארצית לכבישים. אבל הנושא מצא עצמו תקוע באותן המגירות כבר יותר משמונה חודשים, ולא זכה לפני שעה להיכלל בסדר העדיפויות של דיוני הממשלה.

מכונית במיבדק הבטיחות (ד)

המעמס הבטיחותי במושב הקידמי

מאת מרטין יואכים לטקה

* הכותב הוא איש מרכז המחקר והפיתוח של פולקסווגן

מבנה הרכב חייב להביא לידי מימוש מגוון רחב של משימות. ובאשר לבטיחות הפסיווית של הרכב, יש להדגיש שני תפקידים מרכזיים:

— יכולת ספיגת אנרגיה.

— אבטחת קשיחות ברמה, שתאפשר התקנת רכיבים מבטיים ותישא את אזור ההישרדות ההכרחי בתוך תא הנוסעים.

מימוש שני תפקידים אלה, באמצעות אזור ספיגת אנרגיה קדמי, תא נוסעים קשוח ביותר ומערכת ריסון — חגורות בטיחות ומושבים בעלי משענת ראש, המגיבים בתיאום מלא כתגובה להתנגשות — הם הערובה לאפשרות הישרדות הנוסעים באירוע כזה.

המאמץ הרב ביותר של החוקרים מושקע כיום בארגון במוח של סביבת הנהג והנוסע במושב הקדמי. הנתונים הסטטיסטיים מלמדים, כי מרבית הקילומטרים נגמאים כאשר שני המושבים הקדמיים תפוסים, בעוד שהמושבים האחוריים מלאים לעתים נדירות יותר. גם קרבת הנוסעים הקדמיים לאזור המועד ביותר להתנגשות — חזית הרכב — והימצאות מיכשור רב באזור זה, עושים אותו למסוכן יותר.

כדי להביא לידי חגירת חגורה, שאינה תלויה ברצון הנהג והנוסע הקדמי, פותחו כבר חגורות הננעלות אוטומטית על גוף הנהג והנוסע עם סגירת הדלת. מיקום נקודות העיגינה העליונה והתחתונה אף נקבע לאחר שנמצא היחס האופטימלי של בטיחות/נוחות. ברכב הניסוי של פולקסווגן ESVW 1 נמצא שמגן ברכיים, הנמצא מתחת להגה, הוא אמצעי יעיל להגנת הברכיים. אך ממכלול הממצאים של רכבי הניסוי האחרים התברר, כי יעיל הרבה יותר לארגן את סביבת הנהג כך, שתהיה נטולת זוויות חדות ומרופדת בחומר ספוגי רך, שישכך את עוצמת המפגש האפשרי בין הנהג לדפנות המכונית או לוח המכשירים הקדמי שלה. עוד התברר, כי מלבד התקנת מוט הגה, הנשבר בעוצמת התנגשות בינונית ומקטין את סיכויי חדירת גלגל ההגה לבטן, יש להמשיך ולפתח אמצעים, שירחיקו את הגלגל מידי הנהג ובו בזמן יצמידו

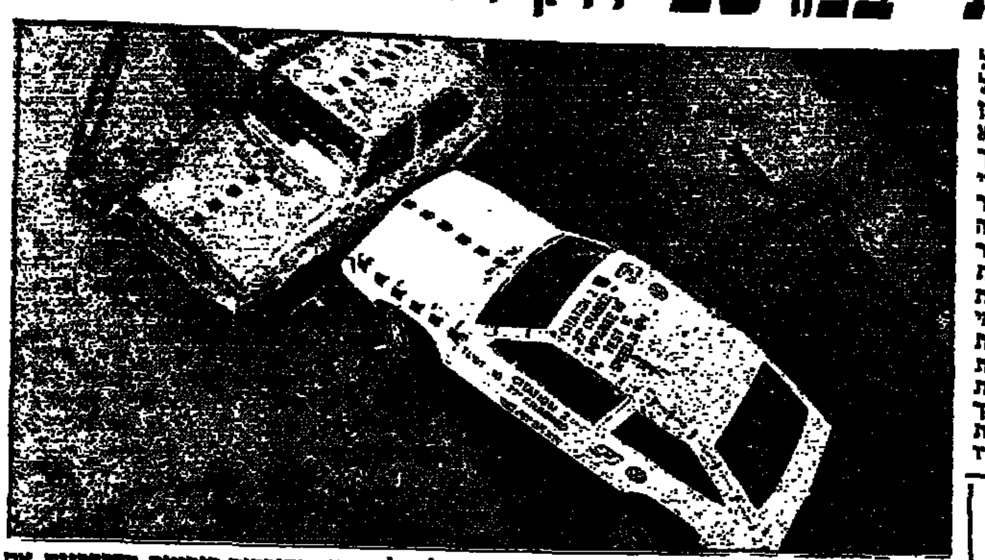

ניסוי התנגשות צד בבניין אלכסוני במרכז המחקר של פולקסווגן. החוקרים קובעים בדקדקנות את זווית ההתנגשות, הרשומה על הרכב הפוגע. זאת, מהזדהיותיהן המדויקות של שתי המכוניות המעורבות בהדמיית ההתנגשות. חזית רכב מעיכה באזור ספיגת אנרגיה, תא נוסעים קשוח ומערכת ריסון מתוחים, על־פי תפישתה של פולקסווגן, את מערכת ההגנה היעילה ביותר לנוסעי רכב נוסעים קומפקטי.

את הנהג והנוסע הקדמי אל מסעד הכסא. כך פותחה באודי מערכת פרוקון־טן, המותקנת לראשונה בדגמי 80 החדשה.

מפתחי התקני הבטיחות הפסיווית אינם מזניחים שום אמצעי, אף כי לעיתים הוא נראה שולי ובלתי חשוב, כמו משענת הראש. מתברר, למשל, מהתנגשויות שבוצעו עם בובות הניסוי במהירות של 24 קמ"ש בלבד, כי זווית תנועת הראש לאחור במושב ללא משענת היא 64 מעלות, ואילו במושב עם משענת — 25 מעלות בלבד. תנועה בזווית הראשונה עלולה להביא לידי פגיעה קשה במפרקת, וקיומה של משענת ראש מקטין, כמובן, סכנה זו.

מבחני בטיחות אינם מורכבים אך ורק ממבחני מכשול, דהיינו התנגשות בין רכב לקיר. מכוניות מוסעות במבחנים אלה אל התנגשויות במכוניות אחרות, והתנגשויות ירכתיים הן אמצעי נוסף לבחינת יעילותם של אמצעי הבטיחות. במבחני הגלגול כמו גם במבחנים הסטטיים לכאורה חייבים גג המכונית ועמודיה להוכיח את כושר התנגדותם למעיכה. מבחן דיוסק קדמי במהירות 50 קמ"ש תואם להתנגשות חזיתית, המתרחשת בין שני כלי רכב במהירות של 100 קמ"ש.

במבחן של מכשול קדמי נבחנת יכולתם של כלי־רכב להפחית את תוצאותיה של ההתנגשות. מבחן זה מאפשר התבוננות מעמיקה במבנה הרכב: האם תא הנוסעים מסוגל לעמוד במעמסים גבוהים והאם אכן הוא מספק אזור הישרדות לנוסעים? אילו מעמסים מופעלים על הנהג והנוסעים והאם הם מורכבים ממשטחים קשים וקשיחים?

מנקודת מבט של התפתחות עתידית, לא די בהבנת התנהגותם של כלי־רכב בנפרד. כמעט כל ההתנגשויות האמיתיות מתרחשות תוך היתקלות של מכוניות בעלות מבנים שונים, הנעות במהירויות שונות והיתקלות זו בזו בחלקים שונים (זווית בצד, ירכתיים בחזית וכו'). משום כך, יש היום יצרנים המתבקשים להגיע לידי הידברות ושיתוף־פעולה בתכנון ההתאמה כלי־הרכב אלה לאלה, כדי להבטיח את הגנת כל הנוסעים בכל המכוניות המעורבות בתאונה.

שורה של מחקרים, שבוצעו תוך שיתוף פעולה בין פולקסווגן ליצרני רכב אחרים, אוניברסיטאות וחברות ביטוח הוכיחו, כי ניתן לשפר את בטיחות המכונית ללא כל הוצאות נוספות, אם מבני המכוניות יתאימו אלה לאלה.

התנגשויות־מכשול במהירויות גבוהות, למשל, מוכיחות לכאורה כי חשוב לבנות מבנה חזית קשה. תכנון כזה של חזית פירושו כי התנגשויות המתרחשות במהירויות נמוכות, הדורשות מבנה רך יותר, נעשות גם הן קשות יותר ועלולות לגרום לפגיעות קשות. אם תתרחש התנגשות של מבנה חזית קשה מול דופן מכונית נוסעים, שהיא כמובן רכה יותר, היא תוכיח בבירור את חסרונותיו של המבנה המוצע. לפיכך, הגיעו חוקרי פולקסווגן למסקנה, כי בניית חזית רכה נכונה גם מבחינת בטיחותם של הנוסעים הנמצאים במכונית שאינה מתרצדתם.

המבקשים לראות שינוי דרמטי במבני המכוניות בעתיד הקרוב צפויים לאכזבה. עלות ייצורן הגבוהה של המכוניות ובעיקר — עליה ניכרת באבטחת בטיחות המשתמשים בתנועה — אינם דורשים כיום, לפי השקפת היצרנים, שינויים דרמטיים, אלא שכלול מתמיד של הקיים, תוך תיאום מירבי בין מבנה המכונית, ארגון רשת התעבורה והאנשים המשתמשים באמצעים אלה.

זכות קדימה לפילים

בהרארה, בירת זימבבואה, תמונת הפיל בתמרור מיועדת להזהיר את הנוהגים בכביש, כי פילים צפויים לחצות אותו. תמרור דומה מצוי בשווייץ האירופית ובמדינות סמוכות לה, אלא שבו מצויר צבי. בשווייץ התמרור הוא משולש לבן בעל מסגרת אדומה, כמקובל בתמרורים. מדוע צויר את הפיל בזימבבואה בתוך תמרור מרובע, בניגוד למקובל? כנראה מתוך התחשבות בפילים. נראה שחיה גדולה זו אינה מרגישה בנוח בתוך משולשים.

הרופא כ"אדם חונה"

האם רופא קופ"ח, המגיע בבוקר למרפאה, הוא רופא בתפקידו מתי בדר שלא. לפחות, כאשר הדברים נוגעים להסדרי חניה בתל־אביב.

תל־אביב, הסובלת ממחסור כרוני במקומות חניה ברחובותיה המרכזיים, הסדירה זה מכבר חניה בתשלום לאורך חלק מהמדרכות. מקומות אלה מסומנים בצבע כחול־לבן, וכל תל־אביבי או מי שנמצא דרך קבע בעיר יודע, כי במקומות אלה מותר לחנות רק עם תווית חניה, אותה יש לקנות בכסף במקומות שונים בעיר. זו מאפשרת חניה למשך שעה עד שעה וחצי. לאחר מכן יש לתלות תווית אחרת, הנוקבת בשעות האחרות. מכאן שאפשר לתלות שתי תוויות ויותר בבת אחת, ובכך לחסוך את הריצה המתמדת אל המכונית.

כמה מרופאי קופ"ח ממרפאות תל־אביב (ואולי גם רופאים ממרפאות אחרות) סבורים, שחוקים ארציים, כגון אלה המחייבים הצגת תווית חניה, המחייבים סתם בני תמותה בעיר, אינם חלים עליהם. הם מציגים, במקום זאת, את תגית "רופא בתפקיד", ותחת חסותה הם חונים את מכוניותיהם — ללא תשלום — באזורי חניה בתשלום, ואף במקומות חניה אסורים. הם עושים זאת יום יום, לאורך כל שעות עבודתם במרפאה, ובכך גוזלים מקומות חניה מאחרים.

תושב תל־אביבי המתגורר בסמוך, הסובל תדיר מחוסר מקום להחנות את מכוניתו, התקומם נגד נוהג זה, ואף כתב מכתב זועם לקופת חולים הכללית ולעיריית תל־אביב. במכתבו הדגיש, כי תגית "רופא בתפקיד" מיועדת למקרי חירום בלבד, וכדי לעזור בבירור הנושא אף ציין את סוג ומספרי שלוש מן המכוניות, החונות דרך קבע — ללא תשלום — בחסות תגית הרופא בתפקיד.

ח"כ דב ברקאי, ראש אגף התחבורה בעיריית תל־אביב אמר בתגובה, כי תגית "רופא בתפקיד" אינה באה במקום תווית חניה. הוא הבטיח כי בעקבות תלונה זו תתגבר העירייה את האכיפה באותו איזור, הן לשם אכיפת החוק לשמה והן כדי לעזור בכך לדיירי האיזור למצוא גם לעצמם מקום חניה.

מערכות הבלימה המצטיינות

מערכת נגד נעילת בלמים מסוג ABS נועדה למנוע נעילת הגלגלים הקדמיים והאחוריים בשעת בלימה חזקה, ועל־ידי כך לסייע לשמירת השליטה בהגה ועל יציבות הרכב. המנוע התלקעו בשעת בלימת חירום או בעקיפת מכשולים. מערכת זו פותחה לראשונה עבור מטוסים, כדי לענות על הדרישה של עצירה בקו ישר במהלך הנחיתה במהירות גבוהה, בעיקר בתנאי שטח רטובים וחלקים. כיום מותקנים בלמי ABS במטוסי הסילון העליקוליים המתקדמים ביותר.

היתה זו שאלה של זמן ושל פיתוח מתקדם בלבד, עד שהחל ביישום המעשי של הלקוחות, שהתפתחו מערכת הבלמים במטוסים, לטובת נהגי המכוניות. בעזרת שתי מערכות ABS, אשר פותחו בשיתוף חברת פורד, מובילה כיום החברה את אירופה ואת העולם כולו בבטיחות בבלימה. המערכת הראשונה היא מערכת אלקטרונית מתוחכמת ביותר המוצעת כאבזור סטנדרטי בכל דגמי הפורד סקורפיו ובאופציה במספר דגמי סיירה. המערכת השנייה היא מערכת הידרומכנית, בעלת עלות נמוכה יותר, המותאמת במיוחד לדגמי פורד אסקורט ופורד אוריון. מערכת זו זכתה ב־2 פרסים חשובים לבטיחות הרעננות.

"פרס תעשיית הרכב לבטיחות" ניתן ע"י איגוד יצרני וסוחרי הרכב הבריטיים למערכת שתוארה כתרומה החשובה ביותר לבטיחות ברכב ב־1986. צוות השופטים כלל נציגים מ־2 איגודי הנהגים, AA ו־RAC, משרד התחבורה הממשלתי, מומחים ממוסדות מחקר לבטיחות וחקר תאונות דרכים.

"ההמצאה המכנית הטובה ביותר" — זהו התואר נוסף בו זכתה המערכת של פורד. התואר הוענק ע"י המכון לעיצוב הולנדי Eureka, בשיתוף עם מארגני התערוכה להנדסה ועיצוב DES '86, בתערוכה השתתפו 100 יצרנים.

הפורד אסקורט ואוריון, אשר הוצגו במרס 86 באירופה, הציעו בפעם הראשונה את היתרונות של מערכת נגד נעילת בלמים, המוצעת לרכב משפחתי במחיר סביר. המערכת מוצעת כסטנדרט באסקורט RS טורבו 132 PS, וכאופציה באסקורט 1.4 ו־1.6 עם 5 הילוכים, ובאוריון.

חברה ישראלית לאוטומובילים, מפיצי פורד בישראל, מייבאת את שני סוגי המערכות. פורד סקורפיו, מכונית היוקרה של פורד, מיובאת עם ABS כסטנדרט. פורד אסקורט 1.4 ו־1.6 עם 5 הילוכים מוצעים עם ABS כאופציה.

תאורה — עכשו

* מתוך "דף לנוהג" של "נתיבים"

שאלה: בביקורת פתע שנערכה לרכבי נמצא שאור אחורי אחד אינו תקין ונדרשתי לתקנו בו במקום. מאחר שהביקורת נערכה לאור היום ולא היה צורך בשימוש באורות, אני שואל האם עורכי הביקורת צודקים.

תשובה: ת"ת 96 קובעת: "לא ישתמש אדם ברכב, אלא אם כן מערכת האורות שבו מותקנת ופועלת כהלכה". חובה זו מתייחסת לכל שעות היממה בכל מצב תאורה ובכל מזג אוויר. זמן תאורה המחייב להדליק אורות אינו בשעות הלילה בלבד. קורה שראות לקויה מחמת תנאי מזג אוויר או מסיבות אחרות, מחייבת הדלקת אורות גם ביום. על כן חייבת כל מערכת האורות להיות תקינה, מפנסי החזית ועד לנורות המאירות את לוחית הזיהוי האחורית, כולל פנסים נוספים שהוספו כחוק, כמו פנסי בלימה או פנס לנסיעה לאחור.

זו הזדמנות באותה להמליץ להחזיק ברכב מערכת נורות ונתיכים תואמים, לכל מערכת האורות והנתיכים של הרכב, ומברג מתאים לפעולת ההחלפה של נורית שרופה.

תל־אביב הבטיחותית

העיר התורמת ביותר לבטיחות בדרכים היא תל־אביב, ועל כך קיבלה בשבוע שעבר את הפרס הראשון בתחרות בטיחות בדרכים בין ערים. הפרס, בסך 20 אלף ש"ח, הוענק לתל־אביב על־ידי שר התחבורה חיים קורפו במשכן נשיאי ישראל, במעמד נשיא המדינה.

בתחרות, הנערכת זו השנה החמישית על־ידי מינהל הבטיחות בדרכים, השתתפו 46 ערים ורשויות מקומיות. הן נבחנו על־פי מצב התחזוקה השוטפת של התשתית, מבצעי הדרכה והסברה להולכי רגל, בעיקר בקרב ילדים וקשישים, והשתלבות במבצעים בטיחותיים של המינהל.

תל־אביב, שזכתה במקום הראשון זו השנה השנייה ברציפות, צוינה לשבח על כל קשת הפעילות, ובעיקר בזכות תשומת־הלב הרבה — והעניינית — שמקדישים לנושא כל אנשי המקצוע באגף התחבורה, ובעיקר דב בך מאיר, העומד בראשו.

התחרות נערכה במסגרת ארבעה בתים, לפי מספר האוכלוסין ביישוב. בבית ראשון היו תל־אביב, ירושלים וחיפה, וירושלים קיבלה מקום שני. בבית השני זכו רחובות, אשדוד וראשון לציון. בבית השלישי זכו עכו, נהריה ואילת, ובבית הרביעי זכו באקה אל־גרבייה, קריית טבעון ומגדל העמק.

שר התחבורה חיים קורפו הדגיש עם מתן הפרס, כי את השינוי בתחזיות העגומות לשנים הבאות, מבחינת תאונות הדרכים, יוכל לשנות רק הציבור, ומקבלי הפרס הוכיחו כי אפשר לעשות משהו בעניין זה.

משאית השנה באירופה

משאית מ.א.נ. מטיפוס F־90 שהוצגה לראשונה באביב 1986 נבחרה כ"משאית השנה" באירופה, לשנת 1987.

כתבי רכב של 13 מדינות באירופה בחרו במ.א.נ. למקום הראשון (עם 61 נקודות). למקום השני נבחרה מרצדס 1635 (עם 26 נקודות) ולמקום השלישי — סטייר 23 נקודות. הנימוקים לזכייה: התכנון המרווח והנוח של תא הנהג, בטיחות נהיגה גבוהה, יחס ביצועים — חיסכון טוב במיוחד, ופיתוחי מנוע חדישים.

דגמי ה־F90 פותחו במשך מספר שנים והם מציגים תפיסה חדשה לגמרי בתכנון וייצור משאיות. בפיתוח תא הנהג, לדוגמא, נערכו סקרי עמדות בין נהגים וממצאים אנטרמיים/מדעיים שולבו במחקר ובישום. התוצאה: מערכת מתלי־תמיכה ומייצבים, המצמצמים למינימום את ההטיה בסיבובים, מושב אוויר המתאים עצמו אוטומטית למשקלו של הנהג, ידית הילוכים המתכווננת בגובה ובזווית למידותיו של הנהג, לוח שעונים משוכלל, ועוד.

בדגמי ה־F90 מותקנים מנועי טורבו שקטים של צילינדר בהספק של 290, 330 ו־360 כ"ס, ומנועי 10 צילינדר בהספק של 460 כ"ס. בתוך זמן קצר ירחיב הייצור למנועים נוספים. הסדרה תכלול מגוון רב של משאיות במעמסים שונים ולשימושים ספציפיים.

הסדרה החדשה התקבלה בהתלהבות רבה ע"י שוק צרכני הרכב הכבד ותוך שישה חודשים מאז הצגת האב־טיפוס ועד לדצמבר 1986 נמכרו אלפי משאיות F90 באירופה בלבד.

מהחברה המאוחדת למזרח הקרוב בע"מ, הנציגים הבלעדיים של מ.א.נ. בישראל, נמסר ששיווק הדגמים החדשים בישראל יחל בסוף 1987.

עצה

ימין שמור!

נתוני תאונות הדרכים בישראל מצביעים על אי שמירת הרווח בין המכוניות, כגורם למספר הגבוה ביותר של תאונות. הגורם השני בחשיבותו הוא אי מתן זכות קדימה להולכי רגל והשלישי בדירוג זה — אי שמירה על הימין.

עתה מסתמנת עובדה חדשה: הגורם של אי שמירה על הימין, עבר בשנת 1986 למקום השני. מספר התאונות שנגרמו כתוצאה מאי שמירה על הימין גדל בשנת 1986 בשיעור הקרוב ל־40% לעומת השנה הקודמת.

רוב התאונות הנגרמות בגלל אי שמירה על הימין הן תאונות חזיתיות שמספר הנפגעים בהן הוא רב וחומרת הפגיעות שבגינן קשה במיוחד. תקנות התעבורה נותנות דעתן לסכנה האורבת מאי שמירת כלל זה וקובעות, כי יש לנהוג בצד הימני הקיצוני של הכביש.

בכבישים צרים, דרכים ובמיוחד בעיקולי דרך, גדולה הסכנה במיוחד.

(מתוך "דף לנוהג" של "נתיבים")

ספר חדש

מכונית אמיתית — מקרטון

זה ספר בן 10 עמודים בלבד, הוא כתוב עברית ומודפס על ברוטן מהודר, והוא יצא לאור בהוצאת יבנה הוצאת ספר. אף־על־פיכן קוראים בו משמאל לימין. כדי שלא יהיו אי־הבנות: מי שפותח את עמודי הספר — הכתובים עברית למהדרין — קורא בתוך העמוד מימין לשמאל. אבל הדפדוף נעשה כאילו הספר כתוב אנגלית, או כל שפה אחרת המצריכה עלעול משמאל לימין.

ואמנם, הספר במקורו עוצב ונבנה באמריקה. כי במקרה זה מדובר בספר בנוי לא פחות מאשר כתוב. שם הספר: המכונית. והוא מתאר את המבנה ודרך פעולתה של המכונית. יחודו בכך שהוא מדגים זאת בדרך תלת־ממדית מקורית ואטרקטיבית מאוד: המנוע ופעולותיו, או תיבת ההילוכים והפעלתה, או אופן פעולת ההגה, מוצגים בדרך יפהפיה.

מלבד הצבעוניות המרהיבה של החלקים ותיאורם הגראפי שובה העין, מדגים הספר את פעולתם של כמה חלקים ברכב. כבר עם פתיחת הדף הראשון במשך המכביב הפנימי בעמוד הימני ומן הספר מגיח תבליט מקרטון, המדגים את מבנה המנוע. כל חלק בו מקבל את הווית התואמת במנוע והוא צבוע בצבע המבדיל אותו מחלקים אחרים. ההסברים הכתובים נפרשים מימין ומשמאל לתבליט. עם הפיכת העמוד משוטח התבליט.

פרקים אחרים בספר מוקדשים להתנעת המכונית, לאופן פעולת המנוע, למבנה המצמד, לפעולת ההצתה, לאופן פעולת ההילוכים — משמעותה של הנעה קדמית ואחורית: לבלמים, להיגוי, לצמיגים ולמיתלים. חלק ניכר מפרקים אלה מודגמים בתרשימים יפים, אשר רבים מהם ניתנים להזזה, כך שהפעלת החלק מדגמת בפועל.

אילו הייתי כיום נערה בגיל 15 או 17, הייתי שמחה לקבל ספר כזה במתנה, והוא בוודאי היה משמח אותי הרבה יותר מאשר ספר בישול, למשל. אני מניחה שהדבר נכון גם לגבי נער שמתעניין במכוניות. ספק אם הייתי קונה את הספר לעצמי. הסיבה: מחירו — 25 ש"ח. וזו הסיבה היחידה.

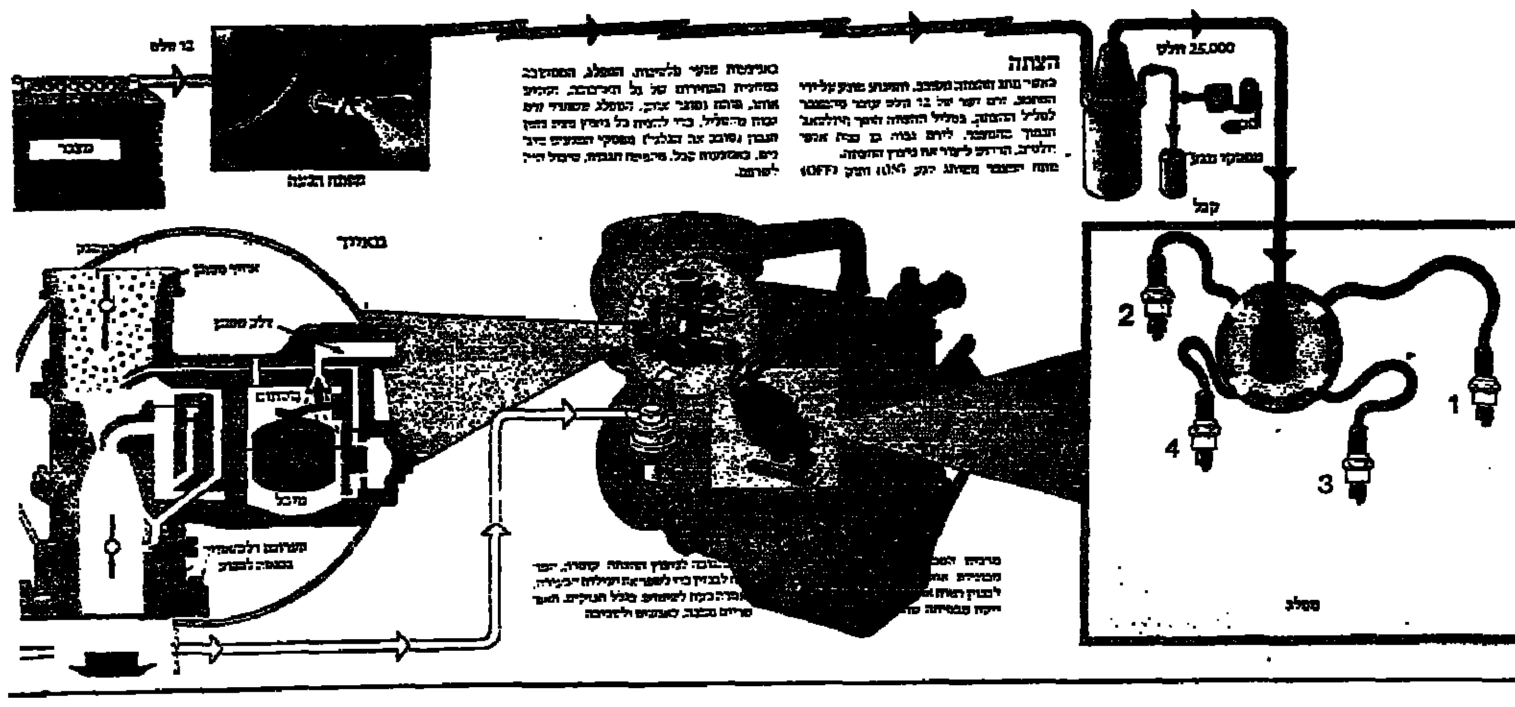

ביקורת המדינה בעיני שר מבוקר

מאת אמנון רובינשטיין

עם כניסתו של מבקר המדינה החדש לתפקיד החשוב, ייתקל בוודאי — אם לא נתקל כבר — בטענה ותחרות הנשנית: דו"חות מבקר המדינה, השנתיים והתקופתיים, מקבלים פרסום קצר־ימים ותוך זמן קצר הם נשכחים, מעלים אבק ומעלים חרס. המוסדות המבוקרים ממשיכים במעשיהם ובשיטותיהם כאילו אין הדבר נוגע להם. טענה זו, המשמעת דרך קבע, מתבססת על עובדות הדיים: למרות פעילותו הרבה של מבקר המדינה, שירות המדינה — במובנו הכולל: המנגנון עצמו וטיב השירות שהוא נותן לאזרח — ממשיך להיות גרוע, רחוק מאוד מאותה רמה שאנו זקוקים לה ואזרחי ישראל זכאים לה.

מה הסיבה לכך? לא פעם שמעתי הסבר, שלא אכפת כלל לשרי הממשלה ולמנכ"לי המשרדים מה כותב המבקר בדו"חות, שהרי ממילא העניין יישכח תוך ימים־יומיים. אל יאמין המבקר לסיפור הזה. כשר בעל ניסיון קצר אני יכול להבטיחו כי לרובם המכריע של השרים והמנכ"לים אכפת מאוד מה כותב עליהם המבקר, ממש כמו שאכפת להם מה אומרים עליהם באמצעי התקשורת ובכנסת.

יתר־על־כן, אין זה נכון ששיפור השירות לאזרח אינו מעניין את השרים והמנכ"לים כהוגן. מכת הפוליטיזציה בשירות המדינה אכן הורסת כל חלקה טובה שנשתמרה עדיין, ובמשרדים שזה מתרחש בהם אתה יכול להיווכח לא־פעם כי היעילות וטיב השירות מפנים מקומם לשיקולי הנוחות המפלגתית של השר הממונה: יש מעדיפים לרכוש קולות במרכז המפלגה במינויים של עובדים חסרי־כישורים על רכישת קולות אזרחים במינוי עובדים מתאימים. אך עדיין נותר גרעין קשה של שרים ומנכ"לים שהעניין שהם מופקדים עליו לא רק חשוב להם אלא מטריד את מנוחתם, והם מקדישים למענו את מרצם וזמנם. הדברים נכונים שבעתיים לגבי המנכ"לים, שאף אין להם אותו פיצוי — אמיתי או מדומה — הניתן לשרים: חלקם ויתרו על משכורות טובות ובאו לשירות המדינה, במלוא מובן המלה, כדי לשפרו ולייעלו, תמורת שכר נמוך־יחסית.

מה סיבת הפער הזה בין הרצון לבין התוצאות? ההסבר, לפי מיטב הבנתי, נעוץ בכך שרוב השרים והמנכ"לים לא רק שאינם שולטים במערכת הבירוקראטית — אלא שהיא כובלת ומגבילה אף אותם, עד כדי כך שכל פריצת דרך, כל שינוי, כל שיפור הוא כמעט בלתי־אפשרי. רק שר בעל־לבבר, בעל עצבי ברזל וכושר התמדה כפייתי, יוכל לפרוץ את הכבלים והשלשלאות שמטה המערכת על עצמה. למעשה, שירות המדינה נהפך למכונית מוזרה שיש בה הכל — מעצורי רגל, מעצורי יד, מעצורי צד, מעצורי גב. אך כמעט לא נותר בה מנוע: יש בה מדי מהירות ותאוצה אך חסר בה המאיץ עצמו: עומדים לרשותה בלמים ועוזרי נהגים, אך אין בידם הגה, שכן ההגה, כמוהו כמנוע, טבוע בתוך כללים בולמים וכובלים.

כל עוד לא ישונה האיזון בין יכולת ההנעה לבין מערכת הבלימה, לא יצא דבר של ממש מביקורת המדינה. המבקר יבקר, אחרים יסבירו ויתרצו, ומכונית המדינה תישאר תקועה בבוץ העמוק.

אסון הפוליטיזציה

איך נוצר בין זה אסון הפוליטיזציה ידוע מכבר שיהיה צורך לפרטו. אך גם בלעדיו יש לשר ולמנכ"ל בעיה קשה עם שירות המדינה המפעילים אנשים. מה יעשה השר והמנכ"ל כאשר הם נוכחים לדעת שעובד אינו מתאים לתפקידו, שהוא מתרשל בעבודתו ומפקיר את התחום שעליו הוא ממונה לכאורה; יש לשר סמכות לפטר כל עובד, אך זו סמכות להלכה בלבד. התקשי"ר, ההסתדרות ובית־הדין לעבודה — כל אחד בדרכו — הפכו את הסמכות לעניין תיאורטי, אלא אם כן הפיטורים נעשים במסגרת צמצומים כלליים, על דעת ההסתדרות.

גרוע מזה ההגנה המקצועית על מישרתו של כל עובד קבוע — גם בכיר ביותר — הלה לא רק על משרתו, אלא גם על תפקידו. שר המבקש להעביר עובד מתפקיד לתפקיד, צפוי להתדיינות ארוכה ומתישה בבית־הדין לעבודה, שתשתק את הנהלת משרדו לתקופה ארוכה. כותרות שליליות ותגובות עוינות יתפרסמו עליו באמצעי התקשורת, גם אם יצהיר וישבע שאין לו שום כוונה להביא למשרד את איש מפלגתו או למנות מינוי חיצוני כלשהו במקום העובד הלא־יוצלח. מה יעשה השר? אם רצונו להניע את גלגלי משרדו ולשפר את טיב השירות שהוא ממונה עליו, הוא ימצא דרך להיפטר מהפקיד. הוא ילך באחת הדרכים הנלוזות הנהוגות בשירות המדינה: השתלמות על חשבון המדינה; נסיעה לחו"ל; מינוי לתפקיד חסר משמעות. והכל על חשבון משלם המסים.

אך איזו ברירה יש לשר ולמנכ"ל? ניסיונם לשנות את נוהג הקביעות ייתקל בהתנגדות מקיר אל קיר. אך מצוקתם היא גם מצוקת המבקר. מה יעשה כאשר ייתקל במקרה כזה? האם יסתפק רק בביקורת על הפגם הגלוי של סילוק הפקיד באחת הדרכים הנלוזות הנ"ל? בעבר כך עשו דו"חות המבקר. אחד מהם נגע למקרה שחברת בזק שלחה עובד להשתלמות בחו"ל, כדרך אחת ויחידה להיחלץ מבעיית הקביעות של עובד שאינו כשיר בעיניה. אף שהדבר נעשה בעת שלא הייתי שר התקשורת, כתבתי למבקר־המדינה היוצא, יצחק טוניק, וכבד הסכמתי להערותיו, הצבעתי את הקושי המהותי: בין שיתוק השירות שעליו ממונה העובד לבין שליחתו להשתלמות, העדיפה החברה, ובצדק, את שיקול טובת לקוחותיה.

הקביעות הנצחית והמוחלטת בשירות המדינה — קביעות מגובות לנוהג הקיים בהסתדרות ובמפעליה — היא אם כל חטאת. מבקר המדינה חייב לתת את הדעת לא רק על הגילוי החיצוני של המחלה אלא על המחלה עצמה: כאשר מנכ"ל או ראש אגף אינו יכול להעביר עובד, לא רק מתפקיד לתפקיד אלא מקומה לקומה באותו בניין עצמו (ממש קרה) בלי להסתבך בסכסוך עבודה — צריך לדון בסיבה ולא בתוצאה.

אכן, כללי "המינהל התקין", כפי שהתפתחו בארצנו, יצרו מערכת כללים המענישה כל מי שמשנה את הסטאטוס קוו ומונעת כל תזוזה. רוב משרדי הממשלה חדלו מכבר ליזום תוכניות־פעולה חדשות או שינויים שתכליתם לשנות סדרים ותיקים. מנגנון המדינה איבד את יכולתו לבצע פעולות פשוטות, שהן שגרתיות במדינות אחרות; שירות המדינה אינו מסוגל היום להוציא ספר טלפון (בצדק מסר קודמי, מרדכי ציפורי, תפקיד ממלכתי זה לחברה פרטית) או להקים מבנה או למלא את תפקידו ביזום חקיקה בכנסת. על המערכת כולה ירדה קללת השיתוק ההדדי, שבה כל משרד זקוק לסמכות בין־משרדית ברובד העליון של שרים ומנכ"לים וברובד שמתחתיו, רובד ראשי אגפים ותחומים.

פיצוי המינהל התקין

ממשלת ישראל אירגנה את חייה כך שכמעט כל עניין טעון אישורן של ועדות־שרים, ובוועדות אלו לכל שר זכות לעכב את ביצוע החלטה, עד לשמיעת הערעור שיגיש השר לממשלה על החלטת הוועדה. להעביר הצעת חוק במשרד המשפטים ובוועדת השרים לחקיקה הוא היום תהליך ארוך וקשה יותר מאשר תהליך החקיקה בכנסת. לא־פעם מבקשים שרים — כפי שאני תיאמתי עם ח"כ מאיר שיטרית את הצעת החוק בעניין הטלוויזיה בכבלים — כי ייזמו חקיקה פרטית, שכן ציגותות הממשלה עצמה מתמיה. כמעט כל עניין חייב לעבור, בנוסף לוועדות אלו ולדיוני ממשלה — דרך שני המשרדים העיקריים: משרדי האוצר והמשפטים. גם אם בשני משרדים אלה, יושבים רק מלאכים משרתים, הם לא היו יכולים להתמודד עם התפקיד המוטל עליהם. התוצאה מזה: עיכובים, ויכוחים אינסופיים. הכל פועל למען שיתוק ואפס־פעולה.

הדבר המרגיז ביותר בעניין כללי המינהל התקין, הוא ששרים פורקי־עול עושים בהם ככל העולה על רוחם. שום דבר אינו מונע מהם העסקה פרועה של עסקני מפלגתם, נסיעות לחו"ל שלא באישור ועדות הנסיעות, מינויים בניגוד להמלצת ועדת השירות, הוצאות חריגות.

כללי המינהל התקין אינם מונעים פריצות גדר אך הם מונעים יכולת פעולה ממי שמעוניין באמת ובתמים בכל מה שהחוק ומבקר המדינה דורשים ממנו. שרים ומנכ"לים — המבקשים לפעול, ליזום, לייעל ולשפר את השירות במסגרת החוק והכללים — ידיהם כבולות ויוזמותיהם מרוסנות.

מבקר המדינה חייב לתת דעתו — לפחות על דרך הבדיקה וההמלצה — על עניין חמור זה. אמת הדבר: במשטר תקין, הממשלה והעומד בראשה היו מפעילים יוזמה ומשנים מן היסוד את סיוט "המינהל התקין" אך כל מי שמכיר את מבנה הממשלה, שבישראל הוא יותר בבחינת זירת התמודדות מאשר רשות מבצעת, יודע שלכך אין שום סיכוי. הגיעה איפוא העת שמבקר המדינה, הבודק בקפידה את מידת ההתאמה בין פעולת המשרדים לבין מה ש"כתוב בספר", יבדוק גם אם "הספר" מאפשר לפעול ואם לא הגיעה השעה לתקנו.

מבקר המדינה יעקב מלץ

שד הוועידה הבינלאומית

ההתפתחויות מאז כונסה ועידת ז'נווה הראשונה ב־1973

מאת זלמן שובל

הגם שמדובר בעניין פרגמטי בהחלט, מקבלת באחרונה המחלוקת בין המערך לליכוד בשאלת הוועידה הבינלאומית לשלום מימד כמעט־אידאולוגי, ועלולה אפילו להביא לפירוק הממשלה. בהקשר זה נאמרו הרבה דברים, חלקם בלתי־מדויקים, באשר להסכמתה או אי־הסכמתה של ישראל להשתתף בוועידה כזאת. בכל אופן אפשר לקבוע בוודאות, שהעברת הסכסוך הערבי־ישראלי לפורומים בינלאומיים מעולם לא נחזתה על־ידי מעצבי המדיניות הישראלית כאינטרס ישראלי — אלא לכל היותר כהכרח בל־יגונה.

התיזה הישראלית נבעה מנימוקים ברורים: בכל פורום בינלאומי נמצא עצמנו מבודדים לחלוטין אפילו לגבי חלק מתביעות המינימום שלנו. גם ארה"ב אינה תומכת, למשל, בעמדת ישראל בעניין ירושלים — ואילו בעניין הגבולות, לא חזרה בה המדיניות האמריקאית הרשמית מעקרון הנסיגה לגבולות 67' תוך תיקונים קטנים. וכמובן, תישאל השאלה מי ייצג בוועידה את הפלשתינאים.

זאת ועוד, שיתופה של ברית־המועצות לא יועיל למיתון העמדות הערביות, אלא להיפך; ואילו ארה"ב — שתחשוש פן כישלון הוועידה יצמיח פירות מדיניים לסובייטים, בעוד שהיא תצטייר כבעלת בריתה האינטימית מדי של ישראל — עלולה לחפש הזדמנויות להתרחק מאתנו. לזאת יש להוסיף, שאם עד קמפ־דיוויד גם מצרים לא התלהבה מקיום ועידה בינלאומית, כי חששה שזו תמנע ממנה לקדם את האינטרסים הישירים שלה (סיני) — הרי שעכשיו אין כל מניעה שתופיע כלוחמת בעד האינטרס הכלל־ערבי, ובראש ובראשונה העניין הפלשתיני.

מול כל אלה ייתכן שיש כמה טיעונים כבדי־משקל בעד ההשתתפות בוועידה (גושפנקה להסדרים כאלה או אחרים עם ירדן), ואפשר גם להצדיק את הגישה האומרת, שאם מוסקווה מוכנה כבר לעשות מחוות כדי להבטיח את קיום הוועידה בהשתתפותה — עדיף שתעשה אותן גם כלפי ישראל. ואולם, אחרי שפעם נוציא את שד הוועידה מהבקבוק, יקשה עלינו להחזירו לשם. ונשאלת השאלה אם התומכים בהתלהבות בעריכתה אכן בחנו היטב את כל היתרונות והחסרונות הכרוכים בכך. לשאלה זו אין עדיין לכותב שורות אלה תשובה ברורה — אך בינתיים, כדי שנוכל להתייחס לנושא בפרספקטיווה נכונה, כדאי להזכיר את ההתפתחויות בנדון מאז כונסה ועידת ז'נווה הראשונה ב־1973.

מבוא — או סוף התהליך

● כזכור, באוקטובר 1973, לאחר מלחמת יום־הכיפורים, קראה מועצת הביטחון (בהחלטה 338) למו"מ בחסות מתאימה", כשארה"ב וברית־המועצות ישמשו יושבות ראש משותפות. ישראל הודיעה על הסכמתה — ובעקבות זאת כונסה ועידת ז'נווה הראשונה. ועידה זו לא חרגה בעצם מנושאים שהיו קשורים במישרין בתוצאות המלחמה, והיתנה הגיבוי הסכמים להפרדת־כוחות וכו'. יש לציין שהדיונים המוחשיים לא התקיימו כלל במסגרת הוועידה, אלא במקומות אחרים — וזו גם המתכונת שבה מצדד כיום מר פרס.

● בספטמבר 1975 החלו האמריקנים לדבר על המשך — ואז סיכמו שר החוץ יגאל אלון והנרי קיסינג'ר תזכיר הבנה, שבו התחייבו האמריקאים לעשות כל מאמץ כדי להבטיח שבוועידה יתנהלו הדיונים על בסיס בילטרלי. ואילו אלון הסכים שישראל לא תתנגד לשיתופו של אש"ף בוועידה, אם יקבל את החלטה 242 של האו"ם. מסיבות שונות לא היה המשך של ממש ליוזמה האמריקאית עד לתחילת כהונת הנשיא קארטר (ראשית 1977).

● בפברואר 1977, בדיון הראשון שהתקיים בנושא המזה"ת על־ידי ממשל קארטר (בהשתתפות מונדייל, ואנס, בז'ז'ינסקי, בראון, קוונדט) סוכם, שכדי לא להסתבך בכישלון, אין להיחפז ללכת לז'נווה מבלי שיושגו תחילה הסכמות מוקדמות עם ישראל והמדינות הערביות. בז'ז'ינסקי צידד בז'נווה כסוף התהליך (ואם אפשר בלי הרוסים), ואילו ואנס ראה בה תנאי ומבוא למו"מ, וחייב את השתתפות מוסקווה.

בשלב זה ואנס יצא לביקור ראשון במזה"ת ומתרשם שכל המנהיגים המקומיים מסכימים לוועידה בינלאומית, בתנאי שיושגו תחילה הסכמים מוקדמים. קוונדט מציין, שכאשר המנהיגים הערביים מדברים על הסכמות מוקדמות הם מתכוונים בעצם שוואשינגטון תכפה על ישראל תוכנית אמריקאית (שתהיה מבוססת על נסיגה לגבולות 67', כינון "מולדת לפלשתינאים" וכו') — טרם כינוס הוועידה. בשלב זה גם קארטר עדיין מתכוון לז'נווה בעיקר כאל טקס חתימה.

ההסכמות של בגין

● ביוני 1977 זוכה מנחם בגין בבחירות בישראל וממנה את משה דיין לשר החוץ שלו. הממשלה החדשה אינה חוזרת בה מההסכמה היסודית להשתתף בוועידה בינלאומית — אך בו בזמן היא מנסה להחזיר לידי ישראל את היוזמה המדינית. ניסיונות אלה היו בתחילה הססנים ובלתי־מגובשים.

הממשלה מדברת באותה עת על "ז'נווה ללא תנאים מוקדמים". בפגישתו הראשונה עם קארטר, ביולי 1977, הביע רוה"מ את הסכמתו לוועידה והציע שייערך מושב פתיחה, שבעקבותיו יוקמו ועדות משותפות לניהול מו"מ ישיר על חוזי־שלום. רק כאשר חוזים אלה יהיו מוכנים לחתימה, תכונס הוועידה מחדש. הוא לא התנגד אז למשלחת ערבית מאוחדת שתתפצל אחר כך למשלחות נפרדות ואף הסכים להשתתפות פלשתינאים "שאינם מנהיגים מוכרים". (כעבור זמן שינה את דעתו בשני הנושאים).

דיין גרס שעדיף לבטל את הוועידה כליל, ואם לא יתאפשר הדבר, אזי לפחות לעקפה.

● קארטר מתחיל בשלב זה להאמין שאפשר ללכת לז'נווה אף ללא הסכמות מוקדמות, ושאם הוועידה תכונס, ישראל תיאלץ להגמיש את עמדותיה. כדי להשפיע עליה בכיוון זה נקט את שיטת המקל והגזר: מצד אחד הבטיח כי לשום מדינה ערבית לא יהיה וטו על הסכמיה של מדינה ערבית אחרת (כפי שדרשו הסורים). אך מצד שני איפשר, ואולי אף יזם, את ההצהרה המשותפת הסובייטית־אמריקאית למזה"ת מ־1 באוקטובר 1977 שלא הזכירה כלל את הצורך במו"מ ישיר.

מה שקרה אחר כך ידוע. ההצהרה הנ"ל היכתה את ישראל בהלם, אך כבר בתוך זמן קצר התברר שהממשל האמריקאי הוא במשנה פוליטי המזה, שישראל הצליחה לנצלו לטובתה. ואולם המפנה המכריע התרחש בעת פגישה לילית בין דיין מזה וקארטר ועוזריו מזה ב־4 באוקטובר בניו־יורק. בפגישה זו הם הגיעו להסכמה שביטלה למעשה את ההצהרה הסובייטית־אמריקאית, ותחתיה אושר "נייר העבודה האמריקאי־ישראלי המפורסם".

דיין גם העלה כאן את הקונצפציה של אי החלת ריבונות כלשהי ביו"ש ובעזה, תוך השארת היישובים הישראליים הבצאיים — וכן את עקרון החיים המשותפים של ערבים ויהודים — וקארטר לא הסתייג. קארטר אמנם סבר שעלה בידיו גם להשיג מידי דיין ויתור ישראלי, אך ה"ויתור" הזה בעצם לא היה ויתור כלל, שכן אף שהלה הסכים שבוועידה המתוכננת תשתתף משלחת ערבית מאוחדת שתתפצל אחר כך לצוותים נפרדים, וכן שישתתפו בה ראשי ערים ביו"ש ומעזה שאחדים מהם יוכלו להיות "תומכי אש"ף" (תמורת הבטחה אמריקאית שאש"ף עצמו לא יוזמן) — הרי בינתיים החלו המגעים הישירים הסודיים בין ישראל למצרים, שנשיאה הבליג את התנגדותו לז'נווה. ביקור סאדאת בירושלים, שבא בשלהי מגעים אלה, ואחרי כן הסכמי קמפ־דיוויד, הביאו לכך שרעיון הוועידה הוכנס להקפאה עמוקה — לפחות עד לזמן האחרון. ראוי שישראל וארה"ב ישקלו בכובד ראש אם קיימות עתה סיבות מספיקות להפשרתו.

הפקעה והפתעה בצדה

יהודים וערבים הפגינו יחד נגד הפקעת קרקעות בוואדי זייתון מידי מעבדיהן

מאת אוריאל פרוקצ'יה

הכותב הוא פרופסור למשפטים באוניברסיטה העברית

הכפר צור־באהר שוכן ממזרח לפרשת המים הירושלמית, על גבול המדבר ובסמיכות לשכונת תלפיות ולקיבוץ רמת רחל. ערב מלחמת ששת הימים, כפר זה היה עתיר אדמות, שמשכו צפונה עד לעמדות האו"ם, השוכנות על הר העצה הרעה. מיד לאחר המלחמה, הוחלט על הפקעת אדמות אלה, כ־2200 דונם, לשם תכנונה ובנייתה של השכונה היהודית החדשה, תלפיות־מזרח.

שכונה זו הוקמה במסגרת התפיסה התכנונית הכוללת, המתייחסת לירושלים, לפי תפיסה זו יש לעצב את היישוב היהודי העירוני סביב לבירה, במעין מחרוזת צפופה של ערי־לוויין חדשות. עם השלמת הקמתה של השכונה החדשה, הסתבר שנשאר עמק קטן ובלתי מיושב — כ־300 דונם שטחו — בין הקצה הדרומי של תלפיות־מזרח לבין שוליו הצפוניים של הכפר. עמק זה, המופיע במפות העתיקות כ"ואדי זייתון", עובד זה דורות רבים על־ידי חקלאי הכפר. יש בו עצי זית עתיקים מרהיבי עין, ובינות להם ובסביבם, גידולים חקלאיים עונתיים, כחיטה ושעורה. מראה הכפר, הנמצא כמו מאליו מתוך נוף העצים העתיקים והקרקעות המטופחות בקפידה, הוא מן היפים בירושלים.

צור־באהר איננו כפר עשיר. חלקו האחר, הפונה דרומה ומזרחה, מתלכד עם מדבר יהודה, ושם הקרקע אינה מניבה יבולים. בתי הכפר דלים, רובם נבנו בדור או בשני הדורות האחרונים, כתחליף למערות ששימשו עד אז מקום המחסה העיקרי לתושבים. משפחות רבות משלימות את הכנסתן מעיבוד הקרקע בוואדי זייתון, שהוא גם הקשר המוחשי האחרון שלהן אל האדמה. גם כך אין השפע מצוי. אפילו בחודשי החורף קשה אלה, אפשר לראות ילדים רבים מהלכים יחפים בכפר.

פסיקת בג"ץ

לפני כשנה הודיע מינהל מקרקעי ישראל למוכתר ולנכבדי הכפר, על כוונתו לתפוס את ואדי זייתון, ולממש גם בו את ההפקעה שהוכרזה עליה אחרי המלחמה. כוונת המינהל היתה לדחוק את רגלי הכפריים מן השטח המופקע (מאז ההפקעה: "אדמות מדינה"), ולנטוע בו יער אורנים וברושים מטעם הקרן הקיימת לישראל. לשם כך, הוחלט על הפסקת העיבוד החקלאי, ועל עקירת מאות מעצי הזית הפזורים בעמק. הכפריים פנו לבית־המשפט הגבוה לצדק. בעתירתם טענו שמטרת ההפקעה היתה להקים את שכונת תלפיות־מזרח, ולא לטעת יערות. נטיעת עצי סרק איננה, כך טענו, יעד לאומי המצדיק הפקעתו של רכוש פרטי מידי בעליו.

להפתעת הכל, בית־המשפט דחה את העתירה. הרשות המתכננת — כך פסק בג"ץ — אינה חייבת, ואולי אף אינה רשאית, להתיר הקמתו של גוש עירוני צפוף בלי לדאוג לקיומה של חגורת ירק שתקיף אותו. היער המתוכנן לוואדי זייתון אינו, איפוא, אלא תוספת סביבתית הכרחית להשלמת בנייתה של השכונה. מתוך קריאת פסק דינו של בית־המשפט הגבוה לצדק, והוא קצר ותמציתי, אין לדעת מה מערכת השיקולים שעמדה לנגד עיני השופטים. אין לדעת, למשל, אם הובא לידיעתם כי הרצועה הירוקה המתוכננת באה להחליף רצועה ירוקה קיימת, מרהיבה ועתירת תנובה. ... להלקתם של ערביי הכפר, יש מאות רבות של דונמים מעובדים על־ידי הקיבוץ רמת רחל, ואף הם נטועים עצי פרי: תפוח האפרסק. חלקות תפוח האפרסק שלוחות לשונות ארוכות ומפותלות אל תוך חלקתם של הכפריים, וגובלות אף הן, מבחינה כיוונית, בשכונת תלפיות־מזרח: עליהן לא הונפה, כמובן, חרב ההפקעה. והאם הביאו השופטים בחשבון כי המדובר בחלקותיהן החקלאיות האחרונות של משפחות רבות ועניות — במטה לחמן?

אם נשקלו כל השיקולים האלה, אין להם ביטוי מפורש בגוף ההחלטה. עם ניצחונו בבג"ץ, מיהר המינהל לממש את יתרונו. כמה מאות עצי זית צעירים נעקרו ממקומם, והכל השטח ניטע בצפיפות רבה שורות־שורות של עצי סרק, אלפי גומות קטנטנות המכסות כעת את כל העמק. ואדי זייתון כמקור הכנסה כלכלי מת; ועמו נגוע גם מראהו הטבעי של העמק. עתה נכון לו עתיד מסודר של ברושים ואורנים נטועים בטורים ישרים.

אל תעקרו נטוע

בשלב זה של השתלשלות האירועים, צצה הפתעה קטנה, שלא ציפו לה בכפר או במינהל. מאות מתושבי השכונות היהודיות תלפיות ותלפיות־מזרח החליטו להיחלץ לעזרת שכניהם מדרום. תושבים יהודים אלה החליטו לדחות את התשורה האקולוגית שהעניק להם כביכול בג"ץ, ולהביע את העדפתם לעץ הפרי ולחלקה המעובדת על־פני עץ הסרק. הם הודיעו לתושבי הכפר ולרשויות הממלכתיות הנוגעות בדבר, כי בעיניהם גם יחסי השכנות הטובה והאמונה היהודית־ערבית הם שיקול סביבתי דומיננטי, העולה בחשיבותו על היתרונות הסביבתיים של היער המתוכנן בוואדי זייתון.

בהפגנה משותפת של תושבי הכפר ושכניהם היהודים השתתפו כאלף איש, מחציתם יהודים ומחציתם ערבים. נכח בה גם ראש העיר, טדי קולק, שהבטיח להביא את השותפים החדשים למאבק על המשך עיבודה של הקרקע בידי הכפריים.

ההיענות היהודית לקריאת הסולידריות עם כפריי צור־באהר היתה גדולה. נענו לה משפחות דתיות וחילוניות, ותיקות וחדשות, מכל העדות ומכל סוג של משלח יד ועסק. רק קבוצה יהודית אחת בלטה בהיעדרה מההפגנה: בישיבת חברים מיוחדת, החליט קיבוץ רמת רחל, כי ימשיך לתמוך בהחלטת ההפקעה ולא יצטרף למאבק לביטולה, לשינויה או לריכוכה.

בשיחה בין נציגי התושבים היהודים לבין ראש מינהל מקרקעי ישראל, משה ליפקה, הוצע לראש המינהל לשקול את סילוקם של ניצני האורן והברוש (שניטעו כחודשיים קודם־לכן) ולהחזיר את העמק בעצי זית חדשים, שיעובדו על־ידי הכפריים או במשותף על־ידי הכפריים ושכניהם היהודים. הצעה זו, שתמכו בה בכירים בקרן הקיימת לישראל, נתקלה בסירוב עקרוני: "אין אנו עוקרים עצים", פסק ליפקה: "יש לנו שיר. נאמר בו: אל נא תעקור נטוע. ואת השיר הזה אנחנו לוקחים ברצינות."

החוק משנה לגבי נפגעים

כאשר נפגע מישהו בתאונת דרכים, בדרך לעבודתו או ממנה, תחייב קביעתו של המוסד לביטוח לאומי בנוגע לגובה נכותו של הנפגע — גם בתביעה האזרחית שתוגש לאחר־מכן בעטיו של אותו אירוע

מאת פרופ' יואל אנגל

הכותב הוא פוסק בוועדות־ערר של המוסד לביטוח לאומי, משרד הביטחון, נפגעי רדיפות הנאצים, ועוד.

בהמשך לרשימה שהתפרסמה במסגרת המדור בימה חופשית ("הארץ" 8.2.87), בנושא התקנות החדשות לעשיית שימוש בחוות דעת רפואיות, ברצוני להביא את הדברים מנקודת מבטו של הפוסק הרפואי.

מסיבות שונות הוחלט כי בתאונות דרכים תיקבע הנכות הרפואית של נפגע על ידי פוסק יחיד, שייבחר בהסכמה בין הצדדים, או באמצעות בית המשפט. אין ספק שלהליך זה כמה יתרונות. הוא חוסך בהוצאות ניהול המשפט. הוא עלול לנפות את אותן חוות הדעת הרפואיות, שניתנו בעבר ושבית המשפט לא יכול היה לקבלן מסיבות רמתן הירודה. כאשר התבטאות לקויה של הכותב או אמינותו המפוקפקת בעיני צרכן חוות הדעת. למרות זאת נראה לי, שהתקנה המונעת הגשת חוות דעת מכל צד ועל כן מפשטת הליכים משפטיים, יש בה מספר חסרונות.

חוות הדעת בעבר שפכו אור על ההיבטים המיוחדים של כל צד מנקודת ראותו הוא. זה טבען של חוות דעת הניתנות מצד זה או אחר — וזה גם כוחן. יש להניח שהשופטים בפניהם היו מובאות חוות דעת אלו, ידעו לברור את האוכל מן המוץ, והמגוון הרחב של טיעונים ונתונים שהביא כל צד, יכולים היו להפעיל את שיקול דעתם. זאת מבלי שהדברים יובאו בפניהם על ידי פוסק שלעס את החומר קודם לכן ואשר השמיט קטעים שלדעתו אינם רלוואנטיים. הרי בסופו של דבר גם הוא סובייקטיבי בחשיבתו ובהתרשמותו. חלק מסמכותו ואפשרותו להפעלת שיקול הדעת ניטלת איפוא מלכתחילה מכס המשפט בשיטה זו. מסיבות אלו נראה לי שחייבת להיבחן גזירה שווה גם באשר לחוות הדעת הרפואיות.

כאשר לתאונות דרכים שהינן גם תאונות עבודה קיים תיקון (סעיף 36ב' לחוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים תיקון 5 התשמ"ה 1985) האומר "נקבעה על פי כל דין דרגת נכות לנפגע בשל הפגיעה שנגרמה באותה תאונת דרכים, לפני שמיעת הראיות בתביעה לפי חוק זה, תחייב קביעה זו גם לצורך התביעה על פי חוק זה...".

במלים אחרות נוצר מצב שבו כאשר נפגע מישהו בדרך לעבודתו או ממנה בתאונת דרכים, תחייב קביעתו של המוסד לביטוח לאומי באשר לגובה נכותו של הנפגע גם בתביעה האזרחית שתוגש בשלב מאוחר יותר בעטיו של אותו אירוע.

מצב זה משנה לדעתי את הנכות שהיתה נקבעת בטרם התקנת אותה תקנה מהסיבות דלהלן:

1. במסגרת פסיקת המוסד לביטוח לאומי קובץ תקנות 2533 תקנה 36, שמורה בפני התובע הזכות והאפשרות מדי ששה חודשים לפתוח מחדש את הדיון בעניינו, זאת אם וכאשר לדעתו ולדעת רופא מטעמו חל שינוי במצבו. מסיבה זו, אין הוועדות הרפואיות של המוסד לביטוח לאומי לוקחות בחשבון מצבים עתידיים שבהם עלול מצבו של הנפגע להידרדר, שהרי לצורך זה קיימת תקנה 36 ובאמצעותה יתבע במקרים כאלו הנפגע את זכותו בעתיד. במסגרת דיון בתביעה אזרחית בגובה נכותו של הנפגע נלקחה בעבר אפשרות זו בחשבון. עתה עם היכנסה של התקנה החדשה לתוקף, מיושמת אוטומטית הנכויות הנקבעות על ידי המוסד לביטוח לאומי בתביעה אזרחית. כמובן שלאחר סיום הדיון ותשלום הפיצוי אין עוד זיקה בין התובע לנתבע ושינוי לרעה במצבו בעתיד, לא יאפשר לו להגדיל או לשנות את הפיצוי המגיע לו.

2. תקנה 15 — תקנה זו מאפשרת להגדיל או להקטין עד 50% את הנכות הרפואית כפי שנקבעה במסגרת הוועדה של המוסד לביטוח לאומי בהתאמה לגילו, מינו ומקצועו של הנפגע.

היות ותשלומי המוסד לביטוח לאומי שונים כאשר שיעור הנכות הרפואית גדול או קטן מ־19%, כאשר עד 19% משולם מענק חד פעמי ומעבר ל־19% משולמת גימלה, קיים נוהל במסגרת פסיקת המוסד לביטוח לאומי, שלא לעבור בעזרת תקנה 15 את ה־19%. כלומר ניתן במסגרת ועדות המוסד לביטוח לאומי להעלות נכותו של נפגע ב־50% מ־20% ל־30% או מ־10% ל־15% אך אי אפשר להעלות מ־18% ל־24% אלא מקסימום ל־19%. וזוהי קביעה מינהלית של המוסד לביטוח לאומי. מאידך אין שום סיבה שלא לזכות נפגע במלוא התוספת על פי תקנה 15 מבלי להתחשב ב"מחסום" ה־19% בתביעה אזרחית. הדבר כיום אינו אפשרי על פי התקנות החדשות.

3. במסגרת המוסד לביטוח לאומי קיימות ועדות מטעם הרשות המנחות את הוועדה הרפואית באשר לכושרו של הנפגע ליהנות מיישום תקנה 15 בשל מקצועו. ועדות אלו בוחנות למעשה בעיקר את הפגם בהשתכרותו. אדם שבמסגרת מקום עבודה גדול ימשיך להיות מועסק ברמת הכנסה זהה אם כי בתפקיד שונה, לא יוכל איפוא במסגרת המוסד לביטוח לאומי, ליהנות מיישום תקנה 15 לגביו.

בתביעה אזרחית לא זו היתה בהכרח כוונתו של בעל פוליסת תאונות אישיות כאשר החל לשלם את הפרמיה. העובדה שלדעתו הינו מנוע מלעסוק במקצועו הקודם או שבשוק העבודה לאחר פציעתו מצבו השתנה לרעה, אמורה לזכותו בתוספת נכות על פי תקנה 15 ושוב גם כאן — אם שוק העבודה משתנה בעתיד ומקום העבודה יחליט לפלוט אותו מתוכו — הרי שהנפגע יוצא נפסד על פי החוק החדש.

להרגשתי אין לצפות בעתיד לפסיקות זהות בנכות רפואית לאלו שהיו בעבר. גובה הנכות הממוצע שייקבע על ידי בתי המשפט ישתנה וחברות הביטוח בוודאי יצאו נשכרות. אין ספק שהמצב החדש משנה את מצבו של הנפגע.

תגובה אומללה

הגינוי לקרדינל אוקונור על־ידי הארגונים היהודיים האמריקאיים משקף אי־הבנה יסודית באשר למהות חילוקי הדעות בין הכנסייה הקאתולית והיהדות

מאת ד"ר אלפרד גוטשאלק

הכותב הוא נשיא היברו יוניון קולג' — ג'ואיש אינסטיטיוט אוף רליג'ן, ופרופסור לתנ"ך ולמחשבת ישראל. היברו יוניון הוא מרכז להשכלה יהודית גבוהה מטעם הזרם הרפורמי.

את הזעם שלווה לביקורו של ג'ון אוקונור בירדן ובישראל אפשר היה למנוע: הוא לא היה הכרחי. על אף הפגישה המאוחרת יותר בין המנהיגות היהודית והקרדינל, נותרו בעיות השונות שעמן צריך יהיה להתמודד בעתיד. גינוי דבריו של הקרדינל, שפורסם על־ידי 54 ארגונים יהודיים השונים, הוא אחת התגובות הזמורות ביותר והאומללות ביותר על אחד מראשי הכמורה של הכנסייה הקאתולית הראוי ליחס טוב יותר מידידיו היהודים.

אישור תיאולוגי מחודש

אינני ידיד של הקרדינל ג'ון אוקונור. אני בקושי מכיר את האיש. התבטאויותיו הפומביות בעבר בנושאי דוגמה קאתולית ונושאים חברתיים, מייצגות נקודות השקפה שהוא זכאי להן כמנהיג כנסייתי, ושאני כרב יכול לבחור לחלוק עליהן בנקישות או מדי פעם לתמוך בהן. הקרדינל הוא בעל לב טוב. כוונותיו חיוביות ומכבדות. עם זאת, היבטי היהדות שאינם מובנים לו הם מעניינים. לעומת זאת, גם אנחנו היהודים איננו מבינים את הקאתוליות במלואה, ולא אחת אנו משתקעים בשאלות־לב בכל הנוגע לציפיותינו ממנה.

כאשר אנו רוצים שהכנסייה תבטוש את התיאולוגיה ההיסטורית שלה העוסקת בעם היהודי ואת תפקידו באסכטולוגיה הקאתולית, אנו נוהגים בעיוורון לגבי חילוקי הדעות הבסיסיים שעדיין קיימים בין הכנסייה ובין העם היהודי. אינני סבור שהקרדינל מבין את השואה, אף כי אני סבור שהוא חש ששואה חוללה חורבן מבעית בעם היהודי ובקרב אחרים שנגרפו בסערה הגדולה ביותר של המאה שלנו. הקרדינל אינו מבין שישראל אשר צמחה מהשואה היא בעבור יהודים לא רק עובדה פוליטית ומציאות היסטורית, אלא גם אישור תיאולוגי מחודש של הזיקה בתיאולוגיה היהודית בין האל־ישראל־והתורה, כשישראל משמעו גם ארץ וגם עם.

לאור ההשמדה המקיפה של השואה היינו, פשוטו כמשמעו, "עם רפאים". הקמתה של ישראל היתה יותר מאשר פרי תחבולה פוליטית מצד מעצמות־העל והתנועה הציונית. בעבור יהודים רבים, בעיקר הניצולים, היא היתה אישור מחודש להתגלות האל בהיסטוריה. לישראל יש משמעות־לוואי תיאולוגית עמוקה בעבור יהודים רבים. משתמע מכך שהעם היהודי לא מת אלא כעם ישראל חי.

הבנת הדבר מבחינה תיאולוגית משמעה התנגשות עם התיאולוגיה הקאתולית, שעדיין מצפה לשובו של המשיח. מבחינה היסטורית, יהודים שסירבו לקבל את ישו כמשיח בביאתו הראשונה יצטרכו לשוב כדי להכיר במשיח בשיבתו השנייה. בתיאולוגיה הקאתולית בת זמננו מחליפה הכנסייה את "ישראל הישנה" בתור העדה האמיתית לבוא המשיח. משום כך אין זה בעצם אפשרי לוותיקאן להכיר בישראל בתור מה שהינה מבחינה תיאולוגית, שכן תקפותה של ישראל תבטל את תקפות הציפייה ההיסטורית של הוותיקאן.

עולם מושגים זר

אלה שהוקיעו את הקרדינל אוקונור לא היו צריכים לצפות ממנו לנטוש את התיאולוגיה הקאתולית הקלאסית ולאמץ את התנועה הציונית. ישראלים המייחלים בלהט להכרה של הוותיקאן מעבר להכרה דה פאקטו, אינם מצליחים לתפוס שבמסגרת התשתית התיאולוגית הקלאסית זו תגובה בלתי אפשרית. אי לכך ההתקרבות שיזם טדי קולק היתה מבריקה. לשכת ראש העיר קולק שבה ביקר הקרדינל היתה נחוצה כדי לאפשר לו להציג את עצמה כמרכז המינהלי יותר מאשר המרכז הפוליטי של ירושלים. פלפול תלמודי זה נענה לצרכי הכנסייה המתפלספת הקאתולית. הוא נתיב הקידה והרישה פורה מאוד — עד אשר אפשר יהיה ליישב ביתר קלות, אולי בתקופה אחרת, את ההבדלים התיאולוגיים המצבים בין הנצרות והיהדות.

דבריו של הקרדינל אוקונור נשמעו במסגרת התיאולוגיה הקאתולית שלה, במסגרת תפיסתו הוא את מצוקת הפלשתינאים. בעבור יהודים, הוא דיבר בכלים בלתי מוכרים. עולם המושגים ההתייחסותי שלו איננו מוכר לנו. דבריו על הצורך במולדת פלשתינית היו תגובה אנושית על מצוקת הפליטים. הוא לא העמיד מצוקה זו בהקשר ההיסטורי שלה, וגם לא הבהיר את תפקידן של המדינות הערביות בהמשך קיומם של מחנות הפליטים למטרות פוליטיות ותעמולתיות. אולם חוץ מכל זאת קיים הגורם האנושי, ולגורם זה כולנו רגישים. אלה מאתנו שהיו פליטים כמו שהייתי אני, ואלה מאתנו המבינים את המאבק המורכב של ישראל למען שרידתה והמשך קיומה.

האם הקרדינל חטא חטא הראוי לנזיפתם של הארגונים היהודיים הגדולים? אינני סבור כך. הבה נשב ונדבר יחד. הבה ננסה להבין זה ללבו של זה בצורה שלמה יותר. הבה נתחזר להצלחה חדשה המבוססת על הבנה הדדית של הפער המפריד בין היהדות והקאתוליות כקהילות דתיות נפרדות.

יש עם מי לדבר!

מה שיכלו מעצמות אדירות לעולל לפני 100 שנה לילידים חסרי־תודעה וחסרי־הגנה — אינו אפשרי בשלהי המאה העשרים; ובוודאי לא ביחסי הכוחות והמשאבים המדיניים והצבאיים שבין ישראל והפלשתינאים

מאת ד"ר אריה יערי

הכותב הוא חוקר הלאומיות ומנהל האקדמי של המרכז הבינלאומי לשלום במזרח התיכון.

הצהרותיו התכופות של שר הביטחון יצחק רבין, כי "אין עם מי לדבר" אינן מצטיינות בכנות ועוד פחות מכך — במקוריות. כך נהגו שליטי ארצות קולוניאליות רבות, כל עוד האמינו שיעלה בידם למגר את "תנועות־השחרור הלאומיות באמצעים צבאיים. אין "interlocuteur valable" — הלא זו היתה סיסמתה של ממשלת צרפת, שמאות אלפי חייליה דשדשו שמונה שנים בבוץ האלג'ירי וכילו את מיטב משאביה של ארצם במלחמה המוחצת. וכי מדוע אין עם מי לדבר? משום ש"נציג ראוי", שאפשר לשבת אתו, הוא זה שאינו לוחם נגדך ומוכן להשלים עם המשך שלטונך.

כך ניסו לגייס נכבדים חסרי־אמינות בקרב עמם לעשותם משתפי־פעולה, נציגים מטעם, ולהדגיש בתוך כך את דעת הקהל הצרפתית שהיה הניצחון הסופי קרוב. "רבע־השעה האחרון" של המלחמה נמשך עוד ועוד שנים עקובות דם — תוך "אחדות לאומית" בין הימין הקולוניאלי והשמאל הסוציאליסטי המתון, לשכידותה של אלג'יריה כ"חלק בלתי נפרד של צרפת הגדולה".

המפנה המיוחל בא רק כאשר מול עיני הפוליטיקאים חסרי האומץ והבינה התייצב מדינאי בעל שיעור קומה, שארל דה גול. הוא קרע את מסך השקרים והודיע בפשטות: "השלום ייעשה בידי הלוחמים" — כלומר, הלוחמים. צעדו הראשון בשלטון היה הכרה בזכות ההגדרה העצמית של העם האלג'ירי. המו"מ התנהל עם נציגי חזית השחרור, הקריאנגלאן שעד אז היתה מכונה כנופיית "טרוריסטים" שאינה באה בחשבון כנציגות ראויה. כך שוחררה אלג'יריה משלטון זר שנמשך 130 שנה, וכך שוחררה צרפת מסיוט המלחמה שנהרגו בה רבבות צרפתים ומיליון ערבים, וכך נפתח פרק היסטורי של יחסי שלום ושיתוף פעולה בין שתי הארצות.

כבר נאמר שמי שאינו מוכן ללמוד מן ההיסטוריה, צפוי לחזות אותה שנית. לכן, כדאי לעיין בדרכי הפרידה של מדינות קולוניאליות ממושבותיהן.

מאז מלחמת העולם השנייה, קמו יותר ממאה מדינות חדשות — ומדינת ישראל ביניהן. מקצתן נאלצו לנהל מאבק אכזרי וממושך לשחרורן, אך רובן הגיעו לעצמאות מתוך הסכמה הדדית שהמירה את השעבוד הקולוניאלי ביחסי ברית ושיתוף־פעולה כלכלי, תרבותי ולא־פעם מדיני וצבאי. מבחינה זו, מאלפת ההשוואה בין השיטה הבריטית לשיטה הצרפתית. הבריטים שלטו מהמאה ה־18 על מאות מיליוני הודים, בכוח של כמה אלפי שוטרים וחיילים בריטיים. אולם משהתעוררה התודעה הלאומית וקמה התנועה לשחרור של הודו, הם נוכחו באמרתו השנונה של לויד ג'ורג': "אפשר לכבוש ארץ בכידונים, אך אי־אפשר לשבת על כידונים".

לפי אותה תפיסה, הסתלקו הבריטים ללא מלחמות ממושכות לא רק מהודו הענקית, אלא אף מהארצות הקטנות ביותר באסיה, אפריקה והמזרח התיכון. משנמלאה ההכרה כי תמה תקופת הקולוניאליזם ושהמושבות יוצאות בהסכמה ובהוגנות של המטרופולין, הוחלט להעדיף פרידה בשלום, ונמצא הפרטנר שאפשר וצריך לדבר עמו. כך הוזמן ג'ומו קניאטה, מנהיג מאו־מאו, האכזרית מבין כנופיות הגרילה, לשתות תה עם המלכה בארמון באקינגהם.

לעומתם, הצרפתים מיאנו ללמוד אפילו את לקחי תבוסותיהם. הם נלחמו שמונה שנים בהודו־סין ומשנחלו תבוסה סופית, מבישה ב־1954 בדיאן ביאן פו, העבירו מיד את מלוא צבאם לאלג'יריה עוד לשמונה שנים של מלחמה חסרת סיכוי.

לא למדו ולא שכחו

מי שמסרב ללמוד, שום משל אינו דומה בעיניו לנמשל, שום השוואה אינה תופסת ושום לקח אינו ישים. רק כך אפשר להסביר את חזיון התעתועים הפרדוקסאלי: מדינת ישראל הצעירה, שעדיין לא זכתה לבסס כראוי את עצמאותה ולגבש את הגדרת שכנותיה מכל עבר, הסבה בעקבות כיבושי מלחמת ששת הימים, לאחת המדינות הקולוניאליות האחרונות בעולם. כאילו התעוררו שליטינו במאה ה־19 הם מיישמים את כל השיטות של הקולוניאליזם הקלאסי: כיבוש השטח, שלילת זכויות מן ה"ילידים", לרבות ההכרה בזהותם הלאומית; משליטים שלטון צבאי ופקידות קולוניאלית, מפקיעים אדמות ומיישבים עליהן את בני העם השליט; מנהיגים את שיטת המקל והגזר: שיחור משתפי פעולה ודיכוי המתנגדים. ואולם מה שיכלו מעצמות אדירות לעולל לפני 100 שנה לילידים חסרי־תודעה וחסרי־הגנה — אינו אפשרי בשלהי המאה העשרים; ובוודאי לא ביחסי הכוחות והמשאבים המדיניים והצבאיים שהמדינות מסוגל לגייס למאבקן.

מי שאינו משול למרוצתים, שלא למד כלום ולא שכח כלום, יבין שבמאבקים לאומיים בין עמים על אותה טריטוריה, הברירה היא בין שלושה פתרונות: א) השמדה; ב) התשה; ג) פשרה. למותר לציין שדרך ההשמדה — חיסול הזולת — אינה אפשרית לשני הצדדים. אף אם יש נכונים להתעלם מעכבות מוסריות.

מדינת ישראל קמה — בעידן הציונות השפויה — תודות להסכמתה לחלוקה. הפלשתינאים שרצו "הכל או לא כלום" לא זכו להקים את מדינתם. והנה נהפכו היוצרות: הפלשתינאים למדו בדרך הקשה כי אין להם סיכוי להשמדת הישראלים, ואף בהתשה אין תוחלת לניצחון. היום — ביחד עם רוב ארצות ערב — הם מבקשים חלוקה. ואילו מדיניות ישראל חותרת — אם לא רשמית, הרי למעשה — להחזיק בכל ולא בשום מחיר הצבת התשה הנוכחת, על כל מוראותיה.

כדי למנוע אי־הבנה או הפתעה, יצחק רבין אינו מסתפק בשלילת משא ומתן עם נציגי אש"ף. הוא ועוזרו הזוטר, שמואל גורן, מנהלים מערכה של הפחדה, הסתה ונידוי נגד אותם פלשתינאים "אותנטיים" (לפי מינוחו של פרס) המבקרים בישראל, שוללים את הכיבוש ושואפים להידברות למען הגשמת עצמאותם הלאומית, לצד ישראל ולא במקומה.

לפני חודש קרא חנא סיניורא בכנס עולמי של המרכז לשלום בירושלים, לצדו של אבא אבן, ליצירת בנלוקס מזרח־תיכונית, בין ישראל, פלשתין וירדן, תוך נכונות לפירוזה של פלשתין. רעיונות אלה היה ברצונו לפתח ביחד עם מוצטפא נטשה ופאיז אבו רחמה, בסימפוזיון בינלאומי בסן דייגו, לפני משלחות ישראליות, מצריות ואמריקאיות. הסימפוזיון בוטל, כזכור, משום ששר הביטחון אסר על יציאת שני האחרונים. (יציאת סיניורה לא נאסרה רק משום שהוא תושב ירושלים). פרשה מבישה זו מבליטה שחרדתו של רבין אינה מהיעדר בני־שיח אלא דווקא מהימצאותם. דוגמה נאה לנבואה המגשימה את עצמה.

هكذا من الاصل

صكنا من الاهل

כלכלה ועסקים

חילן: מאבקים על השליטה הקפיצו את מחיר המניה

מניה על הכוונת / יהודה שרוני

בית־המשפט המחוזי בת"א יקבע מחר את תוקפה של הקצאת המניות הפרטית שבעשתה בחברת חילן. החלטת בית־המשפט תהיה אבן דרך נוספת במאבק שניטש בשנים האחרונות על השליטה בחברה.

דומה כי ההרמוניה בהנהלת החברה היתה ממשיכה לשרור, אלמלא רישום המניות למסחר בבורסה. הרישום למסחר, עם כל היתרונות שבו, עשוי לשים קץ לשליטתם בחברה של בעלי עניין לא חזקים, ויעידו על כך מאבקי השליטה שהיו בשנה האחרונה בחברות חמן, גלי זוהר, עלית, ובאחרונה גם דובק.

חילן עוסקת בפיתוח ובשיווק של חבילות תוכנה, בעיקר בתחום המשכורות, ובמתן שירות עיבוד־נתונים באמצעות לשכת שירות. קודם לגיוס ההון הראשון מהציבור בשנת 1983, נחתם הסכם בין ארבעת מייסדי החברה — יהושע אגסי, צבי ברגמ, שמואל גבע וגד רוזנברג — שלפיו יש זכות סירוב ראשונה למייסדים אם אחד מהם יבקש למכור את החזקותיו.

בתחילת 1985 חל קצר ביחסים בין בעלי השליטה בחברה, ויהושע אגסי פרש ממנה "על רקע חילוקי דעות הנוגעים לאסטרטגיה העסקית של החברה", כפי שהוגד באותה עת. מתברר כי חילוקי הדעות היו עמוקים כדי כך, שבעלי השליטה הנותרים חששו כי אגסי לא יעמוד בהתחייבותו, ויבקש למכור את המניות לצד ג'.

מסיבה זו הם ביקשו לדלל את חלקו של אגסי, על־ידי ביצוע הקצאה פרטית בשיעור של 9 אחוזים. העניין הגיע לבית־המשפט, שקבע כי הסכם המייסדים בתוקף. אגסי לא הרים ידיים, ועתר לבית־המשפט העליון, שקבע לפני שבועות מספר במפתיע כי ההסכם אינו תקף, והורה לבטלו. צעד זה עשוי להיות בעל משמעות מרחיקת לכת לגבי הסכמי מייסדים שנחתמו בין בעלי שליטה בחברות ציבוריות.

חודשים אחדים לפני עתירתו של אגסי, בוצעה עיסקה מחוץ לבורסה, שבמסגרתה מכרה לאומי פיא מניות המייצגות 32 אחוזים מהחברה. שווי העיסקה היה חצי מיליון דולר. חבילת המניות נמכרה לאיש העסקים יונתן חכמביצקי ולחברת השמאות אמדן, שמאחוריה איש העסקים שלמה אליהו.

החזקותיהם הכלליות של אגסי, איתן חכמביצקי מחזיק 53 אחוז מהשליטה בחברה. אשר על כן תבע אגסי מהנהלת חילן לכנס אסיפה כללית יוצאת מן הכלל, כשעל סדר היום הרחבת ההנהלה. בצר להם החליטו ברגמ, גבע ורוזנברג, קודם לכינוס האסיפה, להקצות 2.9 אחוזים מהמניות למנכ"ל החברה מיכה שגב. הקצאה זו איפשרה להם להשיג את השליטה, במחיר שבירת כללי המשחק, לרבות הפרת התחייבות שניתנה לבורסה לא לבצע הקצאות פרטיות ללא אישורה.

מאבקי השליטה בחברה העלו מאוד את מחיר המניה. הגרף שהוכן על ידי "מיטב" מראה כי מניית חילן עלתה ממחיר של 3.2 סנטים בתחילת 1986 למחיר של 18.9 סנט למניה כיום, והיא נסחרת עתה לפי שווי שוק של 15 מיליון דולר. לשם השוואה, ההון העצמי המתואם של החברה עומד על 2.6 מיליוני דולר, ומחזור המכירות שלה עומד על סכום דומה. אם יוכרע עניין השליטה, בין בדרך משפטית או בדרך אחרת, צפוי שער המניות לרדת לרמת מחירן הכלכלי.

הפחתת הנזילות ע"י בנק ישראל הביאה לכיסוי גרעונות הבנקים

מערכת הבנקאות נתונה כעת במצב של איזון לאחר שבנק ישראל הפחית בשבוע שעבר את חובת הנזילות. האיזון נרשם אף שהבנקים העבירו ביום ראשון כ־400 מיליון שקל למע"מ ולביטוח הלאומי.

זו הפעם הראשונה במשך חודשים רבים שהבנקים נמצאים באיזון במחצית השנייה של החודש. לאחר העברת הכספים למע"מ ולביטוח הלאומי, העבירות שבעטיין נכנסו הבנקים כמעט תמיד לגרעונות נזילות. הפחתת חובת הנזילות ב־8 אחוזים, ל־30 אחוז, על פיקדונות עו"ש, תפ"ס ופק"מ לשבוע, שיפרה את נזילותה של המערכת בכ־300—400 מיליון שקל.

יצואנים החלו להמיר מט"ח

ההערכה בבנקים היא, שלקראת סוף החודש או לכל המאוחר בראשית מרס אף ייווצרו עודפי נזילות במערכת. הסיבה: בימים האחרונים מורגשת נטייה של יצואנים להמיר תמורות יצוא בשקלים.

בניגוד להערכות קודמות, לא מיהרו היצואנים להמיר פיקדונות מט"ח בעקבות הפיחות, אך בימים האחרונים זו המגמה. כן יש ציפייה לפדיון צמודים בסוף חודש זה בעשרות מיליוני שקלים.

רווח והפסד / אריה לביא

ריבית הג'אמבו עדיין בשיא

הגם שמערכת הבנקאות נמצאת באיזון, הבנקים ממשיכים במאמצים לגייס פיקדונות, בעיקר בניסיון לשפר את המיצוע התלת־שבועי בהתחשבנות עם בנק ישראל. בעקבות כך הריבית על פיקדונות ג'אמבו מסוג תפ"ס מגיעה לכ־26—27 אחוז, לאחר שהיתה כ־22 אחוז בטרם שנו שערי הריבית. על פיקדונות ג'אמבו לחודש משלמים הבנקים גם ריבית של 30 אחוז.

בבנקים צופים שעם סיום תקופת המיצוע אפשר יהיה להפחית את הריבית על פיקדונות הג'אמבו.

פיחות נוסף במחצית השנייה של 1987?

ממשלת ישראל תיאלץ לפחות את ערך השקל ב־10 אחוזים נוספים במחצית השנייה של 1987. הערכה זו הביעו כלכלני המכון "יוזו טרז'ר'י", הנחשב אחד ממכוני היוקרה אשר ידועים בתחזיותיהם המדויקות לגבי תנודות שערי החליפין בעולם.

היעד החדש של ארדט: טניסאים

חברת הביטוח ארדט, מקבוצת כלל, הצליחה לאתר יעד חדש במסגרת התחרות בין חברות הביטוח. החברה הבינה פוליסה לביטוח תאונות אישיות המיועדת לטניסאים בכל הגילים, חובבים ומקצועיים. הפוליסה מכסה פגיעות ספורט שקופות החולים אינן מכסות, כמו "מרפק טניס", שהיא פגיעה שכיחה אצל טניסאים. על־פי תנאי הפוליסה, יהיה שוחק הטניס מבוטח עד לתיקרה של 50 אלף דולר; הכיסוי מכסה טיפול אצל רופא מקצועי, הוצאות אשפוז ופיצוי שבועי על אי כושר עבודה.

הנתונים נמסרו לד"ר בועז בזק, מומחה בתחום המט"ח. הודגש כי תוכנית הממשלה לגידול בשיעור של 60 אחוז בהיקף היצוא עד 1990 לא תוכל לצאת אל הפועל בלא פיחות נוסף בסדר־הגודל האמור. לדעת כלכלני המכון, נועד הפיחות האחרון בעיקר כדי לסייע ליצוא, לאחר שבתוכנית הכלכלית הקודמת לא נכללו די יסודות לתמיכה ביצוא.

הריבית הריאלית הגיעה בינואר ל־1.7 אחוז

בחודש ינואר הגיעה הריבית האפקטיווית במשיכות יתר ל־3.8 אחוזים, שהיא ריבית ריאלית של 1.7 אחוז — עולה מבדיקה שערכה המכללה הפיננסית בראשותו של אשר קניפל.

מהבדיקה עולה עוד, כי עלות האשראי במט"ח היתה גבוהה יותר והגיעה ל־10.68 אחוזים — ריבית ריאלית של 5.95 אחוזים.

בהנחה של אינפלציה של 4.4 אחוזים, צופה קניפל שבפברואר תגיע הריבית האפקטיווית ל־4.4 אחוזים, כלומר ריבית ריאלית אפס. חישוב זה מבוסס על ממוצע, שכן הריבית בתחילת החודש היתה 3.88 אחוזים ואילו בחלק השני של החודש היא הגיעה ל־4.8 אחוזים.

המזרחי ממשיך במימוש נכסים

בבנק המזרחי נמשכים המאמצים למימוש נכסים. מעריכים שבתקופה הקרובה יגברו מאמצים אלה עם היכנסו של יצחק יגר לידי מועצת המנהלים של הבנק. יגר סבור שעל הבנק להוציא עצמו מהזירות לפעילותו העיקרית, הדבר יחייב מימוש שורה ארוכה של נכסים במקביל לצמצום ההוצאות.

בימים אלה השלים הבנק שתי עסקות שבהן מכר שתיים מהקומות שבבעלות הבנק ברחוב בן יהודה 12 בירושלים, שם ממוקם הסניף המרכזי של הבנק בבירה. מקום זה הוא אחד המרכזיים בבירה והבנק קיבל 550 אלף דולר בעבור שתי הקומות. אחת מהן נמכרה לחברת הביטוח מנורה והשנייה לחברת הביטוח אליה.

ריבית בפקדונות פק"מ על בסיס תקופתי — (באחוזים)

ימי הפקדה	בל"ל 7	בל"ל 14	בל"ל 30	פועלים 7	פועלים 14	פועלים 30	דיסקונט 7	דיסקונט 14	דיסקונט 30	מזרחי 7	מזרחי 14	מזרחי 30	בינלאומי 7	בינלאומי 14	בינלאומי 30
500—40	0.17	0.38	0.99	0.21	0.46	1.23	0.21	0.46	1.40	0.25	0.50	1.16	0.35	0.75	1.92
1000—500	0.17	0.38	0.99	0.21	0.46	1.13	0.21	0.46	1.40	0.25	0.50	1.16	0.35	0.75	1.92
10,000—1000	0.47	0.95	2.34	0.39	0.81	1.89	0.40	0.82	1.97	0.40	0.84	1.91	0.45	0.94	2.25
50,000—10,000	0.49	0.99	2.42	0.43	0.88	2.05	0.44	0.90	2.30	0.48	1.00	2.25	0.49	1.00	2.44
מעל 50,000	0.50	1.00	2.46	0.47	0.96	2.22	0.48	0.98	2.38	0.52	1.07	2.41	0.51	1.04	2.50

הריבית היומית בפיקדונות תפ"ס — (באחוזים)

	לאומי	פועלים	דיסקונט	מזרחי	בינלאומי
מ־50 עד 500	0.0220	0.0270	0.0270	0.0360	0.0470
מ־500 עד 1,000	0.0220	0.0270	0.0270	0.0360	0.0470
מ־1,000 עד 10,000	0.0660	0.0550	0.0580	0.0560	0.063
מ־10,000 עד 50,000	0.0680	0.0600	0.0630	0.0660	0.066
מעל 50,000	0.0700	0.0660	0.0670	0.0710	0.068

תחרות מחריפה על ייצור ברזל לבניין

עקב כניסת מפעל "רם תעשיות" לשוק

מאת יונתן שרמן

תחרות בין שלושת המפעלים המתחרים על שוק ברזל הבניין הולכת ומחריפה. תחרות זו נובעת מכניסתו של גורם חדש לשוק — מפעל "רם תעשיות", שהוקם על־ידי קבוצת שיזף והנוס רוזי אסא.

מפעל זה נוגס בשוק המסורתי של קריית הפלדה של "כור", שסיפקה את מרבית תצרוכת הברזל של ענף הבנייה בארץ. ההערכה היא, שמאז החל "רם תעשיות" בייצורו לפני כחצי שנה הוא ייצר בין 800 ל־1000 טונות ברזל לענף הבנייה מדי חודש. כלל הביקוש בשוק הוא כ־14 אלף טונות בחודש.

המפעל השלישי לייצור ברזל לבניין, "ערגול פלדות" בנהריה, הגדיל אף הוא את כושר הייצור. הוא מייצר עתה למעלה מ־3,000 טונות ברזל לבניין מדי חודש — בהשוואה ל־2,000 בלבד לפני שנה. כל זאת בשעה שהביקוש לברזל לבניין במצב שלא גדל.

הברזים בשוק המסורתי של קריית הפלדה הביא להחלטת מכירת ברזל לבניין ברכישות במזומן. נוסף לכך, נעשה ניסיון של היצרנים השונים להבטיח את רכישות הקבלנים במפעליהם בתנאי אשראי, שלא היו קיימים בעבר.

ל"הארץ" נודע, כי בימים אלו מתבררת תלונה שהוגשה במכון התקנים נגד מפעל "רם תעשיות", על ייצור ברזל לבנין שאינו תקני. התלונה מתייחסת לעובדה כי ייצורו של "רם תעשיות" הינו מפסי רכבת, והמתכת המשמשת לייצור פסי רכבת אינה מתאימה להסבה לברזל בנין.

ב"רם תעשיות" דוחו טענה זו וציינו, כי ביצעו בדיקות במכון התקנים וכי הברזל מתוצרתם אכן תקני.

"אסם" מכרה אשתקד ביותר מ־90 מיליון דולר

מאת יונתן שרמן

"אסם" הצליחה בראשונה בתולדותיה להגיע למכירות של יותר מ־90 מיליון דולר בשנה.

סיכומי שנת '86 מורים, כי מכירות "אסם" גדלו ב־15 אחוזים במונחים ריאליים והגיעו ליותר ממיליון דולר.

בניכוי השפעה של הקפאת שער הדולר, הגידול הריאלי בשיעור של הוא 15 אחוזים.

הגידול מוסבר בעיקר בצריכה גוברת בשוק המקומי. מעריכים שבמחצית השנייה של שנת '86 היה גידול של כ־30 אחוזים בצריכת מוצרי המזון בארץ, עקב ההכנסה הפנויה הגדולה שהיתה בידי הציבור.

"פולגת" צופה גם השנה מכירות ביותר מ־50 מיליון דולר ל"מרקס אנד ספנסר"

מאת יונתן שרמן

"פולגת" מעריכה כי מכירותיה לרשת החנויות הבריטית "מרקס אנד ספנסר" יגיעו השנה ליותר מ־50 מיליון דולר, בדומה למכירות אשתקד.

"מרקס אנד ספנסר" היא הקניין היחיד הגדול ביותר של "פולגת".

"פולגת" ייצאה במהלך שנת '86, בראשונה בתולדותיה, בסכום העולה על 100 מיליון דולר, בין השאר הודות למאמצים להרחבת המכירות באירופה. מאמצים אלה יימשכו גם השנה, כדי לאזן את כל תמורות היצוא של התשלובת, אשר בעבר היה מבוסס רובו ככולו על מטבעות אירופיים.

בעריכת אברהם טל

הנחיה של רואי החשבון עלולה לגרום לבנקים הפסדים חשבונאיים ב־'86

מאת יהודה שרוני

הנחיה חדשה שהוציאה לשכת רואי החשבון עלולה לגרום לבנקים הפסדים חשבונאיים של מיליוני דולרים, במאזני 1986. ההנחיה מתייחסת לרפורמה במס הכנסה, שעל־פיה יופחת מס החברות מ־61 אחוז ל־45 אחוז.

הפחתה זו תפגע בפירמות — בעיקר בתחומי הפיננסים והשירותים — שבמאזניהן שיעורים גבוהים של "מסים לקבל" ממס הכנסה, שהוצגו כנכס, על־פי שיעורי המס הגבוהים שלפני הרפורמה. ההפרש שיווצר בשל הפחתת המס ייזקף כתוצאה לדו"ח רווח והפסד.

הבנקים המסחריים צברו "מסים לקבל" בהיקף של 100 מיליון דולר.

מטעמי שמרנות נמנעה המועצה מלהחיל את ההנחיה לגבי חברות שבמאזניהן חובות גדולים למס הכנסה, ושהרפורמה המוצעת עשויה להיטיב עמן. פירמות אלה יוכלו להציג במאזניהן את עתודות המס לפי השיעורים החדשים, רק לאחר קבלתה של הרפורמה.

עוד קובעת הנחיית הלשכה, כי ההנחיה החדשה תחול על פירמות תעשייתיות, שלגביהן ממילא כבר הופחתו שיעורי מס ההכנסה ל־45 אחוז.

האטה בניצול הסיוע לדיור על־ידי זוגות צעירים

מאת צבי זרחיה

האטה בניצול הסיוע לדיור, שמציע משרד הבינוי והשיכון לזוגות צעירים ועולים חדשים, נרשמה בחודש שעבר. בינואר '87 מימשו 732 זוגות צעירים את זכאותם, לעומת 981 זוגות צעירים בממוצע בכל אחד מהחודשים האחרונים. ראש אגף אכלוס במשרד הבינוי והשיכון, אמנון אשורי, הסביר כי ההאטה נובעת כנראה מציפייה לעידכון הסיוע.

מקור "הארץ" מציין, כי עדיין לא התקבלה החלטה לעדכן את הסיוע לזכאים ואולם משרדי האוצר והשיכון דנים בעניין. אשורי הוסיף כי ההאטה אינה נובעת מהפיחות בשיעור של 10 אחוזים, שבוצע בחודש שעבר.

במשרדים הכלכליים מעריכים כי הפיחות לא גולגל במלואו על מחירי הדירות, ומחירים של דירות היוקרה עלו לעתים במלוא שיעור הפיחות, ואולם מחירי דירות קטנות כמעט שלא השתנו. ההערכה היא שהפיחות הביא לייקור ממוצע של 4 אחוזים בלבד במחירי הדירות.

אשורי ציין כי בשנת '86 נרשם גידול של 14 אחוזים בניצול הסיוע לזוגות צעירים. אשתקד מימשו 11,777 זוגות צעירים את זכאותם לדיור, לעומת 10,310 בשנת '85. הממוצע החודשי של מימוש הסיוע על־ידי הזוגות הצעירים בשנת '86 הוא 881 זוגות לעומת 859 בשנת '85. הגידול מוסבר במבצע מיוחד שערך משרד הבינוי והשיכון בחודשים אוגוסט־אוקטובר '86, שבו הוגדל הסיוע לזוגות צעירים שצברו 1,399'800 נקודות.

גידול שנרשם בחודשים האחרונים של '86 בניצול הזכאות לדיור על־ידי עולים חדשים, נובע מהפעלת תוכנית סיוע חדשה לעולים. במסגרת התוכנית הוגדל גובה ההלוואות לעולים וכן הוקלו הליכי הבקשה לסיוע. מאז הפעלת התוכנית, ביוני '86, גדל פי שלושה מספר העולים שמימשו את זכותם.

ההנפקה של גני הדר מתעכבת בגלל חשש מניגוד אינטרסים

מאת יהודה שרוני

ההנפקה של מפעלי התיירות "גני הדר" מתעכבת מחשש של ניגוד אינטרסים בין הקבלן יאיר הבמן, בעל המניות העיקרי בחברה, לבין החברה. בדיון בבורסה שהתקיים בעניין זה בשבוע שעבר, התברר כי חברת "הדר טבריה", חברה פרטית בבעלות הבמן, מבצעת בעבור "גני הדר" את פרויקט המרינה בטבריה. עד כה הושקעו בפרויקט 2.5 מיליוני דולר, ועד להשלמתו יושקעו בו 1.5 מיליון דולר נוספים.

בבורסה חששו כי ההתקשרות בין שתי החברות (האחת פרטית והאחרת שאמורה להיות ציבורית), עלולה לפגוע באינטרסים של בעלי המניות מקרב הציבור. הערכה זו הובעה הודעה שהכספים לפרויקט יושלמו על סמך הערכה מוסמכת של עלויות הביצוע, ובהתאם להתקשרות חוזית.

על מנת לצמצם את אפשרות הניגודים, תמנה החברה דירקטורים נוספים למועצת המנהלים שלה.

עניין נוסף שהוזכר בישיבה הוא, שעודף ההתחייבויות ההולכות על הנכסים הדולריים במאזני החברה היה הגורם העיקרי לגידול ברווחי המימון שלה בשנת 1986.

גני הדר מבקשת לגייס בבורסה 2.94 מיליוני שקל. מתוצאת הסכום תושקע בפרויקט המרינה, והיתרה בבניית מלון "נהר הירדן" והבהן חוזר.

חב' שווק רצינית ובעלת קשרים
מוכנה לייצג יצרנים/יבואנים
מתחומים שונים
המעוניינים יפנו לת.ד. 5641, הרצליה
סודיות מובטחת

יום עיון
צביעה על חלודה
ביום ד' ה - 25.2.87
באולם הנשיא - כפר המכביה-רמת-גן
לפרטים: קורוזיה ושימור חומרים
טל. 769071, 03-724969

ברינקספיד
מושג בבלדרות אוויר
IATA
הדרך האמינה
הבטוחה והמהירה ביותר
בהעברת מסמכים לחו"ל.
שרות בלדרים יומיומי, מדלת לדלת למאות יעדים
בכל רחבי העולם.
טלפונים: 751-3722/3, 03-751-8193/4.
פקסימיליה 03-751-3721.
DELIVERY AGENT FOR FEDERAL
ברינקס (ישראל) בע"מ.
פרסום וליש

שערי מטבע חוץ

17.2.1987

המטבע	בנק לאומי מזומנים קניה	בנק לאומי מזומנים מכירה	בנק לאומי העברות והמחאות קניה	בנק לאומי העברות והמחאות מכירה	בנק הפועלים מזומנים קניה	בנק הפועלים מזומנים מכירה	בנק הפועלים העברות והמחאות קניה	בנק הפועלים העברות והמחאות מכירה	בנק דיסקונט מזומנים קניה	בנק דיסקונט מזומנים מכירה	בנק דיסקונט העברות והמחאות קניה	בנק דיסקונט העברות והמחאות מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	1.56	1.63	1.5975	1.6175	1.56	1.64	1.5975	1.6175	1.56	1.63	1.5980	1.6181	1.6076	-0.0047
1 לי"ש	2.38	2.48	2.4410	2.4715	2.40	2.51	2.4410	2.4715	2.48	2.51	2.4417	2.4725	2.4595	0.0141
1 מארק גרמני	0.86	0.90	0.8814	0.8924	0.87	0.91	0.8807	0.8917	0.86	0.91	0.8809	0.8920	0.8871	0.0063
1 פרנק צרפתי	0.25	0.27	0.2647	0.2680	0.25	0.27	0.2645	0.2677	0.26	0.27	0.2647	0.2680	0.2664	0.0019
1 גולדן הולנדי	0.76	0.80	0.7808	0.7906	0.76	0.80	0.7802	0.7900	0.76	0.80	0.7818	0.7916	0.7855	0.0050
1 פרנק שווייצרי	1.02	1.07	1.0441	1.0752	1.03	1.08	1.0455	1.0586	1.02	1.07	1.0444	1.0576	1.0507	0.0095
1 כתר שוודי	0.24	0.25	0.2468	0.2499	0.24	0.25	0.2470	0.2501	0.24	0.25	0.2468	0.2499	0.2483	0.0013
1 כתר נורבגי	0.22	0.23	0.2293	0.2322	0.23	0.24	0.2292	0.2321	0.22	0.24	0.2292	0.2321	0.2308	0.0013
1 כתר דני	0.23	0.24	0.2336	0.2365	0.23	0.24	0.2339	0.2368	0.22	0.24	0.2334	0.2363	0.2350	0.0017
1 מרק פיני	0.34	0.36	0.3530	0.3575	0.34	0.36	0.3531	0.3575	0.34	0.36	0.3530	0.3575	0.3553	0.0023
1 דולר קנדי	1.17	1.22	1.1971	1.2121	1.18	1.23	1.1972	1.2122	1.17	1.23	1.1973	1.2124	1.2048	0.0061
1 דולר אוסטרלי	0.97	1.07	1.0583	1.0716	1.02	1.10	1.0583	1.0715	1.03	1.10	1.0598	1.0731	1.0648	-0.0062
1 ראנד דרא"פ	0.50	0.60	0.7692	0.7788	0.52	0.78	0.7699	0.7795	0.49	0.68	0.7699	0.7796	0.7751	0.0047
10 פרנק בלגיים	–	–	0.4257	0.4310	–	–	0.4257	0.4310	–	–	0.4261	0.4315	0.4284	0.0039
10 שילינג אוסטריים	1.22	1.28	1.2528	1.2685	1.23	1.29	1.2535	1.2691	1.23	1.29	1.2536	1.2693	1.2613	0.0095
1000 לירות איטלקיות	1.20	1.27	1.2381	1.2536	1.22	1.29	1.2408	1.2562	1.21	1.29	1.2407	1.2563	1.2470	0.0091
100 ייני יפאניים	1.02	1.06	1.0421	1.0551	1.02	1.07	1.0431	1.0561	1.02	1.07	1.0427	1.0538	1.0497	0.0022

לב שקט - ביטוח לב
בלעדי לקבוצת הביטוח של כלל

בעיה נוגעת ללב
אין זה סוד כי הרפואה הציבורית מתקשה להעניק את השירותים הדרושים לסובלים מבעיות לב. למשל, לבדיקת צינתור ממתינים בין 3 חודשים ל-9 חודשים ולניתוח לב פתוח ולניפוח ע"י בלון - עד חצי שנה.
פחות ממחצית החולים שהיו צריכים לקבל אחד מהטיפולים הנ"ל בשרות הציבורי אכן קיבלו אותו בזמן סביר.
תנאי האישפוז רחוקים מלהיות נוחים ואין אפשרות לבחירת הרופא המטפל ומקום האישפוז.

זה לב הבעיה
כשמדובר בארוע לב שמצריך טיפול, יש להמתנה משמעות ממדרגה ראשונה והיא יכולה להיות גורלית. קבוצת הביטוח של כלל מציעה לראשונה פתרון מכל הלב.

פתרון מכל הלב: תכנית לב שקט
לב שקט מעניק מימון עבור הוצאות רפואיות בגין טיפולי לב שונים. כך מתאפשר לקצר את ההמתנה לטיפול בצורה משמעותית, לבחור את הרופא המטפל ולבחור מקום טיפול עם תנאים נוחים. לנוחות המבוטח, קיימת בחברות הביטוח של קבוצת כלל רשימה של מוסדות רפואיים הנותנים שרות פרטי לטיפולי לב המפורטים להלן.
אלו הטיפולים הממומנים במסגרת לב שקט:
ניתוח מעקף לב - ניתוח לב פתוח בו משתילים עורק או וריד עוקף לכלי דם חסומים.
צינתור - בדיקה קרדיולוגית לאיבחון בעיות לב וטיפולן.
ניפוח ע"י בלון - פתיחת עורק סתום באמצעות ניפוח ע"י בלון.
שיקום לב מיידי - החלמה בבית מרפא עד 7 ימים לאחר ניתוח מעקף לב או ניפוח ע"י בלון, המאפשרת שיבה לפעילות חיים רגילה.
שיקום לב אמבולטורי - פעילות שיקומית במכון לשיקום לב עד 12 חודש, המאפשרת למבוטח לחזור לפעילות יום-יומית (לדוגמא: התעמלות, יעוץ דיאטטי, סוציאלי וכיו"ב).
שים לב! הביטוח מכסה גם הוצאות שנעשו בחו"ל בגין הטיפולים הנ"ל, פרט לשיקום לב אמבולטורי.

למי מיועדת התכנית
התכנית מיועדת לכל המעוניין בביטוח חיים וביטוח לב שקט, והוא חבר קופת חולים כלשהי, מגיל 20 ועד גיל 55, וגם לאלה המבוטחים כיום בביטוח חיים בחברות הביטוח של קבוצת כלל ומעוניינים בתוספת של ביטוח לב שקט.
דוגמא לפרמיה חודשית לביטוח לב שקט:
גבר בגיל 35 - 4.58 ש"ח, גבר בגיל 45 - 15.30 ש"ח, גבר בגיל 55 - 26.55 ש"ח.
לנשים הנחה של 50% מהפרמיה ולגברים לא מעשנים הנחה של 10% מהפרמיה.

טלפן ותענה בחפץ לב
לפרטים נוספים פנה לשלושה מוקדי טלפון מיוחדים המפורסמים להלן, בהם תוכל לקבל, במשך שלושה שבועות (פרט לימי ו'), יעוץ ומידע מאנשי מקצוע, תציג החברה יופנה אליך.
ארדט חברה לביטוח - 03-640838
כלל חברה לביטוח - 03-627733/4
אריה חברה לביטוח - 03-661732/3
פרטים נוספים תוכל לקבל אצל סוכן הביטוח שלך.

ארדט חברה לביטוח בע"מ
כלל חברה לביטוח בע"מ
אריה חברה ישראלית לביטוח בע"מ

לריבוי משתמשים על PC/AT וסופר מיקרו

"קום ניהולית"

קום

החברה המובילה בניהול מסחרי/תעשייתי לריבוי משתמשים הנפוצה בישראל מותקנת במאות עסקים על מגוון מחשבים.

רב משתמשים זה אנחנו

קום תעשיית תוכנה בע"מ

רח' אחימאנאס 8 ר"ג 03-7516434-8

גלגל הבורסה / יהודה שרוני

הסתערות על המניות החופשיות

יום המסחר אתמול היה יום של ביקושי שיא למניות החופשיות. ביקושים גדולים במיוחד הורגשו לניירות הערך המזוהים עם קבוצת דיסקונט, ואלה עלו ברובן כלל ב-10 אחוזים. מספר דוגמאות: דלק, דיסקונט השקעות, אי-די-בי, פיתוח, גב ים נכסים ובנין. עקב זאת עלו אתמול קרנות דיסקונט בשעור גבוה יחסית (קרן שסק עלתה 4.3 אחוז). קרנות הנאמנות, שצברו אתמול 5 מיליוני דולרים, הפנו חלק מעודפי המזומנים להשקעה במניות חופשיות.

מאפיין נוסף של יום המסחר אתמול הוא המספר הגבוה יחסית (8), של ניירות הערך בהם נרשמו קונים בלבד. ניירות ערך אחרים (ישרס, נקסה), עלו בשיעור של 15 אחוז. נתונים אלה מצביעים גם על התרחבות מעגל המשקיעים וגם, ספציפית לאתמול, על ביטחם לשוק של מנהלי תיקים למיניהם, שהמתינו עד אתמול מחוץ למעגל המשקיעים. הבורסה הופתעה מ' עוצמת הביקושים. יש המעריכים כי הפיתוי להשקעה במניות הוא גדול, ומרכים שהאמינו כי הצליחו לע' שות עסק טוב, כשמכרו את אחזקותיהם בעליות שערים, שבים הד' כשים אותן עכשיו במחירים גבוהים יותר. מחזור המסחר במניות החו' פשיות הגיע לשיא חדש, והסתכם ב-23.4 מיליון שקל.

	מדד יומי	שינוי ב-%
מדד מניות כללי	120.09	+1.36
כללי ללא בנקים	142.71	+3.11
מדד אג"ח כללי	110.25	-0.08
אג"ח צמוד מדד	111.07	-0.09
אג"ח צמוד מט"ח	104.50	+0.01

פעילות דלה בבנקאיות

הפעילות הדלה שהיתה בבנקאיות שבהסדר עמדה בניגוד משווע לפעילות הערה במניות החופשיות. רמת התשואה לפדיון על מניות הבנקים שבהסדר הגיעה ל-17 אחוז.

	תשואה שנתית דולרית ב-%
כלל 0.1	17.22
הפועלים ש	17.22
אי.די.בי. רג	17.18
דיסקונט א	17.16
המזרחי ש	17.12

פעולות העברה במניות עלית

בשני ימי המסחר האחרונים נעשו, במהלך המסחר בבורסה, פעו' לות העברה במניות עלית. שלושם הופיע ביקוש למניה, שסופק ללא שינוי שער באמצעות חברת הבר' וקרים סהר-ניירות ערך, והבנק הבינלאומי (בעלי העניין בחברה פעילים באמצעות גורמים אלה. ביקוש דומה שהורם אתמול, סופק גם כן, ללא שינוי בשער, על ידי חברת סהר-ניירות ערך. מניות עלית מוחזקות כיום בעיקר באמצעות קרנות בנק דיסקונט.

פעילות חריגה

פעילות ערה מורגשת בימים האחרונים בניירות הערך של אופנת ברוך. האחים משה ושבתאי ברוך מכרו לפני ימים אחדים בעסקה מחוץ לבורסה 40 אלף ע.נ. ממניות בנות 5 שקל. התעוררות מסויימת הורגשה אתמול במניית רשטים 0.1. וזאת לאחר שבשבוע האחרון הורגש למניה בת 0.5 שקל ביקושים גדו' לים. מניית המפעלים הפטרוכימיים עלתה ב-10 אחוז, וזאת על רקע הי' דיעות על הענקת מעמד אזור פי' תוח ב' לחברת הבת של החברה, שתוקם בשותפות עם בתי הזיקוק. יש שסבורים כי מעמד זה הוענק למפעלים הפטרוכימיים עצמם, וי' תכן שעל רקע זה הורגשו הביקושים הגדולים.

שיא בפעילות במק"מ

היקף הפעילות במלוות קצרי המועד הגיע אתמול לשיא של 69.6 מיליון שקל. מי שרכש את המלוות היו קרנות נאמנות, הבנקים מגזירית גבוהה ביותר. הפעילות הערה מו' סברת ברמות התשואה הגבוהות במק"מ, יחסית לאפיקי ההשקעה השקליים.

הסידרה	ימים לפדיון	שער	תשואה חודשית
317	14	98.94	+2.34
237	21	98.42	+2.33
337	28	97.86	+2.38
347	35	97.52	+2.21
417	42	97.03	+2.21
427	49	96.54	+2.21
437	56	96.05	+2.21
447	63	95.58	+2.21
457	70	95.09	+2.21
527	84	94.31	+2.41

הודעות בורסה

● מבטן סיימה את תשעת החודשים של 1986 ברווח של 8.1 מיליוני דולרים לעומת רווח של 7.3 מיליוני דולרים בתקופה המקבילה אשתקד.

● חיפה כימיקלים סיימה את תשעת החודשים הראשונים של 1986 ברווח של 13 מיליון דולר לעומת רווח של 5.5 מיליוני דולרים בתשעת החודשים הראשונים של השנה הקודמת.

שערי המניות 17.2.87

בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע.נ.	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע.נ.
אהבה ש	29430		43	-50		
המסבות 0.1	1850	תב			-0.2	-8
המסבות א 0.5	1075	תב	2476	+91	+4.2	+8299
המסבות אפ 2	1501	תב	16124	+96	+9.8	+13522
כללי לא בהסדר	28150		2649	+140	+10.5	+6545
בנק צנאמי 1.0			761	-130	-8.5	-275
בנק צנאמי 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנק בינלאומי 05	4780		3929	+5	+0.1	+1196
פיבי 0.5	6200		3557	+285	+3.4	+5616

בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
אידיבי רג 100.0	88830		321	-100	-0.1	-681
אידיבי ב 100.0	88830		8			-6
אידיבי בב א	534800		1	-9000	-1.7	-3
אגוד 0.1	66050		72	-100	-0.2	-37
דיסקונט ב	115450		13	+2000	+1.8	+64
דיסקונט א	113450		154	-50		-125
דיסקונט שה ב	13590		23			-23
המזרחי ש	36540		1035	-50	-0.1	-985
המזרחי ב	36590	שב				
המזרחי שה 9	16600		105	-20	-0.1	-105
הפועלים מבב	99100					
הפועלים ש	60310		4443	-90	-0.2	-5108
הפועלים ב	60310		352	-90	-0.2	-339
כללי א 1.0	154150		17	-240	-0.2	-21
כללי שה 7	7360		4			-4
כלל 0.1	58330		3595	-50	-0.1	-3091
כלל שה 11	14350		182	-50	-0.4	-182
מימון המזר 1.0	50950	שב				
מימון המזר 5.0	26700		40	+800	+3.1	+45

בנקים למשכנתאות

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
ארמים 0.1	39050		58	+100	+0.3	+51
לאומישכנ' ש	11030		359	+130	+1.2	+386
לאומישכנ' ב	11090		139	+70	+0.6	+133
כרמל ש	6000		135			
כרמל שה 1	3840		190	+1		+440
בנין ב' 5.0	12900		25.5	+100	+0.8	+4.7
פת משכ ש	4361	תב	1935	+260	+6.3	+4105
משכן ב ש	4790		2150	+190	+4.1	+2520
עצמאות 0.1	16180		78			+36
טפחות מבב ש	22400		5			-5
טפחות רג ש	21851		107	+650	+3.1	+250
טפחות שה 1	9450		20			
טפחות שה 2	4950		261	-20	-0.4	-161
יעבור 1.0	1900		541	+87	+4.8	+275
יעבור 5.0	1099	תב	895	+99	+9.9	+1583
מרב 1.0	9100		862			-190

מוסדות מימון

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
שלמון אש	799		16181	+1	+0.1	+4415
הוקלאות מבב א	226270	תב	10	+20570	+10	+33
הוקלאות מבב ב	150500	שב				
לאומי תעש' א ש	12700		306	+220	+1.8	+524
מתוח תעש' מבב	125895	קב		+5995	+5	+22
פת תעש' בב ג	301000		11	-5000	-1.6	-24
פת תעש' בב גג	192000		11	-3000	-1.5	-24
פת תעש' בב גנ	196500		10	-6000	-3	-20
פת תעש' בב ד	202000		1	-3000	-1.5	-10
פת תעש' בב דד	68093			+1		+59
מרכז קבלנים 5.0	1440		5810			+851
תיירות בב	167000	תב	3	+14000	+9.2	+9
כלל ליסנג 0.1א	23850		54			
כלל ליסנג 0.5ב	17750		386	+250	+1.4	+281
כלל ליסנג אגמו	15300		115	+590	+4	+164

ביטוח

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
איגוד	275		5019	-1	-0.4	-2357
ארדם 0.1	1800	תב	788	+95	+5.6	+1681
ארדם א 0.5	1000		1347	+27	+2.8	+452
בטוח משנה 0.1	609		601			-601
בטוח משנה 0.5	230		16961	+10	+4.6	+9073
הדר 1.0	420		6190	+15	+3.7	+10818
הדר 5.0	260	תב	20916	+24	+10.2	+51944
הדר אפ סד 2	230		34677	+20	+9.5	+55625
הסנה ש	420		49962	+13	+3.2	+62038
הפניקס 0.1	1169		21977			+10567
הפניקס 0.5	1147	תב	1916	+95	+9	+4246
המסנה-הראל 1.0	7570		26	[illegible]	-0.7	[illegible]
המסנה-הראל 5.0	4373		379			-200
מנורה 1.0	2626	בז	122	+26	+1	+18
מנורה 5.0	1330		260	+50	+3.9	+755
סהר ג 1.0	7240		565	+350	+5.1	+397
סקוריטס 0.1	1290		4437	+30	+2.4	+2775
צור ש	391		5685	+1	+6.3	+744
ציון החזקות 1.0	10090	שב				
ציון החזקות 5.0	3728	בז	356	+80	+2.2	+81

מסחר

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
אינטר גאגא 1 ש	8450		853	+400	+5	+1585
אינטר גאגא 5 ש	5100		2815			-1334
מאור עזרא 1.0	1300		2693			
כלל סחר	360	תב	10932	+22	+6.5	+36976
אפ 4	254		37304	+2	+0.8	+14747
אגח 2	126		18700	+4	+3.3	+38865
קריסטל 1.0	760		2318			+13
רפק 0.1	34660		5.5	+10		.2
רפק 0.5	11682		293	-118	-1	-116
שופרסל א 2.0	11768		2254	+310	+2.7	+1665
שופרסל ב 10.0	9950		4011	+480	+5.1	+4165

שירותים

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
ולק ב ש	5533	תב	14544	+503	+10	+80125
הראל 1.0	2536		525	+1		+287
הראל 5.0	2060	תב	120	-221	-9.7	-295
סמנת הספקה 0.1	19900		90			-7
סמנת הספקה 0.5	10290	קב		+490	+5	+2242
קידר 0.1	1100		3854			-1959
קידר 1.0	248		42512	+9	+3.8	+69374
חברת החשמל 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
מזה' עיתונה 0.1	3398		925			-646
מזה' עיתונה 0.5	1443		1330			-828
קונטרסום 0.1	3420	תב	709	-280	-7.6	-823
קונטרסום 0.5	2621		1343			+185

מלונות ושירותי תיירות

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
קופל 1.0	4480	תב	93	+280	+6.7	+65
קופל אפ 1	2830	תב	85	+210	+8	+150
גלי זהר 1.0	6600		42.4	-60	-0.9	-29.1
גלי זהר 5.0	5059	תב	155	+359	+7.6	+170
מלונות דן 1.0	1850		1307	-50	-2.6	-1323
מלונות דן 5.0	1675		481			-401
חוף האלמוג 1.0	6555		242	-5	-0.1	-672
כנם פר 1 ש	2280		26.8	-51	-1.4	-14.2
מלונות הירדן	2888		270	-10	-0.4	-366

מחשבים ושירותי מחשבים

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
איכות מחשבים	1799		1733	+49	+2.8	+1201
דטה מיכון 1.0	10470	תב	1076	+680	+7	+1040
היל.ג. 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
יעסא 1.0	13500		110	+490	+3.8	+168
כלל מחשבים 1.0	13850		95	-400	-2.8	-155
מ.ל.ל. 1.0	13350		147	+345	+2.7	+153
מ.ל.ל. 5.0	5000		819	+60	+1.2	+878
משוב מחשבים 1.0	670		2001			-1365
משוב אפ'	530		1940	+25	+5	+640
ניקוב מחשבים 1	16191		257			-81
ניקוב מחשב 5	8300		945			+648
ניקוב אפ סד 2	6610		1626			-773
תים מחשבים 1.0	1070		5451	-55	-5.2	-7865

נדל"ן, בינוי ופיתוח

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
אברהם בינוי ש			—	הפסקת	מסחר	—
אברהם בינוי מב			—	הפסקת	מסחר	—
אזרן 1.0	750	תב	546	+51	+7.3	+3162
אזרן 5.0	339		4452			-2948
אזורים 1.0	1105		9447			-9268
אזורים אפ	738		6139			+5275
אזורים אגח	158		118381			-38338
אילון 1.0	545		25539	+25	+4.8	+15067
אל-רוב 1.0	1655		1168	-30	-1.8	-771
אבנים 1.0	3525	בז	261	+125	+3.7	+450
אפריקה 0.1	53900		281	+300	+0.6	+184
אפריקה 1.0	46978		358			-138
אפריקה אפ	27880		157			+56
ארזים	2570	תב	432	+170	+7.1	+3695
ארלון 0.1	2750		668	+49	+1.8	+1075
ארלון 0.5	1740		1667	+9	+0.5	+783
בן-יקר גת 1.0	8071		581			
ברמבוך 1.0	3282		648	+5	+0.2	+157
ברמבוך 5.0	2868	בז	150	+28	+1	+162
דנקנר 1.0	5080		709	+100	+1.7	+674
דרוקר 1.0	563	בז	27	-6	-1.1	-42
דרוקר 5.0	396	בז	29	-4	-1	-58
דרוקר 0.1	14040		125	-142	-1	-45
דרוקר 0.5	11700		317	-300	-2.5	-188
המשלול 1.0	1745		873	+75	+4.5	+1332
המשלול 5.0	1260		383			
חל.ב. 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
חל.ב. 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
נכסים ובנין	5280		2100	+140	+2.7	+4831
גבים 0.1	7330	תב	2281	+540	+8	+5866
גבים 0.5	5740	תב	3075	+390	+7.3	+7288
הבשרת הישוב ש	83900		152			+30
ישפרו 0.1	4050		2439	+80	+2	+2068
ישראלום 1.0	1800		1999	+20	+1.1	+1591
ישרס 10.0	18475	כב	586	+2410	+15	+2200
כנן פיתוח 1.0	11700		84			-99
כלל נדל"ן	735		12183	+26	+3.7	+30159
לומיר 1.0	5174	בז	429	+240	+4.9	+919
לומיר 5.0	2490		412			-328
מ.ת.נ. 1.0	420		16161	-10	-2.3	-34895
מ.ת.נ. אפ 2	266		10946			-2479
מ.ת.נ. אגח	112		53901			
מגורי בניה 1.0	822		9563			-4386
מישאל 5.0	513		8578			-9968
מרב 5.0	2400		394	+45	+1.9	+231
מרלז 1.0	1820		2846			-468
לוינשטין 1.0	526		1946			-564
לוינשטין 5.0	176		34188	+5.5	+3.2	+32630
ליפשיץ 1.0	2021	קב		+96	+5	+31260
ליפשיץ 5.0	1245	קב		+59	+5	+53675
נאות אביב 0.5	12040	תב	248	+600	+5.2	+253
נכסי אורים	1299		5549			-3284
סהר החזקות 1.0	18200		20			-20
סהר החזקות 5.0	13560		124	+10	+0.1	+30
סולל 1.0	9125	שב				
סולל 5.0	3950		30	+148	+3.9	+130
עמר ונלע סד 1 ש	7090		3364	+9	+1.3	+1835
עמר 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
קיסריה 0.1	3887		132	+150	+4	+397
קיסריה 0.5	1980		1084			-111
רמבן 1.0	410		2607	+13	+3.5	+10851
רמבן 5.0	229	תב	11859	+15	+6	+35356
רמבן אפ'	1100		2445			
רמבן אג"ח	128		6100	+3.5	+5	+52861
רסקו מבב			—	הפסקת	מסחר	—
רסקו רג			—	הפסקת	מסחר	—

חקלאות

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
מטעי הדר 0.1	3830		1169	+80	+2.1	+756
מטעי הדר 0.5	3345		3771			-1481
מהדרין 0.1	8700	תב	333	+700	+8.8	+370
נכסי הדרים 1.0	2226		3792	+24	+1.1	+6212
פרי אור 0.5	2910		734			-573
שבוד 5.0	10900		523	-65	-0.6	-452

מזון וטבק

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
אסיס	1710		1448	+42	+2.5	+2332
גולדפרוסט 1.0	3360		218	+10	+0.3	+143
גולדפרוסט 5.0	2500		765			
גולדפרוסט אפ 1	1382		111	+58	+4.4	+481
דובק מב ש	6580		1719			-219
דובק מב ב	6510		950			+200
תלכל 1.0	1199		1346	-27	-2.2	-1846
תלכל 5.0	890		1765			-1545
פרי-הה 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
פרי-הה 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
טמפו בירה 1.0	31005		149	+5		+27
טמפו בירה 5.0	28160	תב	234	+2560	+10	+94
יטבק 1.0	1560		1145	-6	-0.4	-493
יטבק א 5.0	850		8447			-10146
יטבק אפ 2	592		4224			-82
מן 1.0	751		1145	-28	-3.6	-3895
מן 5.0	413		3496			
סמרפוט 1.0	17000		215	-47	-0.3	-92
עלית	22400		1792			+1020
עסיס ב 0.5	390		13060	+15	+4	+21158
אבגל שקל 1	3760		1145	+60	+1.6	+636
שמן מבב א	5910		516			+110

טכסטיל והלבשה

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
ארגמן סר 1 ש	910	תב	7609	+50	+5.8	+8438
אוטים 1.0	1560		1291	+10	+0.7	+1252
אופנת בוק 1.0	795		7975	+35	+4.6	+10359
אופנת בוק 5.0	485	תב	11799	+30	+6.6	+29035
א אפ	525	תב	17017	+61	+13.2	+55988
ארגמן רג ש	16200		198	-50	-0.3	-144
דלתא-גליל 1.0	4380		1522	+60	+1.4	+1882
דלתא-גליל 5.0	3480		2071			-104
מפרות מטור 1	1600		[illegible]			-78
מפרות מטור 5	991	תב	585	+90	+10	+1600
ויטלנו 1.0	1815		1700	+84	+4.9	+1345
ויטלנו 5.0	1120		649			-942
ורדינון 1.0	9197		203			
זיקית 1.0	2990		444			
זיקית 5.0	2059		1170	-40	-1.9	-1579
לודזיה 0.1	3400	תב	592	+200	+6.5	+854
לודזיה 0.4	2380		1578	+100	+4.6	+766
ליגת 1.0	971		8809	+21	+2.2	+10242
מיס גליק	776	תב	468	+45	+6.2	+1827
מקסם 0.1	4700		276	-30	-0.6	-170
מקסם 0.5	2780		891	-20	-0.7	-671
עית 1.0	27600		117			-17
עית 5.0	14050		244			+105
עסק סריגה 1 ש'	446		9462			+723
פולגת א 0.1	4770		365	+30	+0.6	+188
פולגת ב 0.4	3470		2897	+40	+1.2	+1248
פולימן א 0.5	10512	תב	561	+650	+6.7	+1201
פרפר	5100		1184	+180	+3.7	+1586
גיבור סבריגה	14000		144	+500	+3.2	+270
תעש ומוץ 1.0	3311		1452			-886

מתכת ומוצריה

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
איקטון 5.0	2885		282			-144
אורדן 0.1	8220		484	+100	+1.2	+577
אורדן 0.5	7400		128	+130	+1.8	+238

תעשיות שונות

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
אלומות 1.0	7450		155	+250	+3.5	+568
אלומות 5.0	4845	בז	41	+200	+4.3	+150
כבלים ש	36542	תב	218	+3322	+10	+272
התכף 1.0	7600	תב	245	+440	+6.2	+173
התכף 5.0	5000		105			
התכף אג	4300		278	+50	+1.2	+346
דיקה 1.0	6000		246.7	+148	+2.5	+212.4
דיקה 5.0	2730		1281.8	+50	+1.9	+552.1
קסטאות מח 1.0	4130	תב	4251	+260	+6.7	+10654
קסטאות מח 5.0	4101	תב	1040	+231	+6	+1109
מתכת מרום 1.0	3510	תב	1141	+190	+5.7	+3217
כבלי ציון 1.0	2565		1556			-1170
כבלי ציון 5.0	1580		4453	+10	+0.6	+973
כבלי ציון אפ	650		3620	-2	-0.3	-3297
מודג 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
מודג אפ א			—	הפסקת	מסחר	—
קרגל 1.0	462		23026			-6762
קרגל 5.0	264	תב	66539	+24	+10	+62314
נחושתן 0.1	41200	בז	11	+1200	+3	+56
נחושתן 0.5	14749		148			-47
נכר פלדה 1.0	20800		15	+160	+0.8	+56
קינג 1.0	1160		299	+20	+1.8	+1661
קינג 5.0	610		870	+24	+4.1	+6912
קליל 1.0	2555		950	-100	-3.8	-724
קליל 5.0	1917		794			-760
שלגית 5.0	9950	תב	1197	+633	+6.8	+1435
תעשיות לביש 1.0	1155		320			-92
תעשיות לביש 5.0	670		2141			-961

חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
אלביט 5.0	614500	תב	48	+44000	+7.7	+152
אלקו 0.1	8000		114	+200	+2.6	+126
אלקו 0.25 ש	4345		745			-287
אלקו 0.25 ב	4434			-6	-0.1	-100
אלקטרה 0.1	2215		2489			-2576
אלקטרה א 0.5	1820		5106			-4497
אפ 5	1357		3657			+1629
אגח 5	126.5		34495	+1.5	+1.2	+14085
אלרון 5.0	521000	תב	36	+28500	+5.8	+75
אריה 1.0	36000		150	-600	-1.6	-62
כלל תעש אלק	3095		10373	-50	-1.6	-10865
מקסודריקס 1.0	3100		2631	+15	+0.5	+2154
מקסודריקס 5.0	2395		6411	+70	+3	+7321
מיכמגר' 1.0	791		5687	+11	+1.4	+8869
מיכמגר' 5.0	615		13931	+25	+4.2	+11868
ביקלון 1.0	2620	קב		+125	+5	+3014
ביקלון 5.0	1272	קב		+61	+5	+10401
קונטשין אילר 1	5544		100			-131
קונטשין אילר 5	4081		574	+121	+3.1	+525
ת.א.ת. 1.0	1790		761	-5	-0.3	-761
ת.א.ת. 5.0	692		9335			+1456
ת.א.ת. אפ 1	18500		31	+700	+3.9	+55
תדיאה	9290		577			-71

מוצרי בניה

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
א.ת. תעשיות 1.	1300		7012			-8214

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
א.ב. אפ	735		4573			+3421
א.ב. אגח	128		94619			
אלקל 5.0	6625	קב		+315	+5	+3907
אקרשטיין 1.0	1295		7557	+85	+2.8	+6834
אקרשטיין 5.0	941		4875	+34	+3.8	+6643
אקרשטיין אפ'	572		8272	+40	+7.5	+15924
אקרשטיין אגח	129.5		98006	+4	+3.2	+316664
בנק הדיר 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנק הדיר 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
בר-כון 1.0	1650		1093	+60	+3.8	+745
בר-כון 5.0	740	תב	6919	+40	+5.7	+8359
פרומקסטים 1.0	12549		123.2	-1		-58
פרומקסטים 5.0	4823	תב	1506	-536	-10	-1395
מ.ל.ב. 1.0	910		560	+30	+3.4	+640
מ.ל.ב. 5.0	640		208	+25	+4.1	+242
מרכז השק בתעש	735		3861			-397
מאויקה ולפכן 1	22931	בז	12	+2991	+15	+21
מאויקה ולפכן 5	15080	בז	14	+808	+5.6	+16

כימיה, גומי ופלסטיק

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
אגן 5.0	19250		439			
אליאנס ב	2310		1038			-868
גל תעשיות 1.0	17350		117			-52
גל תעשיות 5.0	14080	תב	358	+1280	+10	+488
דשבטר 1.0	5154		240	-46	-1.4	-240
דשנים 0.1	5300		185	+200	+3.9	+103
דשנים 0.5	1750		7358	+85	+2	+4506
חיפה כימי 10.0			—	הפסקת	מסחר	—
טבע ש			—	הפסקת	מסחר	—
ליפסקי 1.0	3235		380			-389
ים המלח	3380		10381	+40	+1.1	+4909
פרוכרוטים 10.0	644	תב	104777	+59	+10.1	+181575
מקסימה 1.0	9152	תב	57	+832	+10	+97
מקסימה 5.0	5000		376	+60	+1.2	+218
מקה כבימקל 1.0	8970	תב	3003	+1171	+15	+3888
סנ 1.0	25400		255			-26
סנ 5.0	22000		394			-81
פריקלאס	681		51571	-22	-3.1	-73402
פריקלאס אפ'	288		17204	-2	-0.7	-7782
קים כימיקל 1.0	6750		447	+250	+3.9	+549
ת.ג.ל. 1.0	4120	בז	200	+280	+7.3	+426
ת.ג.ל. 5.0	3555	תב	60	+321	+10	+251
תיא 5.0	12240		145			-45
פרוגאוס 10.0	16600		169	+699	+4.4	+214
תרד א 5.0	10578		59			-9

עץ, נייר ודפוס

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
כתר	247		20845	+3	+1.2	+35269
דשון 1.0	7880	שב				
דשון 5.0	5050		75			
הבג 1.0	7000		331			
יפה 1.0	6605		340	-10	-0.2	-285
לבידי אשקלון 1	716		5556	+2	+0.3	+3579
לבי'אשקלון אגח	1340		688	+66	+5.2	+1954
מלט ב 0.5	56560		9	+560	+1	+14
מפעלי נייר 10.0	464000		116			-12
סקאוריה 1.0	4500		886	-30	-0.7	-1246
רים 0.1	2760		524	+95	+3.6	+839
רים 0.4	2100		1088			-154
תעל ב 0.2	19700	תב	343	+1320	+7.2	+540
אמרין 1.0	12800		180	+500	+4.4	+339
אמרין 5.0	6232	בז	1204	+567	+10	+2956
תמיפה יוד	11716		53	+116	+1	+110
הגבלוק 1.0	2640		959			-1024
הגבלוק 5.0	1575	תב	958	+120	+8.5	+1475

שף נאמנות
כלל
ניהול קרנות נאמנות בע"מ

השקעות בתעשיה

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
מרכוה ב 0.1	12170		1334	+200	+1.7	+747
סד בכי ש	9360000		1.2	60000	+4	+1
כלל תעש' 1.0	2930		10435	+40	+1.4	+13801
מאגרי טכנולוגיה	684		21415	+32	+4.9	+38741

חברות השקעה

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
[illegible]			259			+72
אזורים מחז 2.0	8930	תב	11318	+750	+9.2	+19066
אינקנה 0.1	112		110790	-1	-0.9	-134653
אלגר ש	17750		220			-95
אלגר ב	19346		90	+759	+4.1	+62
אלון ש	5577	תב	3157	+507	+10	+4728
אלון ב	5562	בז	554	+306	+10	+1179
אמישר בב	28000	תב	112	-2800	-6.7	-67.4
אמיק 1.0	358		16263	+15	+4.4	+37816
אמיק 5.0	306		7167	+6	+2	+1952
גולת 1.0	1562		632	+65	+4.2	+852
חברה לישראל 1.0	19709	תב	2051	+1280	+6.5	+2812
חברה לישראל 5.0	16850	תב	1048	+900	+5.6	+1583
חלמכון 0.1	135000		2.1	-2000	-1.5	-2.1
חלמכון 1.0 ש	30300		57	+850	+2.9	+105
מנפאות א 0.5	24306	תב	314	-1300	-5.1	-574
פועלים השק ש	11740		1095	+500	+4.5	+1425
דיסקונט השק ש	5599	תב	18010	+509	+10	+51918
מזרחי השק ש	32500		90	+300	+0.9	+29
מנר השקעות 124	13810			+410	+3.1	+22
ורדון 1.0	4509	תב	669	-501	-10	-1587
ורדון 5.0	1947		2568			-531
ישעם השקעות	280		31359	-2	-0.7	-46412
יכוא ש	14700		305	+600	+4.3	+335
קידן א 0.1	3950		753	+60	+1.5	+530
כלל 10.0	1770	תב	13736	+140	+8.6	+14405
כלל 50.0	1672	תב	3580	+152	+10	+6133
לנדיק 0.1	2734	בז	532	+27	+1	+19
לנדיק 0.1	988	בז	740	-12	-1.2	-618
מכר 0.1	710		5947			-2738
מכר א 0.5	450		4000			+2182
אגח 1	117		14595	+8	+2.6	+44800
עץ השק ב 0.1	3700		270	+60	+1.7	+398
עץ השק ב 0.5	2121		675	+20	+1	+185
עז השק ש	3200		2216	+80	+2.6	+1220
מבה א 0.1	13190		136			+53
מבה 0.5	8835		986	+4	+0.1	+169
פריון ב 2.5	8251		827			
צנאמי'נבס 1.0	480		3574			-2786
צנאמי'נבס 5.0	395		2869			-2872
קידן 1.0	285		21144			+3215
קידן 5.0	177		27657	+6	+3.5	+13485
גליל טכנולוגיות			—	הפסקת	מסחר	—

חיפושי נפט

שם החברה	השער אתמול		המחזור	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש
דלק חיפושים 1.0	4092	תב	1542	+372	+10	+1843
דלק חיפושים 5.0	2850		2126	+40	+1.4	+483
דלק חיפ' אפ 2	1830		1876	+50	+2.8	+2321
זו חיפושי נפט	29758		147	+800	+2.8	+107
יובאל 5.0	4851	קב		+231	+5	+25035
מ.נ.ג. 1.0	10500		1635			
מ.נ.ג. 5.0	2985		2816			-1891
פראויל ב 0.5	7700		167			-164
נפתא ש	2150000		1			

נסחרות במט"ח

שם החברה	השער אתמול
בית מ	220

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי אחוזים
אב	5437.56	5364.81	81.39	1.54
אבוקה	529.37	519.23	9.99	1.96
אגה	234.20	229.69	1.87	0.82
אדיר	1550.98	1520.38	-0.34	-0.02
אדם	2682.25	2630.66	50.63	1.96
אופיר	1806.16	1793.04	0.79	0.04
אור	409.85	401.29	-0.15	-0.04
אורין	155.98	152.91	0.56	0.37
אורליי	253.15	251.28	1.52	0.61
אורן	765.41	750.76	6.67	0.90
אייל	3698.49	3626.81	-5.19	-0.14
איתם	5132.97	5108.01	39.38	0.78
איתן	704.02	689.84	1.97	0.29
אלון	563.46	551.83	0.27	0.05
אלמוג	676.63	663.44	0.20	0.03
ארז	725.51	711.61	17.86	2.57
אש	181.31	180.46	5.86	3.36
אשל	179.95	176.45	-0.14	-0.08
אתרוג	223.03	220.93	0.43	0.20
ברולה	2634.16	2584.26	53.84	2.13
ברוש	532.25	522.21	8.66	1.69
ברק	546.54	536.03	10.78	2.05
ברקת	829.86	813.65	-0.65	-0.08
גביש	1427.23	1417.40	9.86	0.70
גבע	1024.08	1009.26	3.66	0.36
גורן	726.80	712.90	2.08	0.29
גיא	9288.26	9151.67	49.49	0.54
גיל	3155.41	3096.87	34.04	1.11
גלית	593.78	586.89	4.69	0.81
דוכיפן	410.55	406.76	6.26	1.56
דוכיפת	723.37	709.42	11.17	1.60
דולב	215.23	210.77	0.45	0.21
דורון	1435.98	1410.03	3.89	0.28
דותן	245.84	241.08	0.58	0.24
דליה	528.62	518.93	4.99	0.96
דרור	427.01	419.00	8.63	2.10
דקל	445.47	437.01	11.59	2.72
הדס	425.05	421.24	9.80	2.38
ורד	500.36	491.13	1.50	0.31
זהבית	2763.93	2707.95	-0.48	-0.02
זוהר	19490.86	19203.44	85.51	0.45
זיו	17878.53	17616.28	50.91	0.29
זמיר	1099.75	1078.89	27.50	2.62
חוחית	142.52	139.38	0.44	0.32
חליפין	128.32	127.77	0.15	0.12
חלמיש	642.78	630.28	-0.52	-0.08
חן	133.75	133.22	0.17	0.13
טופז	1298.02	1268.62	-2.87	-0.23
טל	5289.86	5221.43	8.65	0.17
יובל	821.66	806.04	1.32	0.16
יהלום	2419.27	2373.85	37.48	1.60
יסמרות	428.36	424.19	9.73	2.35
יערה	663.69	649.32	0.77	0.12
כוכב	1253.75	1229.67	29.61	2.47
כחל	130.51	127.95	0.35	0.27
כלנית	583.80	572.94	5.54	0.98
כספית	700.61	693.66	1.17	0.17
כרמל	144.30	141.49	0.34	0.24
כתר	1104.03	1083.07	-0.34	-0.03
להב	4510.05	4425.67	38.87	0.89
לטסקית	112477.20	110493.72	1054.85	0.96
לפיד	438.07	429.63	8.84	2.10
לקט	1709.76	1675.26	-2.48	-0.15
לשם	989.45	970.79	0.05	0.01
מגור	1218.76	1195.66	5.06	0.42
מגמה	3503.30	3471.94	11.44	0.33
מגן	226.38	223.08	1.18	0.53
מנון	3458.47	3425.82	32.24	0.95
מגל	753.40	739.34	4.72	0.64
מור	2013.15	1985.35	48.40	2.50
מורן	953.13	944.94	11.78	1.26
מטה	27051.61	26575.46	141.02	0.53
מיסר	914.36	896.34	3.15	0.35
מעוף	4402.84	4320.26	66.86	1.57
מעיין	758.43	744.13	2.82	0.38
מקשה	1015.60	996.58	-1.65	-0.17
מרגלית	1425.05	1397.69	21.73	1.58
מרווה	113.18	112.83	0.51	0.45
מרום	1191.22	1168.25	5.82	0.50
נוגה	27031.85	26637.50	225.18	0.85
נסיך	1045.28	1025.95	25.55	2.55
נטע	507.94	498.40	2.41	0.49
נילי	6784.73	6688.20	185.78	2.86
סביון	619.80	607.70	7.91	1.32
סגולה	130.98	128.42	-0.12	-0.09
סלע	989.49	970.62	-0.55	-0.06
סנונית	713.44	699.64	3.19	0.46
סער	828.97	813.56	11.17	1.39
ספיר	528.85	526.22	0.24	0.05
עפיר	922.54	905.38	14.80	1.66
עדית	2638.11	2589.07	58.14	2.30
עירן	7305.60	7200.05	29.40	0.41
ענבר	1174.27	1149.33	-2.59	-0.22
ענת	2547.32	2524.46	38.31	1.54
עפרוני	667.35	652.93	5.14	0.79
ערמון	142.42	139.69	-0.22	-0.16
פיא	1594.69	1583.01	20.99	1.34
צבר	544.93	534.15	0.76	0.14
צמית	708.16	694.32	10.95	1.60
צוק	117.84	117.38	-0.18	-0.15
צפיר	991.97	971.33	-0.82	-0.08
צמרות	8249.42	8129.98	71.77	0.89
צפורת	1709.77	1676.13	5.68	0.34
קלע	2223.80	2212.70	24.49	1.12
רונית	18253.80	18086.43	297.15	1.67
רימון	117.48	117.24	0.10	0.09
רקפת	710.82	698.28	6.23	0.90
רשף	729.50	713.97	0.82	0.11
שביט	801.25	785.80	1.63	0.21
שחם	904.17	882.20	0.95	0.11
שירה	426.05	423.09	5.55	1.33
שמיר	358.29	355.77	-0.40	-0.11
שוהם	954.84	941.29	21.39	2.33
שקם	956.53	933.85	39.00	4.36
שקד	179.63	176.13	-0.37	-0.21
תאנה	248.52	246.31	3.55	1.46
תדהר	581.53	578.63	14.10	2.50
תירוש	505.35	499.33	2.15	0.43
תמר	216.66	212.55	-0.28	-0.13
תמרה	202.74	201.45	1.94	0.97
[illegible]	1442.26	1432.33	0.37	0.03
[illegible]	481.14	474.60	1.56	0.33

שערי אגרות החוב

3% מלווה מדינה (הצמדה 100%)

סדרה	שער	שינוי בנק'
3601	40055	+227
3602	36903	+210
3603	34377	+200
3604	29999	-185
3605	27406	-174
3606	25841	-168
3607	23941	+368
3608	22724	+102
3609	21292	+15
3610	19594	— —
3611	18880	-128
3612	18654	+163
3613	17685	+301
3614	16745	+13
3615	15482	+90
3616	14179	+84
3617	13373	+40
3618	12696	+38
3619	11685	+36
3620	11062	-201
3621	10513	-195
3622	9670	-179
3623	9229	+184
3624	8698	+176
3625	7974	+58
3626	7382	+54
3627	6852	+51
3628	6224	-48
3629	5856	-46
3630	5521	-44
3631	5077	-24
3632	4786	-23
3635	4524	-22
3634	4099	-91
3635	3879	-88
3636	3739	-86
3637	3535	+56
3638	3294	+53
3639	3019	+50
3640	2464	+2
3641	2138	+2
3642	1936	+38
3643	1681	+33
3644	1496	-9
3645	1351	-7
3701	1175	-34
3702	929.7	+6.7
3703	883.6	+8.5
3704	689.5	+7.4
3751	347.7	-5.1
3752	140.8	-1.5
3753	135.3	-1.5
3901	128.8	-0.7
3902	122.7	-0.6
3903	121.9	-0.6
3904	120	-0.6
3754	120.7	-0.2
3755	119.5	-0.3
3756	115.4	-0.3
3757	113.3	-0.3
3758	111.7	— —
3759	111.4	— —
3760	110	+0.1
3761	107.7	+0.1
3762	104.9	+0.1
3826	119.4	-0.2
3827	120.5	— —
3828	116.4	— —
3829	114.2	-0.1
3830	111.9	-0.6
3831	111.6	-0.6
3832	110.2	-0.5
3833	107.8	-0.6
3834	105.1	-0.5

4.25% שב"א

סדרה	שער	שינוי
4101	362.8	-4.6
4102	147.5	-1.3
4103	141.9	-1.3
4104	137.7	-1.3
4301	137.7	-1.5
4302	128	+0.1
4303	127.3	+0.1
4304	125.4	+0.1
4105	110	-0.6
4106	107.2	-0.6
4201	123.5	-1
4204	118.2	-0.9
4205	116	-1
4206	113.3	-0.7
4207	113	-0.7
4208	111.6	-0.7
4209	109.2	-0.7
4210	106.5	-0.6
3204	209800	— —
3205	209000	+300
3206	210250	— —
3210	207500	-100
3211	199000	-641
3212	198502	— —
3213	190000	— —
3214	190800	-550
3501	185000	— —
3502	182000	— —
3503	181416	— —
3504	155575	-1000
3505	151001	+1001
3521	153005	— —
3522	144200	+500
3523	143600	— —
3524	145700	— —
3525	141470	— —
3526	141060	— —
3527	137900	-800
3528	134100	+700
3529	137160	— —
3530	130650	— —
3531	131000	— —
3532	128000	+1500
3533	127300	-911
3534	119500	+500
3535	120000	+700
3536	119600	— —
3537	119700	+700
3538	112800	— —
3539	115900	+700
3540	112900	+500
3541	108500	+300
3542	111100	— —
3543	103700	+400
3544	104400	-2000
3545	101830	+92
3549	96407	+87
3552	92412	+82
3554	92464	+84
3555	92464	+84
3546	102297	+72
3547	102050	+72
3548	101897	+72
3550	100898	+71
3551	100438	+71
3553	92206	+716
3556	88868	+358
3558	89004	+369
3559	85850	+357
3560	81491	+349
3557	88816	+63
3572	81110	+58
3561	80118	-105
3571	79855	-107
3573	80450	-55
3574	74182	-51
3577	74311	-54
3578	68628	-51
3575	73755	-433
3576	73511	-435
3579	68003	-418
3580	63589	-304
3581	57972	-288
3582	53579	-275
3583	49910	-142
3584	47584	-141
3585	45202	-139
3586	42630	+50
3588	42674	+31
3589	38959	+28
3587	42933	+30
3591	39211	+27
3592	39160	+28
3593	39083	+28
3590	38872	-217
3595	37125	-214
3594	37524	+413

רמון

סדרה	שער	שינוי
7001	236.9	-6.7
7002	229.5	-6.5
7003	214.8	-6
7004	197.4	-5.7
7005	188.4	-1.4
7006	176.5	-2.8
7007	168.2	+0.5
7008	159.6	+0.4
7009	159.3	+2.9
7010	145.5	-1.1
7011	137.2	+0.7
7012	132.3	+0.8
7013	125.9	-1.4
7014	108.9	+0.1
7015	89.7	+0.5
7016	91.7	+0.5
7017	90.6	+0.5
7018	90.4	+0.5
7019	90.8	+0.6
7020	90.6	+0.6
7021	89.7	+0.5
7201	86.6	— —

5% מלווה פיתוח (ברירה כפולה)

סדרה	שער	שינוי
2001	150600	— —
2002	150500	— —
2003	143700	+700
2004	145661	— —
2005	140300	+500
2006	139200	+600
2007	141500	-1000
2008	135800	+900
2009	138000	+700
2010	136900	+700
2011	134300	+500
2012	133300	+700
2013	135600	— —
2014	130800	+400
2015	130000	— —
2016	131800	— —
2017	129600	+400
2018	128000	+600
2019	127300	+700
2020	124000	+450
2021	124200	+600
2022	118300	— —
2023	117900	+600
2024	111300	+2480
2025	110500	+200
2026	110000	+350
2027	105400	+550
2028	109798	— —
2029	101100	+800
2030	101980	— —
2031	99300	-2000
2032	101044	+71
2034	95687	+67
2033	94753	-2691
2035	89859	-2592
2036	88635	+64
2038	84543	+61
2040	81533	+59
2037	87942	+59
2039	85838	+56
2041	77879	+55
2052	71849	+51
2051	78291	+56
2053	71942	+52
2055	66587	+48
2054	65977	+47
2056	61168	+43
2057	63291	+1824
2059	57701	+1715
2058	58227	-1629
2060	53883	-1559
2061	40726	-341
2062	37242	-320
2063	35562	-315

גלבוע

סדרה	שער	שינוי
6101	12766	+10
6102	7399	-33
6103	6678	-32
6104	6105	— —
6105	5782	— —
6106	5592	-3
6107	5385	-3
6108	3784	-35
6109	3595	-34
6110	3531	-34
6111	2952	-20
6112	2841	-20
6115	1908	-11
6151	743.9	+11.4
6152	712.2	+11
6153	609.3	+6.8
6154	597.9	+6.6
6155	383.5	-1.5
6156	309.1	+1.3
6157	231.3	+0.1
6158	219	+0.1
6159	184.5	+1.3
6160	173.4	+0.3
6161	167.5	+0.4
6162	150.8	+1
6163	140.2	— —
6164	134.7	— —
6165	128.1	— —
6166	120.6	— —
6167	117.9	— —
6168	116.1	— —
6169	108.9	+0.4
6170	102.2	+0.4
6171	72.3	-0.6
6172	71.1	-0.6
6801	82.3	-0.1

אריכון

סדרה	שער	שינוי
2501	168.3	+1.4
2502	164	— —
2503	158.1	-0.8
2504	158.7	+1.2
2505	152.2	+1.3
2506	145.5	+0.7
2507	141.9	+0.2
2508	103.2	— —

100% מט"ח

	שער	שינוי
אל אם	1040	+10
אלביט	187.3	-0.6
אלונא	1051	+6
אלטיבם	55.9	— —
טאויקס	731	— —
תוד 84	113.4	-0.1
תוד 85	420	-5
הב היש	231.7	+1.2
דיס הש	157.5	— —
כור	135.5	-1
כלל	438	-1
כ'צם ד	205.2	— —
כ'צם ם	277.7	-1.5
מ'צם י	343.5	— —
דן	101.7	-1.5
סל בת	147.5	— —
תיעדים	220.2	— —

כור/מט"ח

	שער	שינוי
ב.ל.ת.	139.7	-1.8
דיס הש	146	— —
כור	157.7	-0.1
כלל	178.1	— —
לאומי	135.7	-1
בב דיס	143	-1.2
משא מז	138.6	+0.1
משא מז	135.8	+0.1
משא מז	123.2	— —

שערים בינבנקאיים

אתמול, צהריים, 17.2.1987 באירופה

מסירה מידית (ספוט)

ל"ז שטרלינג	$ ארצות הברית	1.5280/1.5290
ל"ז $ ארה"ב	מרקים גרמניים	1.8130/1.8140
"	פלורינים הולנדיים	2.0440/2.0450
"	פרנקים שוויצריים	1.5300/1.5310
"	פרנקים בלגיים	37.50/37.53
"	פרנקים צרפתיים	6.0340/6.0370
"	לירות איטלקיות	1288.00/1289.00
"	ינים יפאניים	153.10/153.25
לש.ד.ר.	$ ארצות הברית	1.2465/1.2478

שער הזהב $ 396.85 ארה"ב אונקיה לונדון פיקסינג

מסירה עתידית (פורוורד)

	$/ל"ש	מר"ש/$	$/מרק
1 ח'	1.5227/1.5258	1.5261/1.573	1.8095/1.8108
3 ח'	1.5125/1.5140	1.5185/1.5200	1.8021/1.8034
6 ח'	1.4994/1.5009	1.5080/1.5108	1.7916/1.7951

הנתונים נמסרו על-ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

כשיש לך כרטיס דיינרס בינלאומי אתה V.I.P. בשדה התעופה

כל מה שעליך לעשות בהגיעך לשדה התעופה הוא לשלוף כרטיס דיינרס בינלאומי בפתח טרקלין השטיח האדום ומרגע זה, תהנה משורה של הטבות, פינוקים ושרותים המנעימים לך את הזמן עד הטיסה. אקסקלוסיבי לבעלי כרטיס דיינרס הבינלאומי.

השרות ניתן רק בשעות 18:00 – 06:00.

דיינרס קלוב

התשלום 18 ש"ח מחוייב ישירות באמצעות כרטיס דיינרס

טלפון 03-295858

סמיר כהן (יעקבסון)

2

هكذا من الأصل

صكنا من الأهل

מכתבים למערכת הארץ

משפחות שכולות אינן אגודה מקצועית

הרעיון לקיים תערוכה של קריקטורות שהתפרסמו כבר בעבר, הינו רעיון טוב ויפה. הקריקטורה משקפת מצבים חברתיים, עמדות פוליטיות, הסכמה או מחאה למתרחש בחברה, במדינה ובעולם.

יוצר הקריקטורה הוא אמן. האמן בוחר להציג בתערוכה עבודות המייצגות את השקפתו. הנה התברר שמר פלטנסקי, מנכ"ל מוזיאון חיפה, נהג בצורה אחרת. הוא פסל את אחת הקריקטורות שמושיק לין רצה להציג בתערוכה, בטענה שציור דמותו של "אריק שרון המחזיק עיתון שכולו מודעות אבל — עלול לפגוע במשפחות השכולות".

המשפחות השכולות אינן אגודה מקצועית. ההתייחסויות, הרגשות, התגובות, ההסכמות ואי-ההסכמות למהלכים פוליטיים, חברתיים, מוסריים — הם עניין אישי.

נראה לנו, מתוך ניסיון אישי ומשפחתי, שאדם שידע שכול, נעשה יותר רגיש ובוגר בהתייחסותו אל העבר והעתיד.

אם ברצונה של החברה לעזור למשפחות השכולות, ראשית עליה לקבלן על הרב-גוניות המאפיינת את גישותיהן והתייחסויותיהן למתרחש. בנו, למשל, פגעה דווקא פסילת הקריקטורה על ידי מנהל מוזיאון חיפה.

מרגה ודוד שרף
קב' בית זרע

ורשה הפרטית של יהודית הנדל

כיהודי ורשאי, ניצול השואה — יחסי לפולין ולפולנים נשאר מסויג, אבל מגלי שאיבד קנה-מידה לחשוד בה הגינות ורציונליות.

קראתי את הרשימה הראשונה של יהודית הנדל על ביקורה בפולין ובבירתה (מוסף "הארץ", 6.2). קודם לכן האמנתי לדבריה בדייו.

הבירה הפולנית על מיליון ושש מאות אלף תושביה נראית לה "עיר רפאים". צריך הרבה העזה ויותר מזה כדי לכתוב כך.

אני נוכח בעיר זו מלפני השואה, עם הקיבוץ היהודי הגדול והמפואר. עלי לומר כי בעיני כפר חורפים קשים — גם אז היתה כעיר-רפאים.

להנדל הישראלית, הרגילה לשמש ולאור במעט בכל ימות השנה — כל עיר מזרח-אירופאית תיראה עיר-רפאים.

ובעניין "השותקים" "בעיר הנצורה" כדבריה — אדם שאינו שולט בשפת הארץ שבה הוא מבקר, אינו מסוגל לקשור שיחה בסיסית קצרה עם המזדמן בדרכו, ובכפוף אינו מסוגל להעריך — אינו יכול להעריך על רגל אחת, שהעיר נצורה ולכן תושביה שותקים. אל לה, ליהודית הנדל, להחרץ ולקבוע לשבט את אופיה של החברה הפולנית.

את הכיכר הסמוכה למלון שבו התאכסנה תיארה הנדל כ"שוממה". גם אני, ורבים אחרים, זוכרים אותה כמעט ריקה תמיד, אפילו בימי אביב וקיץ, להוציא מצעדי צבא והתכנסויות ציבוריות אחרות. כיכר ריקה עדיין איננה הוכחה ל"עיר-רפאים", ומשמרות כבוד של הצבא המתחלפות ליד אנדרטת החייל האלמוני — אינן בהכרח דמויות סוראליסטיות. כמו כן, בשדרות ירושלים בוורשה לא התגוררו יהודים כלל. היתה זו מאז ומתמיד שדרה פולנית-נוצרית מובהקת.

אזורית המכתבה של הנדל ספוגה מטען רגשי רב, אך היא איננה אמיתית, וחבל.

חיים כהנא
נתניה

גם אני שוביניסט

ד"ר ישראל אלדד כותב במאמרו "שאלתה לדליה רביקוביץ'" ("הארץ", 15.2): "ומילא, אני, מגיע מלידה, שוביניסט מבטן, המודה ולא בוש שדם ילד יהודי קרוב לי יותר, ולא רחוק לבי לרגשות כלל-אנושיות, סתם אנושיים".

כיהודי נאמן ליהדות, אני שוביניסט ליהדות הזאת, הגורסת "למה ברא אלוהים את האדם יחידי — (אדם הראשון) שלא יאמר אדם לחברו: אבא גדול מאביך". נאמן אני לצו — לא תרצח. אני נאמן גם לדברי חז"ל: תעבור על כל מצוות ה' ולא תהרג חוץ משלוש מצוות וביניהן הנה של איסור שפיכות דמים. על זאת תהרג — ולא תעבור! ומשום כך אני שוביניסט ונודם בפה מלא: שופרדים שיהודי הוא, מרגש אותי יותר משופרדים נוכרי.

אליעזר בורבריך
פרדס-חנה

*

אני בטוח שד"ר ישראל אלדד אינו זקוק להגנה ולמליצי יושר, וכי יודע להשיב לגב' מרים שני מנה אחת אפיים על הדברים שכתבה עליו ("הארץ" 10.2).

כאשר פנה ד"ר אלדד אל דליה רביקוביץ בשאלה היכן היתה כאשר נרצח הילד רני כן על ידי חיות-אדם, והיכן היתה כאשר ילדי המעלות נרצחו על ידי מרצחים פראי-אדם, לא באה כל תשובה מצדה. אז היא לא הזדעזעה. האירועים הללו לא גרמו לה לכתוב שיר "ילד אין רוצחים פעמיים", כפי שכתבה אחרי סברה ושתילה.

גם אנו מצטרפים לשאלתו זו של אלדד.

ש. אלון
רמת השרון

בזבוזים פורמליסטיים

נכון שהשופט בנימין כהן הוא "אדם מבוזבז" כדברי הרה ברשם ("הארץ", 13.2). בנימין כהן יכול היה להיות נשיא המדינה — לוא התפקיד הזה לא היה מבוזבז בעיקרו. אילו הפקיד הנשיא היה לא פורמאלי, אנושי, תיזוני, אפשר ליצור במוכן של תכבים, בנימין כהן יכול היה להיות נשיא המדינה.

אילו מבקר המדינה היה עוסק בעקרונות המוסריים של מעשי השלטון, לא בדקויות פורמאליסטיות — בנימין כהן היה יכול להיות מבקר המדינה.

יורם ברמלך
תל-אביב

על התרבות היהודית ברוסיה

צודק דובר חר"ש (רק"ח), שבמאמריה מותנים להפצה בברית המועצות, כפי שהוא כותב במכתבו ב"הארץ" (13.2), מדוע לאסור את הפצת הבטאונים הללו ברוסיה בהיותם תרגום לעברית של "פראבדה" ו"איזווסטיה" העובדה שחלקם כתובים עברית — השפה היהודית האסורה שם — אינה משנה דבר. הציונים יודעי עברית בארץ הסובייטים, מעדיפים לקרוא את המקור על פני התרגום. אלה שאינם יודעים עברית, ממילא לא יבינו את הכתוב בהם.

ובאשר לפריחת התרבות היהודית בברית המועצות, כפי שמשתבח דובר חר"ש. מי שראה פעם את העלון העלוב המופיע באידיש בבירובידז'אן, יעמוד בנקל על אותה "פריחה" ב"מחוז היהודי האוטונומי" ובברית המועצות כולה.

גוהר "הסובייטיש היימלנד", שאריתו ברושטיין מרים על נס כמוקד לתרבות יהודית ברוסיה. אילו קם שלום עליכם מקברו והיה נתקל באותו ירחון ב"אידיש סוויטיש", לא היה מבין דבר וחצי דבר מהכתוב בו, אפילו לא את דבריו עצמו. הוא היה וודאי סבור שמדובר בפרסום טורקי, שעורכיו החליטו משום מה לאמץ לעצמם אותיות עבריות.

מרדכי אורן-ייקר
תל-אביב

הסוכנות — שעיר לעזאזל תורן

הסוכנות היהודית משמשת בחודש האחרון השעיר לעזאזל התורן של אמצעי התקשורת. כל עיתונאי או כותב טור בעיתון, קם בבוקר ומסתת את הדוחות לו בלבד מחליט כי הוא אדם חשוב ושאין לו דבר טוב יותר לעשותו אלא להכות בסוכנות מתוך להגורה ולהזיה כמו את הפגה היומית.

בנוסח "ונגב הנגרעה" ומתוך חשיבות עצמית והתנשאות, מציעים "מכבים תורניים" בעיתונות לערוך לסוכנות מבוית חיסול ולהוריד מסך על 50 שנות פעילות.

משפט שדה. בלי מלה אחת של סנגוריה. שום עדים. שום אובייקטיביות. כולם שכחו את הבאתם של למעלה משני מיליון עולים, את שיקום 86 שכונות מצוקה, את הפיכת ארצות נרשים לארץ מיושבת, את אלפי ילדי המצוקה בעליית הנוער ואת מאות אלפי הילדים הדורים בעולם לחינוך יהודי.

צבי אייל
דובר הסוכנות היהודית
ירושלים

תקליטים קלים / רפי קינן

המוסיקה של ויאט

"רוק בוטום" — רוברט ויאט: כתיבה והלחנה של כל השירים, שירה, נגינה בקלידים, גיטארה, תוף, כלי הקשה; נגנים: יו הופר וריצ'ארד סינקלייר — גיטארה באס, לורי אלן — תופים, מונגזי פזה — חצוצרה, גארי וינדו — קלרינט באס וסקסופון טנור, פרד פריתה — ויולה, איבור קאטלר — קונצרטינה וקול, אלפרדה בנגה — קול. תקליט של חברת "וירג'ין", VGD 1-3505. מיוצר ומופץ על-ידי תקליטי סי-בי-אס.

17 שנה הן תקופה ארוכה מאוד כאשר מדובר בפופ, תחום מוסיקה שבו השינויים חלים בקצב מהיר מאוד והם ברוך כלל בני חלוף, פרי אופנות שהן כורח מסחרי. ובכל זאת, בעבור 17 שנה עדיין ניכרת השפעת הביטלס בכיוונים שונים, כאילו לקחו היוצרים שבאו אחריהם את המוסיקה שלהם וכל אחד פיתח פן אחר שלה. בצד מוסיקאלי מקורי ומוצלח מאוד שלהם הוא רוברט וייט, שתקליטו "רוק בוטום" הוא תגלית לאוזן ולדמיון.

ויאט, לשעבר המתופף של להקת "מכונה רכה", רתוק לכיסא-גלגלים בעקבות תאונת דרכים שבה נשבר גבו. בתקליטו ניכרת יכולת מופלאה לרתק ולהפתיע — בקו המוסיקאלי, בשירה, בנגינה, בצליל המוסיקאלי של השירים. בשיר הראשון בתקליט, למשל, "סי סונג" (שיר ים), המושמע בימים אלה בגלי-צה"ל, בנוי הקו המלודי ממשפט מוסיקאלי, הכי אשר נדמה שהוא עומד להסתיים ושהנה מתחיל משפט חדש — הוא משנה לפתע כיוון וממשיך. הנגינה שלו על סינתיסייזר ופסנתר מרתקת, רגישה, מעוררת, וקולו ושירתו נקשרים אי-שם עם ג'ון לנון.

ויאט משלב בשיריו מוסיקה קלסית עם מוסיקה מודרנית ועם מוסיקה אלקטרונית. השירים ארוכים (שלושה בכל צד) וכמעט בכולם יש מסך צלילי ברקע, שבמרקמו שוזרים הכלים השונים לבלי הפרד, ואילך לפנים קורים כל מיני דברים מעניינים — אם קוליים או כליים. בשיר "כיפה ארוכה יצאה לדרך" הרקע הוא כמעט העיקר, והוא מהווה מעין גוש מוסיקאלי הבנוי מצלילי סינתיסייזרים, תופים ופסנתר, שמתוכו מגיחים, בקווים ישרים, צלילי החצוצרה המוקלטים אלה על אלה, של מונגזי פזה. כמו ציור אקספרסיוניסטי שדברים קורים בו כל הזמן.

ההפתעות מתוך ל"רקע" מתרחשות במישור המלודי, על-ידי מעברים מסולם לסולם, ובמישור הצלילי על-ידי שימוש לא מקובל בכלים שונים — החל בקול שהוא משתמש בו, בשיר "קש אחרון" למשל, בצורה הדומה לחמת חלילים. ב"אליפיבי" — שהוא המשך ישיר לשיר הקודם לו בתקליט, "אליפיבי" — שר ויאט, לעתים במעין-דיבור, מלים נטולות פשר (אלא אם כן זאת שפה קלטית עתיקה) והוא עושה זאת בצורה כה משכנעת ורבת דמיון, שאתה מוצא את עצמך מחייך בחצי-היפנוט. בשיר "רובין הוד הקטן יצא לדרך", שנעשה בו שימוש יפה בקלרינט באס, נבלעת פתאום המוסיקה ונולד משהו חדש — שירה, מפיו של אייבור קאטלר, במבטא סקוטי ספק קאריבי, בליווי של ויולה "מורקת" במקצת וקונצרטינה.

כל אלה דוגמאות על קצה המזלג. יש בתקליט הזה מכל טוב, מוסיקה עם הרבה דמיון, הומור ואירוניה. צריך רק לכרות אוזן ולהקשיב בריכוז.

המיסה של מוריקונה

פסקול הסרט "המשימה" — אניו מוריקונה הלחין ותיזמר, והוא מנצח על התזמורת הפילהרמונית של לונדון; עם המקהלות, "הקולות של לונדון" ו"מקהלת בתי-הספר בארנט", בהדרכתו של דיוויד בזוויד. תקליט של חברת "וירג'ין", V 2402-1.

זה מתחיל בקטע הנקרא "בארמה כמו בשמים" — כמו מיסה של באך בביצוע הפילהרמונית של לונדון ושתי מקהלות. אט-אט מצטרפים כלי הקשה במקצבים אפרו-קובניים. הדת הקתולית מצד אחד — תרבות הג'ונגל מנגד. זה מתחיל בשירה שכולה שלווה שמימית והשילוב בין שני הצדדים כולל ניגוד הרמוניה כאחד, עד שהמוסיקה המושרת נעשית תוקפנית יותר ויותר. הקטע הזה מסכם בעצם את הסרט "המשימה", על שני מיסיונרים בקרב שבט אינדיאנים, במעבה הג'ונגל של דרום-אמריקה, בימי כיבוש היבשת.

כמי שלא ראה את הסרט, קשה לי לדעת אם המוסיקה של מוריקונה נותנת את ההצגה מהתמונה. אם כן — נכשל המלחין הוותיק, שכן המוסיקה בסרטים צריכה להשלים את התמונה, הצופה לא צריך להיות מודע לה. ואולם, אינטואיטיווית, התחושה היא כי שילוב המוסיקה הנפלאה של מוריקונה עם מראות הסרט יוצר חוויה מרגשת.

ביותר מומלצים קטעי התקליט מעמיד המלחין, במינון משתנה, מוסיקה במגנון כנסייתי באדיקו מול כלי הקשה וכלי נשיפה אתניים, והוא עושה זאת ביד אמן, מפגין בקיאות רבה בסגנונות ויכולת תזמור יוצאת מן הכלל. בקטעים האחרים הוא יוצר תחושות של מתח, בדידות, יסודי מצפון, בטכניקה מוכרת של מוסיקה קולנועית — אבל תוך הפגנת וירטואוזיות בשימוש בכלים השונים ובמרווחים, ידע רב בסגנונות המוסיקאליים על תקופותיהם. ומעל לכל, בשילוב בין כל אלה כדי לתת לקטעים ערך מוסיקאלי בפני עצמו. כל אלה עושים את ההאזנה לתקליט חוויה מהנה ומעניינת מאוד.

אחרי 20 שנה

פסקול הסרט "גבר ואשה — אחרי 20 שנה"; מוסיקה: פראנסיס ליי; עיבודים: כריסטיאן גובה; מלים: פייר בארה; שירה: רישאר ברי, ליליאן דייווים ופייר בארה; נגנים: מדרים אנדרה (פסנתר), כריסטיאן גובר (קלידים), דאניק מום (באס), מאורים פיהן (גיטארה), פייר-אלן דאהאן (תופים), מארק שאנפורד (כלי הקשה); עם התזמורת הפילהרמונית של פאריס בניצוחו של כריסטיאן גובר. תקליט "דיאה" BAN 1-240 933. מיוצר ומופץ על-ידי החברה הכללית למוסיקה.

שנים רבות היה בשבילי פרטו של קלוד ללוש "גבר ואשה" כמו דוברבן בנוסטלגיה. עד שראיתי אותו שוב בטלוויזיה, וחשתי לפתע שכל חיי היו לשווא. לכן, כדי לא להחמיר את המצב, נמנעתי מלראות את הגירסה החדשה שעשה ללוש לסרט. אם לא נרתעתי מהתקליט, הרי זה משום שה"דה בהדה-בהדה" שכתב פראנסיס ליי ושרו ניקול קרואי ופייר באוו בגירסה הראשונה, היה שיר בעל איכות מיוחדת שעדיין מתנגן לי בראש בכיף, ואמרתי לעצמי — מה כבר יכול היה לקרות למוסיקאי כמו פראנסיס ליי?

אחרי שמיעת התקליט, התשובה היא: לא קרה לו שום דבר. עדיין אותן הרמוניות, אותם קווים מלודיים נעימים ובעלי ביוזה של ג'אז. גם הזמרים שמרו על איכות דומה, אם כי (אולי זה רק דמיוני) ניקול קרואי היתה פחות מנוסרת מאשר ליליאן דייוויס — ואולי זה בגלל ההקלטה הדיגיטאלית היוצרת מעין עטיפה של חלל ריק סביב הצלילים. הניכור הזה מגיע לפעמים מעידה מסנטימנטאליות לקיטש — אבל בדרך כלל עושה זאת שירתם של ברי (קול ערב מאוד ושירה בעימה ונטולת הצטעצעות), של דייוויס ושל פייר באוה, היהדי-ברשתי-ברזילופיל. הזכור לטובה מהסרט לפני 20 שנה, ושאו כמו הפעם כתב את המלים.

הארץ ממליץ

תל אביב

קיץ (לב 1) — סרט עדין, רגיש ומקסים, של אריק רוהמר ("ירח מלא בפריס"), המתעד את חופשת הקיץ של נערה פריזאית, שכל דרי העיר יוצאים לנופש. דמויות אמיתיות ומשחק מצוין.

כס הדמים (פריז) — גירסתו של קורוסאווה ל"מקבת" נעשה ב-1957. יפה מאוד מבחינה חזותית. שחור לבן.

ג'ינג'ר ופרד (הקולנוע בית ציוני אמריקה) — זוג רקדנים שהופיעו יחד לפני כ-50 שנה נפגשים מחדש במופע טלוויזיוני. פליני עורך חשבון עם הטלוויזיה, בעזרתם של ג'ולייטה מאסינה ומרצ'לו מסטרויאני.

המכבסה היפהפיה שלי — (דיזנגוף 2) — סרטו של סטיבן פירס עוסק בחיי משפחה פקיסטנית בדרום לונדון, ונוגע בקשר בין הבדלי מעמדות וגזעים, מין ומריניות.

חנה ואחיותיה (שחף) — חום, הומור ואופטימיות, שופעים מסרטו של וודי אלן המזכיר את "פאני ואלכסנדר" של ברגמן. משחק מצוין של מרין אר'סאליבן, מיה פארו, וודי אלן, מייקל קיין, ברברה הרשי, דיאן ויסט ומקס פון סידוב.

שתי אצבעות מצידון (החזית הישראלית) קורותיה של יחידת חי"ר קטנה בתקופה האחרונה של מלחמת לבנון, כפי שהם נראים בעיני החייל הפשוט. סרט פעולה מותח, תיאור חברתי אותנטי, והצגה לא משכנעת של סיטואציה פוליטית מורכבת, בבימויו של אלי כהן.

מרפת ליזה (דיזנגוף 1) — גנגסטר תמים המתאהב בפרוצה שחורת עור, בעשית. בגילומו המצוין של בוב הוסקינס. לדמות מרגשת ומעוררת הזדהות. "סרט אפל" של ניל ג'ורדאן ("חברת הזאבים").

זיכרונות אהבה מפירנצה (דיזנגוף 3) — עיבוד קולנועי מענג לרומן של א.מ. פורסטר "חדר עם נוף", מעביר את הנושא לתקופה האדוארדית באנגליה.

ירושלים

ג'ינג'ר ופרד (תיאטרון ירושלים) — ראה הקולנוע ת"א

המכבסה היפהפיה שלי (סמדר) — ראה דיזנגוף 2 ת"א

חיפה

קיקה קלה קיד (אורה) — שיטת הסבירות האפריקאית משתלטת על אוסטרליה בקומדיה עדינה של דושן מקבייב.

חנה ואחיותיה (אמפי-תאטרון) — ראה שחף ת"א

תיאטרוני ישראל

הערב יום ד' 18.2

תיאטרון הבימה:
השקיעה 20.30
הורד הנה 17.00
התיאטרון הקאמרי:
מיכאל קולהאס — קאמרי
אני לא רפפורט — ת' חיפה
התיאטרון העירוני חיפה:
סודה — 02
אני לא רפפורט — ת' חיפה
האוטוסטופיסט — פתח-תקוה א. שרת
טובת, המורים — באר-שבע

מדריך הארץ

תורנויות

תורנות רופאים

הזמנת רופאים בבתים בשעות הלילה: מ-6 בערב עד למחרת ב-7 בבוקר באמצעות מד"א טל' 101.

מגן דוד אדום:
ירושלים 523133
תל-אביב 5460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-541333
נהריה 823333
רחובות 08-451333
בת-ים 5511111
חולון 805133
לוד-רמלה 08-221022
באר-שבע 057-74767

מוקד מרדע רפואי בקופ"ח הכללית:
בימים א'-ה' — 20.00-8.00
ביום ו' — 15.00-8.00
טלפונים: 03-433300, 03-433500
שר"ן — שירות רפואי נייד:
24 שעות ביממה, כולל רפואת שיניים:
ירושלים, מוקד יום — 660485, 669531
מוקד לילה, שבת וחג — 226191 מנוי
טל' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן
תל-אביב, מוקד יום — 218820, 218898
מוקד לילה — 681011 מנוי 3752
ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ד
שקט — שירות רפואי לקט
שירות ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים ותינוקות בשעות 24-19:
טל' 03-7549111 "שקט" קוד מנוי 222
מרפאות שיניים לעזרה ראשונה תל-אביב:

דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טלפון: 03-285822, 294869

התרופה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00-9.00. אחרי חצות מתאים טלפוני בלבד. בר כוכבא 49 טל: 03-284649 פתוחה בימים א'-ה' בין 21.00 עד 25.00 יום ו' וערבי חג מ' 18.00 עד 24.00
שבתות חגים מ-15.00 עד 21.00

חיפה:
רח' הגפן 26, קומה ג', טל' 04-521245, שעות הקבלה: כל יום בין 20.00-23.00.

קשר לבית —
שרות מיניים לרפואה, שיקום וסיעוד בבית.
מרכז רפואי הרצליה פיתוח 052-548575
איתורית 7549121 1500

ער"ן — עזרה ראשונה נפשית:
24 שעות ביממה:
ירושלים 227171
תל-אביב 261111
ילדים ונוער 261113
חיפה 672222/3
נתניה 053-35516
באר-שבע 057-418111
מרכז רפואי באר-יעקב 08-225968
מרכז מידע לקרובות אונס
24 שעות ביממה:
תל-אביב טל' 234819
ירושלים טל' 02-245554
חיפה טל' 04-382611
מרכז מידע למשבר לנוער
מבוסס "מבוגלים"
א רח — 11.00-13.00
ב רח' — 16.00-18.00
טל: 220031
רח' באזל 13 תל-אביב
יד ביד — אזון קשבת לילד ולהורים
תל אביב — לילד 226027 24 ש' ביממה
להורים, בימים ב', ה' מ-17.00-20.00
ירושלים — 243358
חיפה והגליל — 229488 מ-11.00-20.00

הגליל המערבי — 04-922222

תורנות בתי-חולים

תל אביב: איכילוב — (ילדים/נשים/כירורגיה)
ירושלים: הדסה ע"כ — (פנימית, נשים, כירורגית, עיניים)
שערי צדק — (ילדים)
הדסה הר הצופים — (אורתופדיה)
בקור חולים — (א.א.ג)

תורנות בתי-מרקחת

תל-אביב: לב העיר אחד העם 69 — 613862
קופ"ח כללית אמסטרדם 7 — 225142
ירושלים: פרשת הכנסת הכ"צ 28 — 523191
חולון: אסותא סוקולוב 4 — 5058197
בת ים: קופ"ח עין יהב 2 — 884854
נתניה: הרמה הרצל 24 — 22243
ר"ג: קופ"ח הביכור 25 — 782821
פתח תקוה: קופ"ח כללית חיים עוזר — 905271
הקריות: הרמן מסמת מוריץ קרית מוצקין — 715136
חדרה: קופ"ח כמשמרת שד' רוטשילד 66 — 22204

דלת פתוחה

מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי — ייעוץ ומידע בנושא חברה, משפחה, מיניות — אמצעי מניעה. ימים ב' ג' ד' — 19.00-16.00
רמב"ם 9 — 5101511/2
חיפה: ימים א' רד' 16.00-19.00 רח' המסגרים 14 טל' 381520

מרכזי מידע — אגד

02-528231-2 03-432777 04-549121

הסנה
מוגש כשירות לציבור על ידי
חברה ישראלית לביטוח בע"מ

טלוויזיה

לימודית

08.00 טלטקסט
08.15 שעת בושר
08.40 אנגלית ו'
09.00 מדעי הטבע (יסודי)
09.20 אנגלית ד'
10.10 מדעי הטבע ה'-ו'
10.30 מרחב נחמד
11.00 חשבון ו'
11.15 אנגלית (י"א-י"ב)
11.30 מושגים ביהדות
12.00 אנגלית ח'
12.25 אנגלית י'
13.00 מדעי הטבע (ע"י העשרה)
13.30 באנראמה של ארץ-ישראל
14.00 טלטקסט
14.05 האוניברסיטה הפתוחה
15.05 מועדון הפיקוקים
15.35 פרפר נחמד
16.00 שעת בושר
16.15 פיצוחים — שעשועון
16.50 שבוע שמירת הטבע
17.00 ערב חדש

כללית

17.30 שמיניות באוויר
18.30 (ע) קיצור החדשות
18.32 (ע) בגיפור
19.00 (ע) בקו הבריאות — כאב-גב
19.30 (ע) חדשות
20.00 כותרות מבט
20.02 משהו מהסרטים
20.30 בין הכסאות
21.00 מבט לחדשות
21.30 מוקד
22.05 קלמנטיין קיקירזי — מערבון
23.40 מסוקר של יום חדשות

ירדן ערוץ 6

18.00 מספר לאת — חידון
18.30 מצעד כשרונות צעירים
19.00 חדשות בצרפתית

19.15 ירדן כיום
19.30 חדשות בעברית
19.45 לקט שירים
20.00 חדשות בערבית
20.30 שלושה בדירה אחת
21.10 האפריקאים — סדרה
22.00 חדשות באנגלית
22.20 רב מכר: מנהיגים ומלכים

לבנון ערוץ 12

13.30 חיים אחרים — סדרה
14.00 מועדון 700
14.30 התעמלות
15.00 סרט: "משחק הנקמה"
16.30 התקליף — סרט מצויר
17.00 סופרבוק — סרט מצויר
17.30 הרבות עם רנסטגם פרייס
18.00 זוהי הוליווד
18.30 משפחת קמבל — סדרה
19.00 חדשות
20.00 סיימון את סיימון — סדרה
21.00 רמינגטון סטיל — סדרה
22.00 קגני ולייסי — סדרה בלשית
23.00 מועדון 700

רדיו

קול המוסיקה

06.02 צלילי בוקר
07.09 בהאזנה נינוחה
09.00 קונצרט בוקר
11.57 מנגישים שיר
12.00 אמנים באולפן
13.05 בהאזנה נינוחה
15.00 מוסיקה ויוה
16.00 קונצרט מהקלטות התזמורת הסימפונית ים רשות"ש
17.30 מוסיקה מן העבר הרחוק
18.00 ריקע
19.00 מוסיקה אהובה עליכם
20.05 אינטרלוד — רגעי מוסיקאלי
20.30 אופרה — "אונבלייה "נסתר"
23.00 מחזורי יצירות — הרביעיות של היידן

רשת א'

12.05 מעגל ימתיכני
14.06 בראש צעיר
15.30 השכלה הדעת לכל
16.05 מועדון שעון החוב
17.10 שירים עבריים
17.20 אוניברסיטה המשודרת
18.06 מנחת ערב
18.50 פרקי היום מנע"ך
19.05 שאל כעיון
19.30 שירותים לעולים
22.05 חבר מאותו כוכב

רשת ב'

18.06 צרקור
18.45 היום בספורט
19.00 היום הזה
19.35 מוסף לעניני צבא וביטחון
20.05 ביוזמה הצעיר
21.05 שיר לדרך

22.05 מחפשים את המטמון
00.05 יומן חדשות
00.15 בימה ומסך

רשת ג'

18.06 הצעקה האחרונה
20.05 לי ולך — שיר וברכה
21.05 צליל מכוון
23.05 הלילה הוא שירים

גלי צה"ל

18.05 יעד משודר — צבא וביטחון
18.45 משולש — עימות יומי
19.05 שירים מכאן, שירים עבריים
20.05 מנהלת הלב
21.00 מבט לחדשות
21.30 אוניברסיטה משודרת
22.05 על הרבע ועל היכשאק
23.05 עשרים וארבע — היום שהיה
23.55 שיחות חבות
00.05 ציפורי לילה קלאסיות

שידור קבוע

רשת א'

07.30 רדיו קל — עכרות קלה
08.05 המבה הזונה
09.05 טלדרי — מידע למאזינים
10.05 מניני בוקר
11.10 שידור יומי לבתי הספר
11.30 שירי עמים

13.00 בוגרי התוכניות המבונים
14.00 בת צחוק — הורי הנוער
15.05 רגעי קסם
16.05 שירים ושיגורים
17.10 יומן כלכלה
17.30 על ספרים ואנשים

רשת ב'

07.00 הבוקר הזה
08.00 עושים עניין
09.05 ביקור בית
10.10 כל צבעי הרשת
11.30 סער לשלום
12.10 אלף-אלף ב"ב

רשת ג'

06.05 בוחרה לאופר-להיטים
07.05 שיר בבוקר-בבוקר-פיוטונים
09.05 מה, כבר השעה
10.05 שבעים מי יודע
11.05 אהבה יומיומית
12.05 רק מוסיקה
13.05 רק בימי חול
14.05 מסון חדר
15.05 חדש, חדש ומחודש
16.05 הצגה יומית

גלי צה"ל

06.05 אוניברסיטה משודרת
06.30 שקשוקות עין-מידע המוסיקה
07.07 שבע אשר שבע
08.05 בוקר טוב ישראל — אקטואליה
09.05 אילה בוקר
10.05 הפסקת עשר
11.05 נבון לעבודה
13.05 אחד אחד מוסיקה ישראלית
14.05 ויוה-יומי
15.05 מה יש
16.05 ארבע אחר הצהרים-שירים
17.00 ערב טוב ישראל

גלי צה"ל — שידורי אפ-אם

20.05 מאבטחה בנסיק
22.05 על הרבע ועל הכישאק
25.05 לילה לילה

קולנוע

תל-אביב

[illegible]

ירושלים

[illegible]

חיפה והסביבה

[illegible]

רמת-גן גבעתיים

[illegible]

עפולה

[illegible]

חולון

[illegible]

רמלה

[illegible]

נצרת

[illegible]

נתניה

[illegible]

חדרה

[illegible]

פתח-תקוה

[illegible]

כפר סבא

[illegible]

רמת השרון

[illegible]

קרית אונו

[illegible]

רחובות

[illegible]

הרצליה

[illegible]

בת-ים

[illegible]

תן מתנה

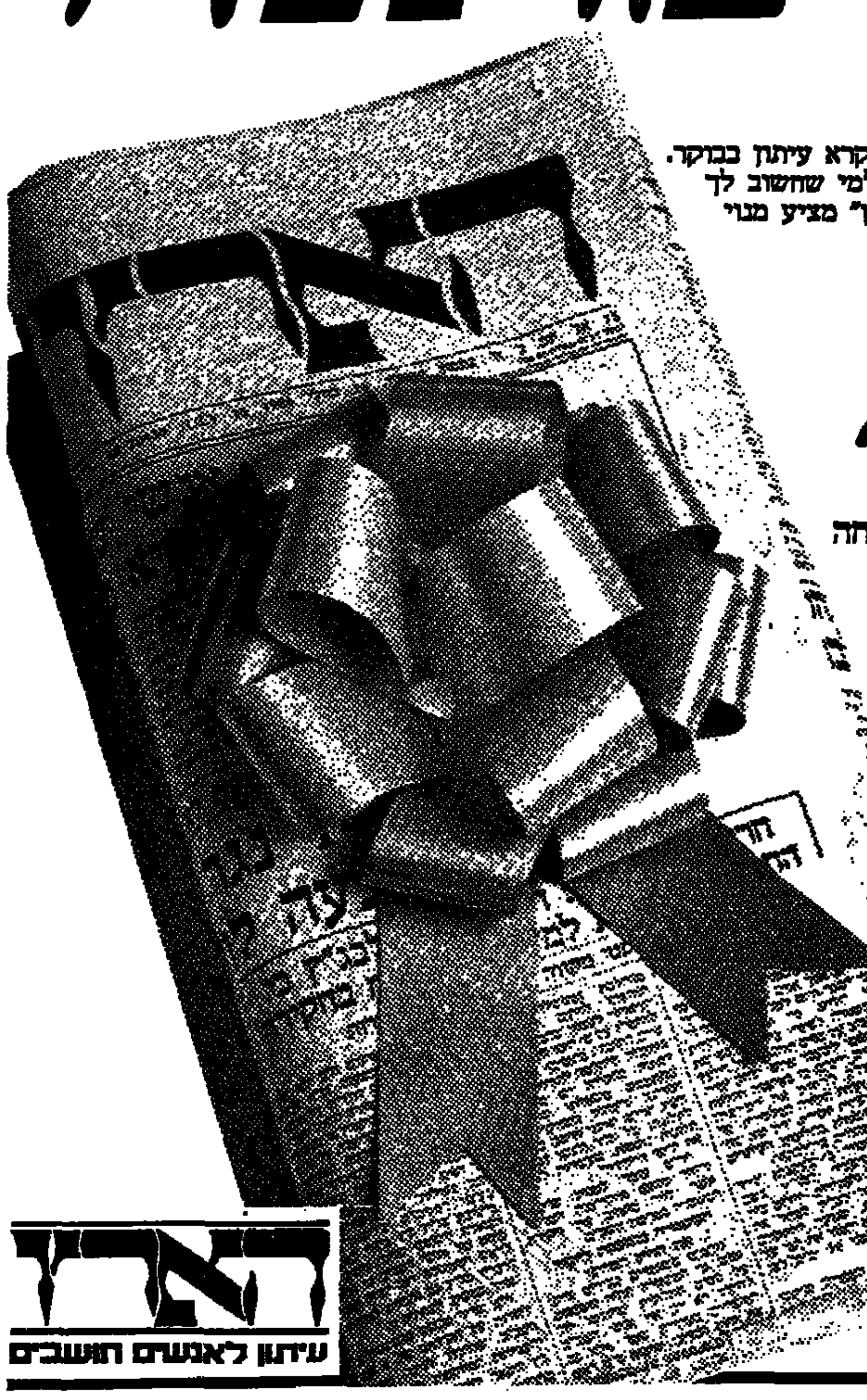

אתה יודע כמה נעים וחשוב לקרוא עיתון בבוקר. עכשיו יש לך הזדמנות לתת למי שחשוב לך מתנה מקורית ומכובדת. "הארץ" מציע מנוי לשלושה חודשים

ב- 40% הנחה

ובתוספת מתנה: זוג כרטיסים לתיאטרון הקאמרי. במחיר — 46 ש"ח. תוכל להעניק מנוי של "הארץ" בתוספת בילוי מהנה. לפרטים והזמנה פנה למחלקת קדום ופיתוח טלפון: 03-5121340.

הארץ
עיתון לאנשים חושבים